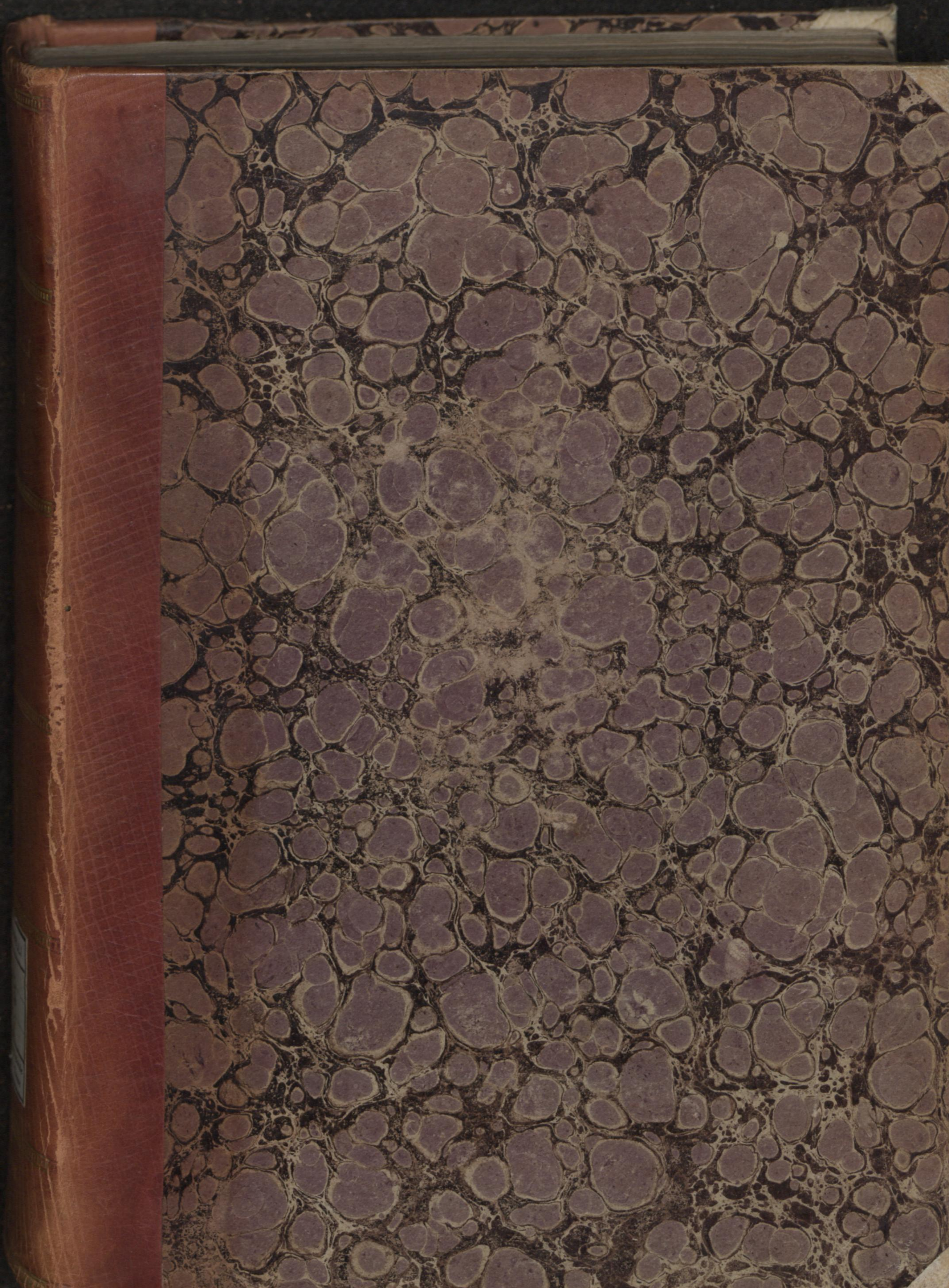
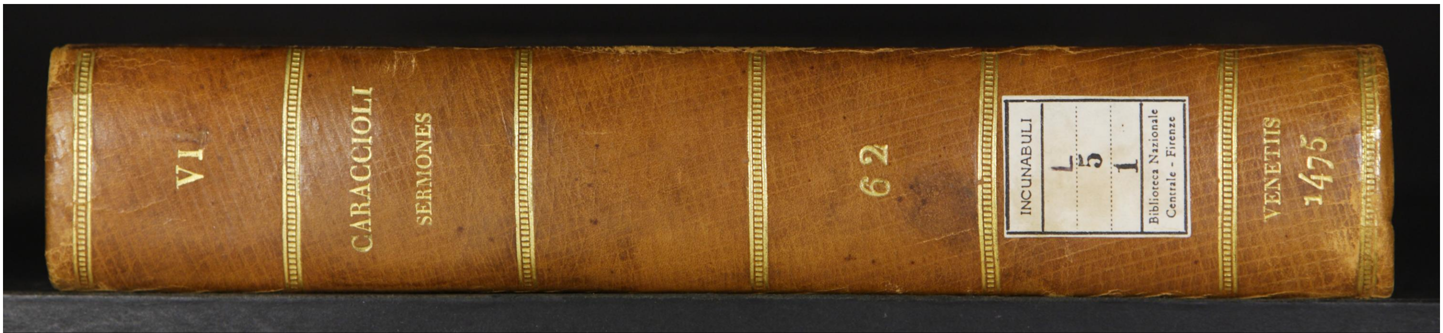

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(a)

Epistola venerabilis clarissi-
miq; in sacra theologia ma-
gistri Fratris Roberti caraczoli de
Licio ordinis minoꝝ:ad Reueren-
dissimum ⁊ Jllustrissimũ dominũ
dominũ Johannem de Aragonia:
Serenissimi dñi nr̃i dñi Ferdinãdi
Regis Sicilie ⁊c̃:filiũ et locũtenẽtẽ
gñalez. Apostolice sedis Prothono
tariũ:in qua sua docilitas ꝯmẽdat.

REuerendissimo prĩ
et dño dño Johi
de Aragonia chri
stianissimi Regis
Ferdinandi filio:
sedis apostolice di
gnissimo prothonotario. Frater Ro
bertus caraczolus de Licio ordinis
minorum: sacre theologie magister
humiliter se cõmendat. Jnter precla
rissimas ꝟtutes tuas:ingentesq; ani
mi dotes:docilitas magnoꝑe fulget
Qua fit vt animũ semper promptũ
beniuolũq; exhibeas:ad intelligẽdũ
doctrinam sapientum. Neq; ꝟo ele
gãtissimo ingenio tuo satis esse pñt
que in palatio tue residẽtie singulis
diebus ab eruditissimis viris audire
contendis:quinimo diuinaꝝ huma
narũq; reꝝ inuestigare: ac scire rõez
cũpiens: pia religione frequẽtare so
les tẽpla sacra dei vt etiã ibi haurias
quicq̃d ab his qui declamatorie:Ut
ad populũ loqui solet:edocet̃. Lau
dabilis profecto institutio ista: nedũ
in adolescente:vel iuuene: ꝟũetiã in
quolibet ãnosissimo et sene:ex eo ꝙ
nullus tam sapiens qui taz doctus
esse potest:quin audiẽdo doctior fieri
valeat. Ex quo stat sentẽtia illa. ꝓmo
caꝰ. ꝓuerbioꝝ. Audiens sapiẽs sapi
ẽtior erit. at ⁊ iuriscõsultꝰ. ff. de fidei
ꝯmissarijs libertatibꝰ. l. apud iulianũ
dicit cupiditatẽ discendi optimã esse
rõnem viuendi. Unde Julianus di
xisse fert̃. Et si alteꝝ pedem in sepul
chro haberem:adhuc discere aliquid
vellem. Quare Ualeriꝰ in Rubrica
de studio ⁊ industria miris laudibꝰ
extollit Solonem philosophuz: qui
supremo die vite assistentibꝰ amicis
quedãq; inter se cõferẽtibꝰ:fatis iaz
pressum caput erexit:interrogatusq;
quapropter id fecisset:respõdit:vt cũ
illud quicq̃d est: de quo disputatis
ꝑcepero moriar. Sacer ꝟo hierony
mus in epistola ad Pãmachium et
Oceanũ:sic de seipso fatet̃. Dũ essez
iuuenis: nimio feruebã amore discẽ
di:nec iuxta quorũdã ꝑsũptionẽ ipse
me docui:Apollinarẽ audiui Anthi
ochie frequenter et colui:iam comis
sꝑgebat̃ caput canis: ⁊ magistrũ po
tius ꝙ̃ discipulũ dicebat: ꝑrexi tamẽ
Alexandriã: audiui Didimũ in mul
tis:ei gratias ago:quia qđ nesciebã
didici: qđ sciebam illo docente nõ ꝑ
didi:putabant me hõies finez fecisse
discendi:veni rursus hierosolimam
⁊ Bethleem:quo labore: quo precio
Baraniã nocturnũ habui ꝑceptorez
timebat.n. Judeos:⁊ alterum mihi
exhibebat Nicodemũ. hec hierony.
Hoꝝ studia imitãda sunt: non eorũ
qui sibi scioli videt̃: ⁊ spernũt omnẽ
disciplinã. De his loq̃tur sic Seneca
libro de tranquillitate animi. Puto
multos ad sapiẽtiã ꝑuenire potuisse
nisi putassent se peruenisse. Sed tu

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE XV

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

sapiētie cultor: ⁊ venerator p̄cipuus: omnē diligentiā apponis: vt a multis multa cognoscas. Et lz dignata sit dñatio tua: dum Neapolis p̄dicabā: quasi quotidie ꝯmonibꝰ meis adesse: hortari tandez me voluisti: vt opus de timore iudicioꝝ dei in scriptis redigerem illudq; dñationi tue legendū transmitterē. Feci libēs qđ iussisti: et opam dedi vt morem tue gererē volūtati. Accedet hoc ad vtilitatez plurimoꝝ: quoniā que noua sunt: allicere solent humanas mētes Nā vt scribit᷑ actuū. 17. c. Dū Paulꝰ esset athenis: disputaretq; in sinagoga cum Judeis: ⁊ colentibꝰ deum ⁊ in foro ꝑ omnes dies: cū Epicureis ⁊ Stoycis philosophis: quidaz dicebant eū semiuerbiū: idest seminatorē ꝟboꝝ. Alij ꝟo nouoꝝ demonioruz ānūciatorē: idest nouaꝝ scientiarum ꝯm Nicolaū de lyra: ꝓpter qđ duxerunt eum ad Ariopagum dicentes. Possumꝰ scire que est hec noua que a te dicit᷑ doctrina. Noua enim q̄dā infers auribus nostris. Uolumus ḡ scire: quid nam velint hec esse Athenienses autem omnes: ⁊ aduene hospites ad nihil aliud vacabāt nisi dicere aut audire aliquid noui. hoc est qđ Ouidius dixit libro. 2. de ponto. Est quoq; cūctaꝝ nouitas carissima rerum. Et de hoc Seneca in q̄oibus nālibus. Naturale est magis noua q̄ȝ magna mirari. Et idē in. 4. declamationū. Ad noua hōies cōueniunt ad noua concurrūt. Cicero insuꝑ in sua rethorica docet auditores fieri posse attentos: si de rebus nouis et inusitatis nos ꝓmiserimꝰ ꝟba factu-

ros. Scripsi igit᷑ donante deo non indoctis humane sapiētie ꝟbis: q̄cq̄d legē aut inuenire potui: qđ hominū corda ad timendū deum gloriosum reuocet ⁊ inducat. Accipe itaq; tu p̄r colēdissime libellū istū: in quo si q̄d boni reppereris: proba. Si quid ꝟo aut supfluū: aut minus rectuz in illo dep̄hēderis: corrige. Oro tamen humanissimā dñationē tuaz: ne cōicet aut tradat illuz inuidis ⁊ maliuolis meis: quos multos nosti: q̄a vt vtar ꝟbis hieronymi in ꝓlogo in hesdrā Inuidoꝝ studia omne qđ scribimꝰ rep̄hēdēdū putāt: ⁊ interduz cōtra se cōscientia repugnāte publice lacerāt que occulte legunt: in tantum vt clamare cōpellar ac dicere. Dñe libera animā meā a labijs iniq̄s: ⁊ a lingua dolosa. Bene vale speculū bonorum morum: ⁊ memento mei: dum bene tibi fuerit.

¶ Incipit ꝓlogus: in opꝰ de timore diuinorū iudiciorū: in quo exponūt᷑ mistice ꝟba Johānis in themate.

VIdi alterū an
gelū volantē
p mediū celū
hñtē euāgeliū
eternū: vt euā
gelizaret sedē
dētibus super
terrā: ꝛ super
oēm gētē: tribū ꝛ linguā: ꝛ sup pplꝫ
magna voce dicēs. Timete deum: ꝛ
date illi honorē: qa vēit hora iudicij
eiꝰ. habēt hec vba apocalipsis. 14°.
c. Ad tātā insaniā cecitatēqꝫ mentis
mortales hōies iā deuenerūt: vt deū
excelsū nō arbitrēt suoꝝ peccatorum
vltorē. Adiciūt in dies iniqtatē iniq
tati: ꝛ in malicia pseuerātes: nolunt
ꝯsiderare formidabilia iudiª magni
dei. Ipe vtiqꝫ minat christiāis ingtl.
p suis execrādis scelerібꝰ: terribilia
mala: posita iā securis est ad radicez
ꝛ tñ pauci rarissimiqꝫ inueniūt q sua
corda humiliēt: sb manu illiꝰ cuiꝰ po
tētie resistē nemo pōt. Et reuera nil
piculosiꝰ qꝫ iminētia picula nō timē:
qa iux Aristoteles sētētiā. 2. rethorice
Timor facit hōies ꝯsiliatiuos. qua
de re ad excitādas mētes duras que
pñiam fugiūt: ꝛ bene beateqꝫ viuere
nolūt: decreui opus pñs sb titulo de
timore iudicioꝝ diuinoꝝ cōpilare.
Pro clariore tñ dicēdoꝝ noticia: in
hoc ꝓlogo p modū smōis ipa vba
Iohis in themate exponēda se offe
rūt. In qbꝰ tria misteria declarāda
continent.
Priᵐ dr̄ scripte sancte sblimitas.
2ᵐ euangelij multiplicitas.
3ᵐ timoris diuini rōabilitas.

De excellētia ꝛ sblimitate scripte
sancte que designat p āgelū volātē
Capitulū primum.

PRimū misteriū declarādū: qḋ
cōtinet in vbis Iohis: dicitur
scripture sācte sblimitas: que p an ge
lū volātē recte meritoqꝫ designatur
Est aūt scripta sacra vetus ac nouū
testm̄. vt dr̄. di. 9. decretoꝝ. c. Quis
nesciat. Quia vo h diuinitꝰ ē hōibꝰ
inspirata: atqꝫ de celo missa sm illud
Petri. 2. c. pme eple. Spū sancto in
spirati: locuti sūt sācti dei hōies. Ideo
āgelꝰ dici pōt. Nā teste Isidoro. li. 7
ethi. Angelꝰ nūciꝰ vel missus intp
tat: in altū āt ipsa scriptura volat p
mediū celū: qa publice in ecclesia legi
tur ꝛ pdicat. Inqt. n. grego. in ome
lia. Regnū celoꝝ pñtis tpis ecclesia
dr̄. Quāta g sit hꝰ scripte sblimitas
ex qtuor dephēdē possumꝰ.
Primo ex eiꝰ dignitate.
2° ex ex eius vitate.
3° ex eius ꝓfunditate.
4° ex eius vtilitate.

Qr scriptura sacra est excellētissima
ratione dei.

PRimo si qdē itelligē possumꝰ
sblimitatē et excellētiā scripte
sācte ex eiꝰ dignitate. Est. n. incōpa
bilit dignior oibꝰ sciētijs ꝛ scripturl.
eo q est de digniore sbiecto. s. altissiº
deo. vñ Aug. li. 8. de ci. dei. c. primo
Theologia inqt est smo vel ratio d
deo: neqꝫ obstat. qa Aristoteles dic
pmo posterioꝝ: q in qlibet scientia
oꝫ supponē sbiectū qd ē: ꝛ Damas. di
cit. In deo qd ē dicē impossibile est
qre nec deꝰ sbiectū sic esse poteīt scri
pture sancte ꝛ theologie. Qm̄ vt in
quit Thomas pma pte. q. i. artiº. 7.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

in rñsiõe ad p̄mũ ar.ᵐ: licz de deo nõ
possum⁹ scire qd sit: vtimur tñ effcu
ci⁹ vel nãe: vel grẽ loco diffinitõnis
ad ea que de deo in scriptura sacrą
ↄsiderãt. Ipsa igit̃ scripta a p̄ncipio
vsqꝫ ad finẽ predicat mirabilia facta
dei. Ex q° illi ↄparari nõ valẽt cũcta
que a gramaticis rhetoꝛib⁹ dialeticis.
phis Geometris Musicis Medicis
astrologis poetis ⁊ iurisconsultibus
fuẽ cõscripta. Uersãt̃ oia illa circa in
fima hec: ⁊ mortalia vilia atqꝫ t̃rena
hec decẽter omniũ scientiarũ regina
mẽtẽ hõis ad deũ cogñscẽdũ diligen
dũqꝫ sbleuat: neqꝫ de aduentu Enee
in Italiã canit: vt Uirgili⁹ qui dicit
Arma virũqꝫ cano: troye q̇ p̄mus ab
oꝛis ⁊c. Nec ad bella ciuilia inuitat
deploꝛãda. Sicut ⁊ Lucan⁹ q̇ ait.
Coꝛduba me genuit: rapuit nero p̄-
lia dixi Que gessere pares: hinc so-
cer: inde gener: Bella per emathios
plusqꝫ ciuilia cãpos. Iusqꝫ datuz sce
leri canimus: populumqꝫ potentem
In sua victrici cõuersũ viscera dextra
⁊ reliqua. Non de his minimis scri
ptura curat: s; de deo creatoꝛe celi et
terre disserit: de illi⁹ p̄uidẽtia boni-
tateqꝫ iusticia: ceterisqꝫ pfectõnib⁹ di
uinis claro s̃mone loq̇t̃. Uerũtamẽ
pleriqꝫ dubitare solẽt: cur hec scripta
magnalia dei depromẽs: rudi ac sim
plici stilo est ãnotata. Et q̇daz abso-
lute respõdẽ solẽt: ꝙ eloquẽtia inuti
lis est: ĩmo ⁊ dãnosa: qua hõis viris
vti minime licet. Ad eoꝝ aũt robur
assumũt v̾ba Lactantij: qui li°. 5°. di
uinaꝝ institutionũ ait. Hec in p̄mis
cã est: cur apud sapiẽtes ⁊ doctos ac
p̄ncipes h⁹ seculi scripta sancta fide

careat: ꝙ p̄phe cõi ac simplici s̃mõe
vt ad populũ sũt locuti. Contẽnunt̃
itaqꝫ ab his qui nihil audire vel legẽ
nisi expolitũ ac dis̃tũ volũt: nec q̇cq̄ꝫ
iherẽ animis eoꝝ põt: nisi qđ aures
blandioꝛe sono mulcet. Illa v̾o que
soꝛdida vident̃ anilia: inepta vulga
ria existimãt̃: ideo nil v̾ũ putãt nisi
qđ auditu suaue est: nil credibile nisi
qđ põt incutere voluptatez. Nõ cre
dunt g̊ diuinis: q̇a fuco carẽt. Sed
ne illis q̇dẽ q̇ ea intp̄tãt̃: q̇a ipsi sũt
oĩo rudes: aut certe parũ docti. Naz
vt plene sint eloquẽtes perraro cõtin
git. cui⁹ rei cã in apto est. Eloquẽtia
eniz secl̃o seruit populo se iactare: et
in reb⁹ malis placẽ gessit. Si q̇dem
v̾itatez sepius expugnare conat̃: vt
vim suã mõstret opes appetit: hono
res cõcupiscit: sũmũ deniqꝫ gradum
dignitati expostcit: huiusqꝫ Lactãti⁹
de hieronymo insup̄ g̃lioso narrat̃
ꝙ ab ãgelo fuit coꝛrept⁹: eo ꝙ Cice
ronian⁹ eẽt: sicut notat̃. 37. di. decre
toꝝ. c. legim⁹. qđ et ipsemet in ep̃la
ad Eustochiũ ꝓfitet̃. Quare eloquẽ
tiã oĩo reiciẽdã multi accusãt: quib⁹
ego dico: salua eoꝝ reuerẽtia: ꝙ elo
quẽtia exoꝛnat oẽz gradũ oẽz statũ:
oẽz deniqꝫ hõiez recte fulgẽtẽ. Qua
Hiero. post v̾bera vt appar; vti insu
per voluit. De qua ⁊ Cicero in p̄mo
rhetoꝛice ait. Cũ homines multis in
rebus humilioꝛes ⁊ infirmioꝛes sint
bestijs hac i re maxime bestijs p̄stare
videnť ꝙ loqui possunt. Quare p̄cla
rũ qđdã mihi vr̃ adept⁹: qui in ea re
hõib⁹ ãtecellit qua in re hõies bestijs
p̄stãt. Ob id iudicio meo recti⁹ dici
põt ꝙ eloquẽtia đ se bona ẽ: ⁊ laude

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

digna: dū tñ ea q̄ſq; vtat̄ bñ: qḋ ſic
ꝑpolite notat Quintilian⁹.li°.2°.de
oratoria inſtitutōe: q̄dā inq̄t veheme̅
ter in eā.ſ.rhetoricā vel eloquentiaꝫ
inuehi ſolent: et ꝙ ſit indigniſſimūꝫ
in accuſatōeſ orōis vtūt̄ orādi virib⁹
eloquētiā eſſe: que penis eripiat ſcele
ſtos: cui⁹ fraude dānēt̄ interiꝫ boni
cōſcilia ducāt̄ in pei⁹ nec ſeditōeſ mō
turbetq; populares: ſ; bella etiā inex
piabilia excitēt̄. Cui⁹ deniq; cū maxͤ
ſit vſus: cū ꝓ falſis cōt̄ ꝟitatē valet.
Nā ⁊ Socrati obiciūt Comici docē
eū quō peiorē cām meliorē faciat. et
cōt̄ Tiſiā ⁊ Gorgiā ſimilia dicit po-
liceri Plato: et his adiciūt exempla
grecoꝝ: romanorūq;: ⁊ enumerāt q̄
ꝑniciosa nō ſingulis tm̄: ſ; reb⁹ etiaꝫ
publicis vſi eloquētia turbauerūt ſta
tus ciuitatū: vel euerterūt: coq; ⁊ la-
cedemonioꝝ ciuitate expulſā: ⁊ athe
nis quoq; vbi actor mouē affect⁹ ve-
tabat̄: velut reciſā orādi ꝑtātēꝫ: quo
q̄dē modo nec duces vtiles erūt nec
magiſtrat⁹: nec medicina: nō deniq;
ipſa ſapiētia. Nā ⁊ dux Flaminius ⁊
gracchi ſaturnini glaucie magr̄atus
egere: ⁊ in medicis venena: et in his
q̄ phoꝝ noīe male vtūt̄ gūiſſima nō
nūq; flagicia dephēſa ſūt. Cibos aſꝑ
nemur: attulerūt ſepe valitudiniſ cās
nūq; tecta ſimul ſbeam⁹ ſupbitātes
alñ ꝓcūbūt. Non fabricet̄ militi gla
dius pōt vti eodeꝫ ferro latro: q̄s ne
ſcit ignes aquas ſine quib⁹ nulla ſit
vita: ⁊ ne terrenis immorere ſolē: lu
nāq; ꝑcipua ſyderū alñ nocē. Num
igit̄ negabit̄ deformē pirri pacē cec⁹
ille Appius dicēdi viribus diremiſſe
aut nō diuia Marci Tullij eloquētia
⁊ cōtra leges agrarias populari fuit
⁊ Cateline fregit audaciā et ſupplica
tōes q̄ maxim⁹ honor victorib⁹ bello
ducib⁹ dat̄ in toga meruit. Nō per
territos militūꝫ aios frequēt̄ a metu
reuocat orator: ⁊ tot pugnādi ꝑicl'a
ineūtibus laudē vita potiorē eē ꝑſua
det. Nec vero me Lacedemonij aut
Athenieſes magī mouerint q̄ ꝑpl's
Roman⁹: apud quē ſūma ſēꝑ orato
rib⁹ dignitas fuit. Eq̄dē nec vrbiūꝫ
ꝯditores reor alit̄ effecturos fuiſſe vt
vaga illa multitudo coiret in ꝑpl'os
niſi docta voce cōmota: nec legū reꝑ
tores ſine ſūma vi orādi conſecutos
vt ſeipſi hōies ad ſuitutē iuris aſtrin
gerēt: q̄n ipſa vite ꝑcepta: etiaꝫ ſi ꝟba
ſint honeſta pl⁹ tñ ad formādas mē
tes valēt: qñ pulchritudinē reruꝫ cla
ritas orōis illuminat. Quare ⁊ ſi in
vtrāq; ꝑteꝫ valēt ꝟba facūdie: nō tñ
eſt equū illḋ hēri malū: quo bñ vti lꝫ
hec Quintilian⁹. Ex q̄b⁹ omnib⁹ cō
cludim⁹ laudabiliſſimā eloquentiaꝫ
eſſe. Sed illā diuin⁹ ſmo nō ſequit̄
q̄a vt Lactā.li.3.diuinaꝝ.inſti.ait.
Sūma ꝓuidētia carē fuco voluit ea
que diuina ſūt: vt oēs intelligerēt: q̄
ipſe omnib⁹ loq̄bat̄. ¶ 2° ꝯphēdim⁹
excellētiā ſcript̄e ſāc̄te ex ei⁹ veritate:
q̄a in ipſa ſola nihil cōtinet̄ falſū. In
alijs ꝟo tā phoꝝ q̄ poetaꝝ aliorūq;
lr̄is q̄ꝫta inueniāt̄ mēdacia: dicāt hi
q̄ ſtudioſiſſime legē illas. Sꝫ ob cāꝫ
iſtā dubitari ſolꝫ vtrum liceat legē li
bros gētiliū: illorūq; dicta aſſumē in
reb⁹ nr̄is. Ad qḋ rñdem⁹ ꝙ ſi id fiat
ſcript̄a ſacra cōtēta: ⁊ vt erroꝛib⁹ gē
tiliū aſſentiat̄ iniquū eſt ⁊ illicitum:
ſic p3.di.37.decretoꝝ.c.ſacerdotes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

vbi sic hēt. Sacerdotes dei omissis
euangelijs ⁊ ꝓphetijs: videmꝰ come
dias legē amatoria bucolicoꝝ ꝟsuū
ꝟba cātare: tenē Uirgiliū. Et qđ in
pueris est cā necessitatis: in se crimē
facē voluptatis. Ad idē est in eadē
di. c. Nōne. ⁊. c. Ideo. ⁊. c. Eps. ⁊. c.
Unio. Illi igit̄ q̇ plꝰ debito delecta
bilit̄ insudāt ad legēdas lr̄as secula-
res rephēsibiles sūt: qm̄ vt inq̇t Hie-
ronymus ad Damasū papā de filio
ꝓdigo. Demonū cibus est carmina
poetaꝝ: secl'aris sapiētia: rhetoricoꝝ
pōpa ꝟborum. hec sua oēs suauitate
delectāt: ⁊ dū aures dulci ꝟsibꝰ mo
dulatōe currētibꝰ capiūt: animam q̄ꝫ
penetrāt: ⁊ pectoris int̄na deuinciūt
Ubi cū sūmo studio fuerit ac labore
ꝑlecta: nil aliud nisi inanē sonū ⁊ ser
monū strepitū suis lectoribꝰ tribuūt
Nulla ibi saturitas ꝟitatis: nulla iu-
sticie refectio repit̄. Studiosi eaꝝ in
fame veri: ⁊ ꝟtutū penuria ꝑseuerāt
hec ille. Sed si q̇s gētiliū scripturas
ꝑscrutet̄: vel vt eoꝝ cognoscat ⁊ con
futet ineptias vel vt ꝑ illas in q̇bꝰdā
sentētijs moralibꝰ arguat crimiosos
vel vt ex illis capiat si q̇d ꝟi repperit
vtiq̄ꝫ bñ facit. Cōfirmat̄ hoc. di. 37.
decretoꝝ. c. Qui demēsa. c. Turbat.
. c. Si q̇s grāmaticā. Hinc Aug. liº.
2. de doctrina xp̄iana ait. Si q̄ ꝟba
nostre fidei ph̄i accomoda dixerunt
nō solū formidāda nō sunt: sed etiā
ab eis tāq̄ꝫ ab iniustis possessoribus
in nostꝝ vsum vēdicāda: ꝙ ph̄i qñ
⁊ gētiles ꝟa dixerūt testat̄ Hiero. q̇
sup ꝓmū. c. Danielis dicit. Simulq̄ꝫ
anim aduertēdū est ꝑm Anagogen.
qđ Rex Babilonis nō potuerit vni
uersa dei vasa transferre: sed partem
vasoꝝ templi dei: que intelligēda sūt
dogmata ꝟitatis. Si. n. cūctos phi
losophoꝝ reuoluas libros: necesse ē
vt in his reperias aliq̄ꝫ ꝑtē vasorum
dei: vt apud Platonē. Fabricatorē
mūdi deū. apud zenonē Stoycoꝝ
ꝓncipē: inferos ⁊ īmortales animas
⁊ vnū bonū honestatē. Sꝫ q̇a iūgūt
mēdaciū ꝟitati: ⁊ nature bonū mlt̄i.
ꝑdūt malis. Ideo ꝑtē vasoꝝ dei: et
nō omnia vasa integra atq̄ꝫ ꝑfecta
accepisse memorāt̄. Hec ibi. Ipse ad
huc Hiero. in ꝓlogo: in expositione
Danielis de lr̄is secularibꝰ ita fatur.
Ad intelligēdas extremas ꝑtes Da
nielis: multiplex grecorū historia ne
cessaria est Sutorij. vicꝫ et Callinici
Diodori Hieronymi Polibij Possi
donij Claudij Theonis ⁊ andronici
Josephi quoq̄ꝫ ⁊ eoꝝ quos pōit Jo
sephus ꝓcipueq̄ꝫ nr̄i Liuij ac Pōpei
Trogi atq̄ꝫ Justini: q̇ oēs extreme vi
sionis narrāt historiā: ⁊ post Alexā
drū vsq̄ꝫ ad Cesarē Augustū. Sirie
⁊ Egypti. i. Sceleuchi ⁊ Anthiochi:
⁊ Ptolomeoꝝ bella describūt. Et si
qñ cogimur seculariū lr̄aꝝ recordari
⁊ aliqua ex his dicē: que olim omisi
mus: nō nostre est volūtatis. Sꝫ vt
ita dicam grauissime necessitatis vt
ꝓbemꝰ ea que a sanctis ꝓphetis āte
secula multa ꝓdicta sūt: tā grecorum
q̄ꝫ latinoꝝ: ⁊ aliaꝝ gētiū lr̄is ꝯtineri
⁊ ipse idem Hieronymꝰ in epistola
ad magnū oratorem vrbis dicit ꝙ
apostolꝰ Paulꝰ in epistola ad Titū
Eximenādris poete vsus est ꝟsiculo
dicēs. Cretenses male bestie menda
ces vētris pigri. Et ne mlt̄a dicamꝰ

tam Hieronymus ꝙ Augustin⁹ reli
quiq; greci: ⁊ latini doctores in suis
dictis ꝑsepe ad suū ꝓpositū gētiliū
sententias trahunt. Tamen vt predi
ximus sola scriptura dei est: que ab
omni falso ⁊ mēdacio imunis existit
⁊ quicquid loquit̄ ṽissimū est: eo ꝙ
ṽax est deus qui nobis illā dignat⁹
est reuelare. Ob qđ Lactāti⁹ li. pmo
diui. insti. ait. Omissis ṫrenis huiusce
phie auctoribus nihil certi afferētib⁹
aggrediamur viam rectaʒ: quos eq̄
dem si putarem satis idoneos ad bn̄
viuēdū duces esse: ⁊ ipse sequerer: et
alios vt sequerent̄ hortarer. Sed cū
magna inter se cōcertatiōe dissideāt
secūq; ipsi plerūq; discordēt: apparet
eoꝝ iter nequaq̄ esse directū. si q̄dē
sibi quiq; vt est libitum ꝓprias vias
impsserunt: confusionēq; maximam
inquirētib⁹ ṽitatem reliquerūt. No
bis aūt qui sacramētū religionis ac
cepimus. cum sit ṽitas reuelata diui
nitus: oēs vtriusq; sexus sine vllo di
scrimine ad celeste pabulum conuo
camus. hec ille. Sed statiʒ increduli
nos aggrediūt̄ obiciētes: ꝙ sancti q̄
scripserūt confixere mēdaciter a deo
accepisse que tradunt. O pniciosa et
detestanda opinio: que refelli facile
potest. Si considerem⁹ q̄ʒto amore
ꝓphete ⁊ amici dei ṽitatem cōplexi
sunt. Inquit Lactantius libro pmo
diui. insti. Volūtas fingendi ac mē
tiendi eoꝝ est qui opes appetunt: q̄
lucra desiderant: que res ꝓcul a san
ctis viris fuit. Ipsi ṽo seuissima passi
sunt tormenta: dirosq; cruciatus pro
defensione ṽitatis quam docebant
Unde hiero⁹. in epistola ad Pāma

chium ⁊ Oceanum ait. An putam⁹
fratres: quia iocando predicent: ridē
do loquāt̄ apostoli: xp̄s iudiciū infā
tiliter cōminet̄. Sed ioci nō sūt vbi
supplicia intercidūt. Si iocādo passi
sunt credant̄ iocando locuti: Isaias
serra secat̄. Daniel leonibus deputat̄
Paulus truncat̄ gladio: ⁊ Petrus
domini exemplo in cruce suspendit̄
⁊ hoc totū vt nos a peccatis sua do
ctrina reuocarēt. Non est igit̄ fictio
aut mendaciuʒ: qđ de vita futura ꝓ
clamat̄: qđ de inferni penis preconi
zat̄: ⁊ qđ pdicat̄ de ipsius dei perfe
ctionibus admirandis.

De ꝓfundo sensu scripture sācte
quo omne hūanū ingeniū sepat̄.

Tertio apparet excellētia et sbli
mitas scripture sancte ex eius
ꝓfūditate. In ipsa quidē nō solum
voces significant: ṽum etiam res ꝑ
voces significate. Ratio ƀʒ Thomā
prima parte. q. prima articulo. io. q̄a
auctor scripture est deus: in cuius po
testate est: ꝙ non solum voces ad si
gnificandum accōmodet: ꝭ etiaʒ res
ipas. Illa ergo prima significatio q̄
voces significant res: ptinet ad pri
mum sensum: qui. s. est historic⁹ vel
litteralis. Illa auteʒ significatio qua
res significate per voces: iterum res
alias significant: dicitur sensus spiri
tualis. hic autem trifariam diuidit̄.
Sicut enim dicit apostolus. Lex ve
tus figura est noue legis: ⁊ ipa noua
lex vt dicit Dionysius. li. de ecclesia
stica Jerarchia est figura future glie
In noua etiam lege ea que in capite

gesta sūt: sūt signa eoꝝ que nos agē
debemꝰ. Scḋm ģ ꝙ ea que sūt vete
ris testamēti significant ea que sunt
noue legis: est sēsus allegoricꝰ. Alle
goria. n. idē est qḋ aliena ductio: ab
alle qḋ est alienū: ⁊ goges ductio: ſꝫ
ƀo ꝙ ea que in xp̄o facta: vel in his
que xp̄m significāt: sūt signa eorū q̄
nos agē debemus: est ſmo tropolo
gicus. i. cōuersus ad mores: ꝓut ƀo
significat ea que sūt in eťna gl'ia est
sensus Anagogicꝰ. Anagogia. i. sur
sum ductio: ab anas qḋ est sursum ⁊
goges ductio. Est itaqꝫ scripťa sacᵃ
in sēsu lr̄ali plena ⁊ facilis. In sensu
ƀo sp̄uali oē deuincit ⁊ sup̱at hūanū
ingeniū. Hinc Aug. li. 2. sup gen̄. ait
Maior ē hꝰ scripťe auctoritas: q̄ꝫ ois
hūani ingenij ꝑspicacitas: ⁊ idem in
ep̄la ad Volusianū dicit. Tāta est. n.
christianaꝝ ꝓfūditas lr̄aꝝ: ꝙ in eis
quotidie ꝓficerē: si eas solas ab incū
te pueritia vsqꝫ ad decrepitā senectu
tē: maximo ocio sūmo studio meliōe
ingenio conarer addiscē: n̄ ꝙ in eis
que ad salutē sūt necessaria: tāta ꝑue
niať difficultate: ſ cū fidē ibi quisqꝫ
tenuerit: sine qua pie recteqꝫ n̄ viuiť
tā multa: tāqꝫ multipliciū misteriorū
vmbraculis opacata intelligēda ꝓfi
ciētibꝰ restāt: vt ĩgeniosissimis acutissi
mis flagrātissimisqꝫ suauitati discēdi
cōtingat qḋ eadē scripťa a quodam
loco cōmemorat: cū cōsūmauerit hō
tūc incipiet. Hec ille. ⁊ Hieroꝰ. super
illo ƀbo psal. adipe frumēti saciat te
Pinguissimꝰ est ſmo diuinꝰ: q̄cq̄d
vis ex ſmōe diuino nasciť. ⁊ Greg.
20. moraliū. c. i. Oēꝫ sapiētiā atqꝫ do
ctrinā sacᵃ scripťa trāscēdit: que ƀa
p̄dicat ad celestē vitā inuitat a terre
nis desiderijs corꝫ legētis reuocat di
ctis obscurioribꝰ fortes exercet: ꝑuu
lis hūili ſmōe blādiť. Nec sic clausa
est vt pauesci debeat: nec sic pꝫ vt vi
lescat: ſ vsu fastidiū tollit: et tāto plꝰ
diligiť: quāto āpliꝰ meditať. quante
aūt sit ꝓfūditatl. scripťa sacᵃ apparꝫ
ex tot libris ſmonibꝰ omelijs exposi
tōibusqꝫ pene inumeris. In q̇bus do
ctores tā greci q̄ꝫ latini totis viribus
desudarūt: ⁊ omissis alijs inspiciamꝰ
quot q̄ꝫta ve volumia edidit Orige
nes: ⁊ post illū Aug. de q̇bꝰ ita inq̇t
Isidorus. li. 6. ethi. Origenes oēs tā
grecos q̄ꝫ latinos opū suoꝝ magni
tudine sup̱auit: deniqꝫ Hierony. sex
millia libroꝝ eiꝰ se legisse fateť. hoꝝ
tn̄ omniū studia vicit aug. q̇ tāta scri
psit vt diebꝰ ac noctibꝰ nec legē q̇sq̄ꝫ
sufficiat libros illiꝰ. Ulteriꝰ scripture
altitudinē cōp̄hēdē valemꝰ si reuoce
mus ad mētē miracl'a q̄ ƀaciť ꝓcla
māť de inťp̄tatōne facta tp̱e Ptolo
mei: hic vt dicit Rabanꝰ. 14°. li°. de
origine reꝝ fuit ꝑitissimꝰ omniūꝫ lit
teraꝝ: discipulusqꝫ Strabonis p̄hi q̇
bibliothecā fec: in q̄ hr̄e voluit libros
legis Iudeoꝝ: q̇ ad sacrā scripturaꝫ
ꝑtinēt: vt. n. ťdit Isidorꝰ. li. 6. ethi. tē
poribꝰ eiꝰ alexādrie. 70. millia libro
rū inuēta sūt. asserit āt Eusebiꝰ in hi
storia eccl'iastica ꝙ Theopōpꝰ histo
ricꝰ tētauit scripturā sacrā de hebreo
in grecū trāsferre: ⁊ dei iudicio ꝑ 30
dies in amētiā ē ƀsus. Theodoctus
ēt ob eādē cām cecatus est. Uerum
penitentes sanati sunt: ob qḋ misit
Ptolomeus pro interpretibus ad
Heleaczarum pontificem Iudeorūꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Et de h̄ sic loq̄t Aug.li.18.de ci.dei
.c.43.post Alexādri macedonis qui
etiā magn⁹ cog̊minat⁹ ē: mirificen
tissimā minimeq̄ȝ diuturnā potētiā
qua Asiā vniuersā: imo pene totū or
bem ptim vi ⁊ armis: ptim terrore
sbegerat.qn̄ int̄ cet̄a oriētis regna ēt
Judeaȝ ingressus obtinuit: eo mor
tuo milites illi⁹ cū regnū illđ āplissi
mū nō solū possessuri: v̄ū etiā bellis
oīa vastaturi dimisissēt: Ptolomeos
reges h̄re cepit Egypt⁹:hoꝝ p̊mus
Lagi fili⁹ mlt̄os ex Judea captiuos
trāstulit in Egyptuȝ.huic succedēs
ali⁹ Ptolome⁹:q̄ est appellat⁹ Phi
ladelph⁹ oēs quos ille captiuos ad
duxerat liberos redire pmisit. Insup
⁊ dona regia in tēplū dn̄i misit:peti
uitq̄ȝ ab Eleaczaro tūc pōtifice dari
sibi scripturas q̄s pfecto audierat fa
ma p̄dicāte diuinas: Ideo illas h̄ere
cupiebat in bibliotheca quā nobilissi
mā fecerat· has cū idē pōtifex eideȝ
misisset hebreas: post et ille int̄p̄tes
postulauit: ⁊ dati sūt ei.72.de singu
lis duodecim tribub⁹ hōies vtriusq̄ȝ
lingue doctissimi:grece.scȝ.⁊ hebree
quoꝝ int̄p̄tatio vt septuaginta voce
tur optinuit cōsuetudo. Tradit̄ sane
tā stupēdū planeq̄ȝ diuinū in eorum
v̄bis fuisse cōsēsū:vt cū ad hoc opus
sepatim singuli sederēt:ita.n.placuit
Ptolomeo eoꝝ fidē explorare: nec
in vno v̄bo qđ tātūdeȝ significaret:
nec in v̄boꝝ ordine alt̄ ab altero di
screparȝ. Sed qđ oēs scripserāt vnū
erat:qm̄ reuera spūs vn⁹ erat in om
nib⁹. hec Aug. Ad pleni⁹ tn̄ intelli
gēda illi⁹ v̄ba sciēdū qđ vt Justin⁹
refert post mortē Alexādri factus est

p̊mus Rex Egypti Ptolomeus qui
regnauit annis.40.taȝ clare vt oēs
regnātes ab eo postea dicerēt Pto
lomei:hic ɓm Siccardū suo libro de
tēporib⁹ in die sabbati ascendit hie
rusalē simulans velle sacrificare deo
sciens Judeos tali die abstinere ab
armis. Itaq̄ȝ cepit hierusaleȝ. Suc
cessor v̄o eius fuit Philadelphus q̄
regnauit annis.38. ⁊ fuit studiosissi
mus.⁊ hoc dicit Aug.q̄ ↄstrui fecit
copiosissimā bibliothecā. Notanduȝ
insuper ɓm Jsidoꝝ.li.6.ethimo. q̄
bibliotheca dicit̄ a biblio grece: qđ
est libroruȝ: ⁊ theca repositio. Biblio
thecaȝ aūt veteris testamēti Esdras
scriba post incensam legē a chaldeis
dum Judei regressi fuissent in hie
rusalem: diuino affatus spiritu repa
uit cūctaq̄ȝ legis ac pphetarum volu
mina: que fuerūt a gētib⁹ corrupta
correxit. Apud grecos bibliothecā p̊
mus instruxit Pisistratus tyrānus
Atheniēsium:quā deinceps ab athe
niensib⁹ auctam Xerses incēsis athe
nis euexit in Persas. Lōgoq̄ȝ post
tēpore Seleuch⁹ Nichanor rursus
in greciā retulit. De hic magn⁹ Ale
xāder ⁊ successores eoꝝ instruendis
omniū libroꝝ copijs animū intēdē:
maxīe Ptolome⁹ Philadelph⁹. Ro
me p̊m⁹ libroꝝ copiā aduexit Emili⁹
Paulus Perse rege macedonū de
uicto. deinde Lucull⁹ e pōtica preda
Post h̄ Cesar dedit Marco varroni
negociū maxime bibliothece cōstru
ende. de his satis. Ad scripturaȝ san
ctam iā sermo v̄tēd⁹ est: que pfūdi
tate sua tot peritissimorū viroꝝ: vt di
ctum est exercitauit ingenia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

¶ De vtilitate legẽdi: aut audiendi scripturam sacram.

Quarto cogscẽ poterimꝰ excel lẽtiã ⁊ sblimitatẽ scripꝫe sãcte: ex eiꝰ vtilitate: ꝓdest q̃dẽ et nõ parũ illã deuote legẽtibꝰ ac audiẽtibꝰ. vñ ⁊ Paulꝰ. z. thi. z. c. dicit. Ois scripꝫa diuinitꝰ ispirata vtilis ẽ ad docẽdũ ad arguẽdũ: ad corrigẽdũ: ad erudiẽ dũ in iusticia: vt pfectꝰ sit hõ dei: ad omne opꝰ bonũ instructꝰ: h̃ peccato ribꝰ p pñiaꝫ salutis fiduciã p̃stat: hec iustos pseuerare suadet in via dñi: h̃ vitia detestaꝫ: ꝟtutesq3 extollit: hec sũmũ bonũ desiderãdũ p̃dicat: h̃ in fernũ fugiẽdũ hortaꝫ: h̃ dei mãdata fuãda monet: hec blãdiꝫ humilibus cominaꝫ impenitẽtibꝰ: ⁊ recte viuen tibꝰ: aut post peccata ad deũ redeun tibꝰ vitã polliceꝫ eẽnã: hãc q̃ valent legãt delectabiliꝫ: q̃ ꝟo legẽ nõ pñt: negocijs familiaribꝰ impediti audiãt illã bñdicẽtes p̃cipue p̃dicatores: q̃bꝰ cura puigil esse dꝫ scripꝫas ipas p̃n cipaliꝫ p̃dicare. Uenite g̊ o ppl'i ⁊ au dite disciplinã sacraꝝ lraꝝ: q̃a vt dr̃ z8. di. decretoꝝ. c. Sicut. Sicut stel las celi ñ extinguit nox ita mẽtes fi deliũ inherẽtes firmamẽto sãcte scri pture nõ obscurat mũdana iniq̃tas. Dictũ sit de sblimitate sacre scripꝫe: q̃ fons ẽ irriguus refocillãs ⁊ saciãs omnẽ animã iusticiã ⁊ ꝟitatẽ siciẽtẽ

¶ De multiplici euãgelio: ⁊ qualiter scripꝫa tota nos excitat vt timeamꝰ deum. Cap. z.

Existimo rẽ g̃tã facẽ: si in hoc secũdo misterio aperuero euã gelij varietateꝫ: ex eo q̃ quasi pplexꝰ est multoꝝ animꝰ: q̃ intelligẽ ãbiũt quid in ꝟbis Johis noie euangelij eẽni importeꝫ. Sũt ⁊ adhuc pleriq3 p̃dicatoribꝰ insultãtes: dũ euãgelicũ textũ p̃dicare obmittunt: quasi trans gressores existãt p̃cepti dñici. Marci vltio. c. vbi diciꝫ. Eũtes in mũdum vniuersũ: p̃dicate euãgeliũ omni cre ature. Quare ad huiusmõi pplexita tẽ amouẽdaꝫ: in hac pte de multipli citate euãgelij erit disceptãduꝫ: vt sic vniuscuiusq3 animꝰ q̃escat in cogni tõe euãgelice ꝟitatis: neq3 de cetero p̃dicatoribꝰ detrahaꝫ: q̃ vt dictũ ẽ euã gelicã lr̃am nõ sẽp sequũꝫ. Quadru plex g̊ euãgeliũ distinguemꝰ.

Primũ est euangeliũ approbatũ.
2ᵐ euangelium dubitatũ.
3ᵐ euangelium reuelatum.
4ᵐ euangeliũ interp̃tatum.

¶ De euãgelio qđ scripserũt q̃tuor euangeliste.

Primũ ẽ euãgeliũ approbatum illđ. s. qđ scripserũt q̃tuor euan geliste. vt. n. hr̃ ex dictis hiero. in p logo: in Math. ⁊ Jsidori. 6. liᵒ. ethi. Primꝰ q̃ scripsit euãgeliuꝫ fuit Ma theꝰ. ãno. s. xpi. 4z. nã volẽs ex iudea recedẽ: que sic dicta ẽ ex tribu Juda: postq3 intuerũt terrã ꝓmissiõis. Nã ãtea dicebaꝫ terra Chanaã: eo q̃ pꝰ diluuiũ habitauerũt ibi filij Chã. scri psit g̊ euãgeliũ lr̃is hebraicis: vt sic re manẽt apud iudeos credẽtes memo ria eoꝝ q̃ docuerat: vbi apparet q̃ta sit vis litterarum. Jdeo dicit Jsido rus. libro p̃mo ethi. Usus litteraruꝫ reptus est ꝓpter memoriam rerum. Naꝫ ne obliuione fugiãt: litteris alli gantꝫ. Jn tanta enim reꝝ varietate nec disci audiẽdo poterãt omnia nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

memorie retinẽi. Et addit ipe Isido
rus. Or lr̃e sũt indices rerꝫ: signa ver
boꝫ: q̇bus tãta vis ẽ: vt dicta nobis
absentiũ sine voce loquãt. Hebreoꝫ
lr̃as Moyses. Syroꝫ ⁊ Chaldeorũ
Habraã reptor. Ideo cũ lr̃is numẽo
⁊ sono cõcordãt: solis caracteribꝰ di
screpãt Egyptioꝫ lr̃as Isis regina
Inachi filia a Grecia veniẽs in egy
ptũ reperit: ⁊ egyptijs tradidit: gre
caꝫ lr̃aꝫ vsũ p̊mi fenices inuenerũt
de q̇bꝰ ait Lucanꝰ. Fenices p̊mi fa
me si credit ausi: Mãsurã rudibꝰ vo
cẽ signare figuris. Cadmꝰ Aggeno
ris filiꝰ grecas lr̃as ex fenice. i7. attu
lit in greciam. Isponiades troyano
bello tres adiecit: post quẽ Simoni
des miles tres alias addidit: latinas
lr̃as Carmẽtis Nimpha p̊ma Italis
ẽdidit: carmẽtis ãt dicta: q̇a carmini
bus futa canebat: Hec ꝓprie vocata
Nicostrata: Cartarũ ꝟo vsus vt Isi
dorus dicit. 6. li. ethi. In mẽphi egy
pti ciuitate inuẽtꝰ ẽ. ãte. n. scribebant
vel in tabulis marmoreis ⁊ latericijs
Apud gẽtiles ꝟo Frigiꝰ Dares: de
Grecis ⁊ Troyanis historiã edidit:
quã in folijs palmaꝫ ab eo ꝯscriptã
esse ferũt. Redeũdũ iã ẽ ad efficaciã
lr̃aꝫ sine q̇bꝰ multa ⁊ q̇dẽ necessaria
obliterata essent. Quapropt̃ Iohẽs
solobriẽsis in ꝓlogo policratonis ait
Exẽpla maioꝫ que sũt incitamenta
⁊ fomẽta ꝟtutis: nullũ oio erigerẽt:
aut ꝟuarẽt: nisi pia solicitudo scripto
rũ ⁊ triũphatrix inhertie diligentia
eadẽ aliq̇d ad posteros tr̃smisissꝫ. et
iteꝫ idẽ. Quis alexãdros sciret: aut
Cesares: q̇s stoycos aut ꝑipateticos
miraret: nisi eos insignirẽt monimẽ
ta scriptoꝫ: q̇s apostoloꝫ aut ꝓphe
taꝫ ãplexãda imitaret vestigia: nisi
eos posteritati diuine lr̃e cõsecrasset
hec ibi. Mat. ĝ vt dicit Nic. de lyra
intp̃tat datꝰ: q̇a int̃ euãgelistas p̊mo
datꝰ ẽ a deo ab scribẽdũ euãgelium.
Secũdus scripsit euãgeliũ Marcus
ãno sequẽti: eloq̇o greco ꝟm isidorũ
in italia secutꝰ petrũ vt discipulus.
Tertiꝰ Lucas greci ꝟmõis eruditissi
mꝰ ꝟꝫ isidoꝫ ⁊ hieronymũ in greciã
in Achaye ꝑtibꝰ scripsit euãgeliũ sb̃
Theofilo ep̃o. Quartꝰ ⁊ vltimꝰ Io
hãnes scripsit euãgeliũ in Asia: q̇ fuit
in scribẽdo vltimꝰ: vt inq̇t hiero. in
ꝓlogo in iohẽz: ex̃ eo ꝙ erat ꝟgo et
iuuenis: q̄re vt ꝟecũdꝰ se ingerẽ no-
luit quousqꝫ ab ep̃is asie rogaret et
ab hẽticis excitaret. Sed hic tria
dubia sũt apiẽda. Primo: q̄re ñ vnꝰ
scripsit euãgeliũ. 2o q̄re xp̃s bñdi
ctꝰ ñ scripsit q̇cq̃ posteris relegẽdũ.
3o vtrũ p̄dicatio veti͛s testamẽti re
pugnet p̄dicatõi euãgelij. Ad p̊o
r̃ndet q̇daꝫ glosa: ꝙ euãgeliste sũt te
stes dñi: ⁊ h̃ ñ ꝓpt̃ indigẽtiã clarita
tis diuine: ſꝫ infirmitati hũane: q̄ fir
miꝰ ⁊ certiꝰ credit pl̃ibꝰ q̃ vni: in ore
.n. duoꝫ vel triũ testiũ stat oẽ ꝟbuꝫ
vt dr̃ Mat. i8. c. ⁊. 2. q. 4. c. i. ⁊. 2. ad
corin. i3. c. ⁊ Deuto. i9. c. ⁊. 48. di. c.
Q̃m. ⁊. ii. q. 3. c. p̄cipue. ⁊ ex̃ de testi. c
Licet. ⁊ ex̃ de testi. c. Relatũ. ⁊ ideo
disposuit diuina sapia: vt pl̃es essent
euãgeliste: q̇ si oio diuersa dicerẽt: fi
dẽ ñ firmarẽt. ad h̃. n. vt testimoniũ
sit solidũ: necesse ẽ testes cõcordare.
Si vero omnino idem dicerẽt: iam
totũ vnũ esset: ⁊ sup̄fluũ: vt ĝ certuꝫ
esset testimoniũ: et nihil contineret

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

superfluū: disposuit spiritus sanctus: vt aliqua singulariter narrarēt aliq̄ cōiter: nulla ꝟo discordit. Ideo dicit Aug. de consensu euāgelistaꝝ ꝙ nō omnes euāgeliste idem dixerūt. Sꝫ vbi concurrerūt: in idem narranduꝫ nō discordant. ¶ Ad secūdū dubiū respōdere possumus ex dictis sancti Thome. iij. pte. q. 42. ꝙ xp̄s būdict⁹ non scripsit: quia nō fuissꝫ cōueniēs dignitati sue ita scribē sicut expedie bat cōmuni vtilitati eoꝝ quibus do ctrina sua erat tradēda. Si vero scri psisset ƀm altitudinē dignitatis sue: nullus fuisset capax misterioꝝ et sic scriptura illa fuisset frustra. ¶ Ad tertium dubium: iam imorādum est ꝓpter nōnullos: qui palatū infectum hn̄tes me mordent: quia in hoc ope historias veteris testamēti p̄dicādas cōscripsi. Uidet forte ipsis vetus te stamētum abiciēdū. Sed caueāt ne Seueriani sint: de quib⁹ dicit Isido r⁹. 8. li. ethimologiaꝝ. ꝙ fuerūt q̄dā heretici: sic nominati a Seuero here siarcha: non recipientes vetus testm̄ ⁊ resurrectōeꝫ. Dicim⁹ ḡ ꝙ quicunq̄ p̄dicat ea que continēt in euāgelio: p̄dicat euāgeliuꝫ. Sed q̄ p̄dicat vet⁹ testamētū p̄dicat ea que cōtinent in euangelio. ḡ p̄dicat euangeliū. Ma theus nāq̄ pmo. c. genealogiaꝫ xp̄i explicat: nominans p̄res: ⁊ reges ve teris testamēti. Et in. 2. c. inducit au ctoritatē Isaie. 7. c. Ecce ꝟgo ꝯcipiet Et in eo. c. allegat dictū Michee. 5. c Et tu Bethleem ⁊c̄. Et eo. c. dictum Isaie. Ex Egypto vocaui filiū meuꝫ Et. 3. c. dictum Isaie. 40. c. Uox cla mantis in deserto: dirigite viā dn̄o. Et. 4. c. dictū Deuteronomij. 6°. c°. Non tēptabis dn̄m deum tuū. Et 12. c. exēplum Jone: qui fuit in vētre Ceti. Et. 15. c. textum Isaie. Popul⁹ hic labijs me honorat: cor autē eoruꝫ longe est a me. Et. 17. c. Apparitōeꝫ ex p̄mis Moysi: ⁊ Helye. Et. 19. ca°. Christus docet p̄cepta decalogi que ponūt Exo. 20. c. ⁊. 22. c. allegat au ctoritas Dauid. Dixit domin⁹ dn̄o meo: sede a dextris meis. Et. 26. c. auctoritas zach. ꝓphete. Scriptū est pcutiam pastorem ⁊c̄. Et Luce. 2. c. dicit. Impleti sunt dies purgatiōis Marie ƀm legem Moysi. eodem. c. circūcisus est puer. et. 16. c. Dixit xp̄s ꝟba Habraā: habent Moysen ⁊ pro phetas audiāt illos. ⁊ vltimo capl̄o Oportet impleri omnia que scripta sunt in lege Moysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psal mis de me: vtiq̄ hec ⁊ similia ex ve teri testamēto sumpta in euangelijs continent: quare qui ea que sunt ve teris legis ad xp̄m ordinata p̄dicat: euāgeliū vtiq̄ nō obmittit.

¶ De euāgelijs apocrifis: q̄bus nō adhibet plena fides.

Secūduꝫ est euāgeliū dubitatū vt Nicodemi Jacobi ⁊ alioꝝ que inter apocrifa cōputāt. 15. di. c. Sancta romana ecclesia ƀꝫ Isidoꝝ li. 6. ethi. Apocrifa dicta. i. secreta q̄a in dubiū veniunt: in his apocrifis ⁊ si inueniat aliqua ꝟitas: tamē ꝓpter multa falsa: nulla est eis canonica au ctoritas que recte a prudētib⁹ iudicāt non esse credēda: quibus ascribunt Naꝫ multa ⁊ sƀ nominib⁹ ꝓphetarū ⁊ recētiora sƀ nominib⁹ apostoloꝝ ab hereticis ꝓferunt: que omnia sƀ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

nomine apocrifoꝝ auctoritate cano
nica diligenti examinatōne remota
sunt. hec Isi.

¶ De euangelio beati Pauli apl'i.

TErtiū est euangelium reuela
tum: de quo Apostolꝰ ad Ga
lathas pmo. Notuz vobis facio euā
gelium: qd euāgelizatuz est a me: qꝛ
non est ſm hominē: neqꝫ enim ego
ab homine accepi illud: neqꝫ didici:
sed p reuelatōez iesu xpi.

¶ De euangelio large sumpto qd ē
tota scriptura sancta.

QUartum est euāgeliū intꝑtatū
Tota si quidem scriptura sacra
large euangeliū dici potest ſm Isi.
euangeliū intꝑtat bona ānūtiatio.
Grece eubonū: angeliū ānūciatio di
cit. Hoc est illud euangeliū eternuz
scriptura. s. sacra: bene ānūcians no
bis eternam ꝟitatem dei: nobis tem
poraliter reuelatam. Ideo dicit Hie
ronymꝰ pma. q. i. c. Marcion. Mar
cion ⁊ Basilides: ⁊ cetere hereticoꝝ
secte non habent dei euangeliuz: qꝛ
non habent spūm sanctuz: sine quo
humanū fit euangeliū qd docetur.
Nec putemus in ꝟbis scripturarum
esse euāgeliū sed in sensu: nō in supfi
cie: sed in radice nō in ſmonū folijs:
sed in medulla ratiōis. hec ille. Que
ꝟba contra illos dicta sunt q litterā
tm̄ quatuor euāgelioꝝ noīe euāgelij
volunt intelligi. Nos ꝟo omnē scri
pturam dei vltra quatuor euāgelia
vt pdiximus euāgelium appellamꝰ.
hec g est: que bene omnibꝰ ānūciat
vt deum timeant. Excitent iam oēs
populi: omnes gentes: oms vtriusqꝫ
sexus: et audiāt quid vndiqꝫ scripta
canit: certe a pncipio vsqꝫ ad finem.
Timete deum. Timete deū. Timete
deum. hoc dicit in Leuitico. c°. 25°.
Unusqꝫsqꝫ timeat deum suū. Et de
hoc scribit Deuteronomij. 4. c. dixit
deus ad Moysen. Cōgrega ad me
populum vt audiat sermones meos
⁊ discat timere me omni tempore. et
Deuteronomij. 6. c. Dominū deum
tuū timebis: ⁊ ipsi ſuies. ⁊ Iosue 22
. c. Timete deū: ⁊ seruite ei corde pfe
cto. Et primi Regum. 12. caplo. Ti
mete deum: et seruite ei in veritate:
et psalmo. 2. Seruite dño in timore
Et psal. 33. Timete dn̄m oēs sancti
eius. Et. psal. cxi. Beatus vir q timet
dn̄m. Et Thobie. 8. Multa bōa ha
bebimus si timuerimꝰ deū. ⁊ Iudith
16. Qui timent te: magni erūt apud
te per omnia. Et ecclesiastici primo.
Timenti deuz: bene erit in extremis
in die defunctōis sue benedicet. Et
. 2. c. Fili accedens ad ſuitutem dei:
sta in iusticia: ⁊ in timore. Et. 10. ca°
Gloria diuitū honoratoꝝ ⁊ paupuz
timor dei est. Et. 19. c. Da locū timo
ri altissimi: quia omnis sapientia ti
mor dñi. Et. 22. nihil meliꝰ qꝫ timor
dñi. Et. 25. Beatus vir cui datuz est
habere timorem dñi. Et ꝓuerbioꝝ
. 3. c. Time deum: ⁊ recede a malo. et
14. c. Timor dñi fōs vite: vt declinet
a ruina mortl. ⁊. 23. c. Esto in timore
dñi tota die: quia habebis spem in
nouissimo. Et eccl'. 8. c°. Ego cognoui:
⁊ erit bonum timentibus deum. et
Malachie. i. c. Si ego dñs vbi timor
meus. Et Hie. 5. c°. Quare nō ābula
tis in timore dñi. Et Michee. 6. ca°.
Salus est timētibꝰ nomē tuū. Et 2°

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

corint.5.c. Sciẽtes timorẽ dñi hoĩb⁹ suademus. Et Luce.z.c. Et misericor dia eius a progenie in ꝓgenies timẽ tibus eum: Hec est tonans illa vox omnis diuine scripture: de qua Jo. dicit ꝙ omnib⁹ populis alte sonãda est. Timete deum: qui quare timẽd⁹ sit in sequẽtibus ostẽdemus.

¶ Q̄r rationabile est timere deum. Capitulũ tertium.

SUnt plurimi q̃ de timore dei audientes loqui: nõ solum nõ formidant ⁊ pauẽt: q̇nimo in derisũ habent que dicũtᷣ. Aiunt eniꝫ clemẽ tem esse deuꝫ: ⁊ natura misericordẽ a quo nullũ malum ꝓuenire potest ⁊ vt docet Aristo.z. rhetorice. Jlla timemus ex quib⁹ nobis mala ꝓue niunt. Sed nõ aduertũt theologoꝝ sentẽtiã: ⁊ p̃cipue sancti Tho. secũda secũde.q.19. Qd̄ maluꝫ pene ⁊ si sit malum ſm q̇d: in q̃ꝫtum.s. ledit eos q̇bus infertᷣ: ꝟũtamen est bonũ sim pliciter in quãtum ꝓuenit ex ordine diuine iusticie. Ea ꝓpᷣ vt intelligãt oẽs quare timẽdus deus est: a quo ꝓueniunt mala pene. Jn hoc capl'o de rõe diuini timoris erimus tracta turi. Quia Johẽs subdit: q̄m venit hora iudicij eius. Sũt.n. quatuor in deo iudice: ⁊ peccatoꝝ vltore: ꝓpter que merito timeri debet.

Primum est noticia.
Secundum displicentia.
Tertium potentia.
Quartum iusticia.

¶ Q̄r deus bñdictus cog̃scit oia pec cata tã secreta q̃ꝫ publica. Prima rõ.

PRimũ qd̄ est in deo q̄re timẽi deꝫ est noticia. Jpse vtiqꝫ oĩa nostra mala: non solum publica et manifesta: sed etiam occulta ⁊ in cor de latentia noscit: scrutatᷣqꝫ intima omnia: ⁊ penetralia cordiũ ꝓbatᷣ hec ꝟitas auctoritatib⁹ omnis scripture diuine ⁊ humane. Ait g̊ Job.42.c. Scio dñe quia omnia potes: ⁊ nulla te latet cogitatio. ⁊ Sapiẽs ꝓuerbi. 5. Respicit dñs vias hoĩs: et omnes gressus illius considerat. Et eccl'.7° Nonne iustifices ante deum: quia agnitor cordis ipse est. ⁊.15.c. Nõ di cas a deo abscondã: ⁊ quis mei me morabitᷣ omne cor intelligitᷣ a deo. Et.39.c. Non est quicq̃ꝫ abscõdituꝫ ab oculis eius. Et psal.93. Dñs scit cogitatões hominũ. Et.i. Regũ.15. Homo videt ea que patẽt: deus aũt intuetᷣ cor. Et p̄mo paralipomenon .c.penul. Omnia corda scrutatᷣ dñs ⁊ vniuersas mẽtiũ cogitatões intelli git. Et Danielis.13.c°. Deus eterne q̃ abscõditoꝝ omniũ es cognitor: et qui nosti omnia ãteq̃ꝫ fiant: ⁊ paul⁹ ad hebreos.4.c. Omnia sunt nuda ⁊ apta oculis eius. et Jo.i.canonica 3.c. Maior est deus corde nostro: et nouit omnia: ⁊ in decretis.di.33.c. Erubescant. Secretoruꝫ cognitor et iudex est deus: ⁊.z.q.i.c. De⁹ omni potẽs. ⁊.z.q.5.c. Cõsuluisti. De⁹ so lus nouit corda filioruꝫ hominum: ⁊ ideꝫ facit qd̄ scribitᷣ.11.q.i.c°. Sacer dotibus. ⁊.22.q.i.c. Nõ nobis. ⁊.18 .q.z.c. Perniciosam. ⁊.33.q.5°.c°. Prodest. ⁊.24.q.i.c. Odi. ⁊.26.q.5 .c. Nec mirum. ⁊.26.q.6.c°. Agno uim⁹. ⁊.33.q.i.c. Apud: ⁊ de pe.di.i c. Quem penitet. ⁊ ex̄ de offi.dele.c. Nouit. ⁊ de Symonia.c. Tua nos.

Et hieronymꝰ ad Demetriadē virginem. Omniū opuȝ ⁊ cogitationū tuaꝝ speculatorem tuū crede deum. ⁊ Sixtus pictagoricꝰ in sententijs. Cogitatio hominis deuȝ non latet ⁊ iō cogitatio tua pura sit ab omni malo. Et Seneca ad Lucillū. Quid ꝓdest aliquid ab homie esse secretū nihil deo clausū est. Ipe cogitatōibꝰ nostris interueēit: sic interuenit dico vt nūq̄ʒ alñ inde discedat. et Ouidiꝰ in .3. methamorfoseos. Aspiciūt oculis superi mortalia iustis. Sed contē ista obicit multipliciṫ. Primo quia deꝰ nō cognoscit: aut intelligit aliḋ a se: ğ nō cognoscit nostra peccata: vt enim dicit Aristo. ii. metha. Intelligibile est ꝑfectio intellectꝰ. Si igiṫ deus intelligeēt aliud a se intellectus eius ꝑficeret ab alio: ⁊ sic aliq̇d esset nobilius ipso: qḋ ē falsū. Secūdo arguiṫ ẜm Anselmuȝ. Omne qḋ est melius circa deū est ponēdū: ẜ q̄daȝ melius est nescire q̄ȝ scire: sicut dicit Aug. in Eucheridion. ğ necesse est ponē ꝙ deus illa nō sciat: sed illa sūt peccata: ğ deꝰ nescit nostra peccata. Tertio sicut deus est omniū sciens: ita deus est omnipotēs: sed deꝰ nō potest mala. ergō neqȝ scit mala. Quarto arguiṫ q̇a Abacuch primo diciṫ. Mūdi sunt oculi tui dñe: ne videant malū. Ad ꝑmū rñdet Boñ. in primo. di. 29. ꝙ cognoscē aliud a se est dupliciṫ: aut ꝑ aliud a se cognoscēte: aut ꝑ se: quādo cognoscēs cogǧscit aliud: ⁊ ꝑ aliud: tūc v̄um est ꝙ ꝑfectionē hēt aliūde: ⁊ tūc eius intellectus est in potētia: ⁊ recipit aliūde ꝑfectionē: ⁊ ideo additionē ⁊ trāsmutationē: ⁊ hoc omnino ē impossibile circa deum: quia vt inquit Cōmentator sup. 12. methaphisi. Intelligere dei est sua sbstātia: pȝ q̇a sua sbstātia est sua actio: pȝ etiā: q̇a est actꝰ purꝰ ⁊ simplex. Et ibideȝ cōmētator dicit ꝙ intellectus in deo intellectio ⁊ intellectum idē sunt: deus ğ illa que sūt extra se: nō ꝑ ille: ẜ ꝑ suā essētiā intelligit: quia illa suū intellectū non pñt ꝑficē mouē ac in seipsis terminare: ⁊ ideo intellectus diuinus cognoscēdo vilia ñ vilescit. Propterea dicit dionysius. li. de. di. no. Materialia deꝰ cognoscit imaterialiṫ: diuisibilia indiuisibiliṫ ⁊ multa vnitiue. Ratio q̇a deus imaterialis ē ⁊ simplex: ⁊ vnꝰ vñ qualis est ipse: talis est eius cognitio. Ex q̇bus omnibꝰ sequiṫ ẜȝ tho. .i. ꝑ. q. 14. articlo. 5°. in rñsiōe ad 2ᵐ argumētum ꝙ nihil ē ꝑfectio diuini intellectꝰ: nisi ipsa essētia dei. ¶ Ad 2ᵐ obiectū rñdet Bo. ꝙ aliq̇d diciṫ melius dupliciṫ scȝ simpliciter ⁊ ẜm statū. Dico ğ ꝙ scire omnia simplr melius est ⁊ nobilius: sed homini corrupto qui accipit occasionē peccādi ex cognitōe: meliꝰ est quedā nescire: ideo nō seq̇ṫ ꝙ sit deo attribuēdum. ¶ Ad 3ᵐ dicit Bo. ꝙ nō est simile de potētia ⁊ sciētia q̇a rectitudo manēs rectitudo ē rō cogǧscēdi maluȝ: ẜ rectitudo ñ ē cā mali nisi declinādo a rectitudine in deficiendo: iō scire mala est de ꝑfectiōe sciētie: sed posse mala nō est de ꝑfectōe potētie. ¶ Ad 4ᵐ dicit Bo. ꝙ in deo est duplex cognitio: vna approbatōnis: alia simplicis noticie. Cognitio approbatōis notat cōplacētiam voluntatis: ⁊ hac nō co

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

cognoscit de⁹ omnia: ⁊ sic nec mala nec malos: sed tātū bona ⁊ bonos: ⁊ sic dicunt auctoritates. Est alia cognitio simplicis noticie: ⁊ hoc q̄a hʒ rōeʒ cognoscēdi a ꝟitate: que est lux sūma: cui nihil potest occultari: nec etiam tenebre obscurabāt ab ipso. iō cognoscit omnia magna ⁊ ꝑua bōa ⁊ mala.

¶ Qꝛ peccata displicent deo: contra illos qui dicunt ꝙ deus de peccatis nr̄is nō curat.

SEcūdū qđ est in deó: quare timeri debʒ est displicētia: displicent sibi peccata: ꝓpt̄ que peccatores abhominat̄ ⁊ odit. Unde Dauid in psal. Odisti oēs obꝟuātes vanitates ⁊ eccl̄. 5. Altissim⁹ odio hēt peccatores. ⁊ sapiētie. 14. Simılit̄ sunt odio deo impius ⁊ impietas eius. ⁊ Aug li. de peni. ⁊ de peni. di. 3. ca°. Sunt plures. Scio dn̄m inimicū omni criminoso. Et idem. li. 12. de ci. dei. c. 3. Dicūt̄ in scripturis inimici dei oms: qui nō natura: ꝫ vitijs ei⁹ aduersāt̄ imperio. Cur deus odit diabolum: nisi ꝓpter peccatū: vtiqꝫ nec Petruʒ diligeret si criminosus esset. In tm̄ nāqꝫ peccatū est ei exosum: ꝙ filium suū crucifigi voluit: vt cū illo peccatū crucifigēt̄. Inq̄t Aug. sup epistolaʒ ad Colosces̄es. Innocēs occidit̄: peccatū crucifigit̄. Animaduerte o peccatrix anima: ⁊ cōsidera dei filiuʒ in cruce pēdētē: liuorıb⁹ ⁊ plagis plenū ⁊ pie ipsum interroga. O delicatissime iuuenis. O fili dei altissimi: Cur ista pateris: cur tāto dolore ꝯcuteris ⁊ respōdebit tibi ꝓtin⁹. Hec omnia patioꝛ vt patri meo ꝓ peccato hūanis satisfaciā. Hoc est qđ Isaias dixit. 53. c. Uulnerat⁹ est ꝓpter iniquitates nostras: ⁊ attritus est ꝓpt̄ scelera nostra: disciplina pacis nr̄e sup eum: cuius liuore sanati sumus. Et Petrus. i. epl̄a. c. 2. Peccata nostra ipse ꝑtulit in corpore suo sup lignum vt peccatis mortui iusticie viuamus cuius liuore sanati sum⁹. O quātum timeret subditus Regis: cū certitudinalit̄ sciret in eius fore odio ac displicentia: semp pauidus esset: ac nimio terrore correptus tacit⁹ cogitaret. O quid contra me rex erit factur⁹: heu me displicui sibi: odiū in me iecit suū Quāto magis tu infelix anima timē debes: dū mēte recogitas: ꝙ Regē regum offendisti. Expauesce: ⁊ cōtremisce: q̄a iniq̄tates tuas si te nō correxeris puniet.

¶ Qꝛ potētie dei null⁹ resistē potest Tertia ratio.

TErtiū qđ ē in deo: quare timēdus est. Potētia dicit̄. Dixim⁹ in quadragesimali de penitentia: in sermone de omnipotētia dei: qualit̄ ipsi dn̄o celoꝝ nulla creat̄a āgelica vel humana resistē potest: apparebit etiam hoc in sequētib⁹ cū in ꝑticl̄ari de iudicijs eius ꝟba faciemus.

¶ Qꝛ iusticia est in deo: qua etiā in p̄nti sepenumero punit malos.

QUartū qđ est in deo: quare timere omnes illum tenēt̄ est iusticia: de qua insup dictuʒ est diffuse in ſmonibus de iusticia dei in q̄dragesimali đ pn̄ia: nūc ꝟo id scire sufficiat: qđ licet in gn̄ali iudicio: omnia sint mala punienda: tm̄ frequentius multa in h̄ seculo puniūt̄ vt ondat̄:

ꝙ deus iustus iudex cōcidit ceruices peccatoꝝ. Necesse est ꝗ vt peccatori bus duris dicamus id ps. Nisi ↄuersi fueritis gladium suū vibrabit: arcuꝫ tetendit: ⁊ parauit illum: quia venit hora iudicij eius. A quo nos miseri corditer liberet: qui est benedictus in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo secundus de diuinis iudicijs ⁊ flagellis: que a stultis peccatoribus nō timent.

Duriora saxis hūana corda psepe videt esse: que nullo dei timore terrēt: neqꝫ peccata deponē student: in fixa manent in fecibus suis: ⁊ deum celi illis comināntem ↄtēnūt Idcirco ad excitādas animas inhertes: Ut ausu temerario deposito timeant deum. In pn̄ti sermone de timore dei in gn̄ali dicemus: videbimusqꝫ de illo tria misteria pncipalia Primū dicit vilipensionis.
Secūdum cognitionis.
Tertium euitatōis.

¶ Qualit homines nō timent imo contēnūt iudicia dei. Cap. i.

Talis est multoꝝ conditio vt dei iudicia spnāt atqꝫ derideant: qd̄ qdem rōne quadruplici facē cognoscunt.
Prima dicit incredulitatis.
Secunda longanimitatis.
Tertia apparentis bonitatis.
Quarta mūdane ꝓsperitatis.

¶ Qr multi non credunt que dicūt de iudicijs dei.

Primo nō timent dei iudicia ꝓpter incredulitatē: qa cuꝫ narrātur aut legunt: nolunt excecati peccatores fidem prestare dictis: quia male libenter quis acceptat qd̄ nollet: imo contrariuꝫ ſm illud Senece in pma tragedia: qd̄ nimis miseri volūt hoc facile credunt. Sic euenit tempore diluuij: de quo paulo inferius tractabimus. Nūqꝫ voluit gens illa pitura Noe archam fabricanti dare fidem Sic accidit Baltasar Regi Babilonis: de quo dicit Nico. de lyra super .5.c. Danielis. ꝙ cum publice dicēt regnum eius debere psistere vsqꝫ ad finem captiuitatis Judeoꝝ: de qua pdixerat Jheremias. Jhere. 29. c. s. ꝙ .70. annis erat duratura deridebat omnes. Et cum sibi diceret ꝙ exercitus Darij ⁊ Ciri validissimus veniebat contra eum: negligebat ꝓuisioꝫ contra mēteꝫ: dum abo obsessa esset Babilon fecit grande cōuiuiū ⁊ celeberrimū optimatibꝰ suis: ⁊ in contēptum bibebat in vasis tēpli q̄ aspoꝛtauerat Nabuchodonosor. Et sic vacans epulis vidit manum scribenteꝫ in pariete. Mane. Techel. Phares. Aduocato autem Daniele interpretatus est visioneꝫ dicens. Mane. numerauit deus regnum tuuꝫ: ⁊ cōpleuit illud. Techel. Appēsus es in statera: ⁊ inuētus es minus hn̄s. Phares diuisum est regnum tuum: ⁊ datum Medis ⁊ Persis. Cū hoc audisset lꝫ honorasset Danielē: tamē stabat in ptinacia sensus sui: quare eadē nocte Babilon capta fuit: ⁊ baltasar interfectus ac iugulatus. De ista euersiōe Babilonis dicit Horosius li. 2. Babilon eo tēpore a Ciro rege sbuersa:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

qũo p̃mũ Roma tarq̈nioꝝ dñatõe
liberata est. Si quidē sb̃ vna eadēq̃
conueniētia tempoꝝ illa cecidit: ista
surrexit: ⁊ quasi moriens dimisit he-
reditatem.

¶ Qꝛ deus lõganim⁹ est ⁊ patiens
tamē ad longũ iudicat impenitētes

S Ecũdo nõ timent̃ dei iudicia
ꝓpter dei patiētiã ⁊ lõganimi
tatē. Aiunt nãq̃ peccatores ceci. Tã
diu sustinuit nos de⁹: ⁊ nũc nec alit̃
faciet. De his Aug. li. 4. de doctrina
xp̃iana sic loquit̃. Plerosq̃ incredu
los miseratõis dei patiētia lõga pec
care facit intrepidos: q̃a deũ nõ ar-
bitrãt̃ suoꝝ peccatoꝝ vltorez: v̾ũtñ
librãda sunt illa v̾ba Ualerij. Lēto
eteniz gradu ad sui vindictã diuina
ꝓcedit ira: tarditatēq̃ supplicij seueri
tate compēsat. Et hiero. in cõmēto
sup̱ Jheremiã inquit. Quãto maior
ē numer⁹ tēpoꝝ: quib⁹ obliuiscimur
deuz: tãto maior est pena peccati: qđ
nec longitudine seculorum potuerit
edomari.

¶ Qꝛ multa bona opera fiunt: sꝫ nõ
ꝓpter deum.

T Ertio nõ timent̃ iudicia dei:
ꝓpter apparētē bonitatē: fiũt
qñq̃ aliqua bona simulata: nõ ꝓpt̃
deum: sed ad cõplacētiã hominum.
Uadũt ad missas vsurarij: libros in
manib⁹ deferētes Sodomite: forni
catores ⁊ alij similes frequētãt diuĩa
nõ vt honorēt deuz: sed vt boni viri
esse videant̃. Quãdoq̃ autē suasu p̱
dicatoꝝ: ⁊ inspirãte deo per donuz
gratie gratis date: ad talia pagēda
ducũt̃: tamē grãdia peccata ñ relin-
quũt ⁊ ꝑsuadēt sibi: exquo operant̃
aliqđ bonuz: timēdũ eis nõ esse q̃b⁹
ego dico q̱ si deus aliq̃zdiu retardet
sententiã: ꝓpter huiusmõi bona: v̾ũtñ
nisi seq̃t̃ v̾a ⁊ realis emēdatio: tãdē
ad sua iudicia sepenumero manum
extendit.

¶ Qꝛ multi cõfidũt in ꝓspitate: ⁊ tñ
ex inspato sepe flagellãt̃ a deo.

Q Uarto nõ timētur iudicia dei:
ꝓpt̃ mũdanã ꝓspitatē: in q̃ q̃dē
velut ebrij iam facti putãt se eē deos
in diuitijs in robore corporis in glia
seculi licē ipsis arbitrãt̃ facē quicq̃d
velint. Jn quib⁹ vt dicit Seneca in
tragedijs ꝓspeꝝ ac felix scel⁹: virtus
vocat̃: cõfidũt in vanitate sua: et de
sua v̾tute ac tēporalib⁹ bõis p̃sumũt
⁊ gloriãt̃. Cõtra quos dicit Seneca
in tragedijs. Nemo cõfidat nimium
secũdis. Et idem ad Luciluz. Noli
huic trãq̃llitati ꝯfidē: momēto mare
euertit̃ eodē dic: vbi luserũt nauigia
sorbent̃. Hinc Jheremias. 47. c. Ci
uitati affluēti ꝓsperitate ⁊ nõ timēti
deum ait. Audi hec delicata ⁊ habi
tãs cõfident̃ que dicis in corde tuo.
ego sum nõ sedebo vidua: ⁊ ignrabo
sterilitatē: venient tibi hec duo sbito
in die vna. O quot ciuitatib⁹ ex im
prouiso supuenit ira dei. Et vt omit
tamus reliqua inspiciam⁹ q̃d factuz
est p̱ inopinatos terremot⁹. Accepi
omnia que sequũt̃ ex q̃dã Cronica
Ricobaldi ferrariensis regnãte Ti
grane in Siria terremotu facto: piē
hominũ. 70. millia: vrbes alique sb
uerse. ãno. 5. Tiberij tredecim vrbes
in Asia cecidē terremotu cõcusse: im
p̱ãte Nerone: tres in Asia vrbes ter
remotu corruē. ãno. 8. vespasiani. z.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(b)

vrbes terremotu cecidē āno.8°. tra
iani i Nicea ⁊ Nicomedia corruerūt.
āno eiusdē.16°. Anthiochia pene to
ta corruit terremotu: imperante Dyo
clitiano terremotu facto apud Tirū
⁊ Sydonem multa millia hominū
periere. Tēpore Constātini secundi
terremotꝰ: in oriēte plurimas vrbes
solo strauit. Nō omnia ⁊ singula ex
plicari possunt in q̄bus apparz q̄ȝ ter
ribilis ⁊ formidanda est dextra dei
omnipotētis: que in momēto cōfun
dit omnē supbiā hominū ideo semꝑ
timēdus est.

¶ Quibꝰ signis debemꝰ ꝟisimiliter
extimare qñ iudicia dei sūt ꝓpinqua
Cap. secūdū.

Licet inscrutabilia sunt iudicia
dei: ⁊ nostꝝ nō sit cognoscere
tēpora ⁊ momēta: que in sua posita
sunt ptāte: nihilominꝰ ꝑ signa q̄daȝ
cognoscē possumꝰ quādo timendū
est: ne in breui veniāt sup nos mala.
nec p̄sumptuosū est ita loq̄: aut tenē
quādo q̄dē ipse dn̄s Jesus bn̄dictꝰ.
Mat.24. ⁊ Luce.21. dixit ab arbore
autē fici discite pabolā cū videritis:
q̄a ramꝰ eiꝰ tener fuerit: ⁊ folia nata
scitis q̄a ꝓpe est estas. Quare in hac
pte notabimꝰ quatuor signa: ꝑ que
scire debemus quādo timēdum sit:
ne de ꝓximo nos pulsent iudicia et
flagella dei.

Primū dicit magnitudo.
Secūdum multitudo.
Tertium consuetudo.
Quartū promptitudo.

¶ De cū cōmittūt grauia peccata ꝓ
xima sunt iudicia dei.

Primū signū quo cognoscunt
in ꝓximo ventura iudicia dei: dicit
magnitudo peccatorum: qñ .s. fiūt pec
cata horrēda grauia siue nephanda.
nec tenēda est opinio Stoycorꝝ: de
q̄bus dicit Tho. i. secūde. q. 73. arti°
.2. q̄ volebāt oīa peccata esse paria:
q̄nimo ꝟȝ diuersitatē ⁊ q̄litatē circū
stātiarꝝ vnū alio grauiꝰ iudicat. ff. d
penis. l. aut facta. Sūt ḡ oīa peccata
mortalia grauia: quedā tamē ceteris
grauiora: sicut sūt symonie ꝓphana
tōes sacrorꝝ locorꝝ inreūerētia diuini
cultꝰ: filicidia: sacrilegia: adulteria: in
cestus: sodomie: blasphemie: piuria:
crudelitates: violentie rapine: vsure:
odia: liuores rancores: fraudes: dece
ptōes: ꝑditōes: ⁊ similia.

¶ De multitudine peccantiuȝ deus
iudicat populos.

Secūdū signū quo cognoscūt
in ꝓximo dei iudicia vētura dr
mltitudo peccātiū quādo .n. peccata
grauia cōmittūt a paucis: adhuc eq
nimiter suffert deꝰ. Sȝ si a multis ꝑ
petrāt nō diu cōtinebit manū suam
ve ⁊ iterꝝ ve nobis: q̄a nos sumꝰ in
quos fines seclorꝝ deuenerūt in q̄bꝰ
cōplet dictū ps. Oēs declinauerunt
simul inutiles facti sunt nō ē q̄ faciat
bonū: nō est vsq̄ ad vnū. Rara inq̄t
Hierony. aduersus vigilātiū ꝟtus ē
nec a pluribꝰ appetit. ⁊ Ouidiꝰ. li. 2.
de ponto ait. Nec facile multis inue
nies millibꝰ vnū Uirtutē pcij: q̄ pu
tet esse sui. O q̄ȝ exiguus est numerꝰ
seruiētiū deo in ꝟitate. O quāta est
sequela diaboli. O quot discipulos
iā hēt antichristꝰ. nō ē ꝟitas. nō ē bo
nitas in filijs hoīnuȝ descēdētibꝰ ab
vniuersalibus ad particularia: iubet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Plato quiescere.

¶ Qr cõsuetudo ⁊ pseuerãtia in peccatis puocat deum ad iram.

Tertiũ signũ quo timẽda sunt in primo ventura iudicia dei dicit cõsuetudo. qñ .s. peccata grauia a multis cõmissa cõsuetudine: ⁊ longa pseuerãtia in cordib⁹ populorum leuia facta sunt. Defẽdũt nãq3 mlti peccata sua: ⁊ excusant cõsuetudinez allegãtes nõ aduertẽtes omniũ doctoꝝ sentẽtiã: q̃ firmit asseuerant: q2 consuetudo nec excusat nec alleuiat peccata: immo aggrauat ⁊ adauget quare. di. 8. c. Mala. dicit. Mala cõsuetudo nõ minus q̃3 pniciosa corruptela vitãda est. ⁊ ibi in. c. veritate. Ueritate manifesta credat ↄsuetudo vitati. ⁊. j̃. Nemo cõsuetudinẽ ratõi ⁊ vitati pponat: q̃a cõsuetudinẽ: rõ ⁊ vitas semp excellit. ⁊ eadẽ. di. ca. Si cõsuetudinẽ. Usus q̃ vitati ẽ ↄtrari⁹ abolẽdus est. ⁊ in. c. qui cõtẽpta. Cũ xp̃s vitas sit magis vitatẽ q̃3 cõsuetudinẽ sequi debem⁹. ⁊ in. c. Cõsuetudo. Cõsuetudo siñ vitate vetustas erroris est: pter qđ relicto errore sequamur vitatẽ: ⁊ ex̃ de cõsuetudine .c. Ex lr̃is. Cõsuetudo que canonicis obuiat: institutis nullius debet esse momẽti. Idẽ habet extra de consuetudine. c. Cũ venerabilis. ex̃. de vsu pallij. c. Ex tuaꝝ. extra de officio archi. c. Cũ satis. extra de iuramẽto caluñie. c. Ceteꝝ. ex̃ de vita ⁊ ho. cleri. .c. Cũ decorẽ. extra de statu mona. c Ea que. extra de cõsecratõe eccle. ca. Aqua. extra de symo. c. In tãtũ. ca. Tua nos. extra de cõsuetudine. c. cõsuetudinẽ. li. 6. ex̃ đ cẽsib⁹. c. Quãq3 li. 6. Hec dixisse volui ad refellendã reprimẽdãq3 temerariã excusationez trãsgressoꝝ diuine legis: q̃ semp ad ↄsuetudinẽ querũt sbtersugẽ. Sic faciũt vsurarij: sic mercatores fraudulẽti: sic mulieres vane: sic ãbitiosi clerici sic p nomẽ dei in vanũ: crebro iurantes: sic blasphemãtes deũ ⁊ sanctos sic deniq3 om̃s dissoluti corde. Qui tãto magis debẽt timẽ iudicia dei: q̃3to vidẽt se p consuetudinẽ a peccatis detineri.

¶ Qr ira dei vicina ẽ: qñ peccatores nec timẽt deũ: nec de hominib⁹ erubescunt. quartum signum.

Quartũ signũ ad agnoscẽdam irã dei fore ppinquã est promptitudo: qñ scz tota animaduersiõe ⁊ prõptitudine ↄmittũt peccata horrẽda a multis in q̃uolibet statu consuetudinarie et pseuerãt sine timore dei: ⁊ sine vecũdia hominũ. quo me vertam: vnde incipiã: an tacẽ debeã Ue mũdo a scãdalis. Nõ erubescũt ãplius homines pecuniã petẽ: pecuniã dare in quib⁹ erubescẽdũ ess3 nõ adulterari ⁊ alia nephãda cõmittere publice: nõ mutuare ad vsuraz: nõ facere queq3 turpia. Et tñ Cicero gẽtilis. O xp̃iane pessime. li. i. de officijs. ait. Sine vecũdia nihil rectũ eẽ põt nihil honestũ. ⁊ Ualeri⁹ li. 4°. Uerecũdia est parẽs ois honesti cõsilij: tutela solẽniũ officioꝝ magistra innocentie: cara pximis: accepta alienis: omni loco omni tp̃e fauorabilez prese ferens vultũ. ⁊ Apuleyus libro de deo Socratis. Artes alie siue sciẽtie pñt ignorari sine erubescẽtia: sicut rõ pingendi saltãdi siue cãtandi: quas

vir bon⁹ pōt sine vitupatōe ꝯtēnere
ꝑ nescire bñ viuē: nūq̄ꝫ audebis dicē
sine pudore. Et Bern. sup cātica. Ve
cūdia inq̄t spūalis glīa cōsciētie est:
fame custos: vite dec⁹ sedes ꝟtutuꝫ
primicie laus: nature insigne: totius
honesti prochdolor. Pudet dicē q̄
fiunt his tpib⁹ inuerecūde: impudēt
elata facie ⁊ cū derisiōe ⁊ contemptu
dei. O christiana religio que omnis
mūdicie ⁊ sāctimonie speculum esse
debēs hodie: q̄a ꝟecūdia ē extincta:
facta es turpis ⁊ sordida ⁊ templuꝫ
oīs imūdicie ⁊ dissolutōis.

¶ De remedijs q̄b⁹ euitari pñt iudicia dei. Cap. 3.

Restat hoc loco tertio differēdū
qualit̄ dei iudicia possum⁹ euitare.
Inq̄t hiero. sup Jheremiam.
Admirabilis clemētia dei: populos
ad penitētiā inuitat: malens saluare
cōuersos q̄ꝫ pdē delinquētes. Idcir
co vt si voluerim⁹ nobis puidere ca
uereq̄ꝫ a furore dñi: notabim⁹ q̄tuor
pncipalia pcipuaq̄ꝫ remedia.

Primū dicit̄ peccatoꝝ emēdatio.
Secūdū corpoꝝ afflictio.
Tertiū orationū frequētatio.
Quartū sāctoꝝ viroꝝ deuotio.

¶ De cessādū est a peccatis vt fugiamus iudicia dei.

Primum remediū ē emēdatio
peccatoꝝ vt peccatores emen
dēt ⁊ corrigāt: deponātq̄ꝫ vetereꝫ vi
tā. Nā si cessāte cā cessat effectus: vt
dicit̄ ex̄ de renūciatōe. c. Post trāsla
tionē. ⁊ ex̄ de appel. c. Cū cessante. ex̄
de iure iurādo. c. ⁊ si xp̄s. ex̄ de pe. et
re. c. Cū infirmitas. ⁊. 61. di. pagra.
his omnib⁹. ⁊. c. Neofiti. ⁊. i. q. i. ca°
Qd̄ p remedio. ⁊. i. q. 7. c. Qd̄ pro
necessitate. Si igit̄ de⁹ flagellat po
pulos ꝓpt̄ peccata: deficiētib⁹ pecca
tis deficiet ⁊ plaga. Hoc est qd̄ aug.
dixit. Nouit de⁹ mutare sniam: si tu
noueris emēdare delictuꝫ: que ꝟba
notāt̄. 22. q. 4. c. Unusq̄sq̄ꝫ. c°. Incō
mutabilis. ⁊ de pe. di. i. c. Nouit bñ
⁊ zacharie pmo. dixit de⁹. Conuerti
mini ad me: ⁊ ego cōuertar ad vos:
dixit dñs. An ad hoc ostēdēdum in
ualidū est exēplū Ezechie. Absit de
illo vtiq̄ꝫ 4. Re. 20. c. narratur q̄ cū
egrotasset ad morteꝫ: venit ad eum
Isaias ꝓpha dicēs. Dispone domui
tue q̄a morieris ⁊ nō viues: q̄ ꝯuertit
faciē suam ad pietē: fleuitq̄ꝫ fletu ma
gno ⁊ orauit dñm. ⁊ āteq̄ꝫ egredēt̄
Isaias mediā ptē atrij: fact⁹ est ꝟmo
dñi ad eū dicēs. Reuertē. ⁊ dic Eze
chie. Audiui orōnē tuā: ⁊ vidi lachri
mas tuas: ⁊ addiciā vite tue annos
15. Ex quo pꝫ q̄ de⁹ reuocat multo
tiēs sniaꝫ cōminatoriā cū peccatores
ad illum humilit̄ cōuertūt̄.

¶ De ieiunia ⁊ discipline mitigant iram dei.

Secūdū remediū quo euadere
possum⁹ dei iudicia ē Corpoꝝ
afflictio: vt. s. corpa castigemus disci
plinis atq̄ꝫ ieiunijs: sicut viri niniuite
fecerūt: de q̄bus Joñ. p tōtum clara
narrat̄ historia: de his dicit hiero.
li. 2. cōt̄ Jouinianuꝫ. Niniue ciuitas
magna irā dñi ieiunioꝝ mitiatione
retorsit: quā vtiq̄ꝫ Sodoma atq̄ꝫ go
morra placassēt: si ieiunio patrocinā
te deū cōsiliare voluissēt: cū audissēt
Niniuite Jonā clamātē. adhuc 40.
dies: ⁊ Niniue sbuertet̄ ñ deriserūt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

eū nō sp̄reuerūt vocē ei⁹:ſ; credentes
illi vestiti sūt saccis: ⁊ ieiunauerūt: et
dn̄s misert⁹ est illoꝝ.

¶ Qr orōnibus ⁊ elemosinis placat̄
ira dei.

TErtiū remediū ad iraz dei de-
clinādā dicit̄ orationū frequē
tatio: vt fiant elemosine ⁊ orōes assi
due: dicatq; vnusq̄sq;. Ne reminisca
ris dn̄e delicta nr̄a vl̄ p̄cū nostroꝝ
neq; vindictā sumas de peccatis no
stris. Bōa inq̄t thobias.12.c.ē orō cū
ieiunijs ⁊ elemosinis. Inducāt̄ pueri
⁊ puelle ⁊ v̄ginē gloriosā p̄cent̄ salu
tentq; reuerēter eum. Aue. M.

¶ Qr intercessio beatoꝝ viroꝝ flectit
deum.

QUartū remediū est bonoꝝ vi
roꝝ: ⁊ sāctoꝝ deuotio: dūz se
populi peccatores cognoscūt: indu-
cant bonos religiosos ⁊ sp̄uales vi
ros: vt dep̄recēt̄ p̄ illis deū: q̄ ⁊ cre-
bro vota illoꝝ exaudiēs populos su
stinet: ⁊ tādē largit̄ ḡtiā: q̄ mediāte
p̄uenire pn̄t ad gloriam. Amen.

¶ Sermo tertius de iudicio dei ɔ̄t
angelos sup̄bientes.

DE iudicijs dei distincte p̄
ticulariterq; de cetero lo
cuturi ab illo sumemus
iniciuz q̄ō p̄mū a diuina
iusticia factū oēs doctores sancti in
dubitāter affirmāt. q̄n̄. s. angeli mal
p̄pter peccatū a celo empyreo cōfusi
biliter eiecti p̄ diffinitiuā sententiam
penis eternis fuerūt deputati. ad h̄
aūt bn̄ intelligēdū op⁹ erit de ange
lica natura aliqua s̄binferre: quibus
intellectl. admirari timēq; cogemur
ne demonū sectantes vestigia cum
illis tandem dānemur eternalit̄ in
inferno. Si enim ipsi nō peccassent
vna cū beatis alijs qui remāsere ha
bitarent in delicijs paradisi. Sed q̄a
deo imortali ausi sunt fieri rebelles:
exulabūnt in p̄petuum a patria illa
omni leticia ⁊ vbertate referta. De
ipsis igitur in hoc sermōe tria miste
ria p̄ponimus declaranda.

Primum dicit̄ conditionis.
Secūdum offensionis.
Tertium punitionis.

¶ De excellentia demonū ⁊ cōditōe
s̄blimi: anteq; peccassent.

Capitulū p̄mum.

DIligēter in hoc misterio p̄mo
p̄scrutari debemus q̄; egregia
s̄blimisq; fuēit conditio demonū āte
q̄; diuine rebelles fuerūt maiestati.
hoc v̄o ex quatuor colligē possum⁹.

Primo ex p̄te nature.
Secundo ex p̄te gratie.
Tertio ex p̄te glorie.
Quarto ex p̄te excedentie.

¶ Qr deus bn̄dict⁹ creauit om̄s de
mones bonos natura.

PRimo colligit̄ dignitas ange
loꝝ āte peccatū ex p̄te nature
vbi querit̄ a doctorib⁹ vtꝝ demōes
fuerūt mali nā: ⁊ aliq̄ nitūt̄ p̄bare q̄
sic: triplici medio. Primo q̄a Aug⁹
li. 10. de ci. dei dicit. Est quoddaz ge
nus demonū natura fallax simulās
deos ⁊ animas defunctoꝝ. Secūdo
q̄a peccatū eoꝝ ponit̄ fuisse in p̄mo
instanti sue creationis. pz q̄a Jo. 8°.
dicit̄. Ille homicida erat ab initio. ⁊
Jo. i. cano. c. 3°. Qui facit peccatum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(b)

ex diabolo est: qa ab initio diabol⁹ peccat. ꝛ Aug. ii. sup Gen. ad lram. Factus cõtinuo se a luce vitali auertit superbia tumidus: ꝛ ꝓprie ptãtis delectatõe corruptus. Et idẽ. ii. de ci. dei. Mox vt factus est: in superbiam erupit. Tertio arguit a simili. qa si aliqui hões sũt nãlit mali: de qbus dicit Sapiẽtie. i7. Erat eoꝝ malicia nãlis. g ꝛ aliqui angeli pñt nãliter esse mali. Sed contra magister sententiaꝝ in textu. di. z. li. z. dicit. Boni erant omnes angeli: quando primo facti sũt: sed ea bonitate quã natura incipiens accepat. Dicẽdũ g ꝙ deus fecit omnes angelos bonos: quia vt dicit Geñ. pmo. Uidit deus cuncta que fecerat: ꝛ erant valde bona. Et Hiero. ad Paulinũ ait. Bon⁹ ẽ de⁹ ꝛ omnia quecũqꝫ facit bona sint necesse est. Ad primũ itaqꝫ dicẽduz ꝙ vba illa nõ sunt Aug. ꝫ porphirij quẽ ipse rephẽdit: plene cõtestans ꝙ demones nõ sũt nã mali: ꝫ ꝓpria voluntate. Ad secũdũ dicit Bo. in. z di. z. ꝙ fuit quorũdã opinio ꝙ simul tpe fuit diabol⁹ ꝛ peccauit: nec vnqꝫ fuit nisi malus: que opinio excõicata est ab epo Parisieñ. Ideo theologi in hoc oẽs cõueniũt ꝙ int creationẽ ꝛ lapsum fuit aliqua morula: lꝫ adeo puula ꝙ ꝓ nihilo reputat: qa ut dr z. physicoꝝ. Qd modicuz deest quasi nihil deesse videt. Ideo auctoritates intelligẽde sũt recte pro illa morula nõ ꝓ simultate nature ꝛ peccati. Lãdulfus autez in. z. di. 4. ponit q̃tuor moras. Prima est: in qua oẽs ãgeli fuerũt creati in pfectis nãlib⁹ ꝛ iusticia originali. Secũda in qua boni cõ

uerterũt se ad deum ꝛ mali ad ꝓpa naturalia: se ardentissime diligendo Ideo in ista mora boni gratiam receperunt. Mali nõ ponẽdo obicem. Tertia mora in qua mali opati sunt varia peccata ꝛ tẽptauerunt bonos ꝛ fuit illud prelium: ꝛ boni fecerunt multa bona: ꝛ viriliter restiterunt. Quarta mora in qua boni pmiati sunt mali puniti. Iste vero more distinguũt vl per coexistẽtiã ad aliqs ptes tẽporis lꝫ valde paruas: vel ex distinctione istorum statuũ ꝛ operationum: seu variationũ. Ad tertiũ obiectum dicit sanctus Thomas. i. parte. q. 6z. ꝙ malicia aliquoruz hominuz potest dici naturalis: vel ꝓpt cõsuetudinem que est altera natura vt dicit Aristo. li. d memoria ꝛ reminiscentia. ꝛ. 7. ethi. ꝛ. i. rhetoricoruz. vel dicit naturalis ꝓpter naturalem inclinatõz ex pte nature sensitiue ad aliquã inordinatã passiõz: sicut qdã naturaliter dicunt iracũdi vel cõcupiscẽtes nõ autẽ ex pte nature intellectualis. Angelis itaqꝫ hoc competẽ nõ põt: qa vt dicit Dionysius. Angeli sunt spũales mentes in quib⁹ nõ est natura sensitiua.

De opinionib⁹ varijs doctoꝝ an ãgeli fuerunt creati cũ gratia.

Secũdo apparet dignitas ãgeloꝝ ãte pccꝫ ex pte grẽ. fuerũt eteniꝫ a deo sic pducti ꝙ grẽ capaces erãt. hic vo int doctores ñ puã ẽ cõtrouersia. Utrꝫ ãte lapsuz hũerũt oẽs gratiã gratũ faciẽtẽ qdã dicẽ voluere ꝙ angeli nulla gratia indiguerunt vt conuerterentur in deum qm̃ superest gratia ad aliquẽ effectũ

vbi sufficit nã. Angelus ꝟo nãliter
cõuertiꝶ in deũ: q̃a naturaliter deuz
diligit. g̊ gratia non ē illi necessaria
Sed cõtra hãc opinionẽ est ois do-
ctrina theologoꝝ. Jõ dicit Tho. i.
pte. q. 62. Q̄ ãgeli indiguerũt g̃tia:
ad hoc vt cõuerterẽꝶ in deũ: ꝓut est
obiectũ beatitudinis. Naʒ angelus
nãliꝶ diligit deũ in q̄ztũ est pncipiuʒ
naturalis esse: nõ aũt in q̄ztũ est bea
tificãs p sue essẽtie visionẽ: vidẽ q̄ppe
deũ p essẽtiã est supra nãʒ intellect⁹
creati: vñ nulla creatura potest hẽ e
motũ volũtatis ordinatũ ad illã bea
titudinẽ nisi mota a supnãli agẽte: ⁊
hoc dicim⁹ auxiliũ gratie quare an-
geli indiguerũt gratia gratũ faciẽte
vt cõuerterẽt se ad deũ sb rõe forma
lis obiecti beatitudinis: q̃a volũtas
creata siue ãgelica siue hũana iferior
ẽ ipso obiecto bñfico. Iferũt alij dicẽ
tes q̄ ex quo gr̃a erat eis necessaria
vt cõuerterẽꝶ in deũ hũerũt gratiaʒ
gratũ faciẽtẽ. Istã Aug. iz. de ci. dei.
dicit. Creauit de⁹ ãgelos: simĺ in eis
cõdẽs nãʒ: ⁊ largiẽs gratiã. ⁊ hiero.
sup Oseã. Demones cũ magnitũdie
⁊ pinguedine spũs sancti sũt creati.
Alioꝝ ꝟo opinio est q̄ ãgeli nõ fue
rũt creati cũ gratia gratũ faciẽte hãc
opi. tenet dñs Bo. ⁊ Scot⁹ ⁊ Frã.
de marõe: ⁊ cõiꝶ oẽs moderni. in. z.
di. 4. asserẽtes. Q̄ bõi ãgeli post cre
ationẽ ãte ɔfirmatõeʒ accepũt g̃tiaʒ
demones ꝟo nũq̄ȝ illã hũerũt: ⁊ hoc
ꝓpꝶ dispositõem nature ãgelice: que
ferꝶ in id qd̄ appetit sine retardatõe
vñ sicut ex cõuersiõe ad malũ ita pro
funde cõuersi sũt vt nõ possẽt redire
sic imo multo magis ex ɔuersiõe ad

bonũ: siue et habilitate: ita bono to-
taliter adhesissẽt: si gratiã gratuʒ fa
ciẽtẽ hũissent q̄ nũq̄ȝ lapsi essent. vñ
nõ videꝶ ꝓbabile q̄ Lucifer hũerit
illã gratiã: ⁊ sic nec alij. Huic opioni
adheret magister in textu vbi indu-
cit Augustinũ q̃ ait. q̄ ãgel⁹ ⁊ hõ liʒ
accepit vñ stare possʒ: nõ tñ gratiam
vñ ꝑficẽ possʒ. Et aug. li. z. sup geñ.
ad litterã dicit. Jntellectualis natura
p̊mo creata est in formis: postea ꝟo
formata. Hugo insup. li. z°. de sacra
mẽtl. pte. 5. c. 8. asserit quatuor fuisse
ãgelis in sua creatõe attributa.
Primũ fuit discretio ꝑsonalis.
Secũdũ intelligẽtie claritas.
Tertiũ sbstantia simplex.
Quartũ liberi arbitrij facultas.
Et nõ enumerat gratiaʒ. Qui vero
hãc opinioneʒ sequũꝶ: rñdent ad au
ctoritates inductas in secũda opione
q̄ gr̃a sumiꝶ tripliciꝶ. s. cõmunissime
cõmuniꝶ ⁊ ꝓprie. Primo mõ gr̃a dr̃
q̃cq̃d supaddiꝶ donis nature sine q°
homo est homo: et sine quo hõ põt
saluari: ⁊ cũ quo etiã põt dõnari: sic
est hr̃e excellẽs ingeniũ: fecũdam me
moriã: singularẽ fortitudinẽ ⁊ robur
corporis: elegãtẽ aspectũ eloquẽtiaʒ
copiosã: ⁊ similia. Secũdo modo
gr̃a diciꝶ q̃cq̃d supaddiꝶ libero arbi
trio: disponẽs ad salutẽ ꝓpriã vel al
terius sicut timor huilis lumẽ ꝓphe
tie: gratia p̄dicãdi: ⁊ reliqua q̃ ptinẽt
ad gratiã gratis datã. De hac gr̃a
dicit alexãder in. z. sũme sue. Gratia
g̃tis data est donũ infusũ rõali nãe
sine meritis quãtuʒ in se ẽ disponẽs
ad salutẽ ꝓpriã vel alteri⁹. Tertio
mõ diciꝶ gratia quicquid supaddiꝶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(b)

libero arbitrio pficiēs illō in merito: ⁊ hec est gratia gratum faciens. Possum⁹ ꝗ dicē ꝙ āgeli a pncipio creatōis hūerūt grāȝ primo ⁊ secūdo mō dictā. Sed Tho. arguit sic cōtra ista: ꝙ ex quo gratia erat āgelis ne cessaria: vt cōuerterēt in deū: hūerūt ḡtiā gratū faciētē: quia sicut nature corpali indite sūt rōes seminales ad suos effect⁹: vt Aug. dicit sup gene. Ita āgelice nature ad suos. Sȝ talis rō seminalis respectu diuini obiecti: est ipsa gratia: q̄a gr̄a gratū faciens hoc mō cōpat ad beatitudineȝ: sicut rō seminalis in natura ad effectum nālem. Ista tñ nō admittūt ab aliꝭ doctorib⁹: q̄a vt dicit Lādulfus. Cō uerti ad deū vt ad obiectū beatificū est dupliciter: vł de cōgruo: ⁊ p ḡtiā pueniētē gratis datā: q̄a de⁹ mouet libeꝝ arbitriū vt cōuertat in ipsum vel ecōuerso ad deū recipit p modū meriti ⁊ pficiētis: qō fit cū gr̄a ḡtuȝ faciēte: hec nō fuit cum āgelis in sua creatione.

¶ Qꝛ āgeli nō fuerūt in sua creatōe beati: neq̄ʒ āte cōfirmatōeȝ ⁊ lapsum vidē essentiam dei.

Tertio demōstrat demonum excellētia ⁊ sblimis cōditio ex pte gl'ie: q̄a ad gloriā ⁊ beatitudinē erant habiles ⁊ dispositi: ꝟūtñ dubi tari solet: vtꝝ demones āte lapsum fuerūt in beatitudine: ⁊ vr̄ q̄būsdaȝ ꝙ sic. nā de Lucifero dicit Ezechiel 28. Tu signaculuȝ similitudinis ple nus sapiētia: pfect⁹ in decoꝛe: in deli cījs paradisi dei fuisti. Sȝ esse in de licijs padisi: est esse in beatitudine. et iteꝝ Aug. li. de mirabilib⁹ sacre scri pture. Diabolus in sūmo sui oꝛdinis honoꝛe cōstitut⁹ est lapsus. ⁊ Aug⁹. li. de fide ad Petꝝ. Angelici spirit⁹ p eo ꝙ rōales facti sūt eternitatis ⁊ beatitudinis donū in ipa nature sue spūalis creatōe diuinit⁹ acceperūt. et Aug. in libꝛo de ecclesiastici dogma tibus. Angeli q̄ in illa qua creati sūt beatitudine pseuerāt: ñ natura possi dēt vt nō mutēt. Cōtrariuȝ ē qō rei ꝟitas cōfitet. ꝙ. s. āgeli āte cōfirma tionē ⁊ lapsū nō fuerūt beati. Nam beatitudo in visiōe diuine essētie cō sistit. Si igit demōes vidissēt essen tiā dei: nūq̄ʒ lapsi essēt: q̄a ɓm Tho. i. 2. q. 5. Impossibile est ꝙ aliq̄s vidēs diuinā essētiā velit eā nō videre: qm̄ omne bonū habituȝ: quo q̄s carere vult: aut est insufficiēs: ⁊ q̄rit aliq̄d sufficiēs loco eius: aut hēt aliqō incō modū ānexū: ꝓpt qō in fastidiū vēit Uisio āt diuine essētie replet vidētē omnib⁹ bōis. Similit etiā nō habet aliqō incōmodū adiūctum. ꝗ ꝓpria volūtate beatus nō pōt eā deserere. Similit nō pōt eā pdē deo sbtbēte: q̄a cū sbtractio beatitudinis sit q̄dā pena: nō pōt talis pena a deo iusto iudice puenire nisi p aliqua culpa: in quā cadē nō pōt: q̄ dei essentiam videt: cū ad hanc visionē de necessi tate sequat rectitudo volūtatis. Id circo dicendū ad auctoꝛitates allega tas ꝙ beatitudo ɓm Bona. di. 4. et pōt dupliciť dici. vno modo status pfectus puatōe omnis mali: sed non plenitudie ois bōi: ⁊ sic fuerūt āgeli in creatōe beati. alio mō stat⁹ pfect⁹ tā puatione ois mali q̄ʒ plenitudine omnis bōi: ⁊ hoc vt dictū ē in clara

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

dei visione cõsistit: ⁊ sic angeli vt di
ctum est non fuerũt beati.

¶ De ãgeli dignitate nãe excedunt
oẽs creaturas excepta anima xpi.

Quarta lucet demonũ excellen
tia ãte peccatũ ex pte excedẽtie
pducti eq̃dẽ fuerũt ãgeli in tãta na
turaliũ excedẽtia: q minim⁹ diabol⁹
q̃ cecidit ꝫm nãm excedit decorem ⁊
pfectionẽ quarũlibꝫ creaturarũ cor
poraliũ ⁊ spũaliũ: nõ loquẽdo de aia
xpi dei ỽbo vnita. vñ Aug⁹. ii. de ci.
dei inq̃t de ãgelica nã. Omnia cetera
que deus cõdidit nature dignitate
pcellit. Sꝫ cõtra hoc aliq̃ mouent̃ ⁊
dicũt q hõ est nobilior ⁊ excellẽtior
pduct⁹ a deo q̃ȝ ãgelus: q̃a de⁹ fecit
hominẽ ad imaginẽ ⁊ similitudineꝫ
suã: ⁊ ñ ãgelũ. Dicit Aug. in quodã
ꝫmone. De⁹ nulli alij creature dedit
q sit ad imaginẽ eius: nisi homini.
Sed Tho. pma pte. q. 93. rñdet q
Aug. hoc dicit respectu creaturaruꝫ
inferiorꝝ intellectu carẽtiũ: ⁊ non re
spectu ãgelorꝝ. quinimo in ipsis an
gelis dignitas imaginis repit̃. Vñ
Dionysius ait. Angelus est imago
dei manifestatio occulti hõis. ⁊ gre.
37. moraliũ exponẽs illud Ezechiel
Tu signaculũ similitudinis inq̃t: liꝫ
hõ ad similitudinẽ dei creat⁹ sit: an
gelo tñ quasi maius attribuẽs nõ eũ
ad similitudinẽ cõditũ: ꝫ ipsuꝫ signa
culũ similitudinis dei dicit: vt quo sb
tilior est in nã eo in illo similitudo
dei pleni⁹ credat̃ expssa. Notãdum
tñ ꝫꝫ Ric. de media villa in. 2. di. 16
⁊ Tho. vbi. s. q de imagine dei loq̃
dupliciť possum⁹: vno mõ q̃ȝtuꝫ ad
id in quo pmo ↄsiderat̃ rõ imaginis

qđ est intellectualis nã: et sic imago
dei magis est in angelis q̃ȝ sit in ho
minib⁹: q̃a intellectualis nã pfectior
est in eis. Secũdo potest cõsiderari
imago dei in hõie q̃ȝtũ ad id in quo
secũdario cõsistit: put. s. in hõie inue
nit̃ quedã dei imitatio: in q̃ȝtũ. s. hõ
ẽ de hõie: sicut de⁹ de deo: ⁊ in q̃ȝtũ
aia hõis est tota in toto corpe ei⁹: et
iterꝝ tota in qualibet pte ipsius: sicut
de⁹ se hẽt ad mũdũ: ⁊ ꝫm hec ⁊ silia
magis inuenit̃ dei imago in hõie q̃ȝ
in ãgelo. Sꝫ q̃a hec cõsideratio acci
dẽtalis est imagini: ideo nõ ↄcludit
simpliciť: ꝫ ꝫm q̃d q̃ȝtuꝫ ad aliq̃ acci
dẽtalia. Ideo simpliciť ãgel⁹ magis
est ad imaginẽ dei q̃ȝ homo: ⁊ sic cõ
cludim⁹ q deus gloriosus pl⁹ ceteris
creaturis excellẽtes ↄdidit ãgelos: int̃
oẽs autẽ siue bonos siue malos: pre
stãtior fuit Lucifer: de quo Gre. de
pe. di. 2. c. Principiũ ait. Hũc pmũ
cõdidit: quẽ reliq̃s eminentiorẽ fecit
h⁹ pmat⁹ eminẽtiã conspicit ppheta
cum dicit. Cedri nõ fuerunt altiores
illo in paradiso dei: abietes non ade
quauerũt sũmitatẽ eius. Platani nõ
fuerũt equales frõdib⁹ illius. Omne
lignum pciosum paradisi dei nõ est
assimilatum illi: ⁊ pulchritudini ei⁹:
quoniã speciosum fecit eum in mul
tis cõdensis frondibus. Quid nãq̃ȝ
accipi in cedris abietib⁹ et platanis
potest: nisi illa ỽtutuꝫ celestiũ pcere
celsitudinis agmina in eterne leticie
viriditate plãtata: que q̃ȝuis excelsa
sint cõdita: huic tñ nec plata sũt nec
equata. O q̃ȝta benignitate vsus est
de⁹ taꝫ pcelsa munera largiens illis
quos psciebat ingtos ⁊ malos futos

Discāt illi: qui liberales volūt eē atq̧ magnifici nō detineri q̄n bn̄faciant illis: quos bn̄ficijs iudicauerunt esse indignos: dūmō bn̄ficētia cedat ad gloriā bn̄factoris. Sit ꝟtus seipa cō tēta. Ecce pater sūmus tā ineffabilia bona cōtulit demōib⁹: q̄ tn̄ vt dicet in sequēti misterio totis virib⁹ maie stati sue sese obiecerūt: neq̧ ꝑ ĩgrātiā peccauerūt. De q̄bus dicit magister in textu di. 3. li. 2. Cū tāta luce sapie ꝑditi fuerūt ꝙ erat in eis naturalis cognitio triplex qua sciebāt ꝙ facti erāt: ⁊ a quo facti erāt: ⁊ cū quo. sc3 mūdo facti erāt: ⁊ hēbāt aliquā bōi ⁊ mali noticia3 intelligētes q̄d appe tēdū vel respuēdū illis foret.

Qualiť āgeli mali volūtate ꝓpria auerterūt se a deo ⁊ facti sūt ei rebelles. Cap. secūdum.

Circa offensiōe3 ruētiū āgeloꝝ hoc secūdo loco erit imorādū quaten⁹ agnoscētes peccati eoꝝ grauitatē intelligam⁹ deum iustū illos nō in merito sempit̄nis cruciatibus cōdēnasse. Nouit ipse toti⁹ conditor creature: ex quocūq̧ malo bonū eligere: vt Aug. dicit in libro de libero arbitrio. Ipseq̧ decorē in hoc ꝑfecit vniuersi ꝙ bonis tribuit eternalia p̄mia malis ꝟo nūq̄ finitura supplicia vt p̄fat⁹ Aug. li. ii. de ci. dei expresse fateť. Qualiť ḡ demones volūtate sua in maliciā cōsenserūt: cōtēdem⁹ hoc plene dissere͂. Circa quoꝝ offensionē quatuor nobis occurrūt consideratiōes.

Prima dicitur possibilitatis.
Secūda numerositatis.
Tertia qualitatis.
Quarta cōtrarietatis.

Cū āgeli potuerūt peccare in puris naturalibus cōstituti ꝓpter libertatē abitrij.

In p̄ma cōsideratōe ꝑscrutari debem⁹ vtrū angeli potuerūt peccare. Quibusdā videť ꝙ n̄. p̄mo q̄a erāt in celo empyreo loco sblimi ⁊ sancto: q̄b⁹ respōdem⁹ ꝙ loc⁹ nō ꝓhibet q̄n hō in hoc seculo ⁊ āgel⁹ āte cōfirmatōe3 in celo potuerit peccare. Ideo dr̄ di. 40. c. Nos. c. Non loca. c. Multi c. Quelibet. Nō locus hominē sāctificat: ſ3 hō locū. 7. c. Nō est. Nō sūt filij sanctoꝝ q̄ tenēt loca eoꝝ: sed qui exercent oꝑa eoꝝ. 2° arguūt ꝙ āgel⁹ in puris nālib⁹ cōstitut⁹ peccare n̄ potuit ꝑ locū a minōi q̄a si in corporib⁹ celestib⁹ nō potest esse malū: vt dicūt phi. ḡ neq̧ in angelis: cū ipsi sint digniores. Ad hoc dicit Thomas prima ꝑte. q. 63. Cū corpora celestia non habēt oꝑatōem nisi naturalē: ⁊ ideo sicut in nā eorū nō pōt esse corruptionis materia: ita nec in actōne nāli eorum potest esse malum inordinatōis. Sed in āgelis vltra actionem naturalē est actio volūtaria liberi arbitrij ſ3 quā ↄtingit in eis eē malū. vn̄ magister in textu di. 3. li. 2. Poterāt inq̄t ꝑ libeꝝ arbitriū sine violētia ⁊ coactōe ad vtrū‑l3 ꝓpria volūtate deflecti. 3° arguūt q̄a appetit⁹ n̄ ē nisi bōi vľ apparētis bōi. S3 in āgelis n̄ pōt eē apparens bonū: q̄ꝺ n̄ sit ꝟū bonū: q̄a in eis vľ oio error eē n̄ pōt vľ saltē n̄ pōt p̄cedē culpā. ḡ āgeli n̄ pn̄t appetē nisi illud q̄ꝺ est vere bonu3. S3 nullus appetendo illud q̄ꝺ est vere bonum

peccat. ꝗ ãgeli nõ potuerũt peccare.
In cõtrariũ est rei ꝟitas. vñ Job. 4
Ecce qui seruiũt ei nõ sunt stabiles.
Et in angelis suis repperit prauitatẽ
7. z. pe. Deus angelis peccãtibꝰ nõ
pepcit. dicit ꝗ sanctꝰ Tho. ꝙ peccatũ
mortale in actu liberi arbitrij: contin
git esse dupliciter: vno mõ ex hoc ꝙ
aliqđ malũ eligit: sicut hõ peccat eli
gendo adulteriũ: qđ ꝫm se est malũ
7 tale peccatum semꝑ ꝓcedit ex igno
rantia vel errore. Alioquin id qđ est
malũ nõ eligeret vt bonum. Errat
quidem adulter in pticulari eligens
hãc delectatõz inordinati actꝰ quasi
aliqđ bonũ ad nũc agenduz: ꝓpt in-
clinationẽ passionis aut habitꝰ: etiaz
si in vniuersali nõ erret: sed ꝟam de
hoc sentẽtiam teneat: hoc modo in
angelis peccatum esse nõ potuit: q̇a
in angelis nõ sunt passiões: quibus
ratio aut intellectꝰ liget: nec ãte pec
catũ habitꝰ p̃cedẽ potuit ad peccatũ
inclinãs. Alio modo contingit pec-
care ꝑ libeꝝ arbitriũ eligendo aliq̇d
qđ ꝫm se est bonũ. Sed nõ cũ ordie
debite mẽsure: aut regule. Ita ꝙ de
fectus inducẽs peccatũ sit solũ ex pte
electõis que nõ hẽt debitũ ordinẽ nõ
ex pte rei electe: sicut si aliq̇s eligeret
orare nõ attẽdẽs ordinez ab ecclesia
institutũ 7 hꝰmõi peccatũ nõ p̃exigit
ignorãtiã: sed solũ absentiã cõsidera
tõis eoꝝ que cõsiderari debẽt. Et hº
mõ angeli peccauerũt: cõuertẽdo se
ꝑ libeꝝ arbitriũ ad ꝓpriũ bonũ absq3
ordine ad regulã diuine volũtatis.
Ladulfus autem dicit in. z. di. 4. ꝙ
absq3 errore hominis: vel ãgeli in in
tellectu potest eẽ malicia in volũtate
ideo p̃ma radix possibilitati peccãdi
in angelis volũtas creati arbitrij q̄
potuit in opposita ꝓ libito.

De numẽo ãgeloꝝ q̇ peccauerũt.

Secũda cõsideratio circa offen
sionẽ ãgeloꝝ dicit numerosi-
tas: vbi vidẽ habebimꝰ: vtrũ plures
angeli peccauerũt: q̃3 adheserũt deo
Et ꝙ plures aliqui sic ostẽdũt: p̃mo
q̇a phs dicit. Malũ est vt in pluribꝰ
bonũ vt in paucioribꝰ. Item iusticia
7 peccatum eadem rõe inuenitur in
angelis 7 hominibꝰ: Sed in hõibus
plures inueniũt mali q̃3 boni: ꝟ3 illõ
eccł. i. Stultoꝝ infinitꝰ est numerꝰ
ꝗ in ãgelis plures defecẽ in malicia
q̃3 steterũt in iusticia. Cõtra istos est
glosa. 4. Re. 6. c. vbi dicit. Plures
nobiscum sunt q̃3 cũ illis: qđ đ hõis
ãgelis exponit: qui sunt nobis in au
xilium: 7 de malis qui nobis aduer
sant rñdet Tho. ꝙ plures angeli re
manserũt q̃3 peccauerũt: 7 qđ obicit
de malo 7 de hõibꝰ: intelligit de ho
minibus nõ de angelis: q̇a in homi
nibus malũ est vt in pluribꝰ: ex eo ꝙ
sequũt bona sensibilia: que sũt pl̄ibꝰ
nota: deserto bono rõis: qđ est pau-
cioribus notũ. In angelis autẽ non
est nisi natura intellectiua: vnde nõ
est similis ratio. Uerũ est ꝙ nõnulli
curiosius inuestigare conati sũt: quot
homines erunt saluandi: 7 quidã di
xerunt: tot quot ãgeli perierũt: q̇daz
tot quot remãserũt: q̇dam ꝟo ꝙ oẽs
simul: vt dicit Tho. i. pte. q. zz. Sed
melius est illud relinquere sapientie
dei: cui ecclesia in quadam collecta
dicit. Deꝰ cui soli cognitꝰ ẽ numerꝰ
electoꝝ in supna felicitate locãdus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Quia ꝟo de numero ãgeloꝝ loqui mur: notãdũ ꝙ nõ est acceptãda sen tẽtia pħoꝝ: humana sapiẽtiuȝ. plato .n. posuit numerũ sbaꝝ separatarũ ƀm numeꝝ speciꝝ sensibiliũ. Et Aristo iz. metha. ƀm numeꝝ orbiũ: aut mo tuũ. s. ad plus. bo. Immo firmiter te nendũ est ƀm Lãdulfũ in. z. di. z. et Tho. i. pte: ꝙ plures numero sunt an geli: q̃ȝ omnia alia entia simul supra ⁊ arene maris: ⁊ gutte aque: ⁊ stelle celi: qđ ꝓbat̃ ꝑ Dionysiũ. i4. capl'o. celest. Jerarchie dicẽteȝ. Multi sunt exercitus supnaꝝ mansionũ infirmã ⁊ cõscriptaȝ nostroꝝ materialiũ nu meroꝝ cõmẽsuratõeȝ excedẽtes. De numero ãgeloꝝ dicit̃ Danielis. 7°. Millia milliũ ministrabãt ei: ⁊ decies centena millia assistebãt ei. Ponit̃ hic numer⁹ deẽminat⁹ ꝓ indeẽmina to. Et Mathei. z6. c. dixit xp̃us. An putas quia nõ possum rogare pr̃em meuȝ: ⁊ exhibebit mihi modo plus q̃ȝ duodecim legiones angeloꝝ. quare autem tot sint angeli a deo ꝓducti: dicit Tho. i. pte. q. 50. Quia quanto aliqua sunt magis pfecta: tãto sunt in maiori excessu creata a deo. sicut autem in corporib⁹ excessus attẽdit̃ ƀm magnitudinẽ. Ita in reb⁹ incor poreis excessus potest attẽdi ƀm mul titudinẽ: videm⁹ auteȝ ꝙ corpora su piora: que sunt pfectiora excedũt q̃si incõpabiliter corpa inferiora ƀȝ ma gnitudinẽ: nam tota spera actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ est aliquid modicũ respe ctu corpoꝝ celestiũ: vñ rõabile est: ꝙ sbstãtie imateriales excedãt ƀm mul titudinẽ sbstantias materiales quasi incõparabiliter.

¶ Quale fuit peccatũ Luciferi: ãge loꝝq̃ȝ sibi adherẽtium.

Tercia consideratio de angelis peccãtibus dicit̃ qualitatis: in qua sollerter attẽdẽdũ est: vt sciam⁹ quale fuit Luciferi ⁊ alioꝝ peccatuȝ Et refert Bona. di. 5. z. ꝙ peccatum Luciferi inchoatum est in p̃sũptiõe. Statiȝ. n. vt suã pulchritudinẽ vidit p̃sumpsit. Cõfirmatũ in ambitõe q̃a p̃sumẽs de se appetiit qđ oĩo supra se fuit: ⁊ ad qđ puenire nõ potuit. Cõ sumatũ est in inuidie ⁊ odij auersiõe q̃a ex quo obtinẽ nõ potuit qđ appe tijt deo inuidere cepit et affectu odij contraire. Angeli ꝟo minores adhẽ serũt Lucifero q̃rẽtes esse beati sine meritis. Et vt dicit Hugo de sancto victore. Dẽs in eãdẽ maliciã ɔsẽserũt ⁊ vnũ ordinẽ puerse societatis fecerũt Quare tam Lucifero q̃ȝ reliq̃s ꝓpa ⁊ volũtaria superbia fuit cã illorum ruine. Nihilomin⁹ in his dubitare cõtingit. vtꝝ Lucifer appetijt esse sic̃ deus. ⁊ ꝙ sic pȝ ꝑ Apoca. i4. c. dicit ibi in. d. c. Diabolus. Ascẽdã in celũ ⁊ ero similis altissimo. Et Aug⁹ in questionibus noui ⁊ veteris testamẽti dicit. Elatõe inflatus voluit dici de⁹ ⁊ in li. de ꝟginitate sbdit. Diabol⁹ in celo voluit esse sicut deus. ƀ mirũ videtur imo impossibile q̃busdam ꝙ angelus tanta luce sapientie pditus appetierit id quod erat impossibile: cum vt inquit Aristo. z. ethi. Electõ non sit impossibilium: ꝓterea sciẽn dum ƀm Tho. Qꝫ appetere esse vt deus: potest intelligi dupliciter. ¶ Uno modo per eq̃parantiã seu eq̃li tatem. ¶ Secũdo mõ ꝑ similitudinẽ.

Primo modo nō potuit appetē esse
vt deus: quia sciuit hoc esse impossi-
bile: naturali cognitione nec primuz
actum peccandi in ipso p̄cessit: vel ha
bitus vel passio ligans ipsi⁹ cogno
scitiuam v̄tutem vt in p̄ticulari defi
ciēs eligeret impossibile: sicut in no-
bis interdū accidit. Appetere autem
esse vt deus: s᷒z similitudinē ꝯtingit
dupliciter: vno modo q̄ntuz ad id in
quo aliquid natū est assimilari deo:
⁊ sic si aliq̄d quantū ad hoc appetat
esse deo similis: nō peccat dūmodo
similitudinē dei debito ordine appe-
tat adipisci: vt. s. illam a deo habeat:
peccaret nam si quis appeteret s᷒z iu
sticiam esse similis deo p̄ ꝓpriam vir
tutem ⁊ nō ex v̄tute dei. Alio modo
potest aliq̄s appetere esse similis deo
q̄ntum ad id in quo est nat⁹ assimu-
lari. Sicut si q̄s appeterz creare celū
⁊ terram: q̄d est ꝓpriū dei: in quo ap
petitu esset peccatum. Hoc modo.
Lucifer appetiit esse vt deus: q̄a appe
tiit finalem beatitudinem per suam
virtutem habere: q̄d est ꝓpriū dei.

¶ De bello realiter gesto int̄ āgelos
bonos ⁊ malos.

Quarta consideratio dicit̄ Con
trarietatis: in qua de bello ge
sto in angelica natura tractāduz est
de quo Apoca. iz. c. scribit̄ sic. Factū
est p̄lium magnum in celo: Michael
⁊ angeli eius p̄liabant̄ cuz dracone
⁊ draco pugnabat: ⁊ angeli eius: et
non valuerūt: neq̧ locus eorū āpli⁹
inuentus est in celo. Querit̄ hic vtꝝ
illud fuit bellum reale. Et Frāciscus
de Marone in. z. di. 6. dicit ꝙ sic. lz
non fuerit corp̄ale. Nā preter ea que
p̄tinent ad potētiam executiuam ex
p̄imur aliqua gn̄a belloꝝ p̄tinentiū
ad op̄atōes imanētes. ¶ Primū est
inter appetitū sensitiuū ⁊ intellectiuū
Appetitus. n. isti inclināt̄ ad opposi
ta. ¶ Secūdū bellū est inter intelle
ctum ⁊ volūtatē: sicut quando ratio
iudicat aliq̄d faciendū ⁊ volūtas re
nuit. ¶ Tertiū bellū inter volūtatē
⁊ volūtatē nō vnius ad se: s᷒ duoruz
hominū. ¶ Quartū inter intellectū
⁊ intellectū: ex cōtrariis opinionib⁹:
p̄ rōnes oppositas. Bellū ḡ āgeloruz
bonoꝝ ⁊ maloꝝ: actū est iuxta tria:
que in sp̄uali natura rep̄iūt̄: que sūt.
ratio. volūtas. ⁊ facultas. Per rōez
nempe electi ⁊ reprobi angeli coñria
sentiebāt. Per volūtatez ad cōtraria
afficiebant̄. Per facultatē ad coñria
nitebāt̄. Nam electi angeli s̄blimiter
sentiebāt de deo ⁊ gratia eius: ⁊ ad
gratiā ⁊ gloriā eius afficiebāt̄: ⁊ pro
facultate sibi data ꝓ illis nitebātur.
Angeli v̄o sup̄biētes cōtinētes ḡtiā
⁊ gloriam dei s̄blimiter sentiebāt de
bonitate nature sue: ⁊ ꝓpter hoc ad
ꝓpriā gloriā afficiebāt̄. Et toto nisu
in cōtrariū electis spiritibus ferebāt̄
magnis ḡ affectōib⁹ electi ⁊ reprobi
āgeli in cōtraria ferebāt̄: boni in cre
atorē: mali in naturā: boni in gratiā
mali contra illam: boni in diuinum
amorē: mali in odiū dei.

¶ Qualiter angeli mali puniti sunt
nec potuerūt resistē potentie dei.

Capitulū tertiū.

Expti sunt angeli mali q̧ robu
sta sit et valida manus dei ex
celsi. Nulla equidez sua v̄tute: nulla
sapiētia nulla potētia nullaq̧ ꝯcordi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(b)

conuentione ad malum potuerũt re
sistere ire dei. Ipse deposuit eos de
sede: ⁊ inimicos sibi factos puniuit g̃
uissima pena. Idcirco in hoc tertio
misterio de illius pene grauitate eri
mus ṽba facturi. quaꝫ quadruplicit̃
cõsiderabimus. videlicet.

Primo rõne impedimẽti.
Secũdo rõne loci.
Tertio rõne supplicij.
Quarto rõne termini.

Qr demones non possunt pro li
bito vti donis nature: que adhuc ma
nent in ipsis.

PRimo considerare debemus
grauitatem pene maloꝝ ãge
loꝝum: ratione impedimẽti: quia cũ
dona nature in ipsis maneãt integ̃
vt dicit Dionysi⁹. li. de di. no. ṽũtñ
impedit̃ actus executio: ⁊ vsus illoꝝ
ita vt ñ possint facere ea que velint.
Sunt aũt inter cetera tria in demo
nibus: de q̇bus ꝓ libito disponẽ nõ
possunt.

Primum est naturalis existentia.
Secũdũ naturalis sapientia.
Tertiũ naturalis potentia.

Primũ q̇d est in demõib⁹ est nãlis
existentia. Sunt demones natura
pulcherrimi: neq̃ꝫ q̃tum ad sbstãtiaꝫ
sue nature sunt angelis bonis turpi
ores: ⁊ tamen hominibus in sui sba:
⁊ decore apparere nõ possunt: imo
apparent: aut in corporib⁹ assumptis
in aliqua visione: sicut deo placet cũ
deformitate tali ac tanta ꝙ vidẽtes
illos in tali aspectu maxime terrent̃
⁊ contristant̃. Quo fit vt ṽgo glo-
riosa in suo felici transitu petierit ab
angelo: vt hãc pre ceteris filius eius

Jesus bñdictus gratiam dignaret̃
concedere: ne imũdos demões hor
ribilesq̃ꝫ videret. Sed fabule vident̃
ista quibusdam: qui multa scire se ar
bitrant̃. Inquiũt enim demões nõ
reperiri. Contra quos offerunt se in
uincibilia testimonia omnis scripture
Unde Leuitici. i7. c. habet̃. Neq̃ꝫ
vltra imolabũt hostias suas demo
niis. Et Thobie. 6. c. Sarra tradita
fuit septem viris: ⁊ demonium illos
occidit. ⁊ psal. 95. Oẽs dii gentium
demõia. Et psal. io5. Immolauerũt
filios suos ⁊ filias suas demonijs. ⁊
Mathei. 4. c. Obtulerũt christo eos
qui demonia habebãt. et Mathei. 7
In nomine tuo demonia eicimus. ⁊
Mathei. 8. Obtulerũt ei multos de
monia habentes. ⁊ Mathei. iz. Ob
latus est ei demonium habens. Et
Math. i5. Filia mea male a demõio
vexat̃. ⁊ Math. i7. Exijt demoniuꝫ
⁊ curatus est puer. ⁊ Marci. i. demo
nia multa eiciebat. ⁊. i6°. In nomie
meo demonia eiciẽt. ⁊ Luce. 4. In
synagoga erat homo demoniũ hñs
⁊ clamauit. Et Luce. 7°. Uenit Jo
hãnes baptista: nõ mãducans neq̃ꝫ
bibens: ⁊ dicunt demoniũ habet. et
Luce. 8. Occurrit ei vir qui habebat
demoniũ iã temporibus multis. Et
Luce. ii. Erat Jhesus eiciẽs demo
nium. Et Joh. 8. Ego demoniũ nõ
habeo. ⁊ Joh. io. Dicebant multi de
moniũ habet: ⁊ insaniuit. ⁊ apocali.
.i8. Cecidit Babilon illa magna: et
facta est habitatio demonioꝝum. Et
Plato in Thimeo. Inuisibiliũ diui
naꝝ potestatũ: que demones nũcu
pãt̃ ꝓstare rõneꝫ maius est opus q̃ꝫ

ferre valeat hominis ingenium: Et Apuleyus de quo meminit Aug⁹. ponit demones esse. ⁊ Porphirius adhuc de illis loquitur: vt patuit. s. Lactāti⁹. li. 2. diuinaꝝ insti. Poete ⁊ sciunt esse demones ⁊ loquūtur. Thales milesius mūdū animatū esse dicit: ac demonib⁹ plenū: Socrates esse circa se assiduū demonium: ⁊ loquebať vt dicit Lactantius. Idem testať Apuleyus: qui sup hoc librum edidit quē vocauit de deo Socratis ⁊ teste Xenophōte li. de morte Socratis in oratione quā ab Athenienſibus cōdēnādus fecit: sic inter cetera dicit. Enimuero iam bis mihi defēsionem panti demoniū aduersatur. Arist. in ꝓlogo li. de somno ⁊ vigilia querit. An somniū procedat a cā aliqua naturali: vel euz aliqđ demonium opereť. Hermes termegistus ſm Aug. de ci. dei. li. io. c. 24. demones esse fatetur. Calcedius sup Thimeū Platonis đ demonib⁹ diffuse mētionē facit. Ptolome⁹ in quarta q̄druptiti malignos spūs demōes appellat. Sufficere ꝗ̄ debēt tantorū testimonia: ad fidē faciēdā de demonibus reprobatis.

De cognitōe ⁊ scientia demonū.

Secūduz qđ est in demonibus est naturalis sapientia. Isidor⁹ in. 8. ethimo. ait. ꝙ angelus malus dicit diabolus hebrayce. i. deorsum fluēs: grece ꝟo diabolus. i. criminator. vocať etiam Sathanas. i. aduersarius ⁊ demon. i. pitus: ac reꝝ scius Vellent ꝗ̄ demones contra nos vti omni astucia sua: sed non sinit illos deus: qui sua clementia ad euitādas fraudes ⁊ deceptōnes eoꝝ: respersit nos luce ꝟitatis: misitq; filium suuz vnigenitum in mūdū: qui fuit lux et splendor omnis doctrine. Johānis pmo. Erat lux vera. ⁊ Jo. 7. dicebat Ego sum lux mundi. ⁊ Jo. io. Ego suz via ꝟitas ⁊ vita. Hic tñ dubitari solet. Utꝝ intellectus demōis post peccatum cognoscat aliquā ꝟitatez Et arguiťꝙ non. Primo q̄a si aliq̄z ꝟitatez cognoscerēt: maxime cognoscerent seipsos: qđ est cognoscē sbstātias sepatas: hoc autem eoꝝ miserie nō conuenit: cū ad magnā felicitatē ptinere videať: in tantū ꝙ quidam vltimā beatitudinē posuerunt in cognitiōe sbstantiaꝝ sepataꝝ. ꝗ̄ demones pˀuanť omni cognitione ꝟitatis. inquit Lactātius. Nullus ē suauior anime cibus q̄z cognitio ꝟitatis. et Aristo. io. ethi. dicit. Videť philosophia admirabiles delectatōes habē delectatio autē non conuenit demonibus. ꝗ̄ nullam ꝟitatem cognoscūt ⁊ eoꝝ intellectus est totaliter excecatus. Respōdet his Thomas. i. parte. q. 64. ꝙ duplex ē cognitio ꝟitatis vna que habeť per gratiā: Alia per naturam. Prima cognitio duplex ē vna est speculatiua tantuz: sicut cum alicui aliqua secreta diuina reuelāť. Alia ꝟo que est affectiua: producens amorem dei: ⁊ hec ꝓprie ptinet ad donum sapientie: haꝝ autem trium cognitionū cognitio naturalis: nec est ablata nec diminuta. Consequūť enim ipsam naturaz angeli: qui ſm suam naturā est quidā intellect⁹ vel mens. Cognitio autē que est p grāz in speculatōe consistens non est eis

totaliter ablata: ſ; diminuta: quia d
hꝰmōi ſecretis diuinis tātū eis reue
lat̄ q̄tū opꝫ: vel mediātibꝰ angelis:
vel p̱ aliqua tēporalia diuine ꝟtutis
effecta. vt Aug. dicit. 9. de ci. dei. vel
14. nō autē ſicut ipſis ſāctis angelis
q̄bꝰ pl'a ꝛ clariꝰ reuelāt̄ in ipſo ꝟbo
A cognitōe autē effectiua totalit̄ pri
uati ſūt: ſic ꝛ caritate. Ad argumētū
ꝟo dicēdū ꝙ felicitas ꝯſiſtit in appli
catōe ad id qd̄ ſupiꝰ eſt. Subſtantie
autē ſepate ſūt ordine nāe ſupra nos
vñ aliq̄ rō felicitatis eſſe pōt homini
ſi cognoſcat ſbſtātias ſepatas: lꝫ pfe
cta felicitas ſit in cognoſcēdo ſbam
p̄mā. ſ. deū Sꝫ ſbſtātie ſepate cog̊ſcē
ſbſtātiā ſepatā eſt cōnaturale: ſicut ꝛ
nobis cog̊ſcere nās ſenſibiles. vnde
ſicut nō eſt in hoc felicitas hominis
ꝙ cognoſcat nās ſēſibiles: ita nō eſt
felicitas angeli. in hoc ꝙ cognoſcat
ſbſtātias ſepatas. Ad auctoritates
ꝟo allegatas que videt̄ excludē co
gnitionē naturalē a demonibꝰ. dicit
Ric. in 4. di. 50. ꝙ q̄uis vſus ſciētie
ſit p̱ ſe delectabilis: tñ p̱ accidēs pōt
eſſe triſtabilis. Nā quippe dānatorū
tā āgelorꝝ q̄ꝫ hominuꝫ ita erit plene
ꝯphēſa triſticia: vt oio ſint indiſpōiti
ad aliquā delectationeꝫ: quare vſus
ſciētie in eis nullaꝫ poterit generare
37 delectationē aut ſuauitatē. Tertiū
qd̄ eſt in demonibꝰ ē nālis potētia:
de qua Job. 41. c. dr̄. Nō ē ptās ſup̱
terrā que cōparet̄ eis. Pñt demōes
facē mira ꝛ ſi nō miracula ꝛ naturā
adiuuādo ad ſtupēdoſ affectꝰ ꝯcurrē
vt patebit pñt ſenſus deludere: pñt
vexare corp̱a: pñt aquas maris ſup̱
terrā ſp̱gē ꝛ alia facē que ipſi vellēt

que ſi p̱mittēt deꝰ: tota pene mūdia
lis machina turbaret̄: ſuffocarentur
hōies: ruerēt domꝰ: ſiccarent̄ herbe
arboreſq̄ꝫ ꝛ mutatōnes in dies vide
rent̄ in omnibꝰ elemētis. O pietas
dei bñdicti: que impetū inimicorꝝ ex
tinguit: nec ſinit illos ꝯtra nos exer
cere qd̄ ſatis ābiūt: et ſi qñq̄ꝫ id fieri
p̱mittat iuſta ſūt eiꝰ iudicia: ꝛ nobis
inſcrutabilia. Ex dictis tñ omnibus
demones atrociter cruciant̄.

Q demones vſq̄ꝫ ad dieꝫ iudicij
ſunt in hoc aere caliginoſo: ꝛ pꝰ ad
infernum deſcendent.

Secundo cōſideranda eſt pena
demonū rōe loci: p̱iecti eq̄deꝫ
fuerūt e celo empyreo in hūc aerem
caliginoſū. de quo ait Aug. 3°. ſuper
Geñ. ad litterā. Aer caliginoſus eſt
quaſi carcer demonibꝰ vſq̄ꝫ ad tēpꝰ
iudicij. ꝛ Tho. i. p̱te. q. 60. Locꝰ iſte
dat̄ demonibꝰ rōne exercitatōis hu
mane: nā p̱curatio ſalutis noſtre p̱
tēdit̄ vſq̄ꝫ ad diē iudicij: ꝛ vſq̄ꝫ tunc
durat miniſteriuꝫ āgelorꝝ ꝛ exercita
tio demonū: deſcēdūt tñ aliq̄ ad in
fernū: vt ibi damnatos vexēt. Poſt
diē ꝟo iudicij: ſimul cuꝫ dānatis ho
minibus ibi om̄s recludēt̄. Sed hic
ſpeculari libet qm̄ eſſe ex̄ celū ēpyreū
nō dꝫ demonibꝰ in penā cedere: qm̄
ſpūalis natura nō afficit̄ loco. ergo
nullus locus eſt demonibꝰ penalis.
Rñdet Tho. i. p̱te. q. 63. ꝙ locꝰ nō
eſt penalis āgelo aut anime: q̄ſi affi
ciens alterādo nām: ſ; quaſi afficiēs
volūtatē cōtriſtādo: dū āgelꝰ vl̄ aīa
appꝛehēdit ſe eſſe in loco nō ꝯueniēti
Si ꝟo obicēt ꝙ āgelꝰ nō ſit in loco
q̄a vt dic̄ boetiꝰ in li. d ebdomadibꝰ

Cōmunis animi ꝯceptio apud sapiētes est: incorꝑalia in loco nō esse. Et Arist. 4. physicoꝝ. Nō omne qđ est est in loco: ſ mobile corp⁹. ğ āgelus nō est in loco. Rńdet Tho. i. ꝑte. q. 53. ꝙ equiuoce dr̄ esse āgel⁹ in loco ⁊ corpus. corpus. n. est in loco ꝑ hoc ꝗa applicat̄ loco: ꝫ tractū dimēsiue ꝗtitatis: que ꝗdē in āgelis nō ē. Sꝫ est in eis ꝗtitas ꝟtualis ꝑ applicatōꝫ ğ ꝟtutis āgelice ad aliquē locū ꝗlitercūqꝫ dicit̄ āgelus esse in loco corporeo: ⁊ ꝺm hoc pꝫ: ꝙ nō opꝫ dicere ꝙ āgelus cōmēsuret̄ loco: vel ꝙ habeat sitū in cōtinuo: hec. n. cōueniūt corpori locato: ꝑut est ꝗtuꝫ: ꝗtitate dimēsiua. Simılıt̄ etiā nō opꝫ ꝓpt̄ hoc ꝙ cōtineat̄ a loco. Nā sƀa incorporea sua ꝟtute cōtingēs rē incorporeaꝫ cōtinet ipsā: ⁊ nō cōtinet̄ ab ea. Anima. n. est in corꝑe vt cōtinēs: nō vt cōtēta. Sic āgel⁹ dicit̄ eē in loco corporeo: nō vt cōtētū: ſ vt cōtinens aliquo mō. ¶ Addit Thomas ꝙ diuersimode esse in loco cōuenit corꝑi āgelo ⁊ deo. Nā corp⁹ dicit̄ esse in loco circūscriptiue: ꝗa ꝯmēsurat̄ loco Angel⁹ nō circūscriptiue: cū nō mensuret̄ loco: ſ diffinitiue: ꝗa ita est in vno loco: ꝙ nō in alio. De⁹ aūt neqꝫ circūscriptiue: neqꝫ diffinitiue: ꝗa est vbiqꝫ: quō āt hoc sit nō pōt intelligi ab hūano sensu: vt dicit magister in ꝑmo. di. 37. vbi inducit Crisostomū suꝑ epistolā ad hebreos dicētē. sicut multa de deo intelligim⁹: que loqui penit⁹ nō valem⁹: ita multa loqmur q̄ intelligē nō sumus idonei. ꝟbigrā ꝙ vbicūqꝫ de⁹ est scimus: ⁊ dicimus quō āt vbiqꝫ sit intellectu n̄ capim⁹.

Itē ꝙ est incorporea quedā ꝟt⁹ que omniū est cā bonoꝝ scim⁹: que autē ipsa sit penit⁹ ignoram⁹. Ut aūt redeam⁹ ad āgelos. Nota ꝫ L ādul. di. 8. z. ꝙ opinio est modernoꝝ: Qꝛ āgel⁹ nō est in loco ꝑ applicatōꝫ ꝟtutis: ſ ꝑ suā sƀstātiā diffinitiue: seu presentialit̄ n̄ cōmēsuratiue: nā in āgelo est potēcia passiua ad plura: vbi nec est det̄minat⁹ respect⁹ alicuius. ğ in eo est potētia passiua ad essendū in omnib⁹ illis: ꝙ aūt āgel⁹ hēat potētiā passiuā ad vbi. pꝫ: ꝗa articul⁹ est excōicat⁹ dicē ꝙ sƀstātie seꝑate nusqꝫ sūt. Similit̄ error est dicē: ꝙ āgelus est vbiqꝫ. ğ opꝫ dicē ꝙ angel⁹ possit reciꝑe aliqua vbi.

¶ Qꝛ demōes puniēt̄ pena ignis.

Tertio cōsiderāda est pena demonū rōe supplicij: ꝗa puniēt̄ in igne. ꝓbat̄ Mathei. 25. Ite maledicti in ignē et̄nū: q̄ ꝑat⁹ ē diabolo: ⁊ āgelis ei⁹. ⁊ Apoc. 20. Diabol⁹ q̄ seducebat eos: missus est in stagnuꝫ ignis: vbi bestia: et pseudo ꝓphē cruciabūt̄: die ac nocte in setula secl'oꝝ. et de hoc inqt Aug. in li. de fide ad Petꝝ. Firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites diabolū ⁊ āgelos ei⁹ in ignē eternū a christo esse mittendos: vbi nūqꝫ carebūt pena: quam eis ꝑꝑauit diuina iusticia: qualit̄ ꝟo spūs seꝑati patiūt̄ ab igne dictū ē abūde in quadragesimali de penitentia.

¶ Qꝛ pena demonum nunqꝫ terminabitur.

Quarto cōsiderāda est pena demonū rōe termini: ꝗa nūqꝫ finiet̄: ⁊ ꝗd super hoc dixit Origenes ad hec in quadragesimali diffusius ē

ptractatum: quare ex dictis constat: q̄ districtius iudex est deus: q̄ ꝓpter vnū peccatum angelis nūq̄ pepcit. Et vt dicit Tho.i.pte.q.64. Tenēdum est firmiter: q̄ volūtas bonorū angeloꝝ ꝯfirmata est in bono: ⁊ voluntas demonū obstinata ē in malo Causam autem huius obstinationis non oportet accipe ex ḡuitate culpe sed ex conditōe nature seu stat⁹: q̄a vt dicit Aug.li.de fide ad Pe. Sic deus creauit angelos: vt qui vellēt ppetuo boni essent: qui autē nollēt: nūq̄ eos diuino munere repararet Sicq̄ in eternū demones obstinati luent penas nequicie sue: a quibus nos liberet christus redemptor benignus. Amen.

¶ Sermo quartus de bello quod continue geritur inter demones et homines.

Sumus in cotidiana frequentiq̄ pugna cū ängelis malis: q̄ nos tēptare nō desinūt: vt peccātes coꝝ tandem iūgamur societati. Ex hoc petri.i.epist.c.5.dicebat. Sobrij estote: ⁊ vigilate: q̄a aduersarius vester diabolus: tāq̄ leo rugiēs circuit querens quem deuoret. Cui resistite fortes in fide. Et ecclesia sācta in officio aploꝝ nos ammonet sic. Estote fortes in bello: ⁊ pugnate cū ātiquo serpente ⁊ accipietis regnū eternuz. q̄a tamen plerīq̄ q̄nq̄ diffidūt: nec arbitrant̄ se posse demonū effugere mille nocendi modos. sicq̄ in pessima peccata labūtur. Idcirco in hoc sermone aliqua de ipsis demonib⁹ aperiemus. quibus intellect⁹ poterit quilibet animi vires assumere ad pugnandū strēnue cum illis q̄ nostraz pditionē ꝓcurant. de quib⁹ tria misteria erunt declarāda.

Primū dicit̄ presidentie.
Secundum potentie.
Tertium resistentie.

¶ De p̄sidentia demonū. ⁊ qualiter omnia disponunt ad interitū hoīnu

Capitulū primū.

Habent demones inter se deputata maledictōis offi^a. et cūcta que possunt ordināt ad trahendum homines vt dei pcepta trāsgrediāt̄. Impāt supiores ⁊ inferiores obediūt Sed ꝓ huius ptis clariore noticia. de p̄sidentia demonū locuturi consideremus illam ſm triplicē respectū.

Primo respectu āgeloꝝ maloꝝ.
Secūdo respectu āgeloꝝ bonoꝝ.
Tertio respectu corpoꝝ supioꝝ.

¶ Qualit̄ demones p̄sūt demōib⁹.

Primo: cōsideremus p̄sidentiā demonum respectu ipsoꝝ ägeloꝝ maloꝝ. Utꝝ. s. inter eos sit p̄latio. Et arguūt q̄dam q̄ non. primo quia omnis p̄latio est ſm aliquez ordinem iusticie. Sed demōes totalit̄ a iusticia ceciderunt. ḡ in eis non est p̄latio. ¶ Secūdo vbi nō est obedientia ⁊ sbiectio. non est p̄latio. hec aūt sine concordia esse nō possūt que in demonibus nulla est. ſm illō ꝓuer. 13. Inter supbos semp sunt iurgia. ḡ in demonibus non est prelatio.

¶ Tertio si in demonibus esset aliq̄ua prelatio: aut hoc ptineret ad eorum naturaz. aut ad eoꝝ culpā vel penā.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Sed non ad eoꝝ naturā q̈a ſbiectio
⁊ ſeruitus non eſt ex natura: ſ; ex pec
cato ſbſecuta: nec ꝑtinet ad culpam
vel penam: quia ſic ſupiores demões
qui magis peccauerūt inferioribus
ſbderent̄: non ğ eſt p̄latio in demo
nibus. In contrariū eſt ipſa veritas
Nā glo. i. ad corin. 15. dicit. Quādiu
mundus durat: angeli angelis: ho-
mines hominib⁹: ⁊ demones demo
nibus p̄ſunt. Ratio quare inter de-
mones eſt prelatio. ẜ; Tho. q. 110. q̈a
actio ſeq̄t̄ nām rei: quorūcūq; nat̄e
ſunt ordinate: oportet ꝙ etiā actões
ſbinuicem ordinent̄: ſicut p; in reb⁹
corporalibus q̈a eni; inferiora corꝑa
nāli ordine ſunt infra celeſtia corꝑa
actiones ⁊ motus eoꝝ: ſbdūt̄ actiōi-
bus ⁊ motibus celeſtiū corpoꝝ. ma
nifeſtum eſt autē ꝙ demonū quidā
naturali ordine ſb alijs cōſtituūt̄. vñ
⁊ actões eoꝝ ſunt ſb actiōib⁹ ſupioꝝ
⁊ hoc eſt qđ rōnem p̄latōis facit. vt
.ſ. actio ſbditi ſbdat̄ actioni prelati.
Sic igit̄ ipſa naturalis demonū di
ſpoſitio requirit ꝙ in eis ſit prelatio
Conuenit etiam hoc diuine ſapiētie
que nihil in vniuerſo inordinatū re
linquit: que attingit a fine vſq; ad fi
nem fortiter: ⁊ diſpōit omnia ſuauit̄
vt dicit̄ ſapientie. 8. c. ¶ Ad p̄mum
ğ dicendū ꝙ prelatio demonū non
fundat̄ ſup eoꝝ iuſticia: ſed ſuper iu
ſticia dei cūcta ordināntis. ¶ Ad 2ᵐ
dicēdū ꝙ ꝯcordia demonū qua q̈dā
alijs obediūt: nō eſt ex amicitia qua;
inter ſe habeāt: ſed ex cōi neq̈cia qua
homines odiunt: et dei iuſticie repū
gnant: eſt. n. ꝓpriū hominū impioꝝ
vt eis ſe adiūgant ⁊ ſbiciāt ad ꝓpriā
nequiciam exequēdā quos potiores
viribus vident. ¶ Ad tertiū dicēdū
ꝙ demones non ſunt equales ẜm
nām: vnde in eis eſt naturalis prela
tio qđ in hominib⁹ nō cōtingit: qui
natura ſunt pares: ꝙ autē ſupiorib⁹
inferiores ſbdant̄ nō eſt ad bonum
ſupioꝝ: ſ; magis ad malum eoꝝ: q̈a
cum mala facere maxime ad miſeriā
ꝑtineat: preeſſe in malis eſt eſſe ma
gis miſeꝝ.

¶ Qualiter angeli boni habēt p̄la
tionem ſuper demones.

Secundo conſideremus p̄ſidē
tiam demonum reſpectu ange
loꝝ bonoꝝ. Ubi videndum erit an
boni angeli habeant p̄lationē ſuper
malos: ⁊ poſſet argui ꝙ non. ¶ primo
q̈a p̄latio āgeloꝝ precipue attendit̄
ẜm illuminatōes: ſed mali āgeli cu;
ſint tenebre nō illuminānt̄ a bonis. ğ
boni angeli non habēt p̄lationē ſuꝑ
malos. ¶ Secūdo ad negligentiam
p̄ſidentis ꝑtinere vident̄ ea que per
ſbditos male fiunt. Sicut p; . 83. di.
.c. Error. c. Cōſentire. c. Quid enim
prodeſt. 84. di. c. Peruenit. 86. di. c
Facientis. 2. q. 7. c. Negligere. 17. q
2. c. Si quis. 23. q. 3. c. Qui pōt. ext̄
de homicidio. c. Sicut dignū. Sed
demones multa mala faciunt. ſi ğ
ſbſunt prelationi bonoꝝ angeloru;
videt̄ in angelis bōis eſſe aliqua ne
gligentia: qđ eſt inconueniens. ¶ 3°
p̄latio āgeloꝝ ſequit̄ nature ordinē
ſed ſi demones de ſingulis ordinib⁹
ceciderunt: vt cōmuniter dicit̄: quia
ipſi ⁊ ſi non fuerunt in ordinib⁹ ſim
pliciter: fuere ẜm quid: in quātū erāt
aliqui diſpōiti ſi ſtetiſſet eſſe de vno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

ordine alij de alio: ſm variā diſpoſi-
tionem ſuoruz naturaliū. Sic multi
demones multis bonis angelis ſūt
ſuperiores ordine nature: non ergo
boni angeli prelationē habent ſuper
omnes malos. Contra iſtos eſt au
ctoritas Aug. qui tertio de trinitate
ait. Spiritus vite deſertor atq; pec
cator regit̄ p ſpūm vite rōalem piū
⁊ iuſtum. Et Gregorius dicit: ꝙ po
teſtates dicunt̄ angeli: quoꝝ dictōi
ꝟtutes adverſe ſbiecte ſunt. Rn̄det
Tho. vbi. ſ. ꝙ totus ordo p̄lationis
p̄mo ⁊ originalit̄ eſt in deo: et parti
cipat̄ a creaturis ſm ꝙ deo magis
appropinquat. Jlle eniz creature ſup
alias influētiā hn̄t: q̄ ſunt pfectiores
⁊ deo ꝓpinquiores. Maxima autez
perfectio: ⁊ per quam maxime deo
appropinquat̄ eſt creaturaꝝ fruētiū
deo: ſicut ſunt ſancti angeli: qua pfe
ctione demones priuant̄: ⁊ iō boni
angeli ſuper malos p̄lationē habēt:
⁊ p eos regunt̄. Ad p̄mum ergo
dicēdū ꝙ p ſanctos angelos multa
de diuinis miſterijs demonib⁹ reue
lant̄: cū diuina iuſticia exigit: vt per
demones aliqua fiant: vel ad puni
tionem maloꝝ: vel ad exercitationē
bonoꝝ. Sicut in reb⁹ hūanis aſſeſſo
res iudicis: reuelāt tortorib⁹ eius ſen
tentiam. Huiuſmodi autē reuelatōes
ſi ad angelos reuelantes compētur
illuminatōes ſunt qui ordinant eas
ad deū: ex pte ꝟo demonū non ſunt
illuminationes: quia eas in deū nō
ordinant: ſ; ad exactionē ꝓprie iniqta
tis. Ad ſecundū dicendū ꝙ ſancti
angeli ſunt miniſtri diuine ſapiētie.
vn̄ ſicut diuina ſapiētia pmittit aliq̄
mala fieri p malos angelos vel ho
mines ꝓpter bona que ex eis elicit:
ita ⁊ boni angeli nō totalit̄ adhibēt
malos a nocēdo. Ad tertiū dicēdū
ꝙ angel⁹ qui eſt inferior ordine nāe
preeſt demonib⁹: q̄uis ſupioribus or
dine nature: quia ꝟt⁹ diuine iuſticie
cui inherent boni angeli: potior ē q̄
ꝟtus naturalis āgeloꝝ: vn̄ ⁊ apud
homines ſpūalis iudicat omnia: vt
dicit̄. i. ad corin. 2.

Vtrum demones nō ſbdūt̄ actionib⁹
corpoꝝ celeſtiū.

3

Tertio cōſideremus p̄ſīdētiaz
demonū reſpectu corporū ſu
perioꝝ: vbi diſputandū eſt: vtꝝ demo
nes ſbdant̄ actiōib⁹ corpoꝝ celeſtiū
Et q̄dā cōtēdūt pbare ꝙ ſic. Primo
q̄a demōes ſm certa augmēta lune
aliquos hōies vexant: qui ꝓpt̄ hoc
lunatici vocāt̄. vt pz Marci. 4. ⁊. 17.
Sed hoc nō eſſet niſi corporib⁹ cele
ſtibus ſbiacerēt. ergo ſbiacēt actionibus
celeſtiū corpoꝝ. Secūdo nigromā
tici obſeruāt certas cōſtellatiōes ad
inuocandos demōes: qd nō facerēt
ſi demones corporib⁹ celeſtibus non
ſbderent̄. Tertio celeſtia corpora ꝟ
tuoſiora ſunt q̄ inferiora ſ; quibuſdā
inferioribus corporibus demones ar
cent̄. ſ. herbis: lapidibus ⁊ ſonis qui
buſdā ac vocib⁹ ut a porphirio dictū
Aug. introducit. 10. de ci. dei. ergo mul
to magis demōes ſbdūt̄ actiōi cele
ſtiū corpoꝝ. Cōtra iſta omnia ē ipſa
ratio. Nā demones ſunt ſuperiores
ordine nāe q̄ corpa celeſtia. Agens
autem eſt superius patiēte. vt aug⁹.
dicit. 12. ſup geneſim ad lit. Cū ergo
demones ſint ſbſtātie intellectuales

corporib⁹ nō vnite: pz ꝙ nō ſbdunt actioni corpoꝝ celeſtiuz: nec ꝑ ſe: nec ꝑ accidēs: nec directe: nec indirecte. Ad primū rn̄det Tho. q. cxv. i. ꝑtis. ꝙ demones ſm certa augmēta lune cōtingit vexare ꝓpter duo. Primo ꝗdē ad hoc ꝙ infamēt creaturā dei .ſ. lunā. vt Criſo⁹. ⁊ hiero⁹. dicunt. Secūdo qui cū n̄ poſſint oꝑari: niſi mediātib⁹ nālib⁹ ꝟtutib⁹: vt dicetur in ſuis oꝑib⁹: cōſiderāt corpoꝝ apti-tudines: ad effectos intētos: manifeſtū eſt ꝙ cerebruz eſt humidiſſimum omniū ꝑtiū corꝑis. vt Ariſt. dicit. et ideo maxime ſbicit̄ oꝑatōi lune: que ex ſua ꝓprietate hēt mouē humorez. In cerebro aūt ꝑficiūt̄ vires anima-les: ⁊ ideo demōes ſm certa augmē-ta lune ꝑturbāt hōis fātaſiā qn̄ cōſiderāt cerebrū eſſe ad hoc diſpoſituz Ad ſecūdū dicit Tho. ꝙ demōes aduocati in certis cōſtellatōib⁹ veniūt ꝓpter duo. Primo vt hōies in hūc errorē inducāt ꝙ credāt aliqd̄ numē eſſe in ſtellis. Secūdo ꝗa cōſiderant ſm aliq̄s certas ꝯſtellatōes materiā corporalē eſſe magis diſpoſitam ad effect⁹ ꝑ quib⁹ aduocāt̄. Ad 3ᵐ ꝟo dicit aug. 10. vl̄. ii. de ci. dei ꝙ demones alliciūt̄ ꝑ varia gn̄a lapiduz herbaꝝ: lignoꝝ: animaliū: carminū rituū: nō vt animalia cibis: ſ; vt ſpūs ſignis: in quātū hec eis exhibent̄ in ſignū honoris diuini: cuius ipſi ſunt cupidi. nam vt dicit̄. 26. q. 5. c°. Nec mirum. Ad hoc innitit̄ diabol⁹: vt adoret̄ quaſi deus.

De potentia demonuz que ſuꝑat ſm nām omnem potētiā hominū.

Capitulū ſecūdū.

Ad potentiaz demonum iam ſermo noſter vertendus eſt. Equidem vix poſſunt credere multi que de illa ꝟaciſſime ſunt cōſcripta. ꝟū tamen preterea que ſancti docto res dicunt: adſunt cotidiana exēpla eoꝝ: qui magicis artibus inuoluti: ſtupenda ⁊ ineffabilia quodāmodo oꝑari vident̄. Has artes vt Iſidor⁹ inquit. 8. li. ethimo. Primus inuenit zoroaſtes Rex Bactrianoꝝ: quem Ninus Rex Aſſirioꝝ interfecit. De quo etiam Aug. li. 21. de ci. dei. c. 14 aſſerit: ꝙ qn̄ natus eſt primo: riſit. Immiſcent ſe huiuſmodi artib⁹ demones: et ꝑmittente deo fiunt: que homines facere nullo pacto poſſent vt tamē iſta magꝭ nobis innoteſcāt conſiderāda nobis occurrit potētia demonum ſm triplicē reſpectū.

Primo reſpectu miraculoꝝ.
Secūdo reſpectu deluſionū.
Tertio reſpectu vexationum.

Qr demones q̄uis non poſſunt facere miracula: pn̄t tn̄ facē ꝟa oꝑa ſm facultatem hominū.

Primo cōſiderāda eſt demonū potentia reſpectu miraculorū vbi a doctorib⁹ diſputat̄: vtꝝ demones poſſūt miracula facere. et rn̄det Alexāder in. 2° volumine ſūme. Et Tho. i. ꝑte. q. cxiiij. ꝙ ſi miraculū ꝓꝓe accipit̄: demones miracula facere nō pn̄t: nec aliqua creatura: ſed ſol⁹ de⁹ ꝗa miraculuz ꝓprie dicit̄ qd̄ fit ꝑ̄ter ordinez totius nature create: ſb quo ordine omnis ꝟtus creature ꝯtinet̄ Dicit̄ tamen quādoq; miraculū lar-ge: qd̄ excedit humanam facultatez ⁊ cōſideratiouē: ⁊ ſic demōes poſſūt

Nō.

facere miracula:que scz homines mi
rant:in quantum eoꝝ facultatez et
cognitionem excedunt. Nam vnus
homo in quantuz facit aliqd: qd est
supra facultatem ⁊ cognitōez alteri⁹
ducit alium in admiratōez sui opis:
vt quodāmodo videat miraculum
operari. Sciendum tamen ꝙ qꝫuis
huiusmodi opera demonū que mira
bilia vident ad veram rationez mi
raculi nō ptingant:sunt tñ qñqꝫ ve
res. Sicut magi Pharaonis:p vtu
tem demonū vos serpētes ⁊ ranas
fecerunt. Et sicut quando ignis de
celo cecidit: ⁊ familiam Job cuz gre
gibus pecorum vno impetu absūpsit
⁊ turbo domum deiciens: filios ei⁹
occidit. Sic etiam demonib⁹ opan
tibus factum est: vt terre atheniēsiū
vastarēt aquis. Refert aug.18.li.de
ci.dei.c.9.ꝙ postqꝫ condite fuerunt
Athene:vt Athene vocarent:quod
certe nomē a Minerua ē: que grece
athena dicit. Hanc causam Uarro
indicat. Cum appuisset illic repente
Oliue arbor:⁊ alio loco aq̄ erupisset
Regem prodigia ista mouere:⁊ mi
sit ad apollinem delficum sciscitādū
quid intelligēdū esset:qd ve faciēdū
Jlle respōdit:ꝙ olea Mineruā signi
ficaret:vnda Neptūnū: eo ꝙ essz in
ciuiū ptāte:ex cuius potius nomine
duoꝝ deoꝝ:quoꝝ illa signa essent.
Ciuitas vocaret. Jsto Cicrops ora
culo accepto: ciues omnes vtriusqꝫ
sexus. Mos enim tunc in eisdē locis
erat vt etiam femine publicis consul
tatiōib⁹ interessēt:ad ferēdū suffragiū
cōuocauit. Cōsulta igit multitudine
mares ꝓ Neptūno: femine pro Mi
nerua tulerūt sententias: ⁊ qa pl⁹ vna
inuenta est feminarum Minerua vi
cit. Tunc Neptūnus iratus:marinis
fluctib⁹ estuātibus:terras atheniēsiū
populatus est: quoniā spgere latius
quaslibet aquas difficile demonibus
non est. Hec aug. sequit Tho. vbi. s.
ꝙ quāuis materia corporalis nō obe
diat angelis bonis:seu malis ad nu
tum:nec demones sua vtute possint
transmutare materias de forma in
formam: possunt tamē adhibere qdā
semina:que in climatibus mūdi inue
niunt ad aliquos effectus cōplēdos
vt dicit augu.in tertio de trinitate
dei. Jdeo omnes transmutationes
corporalium rerum que possunt fieri
per aliquas vtutes naturales:ad q̄s
ptinent predicta semina:possunt fieri
p opationem demonum huius semi
nibus adhibitis. Sicut cū alique res
transmutant in serpentes:vel ranas
que per putrefactionez gñari possūt
Jlle vero transmutationes corpaliū
rerum: que non possunt fieri vtute
nature:nulla opatiōe demonis pfici
possunt sm rei vitatem. Sicut qñ
corpus humanum mutet in corpus
bestiale:aut ꝙ corpus hōis mortuuz
reuiuiscat. Dicta sunt omnia ista ad
cōfirmationem pcedentiuz:nam nisi
pietas dei nobis subueniret a ptāte
demonum nūqꝫ effugeremus.

¶ Qualiter demones possūt multi
plicit deludē sensus humanos.

SEcūdo ꝯsiderāda ē demonuz
potētia respectu delusionū: vt
.n. dicit Bona. in. 2. di. 8. pñt demo
nes deludē sēsus hūanos: ⁊ hꝫ tripl'r
Primo oñdēdo pñs esse qd nō est.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Scdo ondēdo rē alit ꝙ est. Tertio abscōdēdo qd presens est. Primum quidē facit species offerēdo. Scdm quidē facit sensū vl obiectū variādo Tertiū vo impedimētū pstādo. pmū intelligi pōt sic: qn fātasmata existētia interius offerūt forti oblatōe ipsi vtute interiori: vel vtus interior fortiter illis intēdit: similitudo rei videt esse vitas. hoc manifestū est p nam nā frenetico ppt ascēsū fumositatuz ad cerebrū: ex modica occasiōe exteriori vr ꝙ videat vel audiat multa: que nō sunt sibi psentia. Similiter p fortē cōuersiōnē intētōis: fātasma vr vitas. sicut Aug. exēplificat: ꝙ qdaz tāta cōuersiōe recogitabat cuiusdam mulieris imaginē: ꝙ ei carnalit dmisceri videbat etiā vigilādo: per hunc modū potest demon diversa hōi facere apparere. Est de hoc exēpluz in .2. dyalogo. li. vbi narrat Grego. qualit dū construeret monasterium quoddā: in q aderat sāct Benedictus: inuētuz est sb terra ydolū qdaz eneū: qd cū frēs portassēt in coqnaz visum est eis ꝙ exilissz inde flamma ignis: que totā coqnā potuissz incendere: qd cū p spūm cognuisset beatus Benedict: cucurrit ad eos: ⁊ oratōe facta fātasticū illd euanuit. 2° pōt diabolus deludere sensus ostēdēdo rem aliter ꝙ est: nā naturalit pōt cōtingere hoc ppter variationē aliquā ex pte organi. Sicut qn humor sanguineus: vel vapor igneus descēdit ad oculos: vr homini ꝙ ea q exteri sunt: sint rubea vel ppter variatōem aliquā ex pte obiecti: sicut contingit aliquādo ꝙ expositōe cādele: vel dispositōe paleaū videt palee esse serpentes. Tertio possūt diaboli deludere sensus: abscōdēdo qd presens ē Nā res que psens est: dupliciter pōt latere sensuz nostr. Aut qa impedit vtus sensus: ne pueniat ad sensibile. Aut qa impedit species sensibilis ne pueniat ad sensum: et vtroqz modo fieri pōt virtute demonis. De hac delusione diffuse loquit Aug. 18. li. de ci. dei. c. 17. 18. ⁊. 19. vbi inducit ꝙ tradunt gētiles de socijs dyomedis conuersis in volucres: dicūtqz tēplū Dyomedis esse in insula dyomedia nō longe a mōte gargano: q est in Apulea: ⁊ hoc tēplū circūuolare atqz incolere aues illas: tā mirabili obsequio: vt aquā impleāt: ⁊ aspgant: et eas si greci venerint: vel grecorum stirpe pgeniti: nō soluz quietas esse: vum etiam insuper adulari. Si aūt alienigenas viderint: subuolare ad capita tāqz grauib ictib vulnerare vt etiā perimant. Nā duris ⁊ grādib rostris: satis ad hec plia phibentur armate. hec Uarro vt astruat cōmemorat: alia nō minus incredibilia d illa magna ⁊ famosissima Circe que socios quoqz Ulixis conuertit in bestias: ⁊ de archadib: qui forte ducti trāsnatabāt quoddā stagnū: atqz ibi conuertebāt in lupos: ⁊ cū similib feris per illius regionis deserta viuebant. Si aūt carne nō vescerent humana: rursus post nouē ānos eodē renatato stagno reformabāt in homines. Si enim dixerimus hec non esse credēda: n desunt qui dicāt talia fuisse exptos. Nā ⁊ nos inqt Aug. cū essem in Italia: audiebam talia

de quadã regione illarũ ptiũ: vbi sta bularias mulieres in caseo dare solẽ dicebant imbutas his malis artib⁹: quibus vellent seu possent viatorib⁹ vnde in iumenta illico vterent: et ne cessaria queq; portarẽt. Postq; pfũ cta opera: iterũ ad se redirẽt: nec tañ fieri in eis mẽtẽ bestialẽ: sz rõnalẽ hu manãq; seruari. Sicut Apuleyus in libris quos asini aurei tit'o inscripsit sibiipsi accidisse: vt accepto veneno: humano animo pmanẽte asin⁹ fierz aut indicauit: aut finxit: hec vel falsa sunt: vel tã inusitata: vt merito non credanẽ. Firmissime tñ credẽdũ est: nõ solũ animũ: sed nec corpus q̃dez vlla rõne arte: vel ptãte demonũ: in mẽbra et liniamẽta bestialia posse cõ uerti. Sed põt esse vt corpa ipsa ho minũ alicubi iaceãt viuentia q̃dez: sz multo grauius atq; vehementius q̃ somno: suis sensib⁹ obseratis: talisq; etiã sibi ipe homo videaẽ: sic vt talis videri sibi possit in somnis: et portare onera: que onera si vera sunt corpora portaẽ a demonib⁹: vt illudaẽ homi nibus. Nã q̃dã nomine Prestãtius prĩ suo otigisse indicabat: vt venenũ illud p caseũ in domo sua sumeret: et iaceret in lecto suo: quasi dormiẽs: q̃ tamẽ nullo mõ poterat excitari: post autẽ aliquot dies: cũ velut euigilassz dicebat: et q̃si somnia narrasse: que passus est. Caballũ se. s. factũ ãnonã inter alia iumenta militis baiulasse. qõ ita vt narrauit factũ fuisse cõptũ est: que tñ ei sua somnia videbantur Indicauit et alius se domui sue per noctẽ: ãteq; reqescẽt: vidisse veniẽtez ad se ph'm quendã sibi notissimum sibiq; exposuisse nõnulla Platonica que ãtea rogat⁹ exponẽ noluisset: et cũ ab eodẽ ph'o quesitũ fuisz: cur in domo eius fecerat: qõ in domo sua petenti negauerat. Nõ feci inquit: sz me fecisse somniaui. Ac p hoc alteri p imaginẽ fãtasticã exhibitũ est vigi lãti: qõ alẽ vidit in somniis. hec ad nos eis referẽtib⁹ puenerũt quos nõ estimam⁹ fuisse mẽtitos. hec Aug.

¶ Qualiẽ demões pñt vexare corpa

Tertio cõsiderãda est demonũ potẽtia: respectu vexationum pñt vexare hũana corpa. Ut inquit aug. li. de nã demonũ. nã ppter sbti litatẽ nãe pñt penetrare quecũq; cor pora sine obstaculo. insup possũt illa corpa pturbare et molestare. vt clare pz in euãgeliis. de his quos christ⁹ liberauit. ¶ Dieb⁹ etiã meis aliquas mulieres demõiacas vidi. et audiui illas loquẽtes talia. que ñ nisi demo nes dicẽ potuerũt. et virtute iesu xpi liberate fuerũt. Inter ceteras tamen vna fuit Neapolis. anno dñi. 1470 De qua exptus sum q̃ referã. Predi cãte me ibi tpe q̃dragesimali. Sona bat vndiq; rumor q aie quorũdam defunctorũ intrauerãt corpus eius. loquebaẽ illorũ ydiomata. cõmemo rabat gesta. et que nũq; ipa didicẽat enarrabat. Accessit ad eam cuz suis Illustrissimus Calabrie dux. Regi⁹ pmogenitus. duxit eũ in admiratõz nõ puã. dũ secretissima illorũ defun ctorũ apiebat. q̃daz vero die ego ipse ad eam vidẽdam accessi. et q̃pmum intraui cameram. in qua multi ade rant. ¶ Ipsa vero iuuencula iacebat in lecto. cepit furere. oculos torquere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

vultū q̄ minacem ⁊ tristem exhibere Tandem clamās aiebat. Tu venisti huc: tu ad q̄d: ad q̄d. Ego respondi: vt tecū prelier in nomine iesu gl'iosi at illa: quid vis: volo dixi scire: quis nam es: illa respōdit. Ego sum Stephanus siculus: quōdam armiger ⁊ stipēdiarius. Ego rn̄didi: mentiris o fallax ⁊ imūde spiritus. Adiuro te p̄ Jesuz: in cuius nomine omne genu flectitur: celestiū: terrestriū: ⁊ infernoꝝ vt v̄itatem patefacias. Tūc cū grādi molestia illius corporis: arroganter respōdit. Ego sum diabolus. at ego q̄re dicebas q̄ eras anima Stephāi siculi: ⁊ illa: vt decipiā. Ad hoc enim intēdimus: vt decipiam⁹: q̄a vellem⁹ oēs hōies fore dānatos: sicut ⁊ nos sumus. Iteꝝ ego interrogaui eā: et quare me nō decepisti: ſ3 mihi veruz cōfessus es: Ille addidit: ꝓpt̄ officiuz tuū: q̄a tu p̄dicas euāgelicā v̄itatem ⁊ es inimicissim⁹ noster. Ego repli caui: quare: q̄a inq̄t nos solicitamus hōies vt p̄dāt̄: tu v̄o trahis illos: vt cōuertāt̄: dixi ad hec ego: q̄s ego sū R̄ndit: Tu es Frater Robertus: q̄ p̄ omnē Italiā pluribus ānis fuisti cōtrarius opibus nostris: ⁊ nouiter venisti Neapolim: ⁊ p̄ma die quadragesime p̄dicasti in castro: corā Rege Ferdināḋo. Ego petij ab illo: quare odio habetis deū: respōdit: q̄a eiecit nos a celo empyreo: ⁊ priuauit nos dignitate nostra: ⁊ ne imorer m̄ltis p̄ lōgū spaciū ad interrogata rn̄dit: l3 q̄nq̄ male libēter: ⁊ ita docte: Ita efficaciter: ita etiā hostilit̄ v̄itatē exp̄mebat: q̄ omnino ⁊ infallibilit̄ deprehēdi ipsum diabolum esse. cui cuz p̄cepissem: vt in nomine iesu corpus illud exiret: nec cu3 lederet post mul tas cauillationes faciente misericordia dei abscessit. Remāsit v̄o puella illa pallida: et a me interrogata: q̄d faceret. Respondit se a somno euigilasse: cum omniū membroꝝ suorum collisione. Quare autem deus p̄mittat aliquādo hōies sic vexari: rn̄det q̄ hoc facit: aut ad maloꝝ punitōe3 aut ad bonoꝝ purgatōe3 ⁊ ꝓbatō3 aut ad sue glorie manifestatōe3: iudicia tamen eius abyssus multa.

¶ Q̄r omnes volentes possunt: non solum resistere demonibus: sed etia3 illos vincere ⁊ superare.

Cap^m. tertium.

CUm audiunt homines que de demonibus dicta sunt nimio terrore corripiuntur diffidūtq̄3 posse saluari: dum opus est cum hostibus tam terribilib⁹ cōserere man⁹ v̄ū tamen vt Gregori⁹ ait. Debilis ē hostis: ⁊ non vincit nisi volentē: q̄re facile est non solu3 resistere: viribus demonum: sed etia3 illos vincere et supare: q̄d vt plene inotescat: in hoc tertio misterio ostendemus: q̄ q̄lib3 volens diabolum ⁊ omnes demōes ad malum nos impellētes potest cō fundere: ꝓbabimus aūt hoc triplici ratione.

Primo rōne ligationis.
Secūdo rōne custoditōis.
Tertio ratione p̄missionis.

¶ Q̄r p̄ dn̄m Jesum christū ligata ē potestas demonum.

PRimo pot̄ vnusq̄sq̄3 diabolo resistē: illūq̄3 vincē ⁊ supar̄: rōe ligatōis: q̄a p̄ dn̄m Jesum saluatorē

nostrum eius potestas est ligata. Unde Apoca.20.c°. Johannes ait. Uidi āgelū.i.christum descēdētē de celo: hn̄tē clauē abyssi: ⁊ cathenam magnā in manu sua: ⁊ apprehendit draconē serpētē ātiquū: q̄ ē diabolꝰ: ⁊ sathanas ⁊ ligauit eū. Notādū tn̄ sm̄ Bona.di.19.3.liᵒ. ꝙ sicut ēt dicit magister in textu p passiōꝫ xp̄i sumꝰ a ptāte diaboli liberati: oēs q̄dē q̄ītū ad sufficiētiā. Sꝫ illi soli q̄ sūt de eiꝰ corpe: qđ ē eccl'ia quātū ad efficaciaꝫ. Diabolus.n. āte passionē xp̄i hēbat duplicē manū.s.attrahētē ⁊ impellētē. Manꝰ attrahēs erat ptās trahēdi ad lymbū etiā iustos ⁊ sanctos. Manus impellēs erat potestas p̄cipitādi in malū vel p fallaciā vel p violētiā: q̄a tēptabat vt draco: temptabat vt leo: ⁊ p̄ma manꝰ.scꝫ.attractiua erat tāte potētie vt nullꝰ possꝫ ei resistere ⁊ hec fuit ei omnino āputata p xp̄m Jā.n.nullū iustū pōt ad lymbū trahē q̄a p passionē xp̄i deletū ē cyrog̃phū peccati Ade. Manū aūt impellentē habebat ita forte: vt cū magna diffi cultate possꝫ q̄s ei resistē: ⁊ ideo fere in omnibꝰ regnabat: oēs.n. vel supa bat p fraudulētiā vel p violētiā. ⁊ h̄ ptās debilitata ē p xp̄m: p quē lumē v̄itatis apit̄ ɔtra fraudulētiā diabo licā ⁊ adiutoriū v̄tutis tribuit̄ cōtra diabolicā violētiā. Apparuit āt lumē v̄itatis: ⁊ interiꝰ p diuinā inspiratōꝫ ⁊ exteriꝰ p hūanā instructōēꝫ: iaꝫ.n. omnibꝰ est v̄itas ꝓpalata: ⁊ ideo destructa ē idolatria que p̄us regnabat adiutoriū etiā v̄tutis tribūitur p g̃re infusiōēꝫ que rep̄mit cōcupiscentiā.

¶ Qr ꝓpter āgelū custodiētē possumus diabolo resistere.

Secundo pōt vnusq̄sq̄ꝫ diabolo resistē illūq̄ꝫ vincē ⁊ supare rōe custoditōis: nā hn̄t oēs hōies āgelū custodientem: vt Hieronymꝰ docet super Matheuꝫ: ⁊ ponit magister in .2.di.ii. quare si tēptat diabolus ad malū: āgelus custodiens inducit ad bonum. De custodia v̄o bonoꝝ angeloꝝ dictuꝫ est in quadragesimali: in sermone de amore dei ad animā iō hic n̄ curo diffusius de illa tr̄tare.

¶ Qr deus non pmittit vt diabolꝰ tēptet hominē ꝓ voluntate sua.

Tertio pōt vnusquisq̄ꝫ diabolo resistere: illūq̄ꝫ supare ratione pmissionis. vt enim dicit apostolus p̄mo ad corin.4. Fidelis deus q̄ nō pmittit vos tēptari supra id qđ potestis: sed facit cum tēptatōe ꝓuentuꝫ. Nūq̄ꝫ ḡ deus sinit aliqueꝫ a demōe impugnari cui non prestet gratiam ne decipiat̄ aut opprimatur. Nostra igitur interest fortiter dimicare quia si legitie certauerimꝰ coronabimur. quia vt dicit̄ Jacobi primo. Beatꝰ vir qui suffert tēptationē. quoniam cum probatus fuerit accipiet coronā vite. quam nobis largiat̄ christꝰ dei filius. Amen.

¶ Sermo quintus de cognitione superbie que fugienda est: ne cū āgelis ruentibus deputemur.

Paulū admodū ꝓdesset nobis intelligere que dicta sūt de iudicio dei cōtra angelos transgressores nisi oi studio ⁊ diligētia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

elaborauerimus tumẽtẽ sup̱biã fugẽ ⁊ detestari. Ipsa si q̇dẽ est omnium vicioꝶ regina: quam difficile multi cognoscũt: q̇a vitiũ ẽ sp̃uale latet in corde: viget in mẽte: feruet in animo ⁊ sola volũtate deliberata cõpleť: q̇a tñ p̱ extrinseca cognoscũť intrinseca vt sic sup̱biã coġscamꝰ mũdosq; nos ab eiꝰ labe seruemꝰ: de fructibus ⁊ signis sup̱bie dicemus in p̃nti: distinguemꝰ ãt sб tribꝰ articlis. iz. fructꝰ.

Primi articuli.

- Primꝰ fructus extollentia.
- Secũdus arrogantia.
- Tertius vana gloria.
- Quartus iactantia.

Secũdi articuli.

- Primus fructus ambitio.
- Secũdus ypocrisis.
- Tertius pertinacia.
- Quartus ingratitudo.

Tertii articuli.

- Primus fructus inobediẽtia.
- Secũdus curiositas.
- Tertius contentio.
- Quartus presumptio.

¶ Qr sup̱bi deificant seipsos ⁊ spernũt deũ celi: q̇a se cognoscẽ nolũt.

PRimꝰ fructꝰ q̇ signũ ẽ sup̱biẽtis animi extollẽtia dr̃. qñ. scz aliq̇s ꝓpť dona aut nãe aut fortũe: vt sic loq̃mur: aut sp̃ualia aut corp̱alia aut tẽporalia: puta ꝓpť diuitias: gñis nobilitatẽ: corp̱is formositatez robur ⁊ fortitudinẽ: elegantiã: sбtilitatẽ ingenij: fecũditatez memorie: et similia deificat seipsũ: ⁊ deuz coġscẽ negligit. Cõtra illὃ qὃ dr̃ Iheremie 9.c. Nõ glieť sapiẽs in sapiẽtia sua: nec fortis in fortitudine sua: nec diues in diuitiis suis: s; in hoc glieť q̇ gloriať scire ⁊ nosce me. Seq̇tur ex hoc iġrãtia sui: que obliuionẽ inducit infirmitatis ⁊ fragilitatis hũane ⁊ certe dãnificať in hoc hõ: dũ deficit ab ea regula: que cũctis ẽ ois sapiẽtie fũdamẽtũ. Uoce q̇ppe omniũ tã sãctoꝶ: q̃z phoꝶ cognitio suiipsiꝰ p̄dicať lex p̱cipua fructifere vereq; sapiẽtie. Uñ Bernardus li. de cõsideratõe ad Eugeniũ ait. Noueris licz oĩa misteria lata terre: alta celi: ꝓfunda maris: si te nescieris: similis eris edificãti sine fũdamẽto: ruinã nõ structurã facies Et Augꝰ in ꝓhemio q̄rti li. de trinitate. Laudabilior est animꝰ cui nota ẽ infirmitas ꝓpria q̃z q̇ ea ñ respecta vias sydeꝶ: fũdamẽta terraꝶ: ⁊ fastigia celoꝶ scrutať. ⁊ Hugo. li. i. ὃ aia Melior es si te ipsũ cognoscas: q̃z si te neglecto coġscẽs cursus syderuz: vires herbaꝶ: cõplexiões hõinũ: nãas animaliũ: celestiũ ⁊ terrestriũ sciẽtiã haberes. Multi enim multa sciũt: et seipsos nesciũt: cum tñ sũma phia sit cognitio sui. ⁊ Macrobiꝰ. li. de sõnio Scipionis. Deifici vox hec fuit oraculi cõsulẽti ad beatitudinẽ: q° itin̄ẽ p̱uenire possz: si te inq̇t noueris. Sup̱bi itaq; cõtẽpto deo in seipsis confidũt: nõ arbitrãtes deũ sup̱iorẽ: nec se p̱iculis passiõibꝰ ⁊ morti sбiectos. Talis erat sup̱bia Atrei: q̇ dũ fratris filios in odiũ occidissz: dicebat eq̇lis astris gradior: ⁊ cũctos sup̱o: altum sup̱bo v̉tice attingẽs celũ. Talis fuit superbia Romanorũ: de quibꝰ aug. libro. i. de ciuitate dei. c. i. dicit ꝙ ad tãtã sup̱biã extollẽtiã reputatiõezq; deuenerũt ꝙ se deos estiabãt vñ iq̇t

Hoc vō qð dei est:supbeq3 aie: spūs
inflatus effectat:amatq3 sibi in laudi
bus dici. Parcē sbiectis ⁊ debellare
supbos. Talis fuit supbia Domitiāi
Jmpatoris: q̄ vt scribit Suetonius
Eutropius ⁊ Beda: libro de tpibus
Fuit Uespasiani filiꝰ ⁊ frater iunior
Titi:cui Tito domitianꝰ in imperio
successit:imo ita fuit regnādi cupidꝰ
ꝙ sepe fratrem interficē satagebat ⁊
clam ⁊ palā semp fraudes illi pabat
quē Titus semp ferebat patienter.
Tādē mortuo Tito:in impiū sblima
tus ostendit se in pncipio moderatū
valde:simulauit diligē studia lr̄aruz
⁊ bibliothecas reficē ita videbat hor
rere cedes: vt ne boues imolare mā
dauerit:ẜ firmatꝰ seuerus apparuit.
Senatores etiam nobilissimos occi
dit:psecutus est xp̄ianos ⁊ iudeos ẜz
Eusebiū.li.3.historie ecclesiastice.et
ẜm Horosiū li.7.se deū ⁊ dn̄m iussit
appellari:⁊ in cūctis pmordiis lr̄arū
suaꝝ dicebat. Dn̄s ⁊ deꝰ vester Do
mitianus ita mādat. Tādē deo per
mittente a cubiculariis suis septem
vulneribꝰ occisus est.āno etatis sue.
45.Ad excellētiā insup ascendit cor
Herodis Agrippe q̄ occidit Jacobū
⁊ Petrū incarcerauit.Refert quidē
Josephus.19.antiq̄tatū libro:ꝙ cuz
Cesareā aduenisset: ⁊ ad eū totiꝰ ꝓ
uincie viri vnanimiter cōuenissent:
ille veste fulgenti ex auro argētoq3
mirabilit̄ ꝯtexta indutꝰ:incipiēte die
ꝓcedit ad theatrū:vbi cū pmos solis
radios vestis argētea suscepisset: re
pcusso splēdore duplicatā spectātibꝰ
lucē fulgor metalli vibrantis effudit:
vt intuētibꝰ pstringeret aciem terror
aspectꝰ.Jllico adulātis vulgi concre
pāt voces dicentis.Nuncusq3 vt ho
minē te timuimꝰ:ẜ ex hᵒ iā.s̄.hūanā
nāt̄3 te eē fatemur: ⁊ dū adulatoribꝰ
demulceret̄ honoribꝰ:⁊ oblatos sibi
diuinos honores nō respuerz repēte
mortifero visceꝝ dolore corripitur ⁊
dum p manꝰ suoꝝ deportaret̄ dice
bat. En ego vester deus ducor ad
mortē:iuxta igit̄ quinq3 dies vmibꝰ
eius viscēa corrodētibꝰ expirauit:nec
miꝝ:q̄a vt dicit̄ Jacobi.3.cᵒ.Deus
superbis resistit.⁊ Seneca tragedia
.i.Seq̄t̄ supbos victor a tergo deꝰ.

Qr supbi cum suis ꝓximis conuer
sant̄ arroganter.

SEcūdus fructꝰ supbie:q̄ sig^{us}
est supbie si supbi cordis arro
gātia dr̄. hic facit ꝓximos ꝑuipēdē:
⁊ in dictis gestis motibꝰ cūctisq3 ex
trinsecis rebꝰ: supbe cum ꝓximis se
habere:qui sic est arrogās supbe ince
dit:supbe loquit̄:supbe ingreditur ⁊
egredit̄:supbe comedit:supbe omnia
facit:cū clamore ⁊ strepitu minis ⁊ cō
tumeliis: vūtamē cōtra istos est au
ctoritas eccle.3.c.dicentis. Quanto
maior es humilia te in omnibꝰ. Et
Cicero in.i.de officiis inq̄t. Jn rebꝰ
etiā ꝓsperis supbia fugienda ⁊ arro
gātia:nā vt aduersas res:sic ⁊ secūn
das:imoderate ferre leuitatis est. et
Ouidiꝰ.3.de arte amādi. Nō natet
in vultu dānosa supbia vestro.Dicit
Cassiodorꝰ in ep̄lis. Ornamentum
omniū bonoꝝ ē sincera benignitas
igit̄ si tu ḡdu aut dignitate aut vtu
te supas reliquos:noli illos pedibus
ꝯculcare: sis amabil' effabil' et vultu
facieq3 placidꝰ ⁊ vt dic̄ Señ.ad Lu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Sic cũ inferiore viuas: queãdmodũ te cum superiore viuere velles. Scribit in policratone. li. 5°. ꝙ Gratian⁹ optimus Impator arguentibus cuꝫ amicis: ꝙ in omnes familiaris esset nimiũ ⁊ cõmunis respondit se talem velle Impatoreꝫ esse ꝑuatis quales impatores sibi esse priuatũ optasset. Bene ẽ vt qui alijs imperat timeat: sed melius vt diligat: de hoc Cicero li. 2. de officijs ait. Omniũ reruꝫ nec aptius quicꝗ ad opes tuendas ac tenendas ꝗ diligi: nec alieni⁹ ꝗ timẽi laudat ꝗ mansuetudo in omnibus etiam magnis viris: dũmodo tanta nõ sit vt vilescat auctoritas. Recitat Ualerius libro quinto de Alexãdro magno: ꝙ cuꝫ vidisset militẽ quedã senio confectuꝫ: frigore nimio stupefactum: cum ipse esset in sede sblimi ꝓpinqua igni surrexit: ⁊ suis manib⁹ illum in sede sua reposuit dicẽs illud salutare sibi futurum. Sed nobis ꝗ christiani sumus: exempluꝫ xp̄i satis esse debet: de quo sic pulchre loquit Hieronymus in epistola ad Antonium monachum. Dñs noster humilitatis magister disceptãtibus de dignitate discipulis vnũ apprehẽdit ex puulis dicens: nisi cõuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut puuli: ñ intrabitis in regnum celoꝝ: qđ se docere tãtũ nec facere videret: docuit exemplo: duꝫ discipuloꝝ pedes lauit: dũ loqt cum Samaritana: dũ ad pedes sibi sedente Maria de celoꝝ disputat regno: dum traditorem osculo excipit dum resurgẽs ꝑmo mulierculis apparuit. Ad idem est textus Cipriani 93. di. c. Dominus.

Qꝫ supbi querũt gloriam tpalem que nihil est.

Tertius fructus qui signuꝫ est superbie est vana gloria: sed quomodo vana gloria dicat pleriꝗ audire cupiunt: nam si loquamur de illa beata: đ qua psal. ait. Exultabũt sancti in gloria: certe vana nõ ẽ quã cuncti desiderare tenent. Tẽporalis adhuc gloria vana nõ est: que ꝟtuti fauet conformat nature: ⁊ animum ad queꝗ difficilia ⁊ ardua roborat. ẽ hec ꝫ ambrosiũ li. de officijs clara cum laude noticia: ⁊ ꝫm Tulliuꝫ in rhetorica: est frequens de aliq° fama cum laude. Laus ꝟo vt dicit aristo. ꝑmo rhetoricoꝝ est ꝫmo elucidans magnitudineꝫ rei. vnde Aug. super Johãnem. Gloriari idem est qđ clarificari. De hac gloria inqt Seneca ad Lucillum. Nulla est tam excelsã ꝟtus que dulcedine glorie nõ tãgat ⁊ hieronymus ad Sabinianum. Naturali ducamur malo ⁊ adulatoribus nostris libenter fauemus. Et quãꝗ nos respondeam⁹ indignos ⁊ callidus rubor ora ꝑfundat: tamẽ ad laudem sui intrinsecus anima letatur. Et Claudianus. Gaudet eniꝫ ꝟtus testes sibi iungere musas. Carmen amat quisquis carmine digna gerit. Et Ouidius libro de tristibus Deniꝗ non paruas animo dat gloria vires. Et fecũda facit pectora laudis amor. et ecclesiastici. 41. Curam inquit sapiens habe de bono nomie ⁊ ꝓuerb. 15. Fama bona impinguat ossa. ⁊. 12. q. 1. c. Nolo. Aug. famam tuendam hortat. ⁊ idem. 5. de ci. dei. c. 12. dicit de Romanis. Gloriam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

ingentē: diuitias honestas volebāt: hanc ardentissime dilexerūt: ꝓpter hanc viuere voluerūt: ꝓpter hanc et mori nō dubitauerūt. Et. 18. c. eiusdē Hec sunt duo illa: libertas ⁊ cupiditas laudis humane: que ad facta cōpulere miranda Romanos. Non ergo videt̄ gloria fugienda: quaꝫ omnes efferunt miris laudibꝰ. Sꝫ Alexan. in. 2. ⁊ Tho. 22. q. 132. dicūt. ꝙ glīa tēporalis potest appeti ordinate: ⁊ inordinate: cum p̄mo mō nullū ē peccatū: nā cū q̄s cogitat bonum suū dignuꝫ laude: ⁊ approbat illud: cupiēs ab aliꝭ laudari: aut ꝓpter diuinum honorē: aut ꝓpter ꝓximoꝝ salutem aut appetendo nō appetit cōtra deū ⁊ ꝓximū: nec in gloria finē cōstituit: de supbia et vana gloria reprehendi non potest. ¶ Inordinate vero gloria appetit̄ p̄mo: quādo q̄s querit glīaꝫ de eo qđ est peccatū: sicut luxuriosus de carnalitate. Iracūdꝰ de vindicta ⁊ contumeliꝭ: ⁊ similia: de qbꝰ aliq̄ gloriant̄: quos rep̄hendit psal. dicēs Quid gloriaris in malicia: q̄ potēs es in iniquitate. ¶ Secūdo glīa appetit̄ inordinate: cū eaꝫ quis querit de eo qđ non habet: puta de scientia: đ sapiētia: de sāctimonia vite ⁊ hꝰmōi ¶ Tertio qñ q̄s querit gloriā de eo qđ non est gloria dignuꝫ: vt de diuiciꝭ de pulchritudine: de fortitudine: de edificiꝭ: de dominiꝭ: ⁊ q̄buslibꝫ tēporalibꝰ bōis: fatue quippe hōies in his gloriāt̄: ⁊ vane: q̄a omnia ista fumꝰ ⁊ fauilla sūt. Ideo sapiēs ecclesiastes .i. c. ꝓ istis dicit. Uanitas vanitatū ⁊ omnia vanitas. Crisoꝰ. sup Iobeꝫ sic sequit̄ hunc versiculū. Si saperent qui in potentia versant̄: in parietibus suis omnibus: ⁊ vestibus scriberent in domo: in foro: ⁊ in egressibus: et ante omnia in cōsciētiꝭ suis: vt sēp eum ⁊ oculis cernerent: ⁊ corde sentirent: quoniam eo ꝙ multe sūt reꝝ facies ⁊ imagines false: que decipiūt incautos: istđ oportet cotidie carmē salutare: ⁊ in prādiꝭ: ⁊ in cenis: ⁊ in omnibus ꝯuentibꝰ: libent̄ vnūquēq̄ ꝓximo suo canere: a ꝓximo suo libēter audire: quia vanitas vanitatum ⁊ omnia vanitas. hec ille. An nō videmus: q̄ breui deficiūt omnia dicit Iheremias. 40. c. Omnis caro fenū ⁊ omnis gloria eius quasi flos feni exiccatū est fenum: ⁊ cecidit flos. Iō Hugo. li. i. de anima inq̄t. Dic mihi vbi sunt amatores mūndi: qui ante pauca tempora vobiscū erant: nihil ex eis remansit: nisi cineres ⁊ vermes homines fuere sicut tu: comederunt biberunt: riserunt: duxere in bonis appentibus dies suos: in puncto āt ad inferna descenderūt: hic caro eorū vermibꝰ: illic anima eternis suppliciꝭ deputat̄: donec rursus infelici cōmertio colligati sempiternis inuoluātur incendiꝭ. ⁊ Baruch. 3. Ubi sunt p̄ncipes gentiū: et q̄ dominānt̄ super bestias: que sunt sup terram: q̄ in auibꝰ celi ludunt: q̄ argētū thesaurisant: et aurum: in quo confidūt homines: et non est finis acquisitōis eorū: qui argentū fabricant: ⁊ soliciti sunt. nec ē inuentio opeꝝ illoꝝ: exterminati sūt tñ: ⁊ ad inferos descenderūt. Et aliꝭ in loco eoꝝ surrexerūt. Ad hoc facit exempluꝫ de quodā Impatore mortuo: ad cuius sepulchrū accedēs q̄dā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

philosoph⁹ tumulo patefacto: vidēs cadauer illud horribile. dixit Intuit⁹ sum cadauer Cesaris in sepulchro: et vidi eū liuido colore coloratū: putredine circūdatū: aluū eius diruptum ⁊ vermiū cateruas: q̄ p illū trāseūtes discurrebant: crines nō adherebant capiti: dentes patebant labijs cōsum ptis: ⁊ dixi. Ubi nam Cesar chorūs puellarū: magnitudo diuitiarū: catua Baronū: acies militū: vbi sūt canes venātes: equi veloces: aues rapaces thalamus depictus: lectus eburneus aurū citrinū: mutatoria vestimenta: diuersa cibaria: cāticū lire: organorū sonitus. Te verebāt homines: time bant pncipes: colebāt vrbes: vbi est tanta potentia ⁊ tam p̄clara magni ficētia. Et respōdit mihi. hec omnia defecerūt in me quādo defecit in me spiritus meus: ⁊ reliquerunt in hoc me miserū sepulchro circūuoluto pu tredine carnis mee.

¶ Qr̄ supbi iactāter de se loquāt: et q̄lit pōt q̄s absq̄ peccato se laudare.

Quartus fruct⁹ q̄ signū ē elate mentis: iactantia dicit: et est: cum quis ꝓprio ore se laudat: hoc āt incōueniēs esse dictis sanctorū ⁊ phi losophorū demonstrat. vñ Sapiens ꝓuerb. 26. ait. Laudet te alienus: ⁊ non os tuū. aliena labia: non lingua tua. Et Cicero in pmo de officijs. Turpe est de seipso p̄dicare. ⁊ Quin tilian⁹ libro. 8. de oratoria institutōe Uiciosa est iactatio: infertq̄ audien tibus non modo fastidiū: sed etiam plerūq̄ odiū. ⁊ Seneca. li. 2. de bn̄ ficijs. Retrahenda est inanis iactatō res loquant nobis tacentibus. Qn̄ autē quis potest de seipso dicē absq̄ peccato: lȝ dictū sit in q̄dragesimali tamen hic repetendū est. Ideo nota f̄m doctrinā Alexandri in. 2. volu mine sūme: q̄ aliq̄s potest tripliciter se laudare.

¶ Primo meritorie.
¶ Secundo venialiter.
¶ Tertio mortaliter.

¶ Primo cum merito: ⁊ hoc triplicit. aut ꝓpter caritatem dei: aut ꝓpter ca ritatem pximi: aut ꝓpter caritatem ꝓpriam. ¶ Primo laudet se q̄s ꝓpt caritatē dei vt sue bonitati gratie re ferant. De hoc sic loquit Ciprianus: in epistola ad Donatum. Odiosa ia ctatio est: quāuis nō iactatū eē possit sed gratum: quicq̄d nō hominis vir tuti ascribit: sed de dei munere predi cat. Sic fecit gloriosissima v̄go: dū visitauit Elisabet. Luce. 2. q̄n cecinit v̄ba illa suauissima. Magnificat aīa mea dominū. ¶ Secūdo potest q̄s cum merito se laudare ꝓpt caritatē pximi: vtputa ne scandalizet: ꝓpter v̄ba detrahentiū. vñ vt dicit. 6. q. .i. c. Sunt plurimi qui vitā moresq̄ bonorū amplius q̄ debent laudant. Ideo pmittit deus malos in obtre ctationē et obiurgationē prorumpe: vt si qua elatio ab ore laudantiū in corde nascit: ab ore vitupantiū suffo cetur. Qua de re sepenumero de vi ris bonis ⁊ iustis pusilli scandalizāt ideo licet q̄nq̄ v̄tutes ꝓprias apire. Sic fecit Aug. qui in sermōe q̄ legit in festo ipsius ait. Caritati vestre de nobisipsis hodie sermo reddendus est: q̄a enim vt ait apostol⁹. Specta culum facti sumus mūdo: angelis ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

hominibus: qui nos amāt: q̄erunt
q̄d laudent in nobis: q̄ nos oderunt
querūt q̄d detrahāt nobis: nos autē
in vtroq; medio cōstituti adiuuante
deo: ⁊ vitam: ⁊ famam: sic custodire
debemus: vt nō erubescant de detra
ctorib⁹ laudatores. Hinc Paulus. z.
corin. io. ⁊. ii. c. tā alta de seipso ꝓnū
tiat. Nā vt inquit Hierony. in argu
mēto in epistola ad corin. Corinthi
sunt Achayci: ⁊ hi ab apostolo audi
erunt v̄ba veritatis: ⁊ subuersi sunt
mľtifarie a pseudo apostolis: q̄ mľta
dixerūt cōtra Paulū. ⁋ z° pōt quis
laudare se: cū merito ꝓpť caritatem
ꝓpriā: qn̄ est in aliqua tribulatiōe: vt
se consolet. sicut Job dicebat. z9. c.
Oculus fui ceco: pes claudo: manus
debili: ⁊ pater eram quōdā pauꝑuz.
Secūdo in laude suiipsius potest eē
peccatū veniale: cū. s. dicit aliq̄d qd̄
nō est contra deuz: nec cōtra ꝓximū
Tertio pōt q̄s laudare se cū peccato
mortali: vt cū q̄s laudat se de eo qd̄
est cōtra honorē dei: puta de aliquo
mortali: etiā si v̄itas dicat: aut cum
q̄s nimis suꝑbe ꝓfert de se falsa: vt
decipiat ꝓximos: vel cā cupiditatis:
vel cā glorie: aut cū q̄s refert aliqua
de se in exp̄ssam ꝓximi cōtumeliam
sicut faciebat Golias. i. Regū. i7. c.
q̄ dicebat. Ego exprobraui agmini
bus Jsrahel hodie. Et sicut peccatū
est iactātia: ita ⁊ Jronia: que est cum
quis de se minora dicit: vt reputet
bonus. Potest aūt fieri dupliciť ꝺm
Tho. zz. q. cxiij. vno modo cū v̄itate
⁊ sic non est peccatū: nisi ꝑ alicui⁹ cir
cūstantie corruptōez. alio᾽ modo cuz
falsitate: cuz aliq̄s dicit illud qd̄ in se

nec recognoscit: nec credit. ⁊ de hoc
dicit Aug. zz. q. z. c. Cū humilitatis
Cū humilitatis causa mentiris: si n̄
eras peccator mētiendo efficieris qd̄
vitasti. Jdem in. c. Non ita. ⁊ in ca.
Jncauti. dicit. Jncauti sunt hūiles
q̄ se mētiendo illaqueāt. Debet tam̄
vnusq̄sq; semꝑ estimare se peccatorē
vn̄ di. 5. c. Ad eius. Bonaꝝ mentiū
est ibi culpā cognoscē: vbi culpa n̄ ē.

⁋ Articulus secundus de quatuor aliis fructibus suꝑbie. quoꝝ pm⁹ est ambitio.

ADmonet nos diuina scriptura.
vt superbie crimen effugiam⁹
ostendens deū omnipotētē illam nō
parum odire. Unde Amos. 6. dicit
dn̄s exercituū. detestor ego suꝑbiaz
⁊ ꝓuerb. 6. Arrogātiā ⁊ suꝑbiam ⁊
viam prauā. ⁊ os bilingue ego dete
stor. ⁊ ecclesiastici. io. Odibilis ē corā
deo ⁊ hōibus suꝑbia. Quare ipse ex
celsus dn̄s ↄminat suꝑbis durissime
dixit. n. Jheremias. iz. c. Requiescē
faciā suꝑbiā infideliū: ⁊ arrogātiam
fortiū humiliabo. ⁊. i8. c. Ue corone
suꝑbie. ⁊ Jheremie. 5o. Ecce ego ad
te suꝑbe dicit dn̄s de⁹ exercituū. q̄a
venit deus tuus tēpus visitatōis tue
⁊ cadet suꝑbus ⁊ corruet. ⁊ nō erit q̄
suscitet eū. Propterea in hoc articľo
de aliis quatuor fructibus superbie
loquamur.

PRimus fruct⁹ est ambitio q̄ q̄s
inordinate dignitates appetit
⁊ honores. hec imanis bestia totuz
fere mūdū ↄ̄struit. stat⁹ oēs ↄturbat
scādala plurima parit. ecclesiāq; con
fundit. vnde in. c. Nihil. de electōne
dicit. Nihil est quod magis officiat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

ecclesie dei ꝙ ꝙ indigni assumuntur
prelati ad regimen animarum. Hoc
ideo est quia ambitiosi presumunt: et
ingerunt se precibus: et precio vt di-
gnitates acquirant. Sed audiant
Crisostomū. di.xl.ca. Multi.dicētē:
Quicunq̃ desiderauerit primatum
in terra: inueniet confusionem in ce
lo: nec inter suos christi computabi
tur: qui de primatū tractauerit. Et
.8.q.i.ca. In scripturis ponit̃ dictuꝫ
Apostoli ad hebreos.5ᵒ. Nemo sibi
assumat honorem: sed qui vocatur a
deo tanq̃ Aaron.

De ypocrisi maligna xp̄o exosa.

SEcundus fructus superbie est
ypocrisis: que vt dicit Alexan
der in.2.est amor apparētis boni: qn̄
q̃s est malus: ⁊ simulat se esse bonū
De his ypocritl. loq̃t Arist.i. Elēcoꝝ
Quibusdā inq̃t est magis opep̄ciuꝫ
videri esse sapiētes: ꝙ esse ⁊ nō vidēi
Et Seneca ad Lucillū ait. Q̃d loq̃
mur sentiamꝰ: cōcordet s̄mo cū vita
⁊ iteꝝ ad eūdem. Multo magis ad
rem ꝑtinet: qualis tibi: ꝙ q̃lis aliꝭ
videaris. Et idē ad eūdem. Illud te
admoneo: ne eoꝝ more q̃ nō proficē
s̄ cōspici cupiūt facias aliqua que in
habitu tuo: aut gn̄e vite nōbilia sint
hos ypocritas supra oēs peccatores
detestatus est dn̄s iesus xp̄s. Nam
Math.5.dixit. Cū facis elemosinam
noli tuba canē: sicut ypocrite faciūt.
⁊.6.c. Cū ieiunatis: nolite fieri sicut
ypocrite tristes. ⁊.7.cᵒ. Attendite a
fermēto phariseoꝝ: q̃d est ypocrisis.
⁊.15.c. Ipocrite bn̄ ꝓphetauit de vo
bis Isayas. ⁊.22.c. Ue vobis scribe
⁊ pharisei ypocrite: q̃ clauditis regnū
celoꝝ āte hōies: vos.n. nō introitis
nec introeūtes sinitis intrare. Tales
sunt religiosi ignorātes: q̃ in p̄dica-
tionibꝰ ⁊ confessionibus: ac consiliꝭ
dānāt cōiugia: asserūtq̃ nemineꝫ in
statu matrimonij posse saluari. Et
iteꝝ Mathei.23. Ue vobis scribe ⁊
pharisei ypocrite: qui comeditis do-
mos viduaꝝ: orōnes lōgas orantes
Tales sūt religiosi ⁊ sacerdotes: mul
tis artibus bona viduaꝝ rapiētes. et
iteruꝫ ibi. Ue vobis scribe ⁊ pharisei
ypocrite: qui circuitis mare: ⁊ aridā
vt faciatis vnū proselitū: ⁊ cū factus
fuerit: facitis eū filiū gehēne duplo
ꝙ vos. Proselitus dicebat̃ q̃ ex gē
tilitate cōuertebat̃ ad iudaismuꝫ: ad
q̃d pharisei multū elaborabāt ꝓpter
inanem gloriaꝫ. Sic hodie religiosi
q̃ indistincte induūt fr̄es: ⁊ pēitētes
de tertio ordine. Et iteꝝ. Ue vobis
scribe ⁊ pharisei ypocrite: q̃ decima
tis mentā: ⁊ anetū: ⁊ ciminuꝫ: ⁊ reli
quistis que maiora sūt legis: iudiciū
misericordiā ⁊ fidem. Tales sūt mlti
q̃ sibi cōsciētiā de minimis faciūt: q̃
aliq̃n peccata nō sunt: tn̄ de odio for
mali ꝓximi: ꝯ detractōibꝰ ⁊ infamiꝭ
nō curāt. Et iteꝝ. Ue vobis scribe ⁊
pharisei ypocrite: q̃ mūdatis q̃d de
foris est: calicis et parapsidis intus
pleni estis imundicia ⁊ dolo. Tales
sunt q̃ tātū opiniones vulgariuꝫ de
q̃busdā ad rem nō ꝑtinētibꝰ pascūt:
vt ferre ante oculos scapulare: ⁊ nu
dos ostendere pedes: ac similia: que
si fiāt vt hōibus ostēdātur: ypocrisis
vitiū sapiūt: secus si bono aio: ⁊ ꝓpt̃
diuinū amorē. ⁊ iteꝝ. Ue vobis scri
be ⁊ pharisei ypocrite: q̃ similes estis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

sepulchris dealbatis: que foris patet hominibus speciosa: intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcicia. Et iterum. Ue vobis scribe et pharisei ypocrite: qui edificatis monumenta prophetarum: patres vestri occiderunt illos. Nec mirum quod ita acriter persecutus est ypocritas xps: quia vt dicit Ysaie. ix. c. Omnis ypocrita est nequam. et Aug. lxxxiij. di. c. Nemo. Nemo nocet amplius in ecclesia: quam qui perverse agens: nomen vel ordinem sanctitatis et sacerdotis habet. Concordat huic sententie: Ciceronis dictum in primo de officijs. Totius iniusticie nulla capitalior est: quam eorum qui cum maxime fallant: id agunt vt boni viri esse videantur. Cognoscere possunt omnes sapientes et viri graves ypocritas a fructibus eorum: vt docuit xps Math. 7. qui sunt primorum odia: persecutiones: detractiones: impatientie: ambitiones: appetitus honoris et laudis: diligentia querendi favores dominorum temporalium: mendacia: fictiones: extra claustrum discursus: inutiles mulierum frequentationes et conversationes: et his similia. Taceo quod scio: quod vidi: quod audivi: vnusquisque iudicet seipsum. vnum tamen asserere possum quod rarissimi sunt: qui religiosam vitam profitentes aut spiritualem: ypocrisis labe non deturpentur. fatetur hoc Hieronymus qui li. 2. contra Pelagianos ait. Quamvis alijs vicijs carere possumus: ypocrisis maculam non habere: aut nullorum aut paucorum est.

¶ Qui superbi pertinaces sequuntur proprium sensum.

Tertius fructus superbie dicitur pertinacia: dicitur pertinax qui ita firmiter suo heret sensui: vt nemini velit acquiescere: sequitur proprias opiniones: et iudicia: spretis consilijs et sapientum et amicorum dictis. Ne igitur quis pertinax deprehendatur: tria principaliter observare. ¶ Primum vt proborum virorum sententijs magis quam proprie inhereat: hoc scribitur extra de constitutionibus. c. Ne innitaris. vbi sic habetur. Ne innitaris prudentie tue: prudentie sue innititur qui ea que sibi agenda vel dicenda videntur: patrum decretis preponit. Idem ponitur extra eodem. c. Canonum. et 8. q. i. c. Sciendum. et 2. q. 9. c. Pura. ¶ 2us vt a ceptis que bona credebat: et postmodum comperit mala: sive in dictis sive in factis retrocedat. vnde dicitur. 22 q. 2. c. Diffinitio. Diffinitio incauta laudabiliter est solvenda. Idem in sententia. po. i. c. Magne. Augustinus doctor eximius fecit librum retractionum. Arrius hereticus fuit pertinax: et perijt Sic Sapius flamineus fuit pertinax et princeps: et ab Hanibale apud lacum transimenum devictus est et occisus. ¶ Tertium quod obsuadendum est vt evitetur pertinacia: quod quantumcunque homo sit sapiens in rebus: tamen duris et arduis vtatur maturis consilijs. Inquit. n. Hierony. super illo verbo Ysaie. 2o. et consiliarius non est tibi. Greci poete laudabilis sapientie dixerunt primum esse beatum: qui per se sapiat. Secundum qui sapientem audiat: qui autem vtroque caret hunc inutilem esse tam sibi quam alijs.

¶ Qui superbi ingrati sunt deo et hominibus.

Quartus fructus superbie dicitur ingratitudo. Solent superbi esse ingrati deo et hominibus: nam superbus beneficia et dona que habet a se habere

aut ꝓpriis meritis credit: cui aposto. .i. ad corin. 4. ait. Quid habes qđ ñ accepisti: si autem accepisti: cur gloriaris: quasi non acceperis. ⁊ Jacobi .i. c. Omne datum optimũ: ⁊ omne donũ ꝑfectum desursum est. Supbꝰ ꝗ nec deuz recognoscit: nec ꝓximo bñfico refert gratias: imo semꝑ debẽbit: semꝑ conquerit: quia nulli vellet sbditus esse vel obligatus.

¶ Articulus tertiº de quatuor aliis fructibus supbie: quoꝝ pͥmus est inobedientia.

SI diuersis iaculis nõ vulneraret supbia mentes mortalium nõ insudarẽ tãdiu ad eius exprobrationẽ: sed q̃a ipsa pene omnes inuoluit: ⁊ vix reperit: q̃ ab ipsa sit alienꝰ: idcirco in hoc articlo de quatuor eiꝰ fructibus vltimis adhuc dicemus. Primus itaqꝫ fructus: inobedientia vocat: ex hoc filii p̃etibus: sbditi p̄latis: ⁊ inferiores supioribꝰ obedire cõtẽnñt. hoc aũt maxime ꝑficit in illis qui se bonos reputãtes: cũ videant de facto malos supiores ⁊ p̄latos ab eoꝝ obediẽtia se eximũt: reputantes iniquũ ⁊ iniustuz fore: vt boni criminosis sbiciant ⁊ reis. Contra istos dicit Alexander in. z. summe. in. q. Utrũ boni sbici teneãt malis: ꝙ sic: q̃a mali sbiciũt malis: ꝓpter vitium puniẽdũ: ⁊ boni sbiciũt malis: ex dei ordinatõe ꝓpter vtilitatẽ sue purgationis. vñ Ambro. suꝑ epistolam ad Ro. iz. c. ait. super illo vbo p̃ncipes non sunt timori boni opis: si bonus est princeps: bñ opantẽ non punit: s; diligit: si malus est: nõ nocet bono: sed purgat eum. ⁊ in. q. Utrũ platꝰ malus possit iudicare inferiorẽ bonũ Rndet ꝙ potest de officio ptãtis: et adducit exemplũ Saulis: de quo. 8. .i. q. i. c. Audacter: ⁊. z. q. 7. c. Sic de his. ⁊ p̃mo Regũ. z4. c. Qui cũ essz a dño reprobatus: iudicabat tamen populũ dei: ⁊ vniuersus populus eiꝰ iudiciũ expetebat. vñ dixit Dauid pꝰ reprobationẽ: ꝓfitens ipsum esse iudicez a dño: ꝓpitius sit mihi dñs: vt non extendam manũ meam in xp̃m domini. Dauid etiam cũ esset adulter ⁊ homicida: interrogatus a ꝓpheta sentẽtiã in diuitẽ dedit: q̃ rapuit ouẽ paupis dicens. Judicium mortis est viro huic. Salomon etiam amore mulieꝝ depravatꝰ coluit deos gẽtiũ tamen vniuersa plebs Jsrahelitica ad eius iudicium confluebat. ⁊ in. q. vtꝝ honor sit exibendus malo p̄lato dicit Alexander ꝙ quãdiu ab ecc̃lia tolerat: debet sibi honor: ⁊ quãuis male p̄sideat: quousqꝫ ab ecclesia deponat: vt bene p̄sidens debet habẽri nec debent inferiores iudicare: vtrũ bene opent: sed illos dñs iudicabit. ⁊ in. q. Utrũ malus prelatus magis sit honorãdus q̃ꝫ bonus sbditꝰ: dicit ꝙ malus p̄latus in quãtuz prelatus magis debet honorari q̃ꝫ bonꝰ sbditus: q̃a magis est in ꝑticipatõe debiti honoris. Cõfirmant dicta ꝑ Alexã. p̃ma. i. z. c. vbi dicitur. Serui subditi estote in omni timore dñis: nõ tãtũ bonis ⁊ modestis: sed etiã discolis: ⁊ ad idem est textus. di. 9. c. Quicũqꝫ. ⁊. ii. q. z. c. Julianus. c. Qui resistit. c Si ei. c. Si bonũ. c. Jmpatores. ca. Quid ꝗ mirum. Dũ igit p̄lati mali p̃cipiunt ea que non sunt cõtra deũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

⁊ bonos mores audiendi sunt iuxta precepta domini Math.23.c. dicentis. Super cathedrā Moysi sederūt scribe ⁊ Pharisei. Omnia ergo que dixerint vobis facite ⁊ seruate ꝫ ꝫo opera eorum nolite facere.

¶ De superbi sunt curiosi scire que nō possunt: aut non debent.

Secundus fructus superbie: curiositas vocatur. ſm tho.22.q.167. Curiosus aliquis potest dici multipliciter. ¶ Primo qui querit scire qḋ supra vires est: contra illud qḋ scribitur Ecclesiastici.3.c. Altiora te ne quesieris: ⁊ fortiora te: ne fueris pscrutatus. Sic sunt curiosi: qui volunt inuestigare ingenio suo secreta dei pro quibus dicit Lactātius li.i. diuinarū institutionum. Ueritas ⁊ archanū summi dei: qui fecit omnia ingenio ac ꝓprijs sensibus nō potest comprehendi. Alioquin nihil inter deum hominēq; distaret: si cōsilia et dispositōes illius maiestatis eterne cogitatio assequeretur humana. ¶ Secundo dicitur curiosus: cum ꝗs querit scire aliorū facta: que ad ipsuꝫ non pertinent: nam quilibet seipsum inspicere habet: non proximos: vt dixi in quadragesimali in sermone de iudicio curioso ⁊ temerario: quoniā vt inquit Cicero in questionibus tusculanis. Propriū stulticie est: aliena vitia cernere suorum obliuisci. Ucꝫ hodie impellit illud dictum Senece li.3. de ira. Aliena vitia ante oculos habemus: a tergo nostra: et de ꝯ ait Martialis coquus. Ad fratris culpā aquile tu lumina portas. ¶ Tertio dicit aliquis curiosus: cū querit scire qḋ scire peccatum est: vt artes magicas. nā vt dicit dn̄s Boñ.in.2.di.7 huiusmodi artes exerceri nō possūt absq; peccato: quia ꝓhibitum est: et per legem diuinā: vt patet Leuitici 20. ⁊ per legem positiuā: vt habetur 26.q.5.c. Si ꝗs.c. Qui diuinatōes .c. Non liceat. Ratio huius ꝓhibitionis est: quia qui diabolū aduocat per magicas artes: aut quouismodo peccat in seipsum: dum se ɔmittit discrimini: peccat in ecclesiam: dū hēt cōmertium cum illo: qui est omnino precisus ⁊ ecclesie aduersari⁹: peccat etiam in maiestatem diuinam: dum recurrit ad diabolum: quasi deus nō sit omnipotens: ⁊ sufficiens atq; benign⁹. ¶ Quarto potest aliꝗs dici curiosus: cum querit scire qḋ scire nō est peccatū: sed cum debito modo vt faciunt illi qui volunt acꝗrere sciētiā ꝑ artem notoriaꝫ. Et quinto dicit quis curiosus: cū querit scire: sed nō ad debitum finem.

¶ De superbi sunt contentiosi.

Tertius fruct⁹ supbie contētio vocat: ꝗa supbi solent esse verbosi: ⁊ cōtēdūt libēter: ⁊ omnibus loquētib⁹ cōtradicūt: assumūtq; libent omnē cōtrarietatē: vt videāt sapientes. De hac ɔtētione dixi in quadragesimali copiose.

¶ De superbi sunt presumptuosi.

Quartus fructus supbie dicitur presūptio: de qua sunt tria notanda. Primū ꝙ psumptio sumitur multipliciter. Aliquādo ꝑ ꝓbatiōe semiplena in iure: ⁊ sic dicit li.6°. de regulis iuris. Qui semel malus: sēp psumit esse malus. Secūdo accipit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

presumptio pro quadā bona cōfidē-
tia. 7 sic accipit Judit. 8. c. Bn̄dictus
es dn̄e: qui nō derelinq̄s p̄sumētes
de te. 7 di. 4. c. deniq̄z. Tertio sumit
ꝓ vna ex speciebus peccati in spūm
sanctuz. Quarta sumit prout oppo
nit magnanimitati: 7 sic est species
superbie: 7 potest sic diffiniri. Presū
ptio est vitium: quo quis aggredit
vel exeq̄t ea que sūt supra facultatez
suam 7 conditionē. Hoc vitiū oppo
nit magnanimitati per excessuz. nā
magnanimitas est ꝟtus moralis: tē
dēs ad magna opera: 7 ad magnos
honores: sed ſm rōnem 7 ſm ꝟtutē
suam: 7 dignitatem: huic autē ꝟtuti
opponit aliq̄d vitiū ſm defectum: et
aliq̄d ſm excessum: sicut 7 aliīs ꝟtu
tibus moralibus: 7 ſm defectū q̄dez
opponit vitiū pusillanimitatis quo
quis retrahit se ab his omnib⁹: q̄b⁹
est dignus vel aptus: dum. s. nō co-
nat ad ōpandū ea que sibi cōpetūt:
ſm statū suū: 7 hoc ꝓhibet Ecclesi.
6. Noli inq̄t sapiēs esse pusillanimis
in animo tuo: ſꝫ ꝑ excessū opponitur
magnanimitati p̄sumptio: que attē
ptat magnū opus: excedēs facultatē
suam: q̄d q̄dem peccatū est ſꝫ Tho.
22. q. 30. quoniā vt inquit Seneca
li. de quatuor ꝟtutibus. Magnani-
mitas si se supra modū extollat facit
virū minacē inflatum 7 inquietuz et
turbidū: 7 in quascūq̄z excellētias di
ctoruz factorūq̄z neglecta honestate
festinū. Secūdū notādū ꝙ si homo
vult se retrahere 7 ꝯuertē ad diuina
ꝑ orōnem cōtēplationē 7 huiusmōi:
vniēdo se eis per intellectuz 7 volun
tatē: quāuis diuina sint supra hōiez

nō tamē dicet p̄sūptuosus: si debito
modo idest ſm rōnez se applicet eis
idest ſm capacitatē suam. Tertiū no
tandum ꝙ si aliquis attēptat aliq̄d
opus facere non ex se: ſꝫ ꝟtute diuini
auxilīj: hoc non erit p̄sumptuosum.
Opus enim magnū de se cū fiducia
diuini auxilīj facultatē nostraz nō ex
cedit: dūmodo illud sit ꝓportionatū
p̄supposito auxilio cōis gratie: sicut
attēptādo celebrationē cōmunionez
religionis ingressuz: regimen impo
situm cū debitis circūstātīs 7 h⁹mōi
Hi p̄nominati fruct⁹ a supbie radice
ꝓueniūt: eradicet arbor: 7 fructus ꝑi
bunt: 7 exiccabunt. Nisi. n. humiles
fuerim⁹ heredes celestis regni nūq̄z
esse valebimus. Ad q̄d nos ꝑducat
Jesus redemptor mundi: qui est be
nedictus in secula seculoꝝ. Amen.

Sextus sermo de iudicio dei cōn primos parentes: mandato diuino inobedientes.

Prestat nobis in dies cā
quare dei iusticiā timere
debeamus. Quis nam
non paueat: dū ſm ꝟidi
cam scripture sancte traditionez pro
inobedientia p̄morum parentum: et
ipsos: 7 omnem ipsorū posteritatem
penis grauissimis viderit affici. Nō
sinit deus iniuriam sibi fieri: quin ꝑ
flagella sequentia ostendat quantū
sibi displiceat: non est acceptor perso
naruz: nec respicit cuiusq̄z dignitatē:
non ꝑmisit hominē labentē impune

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

transire. Apud quosdam tñ impios ⁊ incredulos figmenta videnť esse: que dicuntur de peccantibus hominibus primis. Idcirco in hoc smõe de iudicio dei contra hominem inobedientem dicturi: tria more solito misteria declarabimus.

Primum diciť causalitatis.
Secũdum qualitatis.
Tertium penalitatis.

De causa pene primorum parẽtuz quia ꝓpria voluntate preterierũt dei preceptum.

Cap. pmum.

Satisfaciendũ arbitror in hoc primo capitulo eoꝝ opinioni qui primorũ parentum culpam alleviare: imo excusare nituntᷓ: asserunt equidem. si voluisset deus non peccasset Adam: quasi deus causa fuerit transgressionis illius. Quare ad trãquillitatem cordis: opus est hic quatuor dubia disputare.

Primũ. vtꝝ deus sit cã peccati.
2ᵐ. vtꝝ deus possit facẽ volũtatem creatã impeccabilẽ p naturã.
3ᵐ vtrũ deus debuit pmittẽ hõiem impugnari.
4ᵐ vtꝝ diabolꝰ ex inuidia tẽptauit hominem.

Ad primum dubium obiciendo arguũt aliqui: ꝙ deus sit causa peccati Et primo ex auctoritate Isaie. 45. c. Ego dñs et non est alter formans lucem: ⁊ creans tenebras: faciens pacem: ⁊ creans malum. Et Amos. 3. ca. Non est malum in ciuitate quod dominus nõ faciat. Et Ecclesiastici .ii. ca. Bõa ⁊ mala. vita ⁊ mors: paupertas ⁊ honestas a deo sunt. Item arguitur ex ratione Phi. Quicquid est causa cause: est causa causati. Sed deus est causa liberi arbitrij: liberum arbitrium est causa peccati. ergo deꝰ est causa peccati. Contra ista est auctoritas August. 3. li. 83. q. ait. Deo auctore non fit homo deterior. Respondet ergo Tho. i. 2. q. 79. artiᵒ. pmo. Qz homo diciť esse causa peccati dupliciter. Uno modo directe. inclinando scilicet voluntatem suaz vel alterius ad peccanduz. Alio mõ indirecte. dum scilicet non retrahat aliquos a peccato. Ezechielis tertio speculatori dicitur. Si non dixeris impio morte morieris sanguinez eiꝰ de manu tua requiram. Deus autez non potest esse directe causa peccati quia omne peccatum est p recessum ab ordine. deus autem omnia inclinat ⁊ conuertit in semetipsum. sicut in vltimum finem. sicut Dionysiꝰ ait 3. c. d̃ diuinis nominibꝰ. vñ impossibile ẽ ꝙ sit sibi vel alijs cã discedẽdi ab ordine q̃ est in ipsũ. vñ nõ põt directe esse cã peccati. similiť nec indirecte. cõtingit. n. ꝙ deꝰ aliqbꝰ nõ pbet auxiliũ ad vitanda peccata. si pberet nõ peccarẽt. ꝟ totũ hoc facit ſm ordinem sue sapientie ⁊ iusticie. cum ipse sit sapientia ⁊ iusticia. Unde nõ imputaᷓ ꝙ aliq̃s peccat sicut cause peccati. sicut gubernator nõ diciť causa sbmersionis nauiᷓ. ex hoc ꝙ non gubernat nauiz. nisi qñ sbťbit gubernatõez potẽs ⁊ debẽs gubernare. ⁊ hᵒ mõ intelligitur dictum Apostoli ad Romanos pmo. Tradidit illos deꝰ in reprobum sensum. vt facerent ea que cõueniunt. in quãtũ scilicet non

ꝓhibet eos: quin suũ reprobũ sensuz sequant. Respondet ergo Tho. ad auctoritates in contrariũ allegatas: ꝙ triplex est malũ. s. culpe. ⁊ pene. et dãni: inter que ẽ differẽtia: q̃a malũ culpe est in agẽdo: nam peccatuz est dictum vel factũ: vel cõcupitũ cõtra legez dei: vt dicit Aug. cõtra Faustũ Malũ ꝟo pene ⁊ dãni ẽ in patiẽdo illud est volũtariũ: ista inuolũtaria. Deus igit̃ ẽ cã mali pene: q̃a omnis pena iusta: ⁊ qui contrariũ assereret: diceret vtiq̨ ꝓpositionẽ hereticã. 24 q. 45. c. Quidã Cociliani. similit̃ dicendum est de malo dãni. Vñ Job .i. c. Non dixit Chaldei abstulerũt Sed dixit. Dñs dedit. dñs abstulit Patet hoc etiã. 23. q. 5. c. Remittũt Si loq̃mur de malo culpe: vt ṗdictũ est: deus nullo mõ est cã peccati. Ad rationem vero Phi. dicit Tho. ꝙ effectus cause medie ꝓcedens ab ea: ƀm ꝙ s̄bdit̃ ordini cause prime: reducit̃ etiã in causã ṗmã sicut si minister facit aliq̃d contra mãdatũ domini: hoc nõ reducit̃ in dñm: sicut in cãm Similiter peccatũ q̃d liberũ arbitriũ cõmittit nõ reducit̃ in deuz: sicut in cãm. Nam lz deus dederit homini liberũ arbitriũ: quo posset peccare: ẽt dedit q̄uo non peccaret. quare dicit Hierony. ad Demetriadẽ. Utrunq̨ nos posse voluit optimus creator: ſ; facẽ tãtũ q̃d imperauit. Vñ vt peccata vitaremus: dedit angelũ custodez dedit lumen rõnis nãlis: dedit bñficia sua: volens reliq̃s creaturas hõi seruiciũ tribuere: dedit legẽ scriptaz ⁊ ṗcepta vite: misit in mundũ vnigenitum filium: ꝟitatem fecit ꝑ apl̄os ṗdicari: cõminat̃ et̃nas penas: pollicet̃ futurã gloriam: ⁊ similia: cũ q̃b⁹ omnibus hortat̃ oẽs: imo et ṗcipit: vt declinent a malo: ⁊ faciant bonũ Secũdum dubiũ erat. vtrum deus possit facere volũtatẽ creatã impeccabilem ꝑ nãm. ⁊ Rndet Anselmus li. Cur deus homo. secũdo. ⁊. c. 20. ꝙ non: ex eo quia non potest facẽ creaturam esse deum: vnde non potest creatura eẽ impeccabilis: nisi sit de⁹ essentialit̃: quod est impossibile: vel suppositaliter sicut christ⁹. Jdeo dicit Hierony. in euangelio prodigi. sol⁹ deus est: in quem peccatuz cadere ñ potest. Et Aug. contra Maximum. Solus deus natura sua nõ potuit: nec potest: nec poterit peccare. Declarãt̃ ista a dño Bona. in. 2. di. 24. sic Si liberũ arbitriũ creature rationalis fieret naturaliter ad malũ inflexibile aut hoc esset ꝓpter ipsius artationez ad bonum: aut ꝓpter determinatõem Si ꝓpt̃ artationẽ: vt sic facẽt bonuz sicut lapis tendit deorsum: certe iam liberũ arbitriũ non esset liberum: nec opus eius esset laude dignum: ⁊ ita ineptum esset ad finem: ꝓpter quez est factũ. vicz. ad laudis ⁊ gl̄ie ṗmiũ assequẽdũ. Si autem inflexibile essz ad malũ ꝓpt̃ determinationẽ: quia sic potens esset ꝑ ꝓpriam naturam in bonum: vt nõ posset deficẽ in malo sicut est de libero atbitrio diuino q̃d ad sola bona determinatũ est liberũ arbitrium careret vanitate ꝑ naturã suam. ꝗ iam non esset creatura: nec ꝓductũ ex nihilo: cũ omnis creat̃a vãitati sit s̄biecta: ⁊ ꝓpterea eẽ impeccabilem ꝑ nãm: ꝓpriũ est solius dei

Tertium dubium fuit. Utruȝ deus
debuit ꝑmittē hominez impugnari
quem presciebat in pugna deficere.
Et ad hoc dicit Bona. in .2. di. 23.
ꝙ sic decet deum administrare res:
⁊ eis ꝓuidere vt salua sit lex: quam
indidit eis a p̄maria reꝝ conditōne
iuxta illud Aug. li. 7. de ci. dei. Sic
deus res quas cōdidit administrat
vt vnāquāqꝫ agere ꝓprios motus
sinat. Sed deus fecit hominē in vti
bilitate arbitrij: ⁊ similit̄ diaboluȝ. g̊
si diabolus voluit hominē temptare
⁊ homo voluit ei cōsentire deꝰ nullū
illoꝝ debuit impedire: insuꝑ facilius
erat homini vincē aduersariū q̈ȝ dia
bolo vincere hominē: hō. n. nō pote
rat vinci nisi volens: q̄re pugna illa
de se magis erat ordinata ad victo
riam hominis q̈ȝ diaboli: ⁊ sic magꝭ
ad bonum q̈ȝ ad malum. Si g̊ deꝰ
ꝑmittere debet: qđ directe ad bonū
hōis ordinat̄: videt̄ ꝙ a tēptatione
p̄mi hōis nō erat arcendus aduersa
rius. Adhuc voluit ꝑmittē hoc deus
q̄a volūtariū peccatū hōis remedio
carere non debebat: qđ fuit duȝ xp̄s
filius dei misericordit̄ pro illo dignatꝰ
est satisfacē: ob qđ ecclesia cantat. O
felix culpa: que talem ac tātū meruit
habere redēptorē. Accedit etiam hic
permissio ad peccati alleuiationem.
Leuius enim fuit peccare alio sugge
rente ⁊ impellente q̈ȝ volūtate ꝓpria
incuruante: q̄a fortassis hō cecidisset
etiam si nūq̈ȝ aduersarius pestifera
suggessisset. Si g̊ peccauit hō: impu
tandū est sibi volūtarie ad peccatuȝ
consentienti: uā vt dicit magister in
.2. di. 24. Fuit homini adiutorium

datum in creatione q̄uo poterat ma
nere si vellet. Illđ vtiqꝫ fuit libertas
arbitrij ab omni labe et corruptela
immunis: atqꝫ voluntatis rectitudo
⁊ omniū naturaliū potētiaꝝ anime
sinceritas atqꝫ viuacitas: sed inq̄unt
nōnulli. Potuisset ne deus qui est
omnipotens volūtatem hōis vtere
in bonam. ⁊ r̄ndet magister di. 23. 2
.c. i. Potuisset reuera. Cur non fecit.
Quia noluit. Cur noluit. Ip̄e nouit
Non debemus plus sapere q̈ȝ opꝫ.
Quartū dubiū fuit. Utrum inuidia
motus est diabolus ad tēptandum
hominem. ⁊ ꝙ sic ꝓbat̄ auctoritate
scripture. dicit̄. n. Sapientie. 2. c. In
uidia diaboli. mors intrauit in orbē
terraꝝ. Sȝ ꝯtra hoc possȝ q̄s instare
p̄mo q̄a omnis inuidia est respectu
paris vel suꝑioris ꝭm ꝙ dicit Greg.
2. moraliū. suꝑ illo verbo Job. Par
uulū occidit inuidia suꝑioris inquit
saltē ꝭm reputatōeȝ. ꝭ diabolꝰ nō re
putabat hōieȝ suꝑioreȝ sibi. g̊ vr̄ ꝙ ei
nō inuidebat. 2° inuidia est respectu
bōi qđ aliquo mō pōt acq̄ri. ꝭ diabo
lus nō potēat ꝑuenire ad eternā bea
titudineȝ: q̄a lapsus erat irreꝑabilit̄.
g̊ vr̄ ꝙ ꝓpt̄ illiꝰ acq̄sitiōeȝ nō inuide
bat hōi. R̄ndet Bonauē. i. 2. di. 21. ꝙ
mēs diaboli a suꝑbia et inuidia pos
sessa. videns hominē in statu in quo
poterat cadere sꝭ diabolica ꝑtāte. et
in quo poterat ascendē ad superna ȝ
felicitatē. ex hoc ex superbia motꝰ est
⁊ ex inuidia ad ipsum tēptāduȝ. Ex
superbia nāqꝫ vt ipsum sibi subiceret
Ex inuidia vero vt ipsum a superna
felicitate retraheret. et superbia fuit
sicut mouēs p̄mū. Inuidia vo sicut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

mouens proximū ⁊ imediatū. Esto eniꝫ ꝙ non posset dominium super hominez acquirere adhuc studuisset ipsum a paradisi gaudijs impedire. Ad pmū ꝗ oppositū dicendū ꝙ inuidia nō solū est respectu supioris eius qui est supior: ꝭ eius q̄ pōt esse: ꝗuis autē diabolus in statu illo nō reputaret hominē supiorem se: inuidebat tñ ne merito obedientie sublimaret ad statū glorie: in quo statu ipsuꝫ supiorē se nō dubitaret. Potest etiam dici: ꝙ tūc reputabat ipsū supiorez se in hoc ꝙ poteāt pueīre ad illā glīaꝫ ad quā nō poterat ascēdere ipse diabolus. Ad secūdū dubiū ꝙ nō solū inuidet aliq̄s respectu bōi qđ potest obtinere: ꝭ etiaꝫ respectū ei⁹ qđ nat⁹ est habere: ꝗuis nō possit: sicut truncatus ⁊ cecus inuidet alijs visuꝫ ⁊ pgressum. lꝫ aūt diabolus non possit ad beatitudinē puenire: tñ hꝫ ad hoc nālem aptitudinē. Temptauit itaq̄ hominē ⁊ a muliere cepit. vt pꝫ gen. ȝ. quare aūt ab ipā cepit: ⁊ nō a viro dicit Bona. q̄a attēdebat mulierem esse minoris sapiētie: debilioris cōstā stantie: ⁊ importunioris adherentie ꝓpter minorē sapiētiam erat facilior ad seducēdū: ⁊ iō diabolus seductor p eā sibi voluit facere trāsitū ad viā ꝓpter debiliorē cōstātiā facilior erat ad puertendū. ⁊ ideo diabolus expugnator aggressus est hōis ciuitatez ex ea pte ex qua erat aditus minus munit⁹: ꝓpt importuniorē ꝟo adherētiā: cogitauit diabolus ꝙ si mulier pmo vinceret nō quiescēt: quousq̄ pruerteret virum.

De q̄litate peccati pmoꝝ pentuꝫ ⁊ grauitate illius culpe ⁊ remissibilitate. Cap. secūdum.

Cupiunt equidem multi declarari sibi qđ fuit illud peccatuꝫ tam grande: exosumq̄ deo celi: qđ ñ nisi morte xpi deleri potuit: et ꝓpter qđ tā diu altissimus dñs cōtinuit in ira misericordias suas. Utile quippe est inspicere diligenť: ꝗ sit dānosum dei mandata pterire: cū ex inobediētia vt patebit Adam deo sit fact⁹ inimicus. Ad hoc autez melius inuestigādū quatuor in hac pte dubia erūt declaranda. Primū. vtꝝ peccatū pmoꝝ pentum fuit inobediētia. Secūdū. vtrū peccatū illud fuit grauissimū omniū peccatoꝝ. Tertiū vtꝝ grauius peccauit vir: ꝗ mulier. Quartum. vtrū magis fuit remissibile peccatum hominis ꝗ peccatum angeli. Et licꝫ tria dubia posita sint in quadragesimali: in sermōe de obediētia: tñ adhuc inserenda illa censui vt materia ista clari⁹ ab omnib⁹ intelligatur.

De inobediētia fuit peccatū Ade.

Primū igiť dubium est. vtrum peccatū pmoꝝ pētū fuit inobediētia: ⁊ ꝙ sic pꝫ. q̄a apostol⁹ ad ro. 5. c. dicit. Per vnius hominis inobedientiā peccatores cōstituti sūt multi ⁊ Aug. in li. de ꝟa religione Adam ꝓpter transgressionē obedientie: de paradiso deiectus est. ⁊ idem sup genesim ad lrām. Non potuit melius ⁊ diligentius cōmēdari: quātū malū sit sola inobediētia. Cum ideo reus iniquitatis factus est homo: quia eā rem tetigit contra prohibitionem: quam si non prohibitus tetigisset:

nō vtiqꝫ peccasset. ⁊ Genesis.3.caᵒ.
Dixit illi deus. Quis indicauit tibi
ꝙ nudus esses: Nisi q̇a de ligno de
quo p̄ceperā tibi ne comedēs: come
disti. Sed aliq̇ dicūt ꝙ fuit superbia
Nā ecclesiastici.io.c.dicit̃. Initium
omnis peccati sup̄bia est: ⁊ eiusdem
.25. A muliere sumpsit initiū omnis
perditio. Et Augᵒ.li.de ꝟginitate.
Diabolᵒ in celo voluit esse sicut deᵒ
cadēs aūt ꝑsuasit homini similitudi
nem volūtatis sue. Alij autē asserunt
ꝙ fuit auaricia: sumēdo illam large.
Auaricia inq̇t Gregᵒ sup̄ Ezechielez
nō tātū pecunie est: ẜ scientie ⁊ altitu
dinis. Sꝫ mulier appetijt scientiā q̄n
diabolus dixit ei. Eritis sicut dij sciē
tes bonū ⁊ malū. Nōnulli clamant
ꝙ peccatum illud fuit gula. Unde
Ambrosius.25.di.c. Sexto die. ait.
Gula regnantē a ꝑadiso expulit. Et
idem in hymno quē cantat ecclesia.
De parētis ꝓthoplausti fraude facta
cōdolens: q̄n pomi noxialis morte
morsu corruit. Ipse lignū tūc nōuit:
dāna ligni vt solueret. Et Hierony.
cōtra Iouinianū. Solicite ꝓuidēdū
ē: vt quos saturitas a ꝑadiso expulit
esuries reducat. Rn̄det dn̄s Bona.
22.di.2. ꝙ p̄ncipale peccatum hōis
ꝓpter qđ lapsus est: fuit inobediētia
⁊ ad hāc diabolus conatus est illuz
adducē. Sꝫ quoniā nemo opat̃ ad
malū aspiciēs: nec appetit malū: nisi
sб specie boni. Ideo clare dep̄hēdēs
diabolus ꝙ nō posset mulierē p̄cipi
tare: nisi ꝓponeret aliqđ appetibile:
illa tēptādo p̄posuit: ad que omnis
homo nāliter inclinat̃. Omnis ꝟo
homo naturalit̃ appetit beatitudinē
que est bonū copiosum gloriosum ⁊
deliciosum. vn̄ omnis homo nāliter
appetit excellētiā sufficiētiā ⁊ leticiaꝫ
⁊ in appetitu ordinato taliū consistit
iusticia: in imodēato ꝟo culpa. gula
enim est appetitus inordinatus cibi
suauiter reficientis. Auaricia est inor
dinatus appetitᵒ sufficiētie. Sup̄bia
est imoderatᵒ amor excellentie. Dia
bolus ḡ p̄mo ꝓmisit mulieri digni
tatis excellentiam: cum dixit. Eritis
sicut dij. Secūdo cognitōis abūdan
tiam: cū addidit. scientes. Tertio sua
uitatis expientiā: cuꝫ ostēdit lignum
pulchrū: ⁊ ad vescendū suaue. Ideo
mulier in appetēdo p̄mū: fuit sup̄ba.
appetēdo secūdū: fuit auara. ⁊ tertiū
gulosa. ⁊ in hoc fuit transgressionis
rea. Et sic Adaꝫ a muliere stimulatᵒ
comedit de pomo: non ꝙ credēt ꝙ
esset deūs. sed ne contristaret Euam
vt dicit aug. super Genesim ad lit.
nec est incōueniēs plura genera pec
catoꝝ concurrere ad vnum flagiciū
ꝑpetrandū. Nā preter dicta: mulier
peccauit peccato mendacij. quando
dixit serpenti: ꝙ deus preceperat ne
pomum comederent neqꝫ tāgerent
de tactu vtiqꝫ p̄ceptum nō accepant
sed hoc addidit in displicētiā p̄cepti.
Ut dicit Nico. de lyra. Quare con
cludit̃ ꝙ p̄ncipale peccatū ade ⁊ vxo
ris eius inobedientia fuerit. ⁊ ex con
sequenti crimen lese maiestatis. De
quo aug. li.14. de ci. dei. c.12. ait. Nō
debet extimare quisq̄ꝫ leue ac ꝑuum
illud fuisse cōmissum. quia in esca fa
ctum est. Non quidem mala nec no
xia. nisi quia prohibita. Nec enim
quicquā mali in illo tante felicitatis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

padiso deus crearet atq3 plātaret: s3 obediētia cōmendata est in precepto que virtus in creatura rōali mater est quodāmodo omniū custosq3 virtutū. Hoc itaq3 de vno cibi gn̄e nō edēdo vbi alioꝝ tanta copia sbiacebat: pre sertim cū nōdū volūtati cupiditas re sistebat: qḋ de pena trāsgressiōis po stea sbsecutū est: tā leue p̄ceptum ad obseruādū tā breue ad memoriā reti nēdū: tāto maiore iniusticia violatū est: quāto faciliore posset obseruātia custodiri. hec Aug. ex cuius verbis de p̄hēdimus: q̄ȝ graue fuerit primoꝝ parentum peccatū. Nec mirū: quoniā si pater indignat filio: ⁊ dn̄s sbdito inobediēti: quāto magis pater mihi cordiaruȝ: ⁊ dn̄s celi ⁊ terre moleste ferre debuit: dū p̄ceptū suū de facto vidit cōtemni ⁊ p̄teriri. Secūdū dubiū erat: vtrum peccatū illud fuit grauissimū omniū peccatoꝝ. Et re spōdet Bo. in. 2. di. 21. ⁊. 22. ꝙ vnuȝ peccatuȝ potest dici grauius altero duodecim modis. Primo cālitate ⁊ sic peccatum diaboli est maximum cuius inuidia mors intrauit in orbē terrarum. 2° enormitate: et sic pec catuȝ Jude. 3° ingratitudine: ⁊ sic peccatū illi⁹: q̄ plura suscepit dona et bn̄ficia. 4° p̄iculositate: ⁊ sic peccatū īgrātie. 5m insepabilitate: ⁊ sic pec catū auaricie. 6° importunitate: et sic supbia: que ex ipsis bonis opibus cōsurgit. 7° pronitate: ⁊ sic luxuria 8° maioris gratie impugnatōe: ⁊ sic peccatū in spūm sanctū. 9° maiori offensiōe: ⁊ sic ydolatria. 10° ratiōe maioris libidinis: ⁊ sic cuiuscūq3 ge neris peccatuȝ pōt fieri maius alt°. 11°. q̄nalitate: ⁊ sic peccatū p̄mi p̄ētis dicit fuisse maius: q̄a in totū genus hūanū se diffudit. 12m rōe facilitatis resistendi. Et sic dicit magr̄ in textu ꝙ peccatū Ade fuit grauissimū: q̄a vt dicit Aug. li. 14. d̄ ci. dei. Magna fuit in peccādo iniq̄tas: vbi tāta fuit in nō peccādo facilitas. Tertium dubiū fuit. vtrū grauius peccauit vir q̄ȝ mulier: ⁊ rn̄det Bona. ꝙ si loqua mur de grauitate: quātū ad ingrati tudinē: ḡuius peccauit vir: q̄a copio siora dona suscepit. Si aūt loq̄mur quātū ad libidinem magis peccauit mulier: q̄a cū magis improba volū tate: dū cupiuit deo assimilari: ⁊ cre didit. Si vero loq̄mur ad corruptiōeȝ distinguēdū: q̄a aliq̄d dicit corrūpe dupliciter. Aut p modū cause. Aut p modū occasiōis. Si p̄mo modo sic q̄a peccatū viri fuit cā trāsfusiōis in posterōs: ⁊ ita corrupit se ⁊ alios: ma ior cōsecuta est ex peccato viri corru ptio: ⁊ ideo eius culpa fuit grauior. Si p modū occasiōis: sic q̄a peccatū mulieris fuit occasio peccati viri: et ita p cōsequēs omniū alioꝝ. Hoc m̄ mulier potest dici ceteros corrupisse nō solū posteros: sed etiā virū suum vn̄ nō solum peccauit in se: sed etiam in proximū: ⁊ quātuȝ ad hoc peccatuȝ eius fuit grauius q̄ȝ peccatū viri.

Quartū dubium fuit. Utruȝ magis fuit remissibile peccatuȝ hominis q̄ȝ angeli. Et respondet Alexander in tertio sūme ꝙ sic: ⁊ cōgruētia sumit ex tribus.

Primo ex libertate arbitrij.
Secūdo ex conditōe nature.
Tertio ex qualitate peccati.

PRimo rõe liberi arbitrij fuit magis remissibile pcc̃m hoĩs q̃3 ãgeli s3.n.aug. ⁊ põit a magr̃o.24. di.2. in libero arbitrio ẽ facl'tas volũtatis ⁊ rõnis: tã in homine q̃3 in angelo: vtũtamen differenter. Primo quãtũ ad volũtatẽ: q̃a liberꝝ arbitriũ hoĩs ãte electione3 volũtatis: ⁊ post electionẽ se habet mutabilit᷑: liberum arbitriũ angeli ãte electionẽ se hab3 mutabilit᷑: ⁊ pꝰ electionẽ imutabilit᷑. ⁊ hac rõne in sũmo gradu: liberꝝ arbitriũ est in deo. In infimo in hoĩe: in ãgelo vero medio modo se habẽs. Quare deus de necessitate imutabilitatis semꝑ elegit bonu3: homo põt eligere bonum ⁊ malũ: ⁊ iterꝝ bonũ Angelus aũt tãtũ semel põt eligere ⁊ ideo quicq̃d elegit nõ potuit detestari: exquo nõ potest penitẽ: neq3 ꝑ penitẽtia3 culpã delere: que est detestatio mali: ⁊ ita relinquit᷑: ꝙ culpa eius nõ potest remitti: sicut remittit᷑ illa hominis. Itẽ quãtũ ad ꝓprietatẽ rõis: differt liberꝝ arbitriũ in hoĩe ⁊ in ãgelo: q̃a sicut dicit Dionysius. Dei intellectus angeli firmius est: et hoc est quia supra tẽpus ⁊ ita accipit totũ simul: ⁊ non post hoc illud: vel hoc ex illo. ⁊ ideo dicit᷑ angelus intellectualis sb̃stãtia: s3 intellectꝰ hoĩs est in tꝑe. ⁊ ita cõferẽdo accipit. Vñ nõ accipit totũ simul: sed vnum post aliud: ⁊ vnu3 ex alio. sicut ex p̃missis cõclusionẽ. ⁊ ideo hõ dicit᷑ rõalis sb̃a q̃a rõ est vtus collatiua vniꝰ ab alio q̃lis est q̃ cõparatio simplicis ad cõpositũ ⁊ pũcti ad lineã in essendo: talis est cõparatio intellectꝰ angelici ad humanũ in intelligẽdo ⁊ iudicãdo. cũ q̃ iudiciũ fiat ab intellectu. p3 ꝙ ãgelus s̃m statũ sue cõditiõis iudicat de re tota simul. ⁊ non in tẽpore. ⁊ iudicando de ipsa. videt eam totã simul q̃ certissime iudicat. s3 q̃ peccat in iudicãdo. p3 ꝙ peccat ex certissima malicia: ⁊ sic nullo mõ potest excusare. q̃ eius peccatũ est irremissibile. Nõ sic autẽ est de homine. vñ cũ totã rẽ nõ simul videat potest decipi in iudicio suo. ⁊ ita cũ peccatu3 eius aliquo mõ possit excusari. nõ ẽ irremissibile vñ Gene.6. dixit deus. Nõ ꝑmanebit spũs meus. i. indignatio mea in hoĩe in eternũ q̃a caro ẽ. Scda rõ

Scdo pcc̃m hoĩs fuit magis remissibile q̃3 peccatũ ãgeli rõe nature. vt. n. inq̃t Anselmus. li. Cur deus homo ꝑ aliũ hominẽ q̃ nõ esset sui gñis hõ nõ debuit liberari ⁊ reparari. Et cũ nõ oẽs ãgeli sint vniuſ gñis. p3 ꝙ ñ fuit possibilis reꝑatio in ãgelo sicut in hoĩe. Tertia rõ.

Tertio pcc̃m hoĩs fuit magis remissibile rõe q̃litatis peccati. attẽdẽdo in pcc̃o tria.

- Primo genus.
- Secundo circũstantiam.
- Tertio occasionem.

Primo attẽdẽdo genꝰ. Tã ãgelus q̃3 homo peccauit ꝑ superbiã. s3 differenter. hõ. n. appetijt sciẽtiã dei. Sed angelꝰ omnipotẽtiã. Omnipotẽtia autẽ dei nõ est cõmunicabilis alicui creature. Unde xp̃s s̃m ꝙ homo nõ hũit omnipotẽtiã: s3 bñ omniũ scientiam. Quia q̃ sũma inordinatio est appetere illud ad qd̃ nullo mõ creatura ẽ ordiata. hõ ãt erat ordiatꝰ ad sciẽtiã quã appetebat. ideo peccatum hoĩs fuit remissibile. non angeli.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Secundo attendẽdo circũstantiam peccati pꝫ differentia. Nã in Adam fuit aliqua ignorãtia: q̃a peccatũ qđ erat mortale credidit veniale. Sicut dicit aug⁹. Unde nõ tãtum credidit peccare quãtum peccauit. Angelus autem non habuit ignorãtiã in peccando. Item homo habuit ꝓpositũ penitẽdi ⁊ petẽdi veniã de peccato: qđ credebat veniale. Angelus autẽ non. ⁊ ꝓpter hoc peccauit in spiritũ sanctũ: homo nõ. Tertio attẽdẽdo occasionem peccati. pꝫ. q̃a homo nõ peccauit seipso sed alio mediante scꝫ vxore. vxor etiam suasa fuit a serpẽte Insuper in vno homine erat tota species hũana nõ adhuc mľtiplicata sed multiplicãda in aliis. Sed in angelo peccante non erat tota natura angelica: ⁊ ꝓpter hoc diuine iusticie congruũ fuit. vt nõ statim iudicaret hominẽ q̃ cito peccaret. donec spẽs humana multiplicaretur. ⁊ maxime numerus electoꝝ.

¶ De duodecim penis punitũ est genus humanũ ꝓpter peccatũ ꝓmorũ pentũ. Cap. tertiũ.

Et si cotidie in nobisipsis expiamur: q̃ mirabilis facta sit humana conditio ꝓpter lapsum ꝓmoꝝ pentum. Ut tamen vt vehementius excitet animus ad timorẽ. de penis quas humanũ genus incurrit ꝓpter trãsgressionẽ diuini ꝓcepti. In hoc tertio misterio flebiliter disseremus. Deus nãq; iusto iudicio quadruplici pena voluit Ade peccatũ punire.

Prima dicit spiritualis.
Secunda corporalis.
Tertia temporalis.
Quarta eternalis.

¶ De triplici pena spũali quã incurrit humanũ genus ꝓpter lapsum primoꝝ pentum. Et ꝓmo de ꝑditione iusticie originalis.

Prima pena qua puniuit deũs peccatum Ade. fuit spũalis. et hec triplex.

Pri^a dr iusticie originalis ꝑditio.
2ª anime maculatio.
3ª donoꝝ spũaliũ diminutio.

Prima pena spũalis fuit iusticie originalis ꝑditio. De hac dicit Nico. de lyra. sup. 5. c. ad Ro. Iusticia originalis est quedam humane nature rectitudo ẜm quam corpus erat aĩe sbiectũ. ⁊ vires inferiores ratõi q̃diu anima sbdita erat suo creatori. Hec aũtem iusticia erat quoddã donum supernãle datũ homini a deo. p qđ ipse homo erat totaliter sbiect⁹ deo: q̃tum ad rõnem. Ratiõi ῠo erãt sbiecte vires inferiores. s. irascibilis ⁊ cõcupiscibilis. hãc iusticiã vocat Salomon rectitudinẽꝫ. quãdo dicit ecclesiastes. 7°. c. Inueni q̃ deus fecit hominem rectum. Ista g̃ iusticia vt dicit Lãdulfus. in. 2. di. 29. ordinabat respectu dei. vt plena obedientia exiberet ei. deinde respectu sui. vt ꝑfecte faceret inferiores potẽtias seq̃ motũ recte rõis ⁊ volũtatis. deĩn respectu ꝓximi. vt redderet vnicuiq; qđ suũ erat. ⁊ debitã cõdilectionem. Addit Lãdulfus q̃ erat in volũtate sicut in sbiecto: quia si iusticia moralis est in volũtate ẜm Arist. 5. ethi. nõ min⁹ originalis iusticia. ⁊ ideo nõ tenetur opinio eoꝝ qui dixerunt q̃ erat in appetitu sensitiuo. q̃a illa iusticia fuit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

habitus ꝓceptiuus: non obeditiuus:
Fuit.n.data ad ꝓ̄pte inclinādum
volūtatem: ⁊ vt intensiue ⁊ dn̄atiue
preciperet. De hac dicit Tho. pͣma p.
.q.cētesima pͣ. ꝙ ex eo ꝙ fuit donū
diuinitus datū toti nature: Idcirco
filij ꝑentibus assimilati fuissent q̄ꝫtū
ad originalem iusticiā. O q̄ꝫ grauis
fuit hec iactura donum tale ꝑdidisse
cuius vtiq̄ꝫ ꝑditione etiam sancti cū
tot asꝑitatibus ⁊ castigatōib⁹ ac mor
tificationib⁹ carnis: cōcupiscētiā vix
suꝑare potuerunt. Clamabat Paul⁹
ad Ro. 7. Uideo aliam legē in mē
bris meis repugnantez legi mentis
mee. Si non peccasset Adam: non
erat opus cuꝫ tot ieiunijs disciplinis
vigilijs ⁊ laboribus acquirere regnū
celoꝝ. O Adam quid fecisti: cū non
obedisti voci dei. Ecce ꝓpt̄ culpam
tuam perdita est tibi: ⁊ omnibus a te
descēdētibus originalis iusticia. Iō
dicit textus Gen̄. Aperti sunt oculi
eoꝝ. Nico. de lyra.s.ad cognoscēdū
suam nuditatez esse confusibilē: que
prius erat hōesta: q̄a sb̄tracta iusticia
originali: statim senserūt rebellionez
carnis: ad spūm ⁊ motū inordinatū
membroꝝ. Ideo statim studuerūt co
operire suā nuditatē ⁊ turpitudinez
⁊ vt dicit textus: consuerūt folia fic⁹
⁊ hoc dicūt hebrei: ꝙ ficus fuit arbor
ex cuius fructu comederūt: ⁊ fecerūt
sibi perizomata.i. succinctoria circa
lumbos. Nota tn̄ sm̄ doctores mo
dernos: vt dicit Landulfus in.2.di
29. ꝙ iusticia originalis non fuit ha
bitus gratie gratum facientis ex eo
ꝙ ꝑmus homo nō fuit creatus cum
gratia gratum faciente: vt magister
dicit in littera presētis nominate di
stinctiōis ꝙ creatus fuerit cū iusticia
originali. Tamē anteq̄ꝫ peccaret: ha
buit gratiam gratū facientē. Fuit.n
tribus horis in statu innocētie q̄a
fuit creat⁹ hora sexta: ⁊ expulsus ho-
ra nona. In ista morula fuit sibi col
lata gratia. quia Grego. ⁊ Damas.
quos magister adducit in textu di-
cunt ꝙ primus homo fuit in caritate
⁊ fuit coniunctus deo: et donis mi-
randis preditus. ergo si caritatem hūit
hūit gratiā quia idem sunt.

Secūda pena spūalis quaꝫ in
currit Adā ꝓpter inobediētiā
illam: dicitur anime maculatio. tho.
ꝑma secunde. q. 86. articulo primo.
Macula ꝓprie dicit̄ in corporalibus
quādo aliq̄d corpus nitidū ꝑdit suū
nitorem: sic macula fuit anime Ade
Naꝫ inocētia ꝑdita mortali peccato
facta fuit obnoxia: ⁊ q̄d his grauius
est. Omnes ab Adam descendētes.
Christo dūtaxat excepto: q̄a fuit de⁹
⁊ homo: cum sorde originalis culpe
nascunt̄: que est culpa contracta: ⁊ nō
non acta. Omnes inquit Apost. ad
Ro. 5. in Adam peccauerūt. De hac
ꝟo materia diffusius loquar in ser-
mone ꝓ festo cōceptōis ꝟginis glo
riose.

Tertia pena spūalis dicit̄ do
noꝝ spūaliuꝫ diminutio. seq̄t̄
ex cōsequenti ꝙ postq̄ꝫ iusticiā origi
nalem ⁊ gratiā gratū facientē Adā
amisit: non cum illa dulcedine deuꝫ
ꝯtēplabat̄ sicut prius: nec gaudebat
eius conscientia intrinsecus gustib⁹
reꝝ diuinaꝝ. Nam licet deū ꝑ essen
tiam non viderit: vt dicit Tho. i. pte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

q.94.7 Bon.in.2.di.23.vidit tamē
deū per speculū clarū:7 ꝑ apparitōez
in aliquo signo:seu in sbiecta creat'a
sic potuit letanter vidisse āgelos in
corporibus assūptis apparentes sibi.
Ex quibus omnibus suauissime refi
ciebat' in mēte: que tamē post illam
trāsgressionē in eo fuerūt diminuta.

¶ De punitione corporali.

SEcunda pena qua punitū fuit
Ade peccatū:dicit' corporalis.
7 hec est triplex.
¶Prima dicit' cōtrarioꝛ actio.
2ª laboriosa vite sustentatio.
3ª mortis sbiectio.
¶Prima pena corporalis est cōtrarioꝛ
pª actio. Si enim Adam stetisset:q̄ nūc
homini contrariāt': minime illū ledē
potuissent: si in ignem fuisset ꝓiect⁹
ipsū non cōbussisset:si in aquā fuiss3
imersus:ipsum nō suffocasset:et silia.
7 hoc vtiqȝ euenisset ꝑ dei ꝓuidētiā
que sic actiuoꝛ actum suspendiss3 ꝙ
impassum minime agerent. De hac
impassibilitate 7 duab⁹ penis sequē
tibus: copiosius tractaui in q̄dragesi
mali:in sermōe de vita. Ideo in hoc
2ª loco ista breuiter ꝑcurro. ¶ Secūda
pena corporalis est laboriōsa vite su
stentatio. Dictu3 equidē fuit homini
Gen̄.3. In sudore vultus tui vesceris
pane tuo. Si non peccasset: nō erat
opus tot laborib⁹:tot artibus: tot in
dustrijs acquirere victū 7 tegumētū
Unde Aug.li.14.de ci.dei.c.26.ait
Uiuebat itaqȝ hō in paradiso sicut
volebat:q̄ȝdiu hoc volebat:qđ deus
iusserat: viuebat fruens deo: ex quo
bono bonus erat. Uiuebat sine vlla
egestate:sic semꝑ viuere habēs in po
testate:cibus aderat ne esuriret:pot⁹
ne sitiret:lignum vite:ne illū senecta
dissolueret:nihil corruptōis in corꝑe
vel ex corpore vllas molestias vllis
eius sensibus ingerebat:null⁹ extrin
secus morbus:nullus ictus metuebat'
extrinsecus summa in carne sanitas
erat:in animo tota tranq̄llitas. Hec
ibi. Igit' omnes dolores ꝑturientiū
omnes sudores laborātiū:agricl'aꝛ
artificum:et quorūcūqȝ omnia mala
egrotantiū 7 infirmorū: q̄ nec libris
medicoꝛ cūcta rephensa sūt: omnia
deniqȝ h⁹ vite ꝑicula a culpa p̄moꝛū
ꝑentū deriuant'. ¶ Tertia pena cor 3ª
poralis ē gn̄alis mortis sbiectio:ꝓpt'
peccatū ecenim p̄moꝛ ꝑentū mors
dn̄at' in omnib⁹. vn̄ aug.li.13 de ci.
dei.c.3.ait. ¶Fatendū est p̄mos hōies
ita fuisse institutos:ꝙ si nō peccasset
nullū genus mortis expirent'. Sed
eosdem peccantes primos ita fuisse
morte mulctatos. Ut quicq̄d eoru3
stirpe esset exortum:eadē pena tenēt'
obnoxium. ¶Pro magnitudine q̄ppe
culpe illius nā3 dānatio mutauit in
peius:vt qđ penalit' p̄cessit in peccan
tibus primis nālit' sequeret' in nascē
tibus ceteris.

¶ De tertia pena corporali.

TErtia pena qua punitū ē pec
catū p̄moꝛ ꝑentu3 dr̄ tꝑalis.
7 hoc tripliciter.
¶Prima est a paradiso expulsio.
2ª animalium rebellio.
3ª sbiectionis introductio.
Prima pēa fuit a paradiso expulsio.
vt.n.hēt' Gen̄.2. ¶Plātauerat aute3
dn̄s deus ꝑadisum voluptatis a p̄n
cipio.i.a p̄ncipio creat'e:b3 expositōz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Magistri in historia scholasticā .s. cū
apparuit arrida: ⁊ germinare terraȝ
fecit. Ul' a p̄ncipio .i. a p̄ma pte orbis
.i. ad orientē. Nā vt dicit Tho. p̄ma
pte. q. 102. Conuenient in pte orietali
dicit situs: q̄a credendū est q̄ in no
bilissimo loco totius terre sit consti-
tutus. Cuȝ autē oriēs sit dextera celi
ſm Arist. 2. de celo ⁊ mūdo. Dextra
autē est nobilior q̄ȝ sinistra. Conue
niens fuit vt in orietali pte padisus
ille institueret a deo. De hoc padiso
sic ait Damas. li. 2. c. ii. Paradisus in
oriente positus est omni terra excel
sior: tēpato tenuissimo ac purissimo
aere fulgens: plantis semp floridis
comatus: bono odore plen⁹: lumieq̄ȝ
repletus. Isidorus li. 14. ethi. Idem
dicit in sentētia. Et Aug. 8. sup geñ.
ad lr̄am. Tres inq̄t sunt de padiso
gñales sententie. Una est eoruȝ qui
tātūmodo corporalit volūt intelligi
Alia est eoruȝ qui spūalit tm̄. Tertia
eoꝝ q̄ vtroq̄ȝ modo paradisuȝ acci
piunt: quā mihi fateor placē sentētiā
Et in. 13. de ci. dei. Que cōmode dici
possunt de intelligēdo spūalit para
diso nemine ꝓhibente dicāt: duȝ tñ
⁊ illi⁹ historie ꝟitas fidelissima rerū
gestaꝝ narratōe cōmēdata credāt.
Tria. n. que de paradiso in scriptura
dicunt p modū narratōis historice
ꝓponūt. In omnibus auteȝ que sic
scriptura tradit: est pro fundamento
tenēda ꝟitas historie. et desup spūa
les expositōes fabricāde. Hec Aug.
Ad hūc padisuȝ translat⁹ ē Enoch.
vt hr̄ Eccle. 88. c. ⁊ Helyas. Ut patȝ
4. Re. 2. c. Ambro. in exameron. Et
Basilius in exameron dicunt. q̄ po
situs est in altissimo monte: de cui⁹
cacumine cadunt aque cū tanto stre
pitu q̄ oēs circa habitātes fiūt surdi
⁊ faciunt aq̄e lacū: ex q° ꝓgrediūt
q̄tuor flumina. Uerūtamen vt dicit
Tho. sequendo Aug. 8. sup Geñ. ad
lr̄am. Locus ille seclusus est a nostra
habitatōe aliq̄bus impedimētis vel
montiū: vel mariū: vel alicui⁹ estuose
regionis: que ptransiri non potest: ⁊
ideo scriptores locorum de hoc loco
mentionē nō fecerūt. Ad nr̄a igitur
redeūtes. Magister in historia scho
lastica dicit q̄ hō cōditus ē in agro
damasceno: ⁊ inde tulit eum deus ⁊
posuit eū in padisum. Rō ſm Tho. ē
q̄a padisus fuit locus cōgruus habi
tationis hūane: q̄ȝtū ad incorruptiōȝ
p̄mi status. Incorruptio autem illa
nō erat hōis ſm nām: ȝ ex supnāli
dei dono. vt ḡ hoc gratie dei impu
taret: ⁊ non humane nature. Deūs
hominē extra padisum fecit: ⁊ postea
in paradiso posuit. Ut ibi habitaret
toto tpe animalis vite: postmodum
cū spūaleȝ vitā adept⁹ essȝ tñsferret
in celū. Ibi ḡ vt dictū est paulo ante
tribus horis creditur Adam traxisse
morā. in q̄ diuini mādati tñsgressor
inuentus est: ⁊ a padiso cuȝ pellicea
tunica turpit eiect⁹: missusq̄ȝ est cum
vxore sua in hāc vallem lacrimaꝝ.

¶ De pditōe dominij animaliū.

Secūda pena tpalis: q̄ punituȝ
est p̄moꝝ pentū peccatuȝ: dr̄
animaliū rebellio. De q̄b⁹ dicit dñs
Bo. in. 2. di. 15. q̄ alit ordināt aialia
ad hominē ſm statū innocētie. Alit
ſm statū nature lapse. In statu ino
cētie ordinabāt ſȝ rōeȝ q̄drupliceȝ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

¶ Prima rō ad manifestādū hōis imperium: qd manifestaret: dū ei p oia obedirent. ¶ Secūda ad decorādum hōis habitaculū: animaliū multitudine nō solū arbor. ¶ 3ª ad excitādū hōis sensum: vt in ipsor animalium naturis diuersis videret hō multiformem sapientiā dei. ¶ 4ª ad mouēdū hōis affectū: vt videns illa deo subiecta & sibi: ipse deum amaret. Secūdum vo statū nature lapse ordinant aialia aliter ad hominē. Iumēta. n. & pecora ordinant ad reuelādū hōis indigentiā: quātū ad cibū: quātū ad vestitū: quātū ad obsequiū: & quātū ad solaciū: hec p maiori pte sumpta sunt ex dictis Aug. 3. sup Gen. āte peccatuz itaqz omnia animalia sb hōis erant ptāte: oēs volucres celi: & oēs pisces maris. Unde deus dixit Gen. i. ca. Dominamini piscib⁹ maris: & volatilib⁹ celi & vniuersis animalib⁹ que mouent sup terram. Ex quo vt dicit Tho. i. pte. q. 96. Naturalit homo dns est omniū animaliū. Ido pmo politic. dicit Arist. q venatio est qsi quoddā iustū bellū qd vtiqz nō expediret: si Adā nō peccasset. Uerūtamen somnia hec videnť plerisqz: q facile seipsos confundere vel corrigere: qd melius est possunt: si amicor dei et sanctor viror exēpla inspicē velint. Refert nāqz hierony. in vita pauli pmi heremite. Qr coruus diebus singulis dimidiū panez Paulo deferebat: & dū Anthoni⁹ ad illū visitādū se contulit: integrū vt vtriqz sufficēt apportauit. Insuper dū Anthonius post illius felicē trāsituz corp⁹ vellet sepelire: supueniētib⁹ leonibus: & mansuetissime fodētib⁹ terrā: id fecit ipse adhuc hieronym⁹ leonem ferocissimuz in monasterio velut agnū mansuetū retinuit. At & Frāciscus noster lupū apphēdit in ciuitate Eugubij qui multos hōies occiderat & cū obedientia multa lupus Frāciscū secut⁹ ē. Qui mādato ei⁹ biēnio supuiuēs mansit cū hominib⁹ & pueris & canibus: neminē vltra ledens. Sanctus adhuc pontifex Siluester draconē ingētē ferreo anulo imposito in naribus eius sine aliquo nocumento in vrbe maxima ligauit. De leonibus itez legimus q Danielē seruum dei nō offēderūt. Naz vt dicit Danielis 14. c. fuit ipse in lacu: in quo erāt. 7. leones diebus. 7. qbus dari cōsuetū erat quotidie duo corpa: & due oues & tūc nō data fuit eis vt deuorarēt danielē: q tamē ptegēte se deo liber cū leonibus habitauit.

¶ Qr sbiectio violēta ē pp peccatū.

Tertia pēa tpalis fuit sbiectōis introductio. Si nō peccasset homo: tūc homini hō nō sbiceretur. Uerūtn vt accipi pōt ex dictis scti Tho. i. pte. q. 96. duplex est sbiectio. vna violentie: altera ordinis & reuerentie. Prima nō fuisset in statu innocētie: qa penalis est & dura. 2ª vo q nemini nocet fuissz in illo statu: quia reuerēter & cuz amore filij fuissent sbditi pentibus suis: vxores maritis: et iuuenes senibus & similia.

¶ Qr non essent tot dānati si non peccasset Adam.

Quarta pena qua punituz ē peccatū pmorū pētū dicit eternalis nā illud peccatū punit pena eterna

tripliciter.
Primo in paruulis.
Secundo in infidelibus.
Tertio in dānatis omnibus.
Primo illud peccatū punitur pena
eterna. In paruulis qui in solo origi
nali decedūt. Omnes quippe tales
in eternū p̄uabūt visione dei: vt dic
Magister in .2. di. 33. De hac mā et
sequenti de infidelibus dixi in q̄dra
gesimali. 2° illud peccatum punit in
infidelibus pena eterna. Oēs q̄ppe
infideles in sua infidelitate moriētes
eternalit dānati puniēt in inferno:
nec vera: nec tenēda: imo velut here
tica reiciēda est opinio eorū q̄ dicūt
vnūquēq3 in sua fide saluari. Unde
scribit ex̄ de sūma trinitate ⁊ fide ca
tholica. c. p̄mo. vna ē fideliu3 vniuer
salis ecclesia: ex̄ quā nullus omnino
saluat. 3° punit peccatū primorum
pentum in dānatis omnib⁹. Tenēt
q̄dem aliqui: q̄ si stetisset hō in statu
innocentie: soli fuissent nati: q̄ modo
sunt electi. Hoc videt asserē Grego.
q̄ in 4° moraliū. c. 25. ait. Si pētem
p̄mū peccati nulla putredo corrūpet
nequaq̄3 filios pditionis generasset
Sed illi qui nunc p redēptorem sal
uandi sūt soli ab illo electi nascerēt.
Et si diceretur q̄ multi electi nati sūt
de pentibus dānatis. ḡ illi parētes
fuissent nati. R̄ndet Ladulfus in .2
suo. di. 20. q̄ isti electi fuissent gēiti
ex illis pentibus electis. Quare autē
de⁹ pmittat tot homines nasci quos
ante secula vidit fore dānandos. Et
q̄a xp̄s qui mis̄icordit vēit in mūdū
⁊ suo p̄cioso sanguine nos redemit
tam grandi piculo: tot hominū pdi
toꝝ non obsistit: ⁊ similia: nō est no
strum inuestigare. Sed potius vn⁹
quisq3 timere debet: ne ꝓpter sua vō
luntaria scelera ⁊ delicta deputetur:
cum dānatis alijs igni gehēne: et iō
studeat opam dare: vt p penitentia3
⁊ v̄tutis opa numero electoꝝ ascri
bat. Sicq3 possideat eternū regnu3
in quo xp̄s cum suis omnibus viuit
⁊ regnat in secula seculoꝝ.

Sermo septimus de iudicio dei contra mūdum lasciuiente3 quando diluuio pdidit hoīes peccatores.

QUā terribilia nimis sint
iudicia dei: preter ea que
de angelis ruentibus et
peccantib⁹ hominibus p̄
mis enarrata sunt: Ostendit adhuc
nobis diluuiū illud ḡnale: qđ inūda
uit tēporibus Noe quo paucis dūta
xat exceptis deleta est omnis caro.
Extendit vtiq3 tunc Rex celoꝝ po
tentissimū brachiū suu3: ⁊ cōtriuit su
pbiam hominu3 malorū. nec inuēt⁹
est quispia3: qui valuerit effugere fu
rorem illius. Omnes pierūt: omnes
suffocati sunt in aquis inundātibus
Qua de re vt efficacius timor dñi in
gerat cordibus nostris statui in hoc
s̄mone de iudicio dei cōtra mundū
lasciuiente3 disserē. Dicāq3 q̄d v̄acit
in scripturis de diluuio: quo carna
les homines puniti sunt continetur:
neq3 ꝓut in textu biblie singula posi
ta sunt explicabim⁹: sed quedā p̄nci
palia tamen ptractabimus eo ordie
quo in hoc dicendi ḡne auditoribus
facilius v̄itatem psuadere possim⁹.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(b)

De diluuio igit᷑ locuturi: tria misteria declarabimus.

Primū dicit᷑ tēporalitatis.
Secundum causalitatis.
Tertium terribilitatis.

De tēporibus circa diluuiū considerandis. Primo de ānis q̄ fluxerūt ab Adam vsq͡ȝ ad diluuium.

Cap. pmum.

Pro ampliore dicendoꝝ noticia: ad tempus diluuij: animuȝ in hac pte v̄temus: distinguemusq͡ȝ quatuor tempora cōsiderāda.

Primū tēpus mūdialis duratōis.
2ᵐ retardate generationis.
3ᵐ diuturne expectationis.
4ᵐ mensis determinatōis.

Ab Adam vsq͡ȝ ad diluuiū anni duo millia ducenti qdraginta duo.

Primū tempus cōsiderandum circa diluuiū: dicit᷑ mundialis durationis. In quo licet scire quot āni exacti sunt a pncipio mūdi vsq͡ȝ ad diluuiū. Et ſm Josephū ⁊ magistrūm in historia scholastica ab Adā vsq͡ȝ ad diluuium fluxerūt anni duo millia quingenti quinq̄gintasex. ſm v̄o Hieronymum Eusebiū ⁊ septuaginta interpretes: ⁊ omnes tam grecos q͡ȝ latinos: fuerūt āni duo millia ducenti quadraginta duo. Pro hac differentia annoꝝ non debet quis turbari: potissimū quia anni a diuersis diuersimode computāt᷑. Est eniȝ annus maximus: de quo dicit Macrobius: secundo libro super somniū Scipionis. ⁊ Tullius libro secundo ꝺ natura deoꝝ. ⁊ in. 6. de republica qꝺ cōpletur cum sol ⁊ luna ⁊ omnia sydera firmamenti ad eūdem locum vnde semel profecta sunt redierint. Hunc annuȝ Varro confici conscripsit in quadraginta millibus annis. Et dicit Aug. li. 12. de ci. dei. Platonici v̄o in quindecim millibꝰ annis. put refert Macrobiꝰ li. 2. sup sōnio Scipionis. Ptolomeus vero in liᵒ. Almagesti dicit annum maximū cōpleri in trigintasex millibus annis. Sed Restaurus modernus philosophus ⁊ Astrologus: in pmo libro ꝺ causis esse mūdi dicit ꝙ stelle fixe et erratice mouent᷑ v̄sus orientē q̄tuor gradibus: nec vlterius: ⁊ post retro gradando alijs quatuor gradibꝰ retrocedeunt: ⁊ motus iste nūq͡ȝ cessat ab hoc ordine. Quare celū nūq͡ȝ faciet opatiōes tales: quas semel fecit cum semp tendit ad pducēda noua ꝓpter maiorē nobilitatē ⁊ pfectionē ipsius. Ideo nec ānus maximꝰ pōt poni. Est annus solaris: qui duobus modis accipitur. vnō modo put est annus reuolutionis: put scribit ptolomeus. li. 3. Almagesti. i. c. Est tēpꝰ motꝰ solis: quo sol semel circuit duodecim signa zodiaci: redeūdo ad pᵐ pūctum sui circuli: qꝺ quidem fit in trecentis sexagintaquinq͡ȝ diebus et sex horis. Annus v̄o visualis tribus cōtinuis ānis cōtinet dies trecētos sexagintaquinq͡ȝ. Sed quartꝰ ānus qui dicit᷑ bissextilis pficit᷑ in trecētis sexagintasex diebus: naȝ ille sex hore que supabūdāt a trecētis sexaginta q̄nq͡ȝ diebus nō ꝯputāt᷑ in tribꝰ poribus ānis: sȝ in quarto cōstituūt vnū diem: ⁊ vocat᷑ ānus bisextilis: Et si sic sex hore nō intercalarēt᷑ in q̄busȝ quatuor ānis: successu tpis variarēt᷑

principia ⁊ fines temporū ⁊ solemni tates que sunt in hieme: reperirent in estate. Quare sancta mr̄ ecclesia singulo quadriēnio accepit diē vnū qui vocatur bisextus: quasi ex bis. 6 horis collectus: ⁊ per hunc bisextum stant firma in Kalendario pn̄cipia ⁊ solēnitates temporum. Est adhuc annus lunaris: continēs duodecim lunationes: quarū quelibet cōtinet dies vigintinouem cum dimidia. g̃ dies huius anni sunt tricenti quin quagintaquatuor: estq3 minor solari diebus vndeciʒ: seu quādo est bisext⁹ duodecim. Quid plura. annus vt p̄ diximus apud varias natiōes · dispi numero per multa secula fluctuauit: ⁊ vt cōmemorat aug. li. 15. de ci. dei. ⁊ Plinius libro septimo de naturali historia. Egyptii quatuor mensibus annum terminabāt. archades trib⁹ acharnane sex. Latini tredecim. Ex quibus nullus fit preiudiciū historice veritati: si inter scriptores rerum ge starum de numero annorum tanta suborta videatur differentia. Aduer tendum tamen est: vt nullo modo mundus et homines fuisse semper te neamus. Hic fuit error Metrodori chii: qui sm̄ Eusebium. li. i. de euāge lica p̄patione dixit. Uniuersū3 fuisse semper: quia si esset factu3: esset a nō ente. Fuerūt ⁊ alii philosophi: vt Pi tagoras samius: archita tarentin⁹: et Theofrastus: ac Peripatetici fere omnes qui vt scribit Censorinus ad Cirillum in libro de natali die: affir mauerunt homines semper fuisse. Contra quos aug. li. 12. de ci. dei. c. 9. sic ait. Si semper fuit humanum genus: quonam modo veru3 loq̄tur historia gentilium narrans qui fue rūt quarūcūq3 reꝝ inuētores: q̄ p̄mi liberaliū disciplinarū aliarūq3 artiu3 institutores: vel a quib⁹ primum illa vel illa regio: parsq3 terrarū illa atq3 insula incoli cepit. Hec ille qui do ctor eximius nō imerito ad historias recurrit: quia vt inquit Tullius li. de oratore. Historia est testis temporū: lux veritatis ⁊ nūtia vetustatis. nos ꝟo scripture sancte adherē debem⁹: que ꝟidica narratōe cōmemorat ab vno adam genus hominu3 multipli catum. Scripsit autem Moyses hi storiam genesis ex reuelatōe diuina vnde Hierony. in epistola ad Pau linu3 ait. Manifestissima est genesis in qua de creatōe mūndi de exordio generis humani: de diuisione terre: de confusione linguarū ⁊ gentium: vsq3 ad exitum scribitur hebreorum. Sicut ergo cepit mundus: sic cepūt esse homines: ⁊ vt docet Tho. i. pte. q. 61. Solus deus pater fili⁹ ⁊ sp̄us sanctus est ab eterno. Hoc. n. fides catholica tenet: ⁊ omne contrarium est hereticum. Sic enim creaturas deus produxit: qꝛ eas ex nihilo fecit. idest postq̄ nihil fuerant. Ideo ab adam vsq3 ad diluuium termin⁹ assi gnatur.

¶ Quare Noe distulit gn̄are vsq3 ad quingētesimū annum.

Secūdū tēpus circa diluuiū cō siderandum dicitur retardate gn̄ationis. Uolens equidē scripf̄a de diluuio mensionē facē gn̄atōem Noe tangit. Noe ꝟo cū q̄ngentoꝝ esset ānoꝝ genuit Sem Cham et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Japhet. vbi dubitare ꝯtingit: quare
Noe vsq; ad q̄ngētesimū ānū distu
lit generare. Rn̄det Nico. de lyra: ꝙ
doctores hebrei dicūt: hoc factū esse
ex eo ꝙ deus disposuerat eū saluare
in diluuio cuz tota sua posteritate. si
aūt āte q̄ngētesimū ānū generasset
fuissēt tot ex eo ⁊ filijs eius multipli
cati: ⁊ fuissent inter eos multi mali:
de quib⁹ nō esset dignū vt saluarēt.
Nā si in trecētis q̄nq̄ginta ānis q̄b⁹
Noe vixit post diluuiū. vt hr̄ Ge. 9.
c. Ex trib⁹ ei⁹ filijs vigintiq̄tuor mil
lia ⁊ cētū viros ex̄ muliēs et ꝑuulos
ꝓcreatos affirmat filo. vt refert ma
gister in historia scholastica q̄d fuiss;
in q̄dringētis ānis. Insuꝑ tot ꝑsone
cū necessarijs ad vitā ꝑ ānū integrū
quo durauit diluuiuz: nō potuissent
cōpetēter in archa collocari. Quare
deo volēte cū q̄ngētoꝝ esset annoꝝ
filios generauit: cū q̄b⁹ ⁊ vxorib⁹ sal
uus fact⁹ est in archa. Verū pleriq;
dubitāt de Matusalē: ꝺm. n. cōputa
tionē. 70. interpretū. vixit. 14. annis
post diluuiū: sed nec legit̄ in archa
fuisse: nec trāslat⁹ vt Enoch: ⁊ q̄daz
dicūt ꝙ mortuus fuit āte diluuiū. 7
ānis. hiero. asserit ꝙ eodē āno in q°
fuit diluuiū: q̄d ēt diligēs ꝯputatio
ānoꝝ eius ꝺm genesim manifestat:
tn̄ oēs in numero ānoꝝ eius vite cō
ueniūt. s. ꝙ fuerūt oēs dies eius āni
nōgēti sexagintanouē: vt dr̄ ge. 9. c.

¶ Qr deus per centum ānos predi
cari voluit diluuiū.

TErtiū tēpus circa diluuiū cōsi
derādū dicit̄: diuturne expe-
ctationis: ꝓ sua quippe pietate deus
benignus anteq̄ disꝑderet peccato-
res illius tꝑis: diutius expectauit: et
monuit vt ad penitētiā redirēt. Naz
ꝺm Aug. li. 15. de ci. dei. c. 24. Cum
dixit de⁹ ad Noe. Erūt dies ei⁹ cētū
viginti ānoꝝ: nō de termino hūane
vite locutus est: ẜ de termino ad pe-
nitētiā assignato. Nāq; centū annis
archa legit̄ fabricata: vt refert Ma
gister in historia scholastica: et Noe
vbo ⁊ facto diluuiū ꝑ̄dicebat: verū
illi hōies neq̄ deridebāt eū: ⁊ mina
bant̄ ꝙ āteq̄ ipse archā ingrederet̄:
si diluuiū suꝑueniret interficerēt illū.

¶ Qr ī mēse mayo inūdauit diluuiū

QUartū tēpus circa diluuiū dr̄
mēsis determinatiōis: q°. s. mēse
diluuiū illud venisset credit̄: ⁊ ad h̄
dicit Mag. in historia scholastica ꝙ
fuit mēsis mayus q̄ ab hebreis dicit̄
Jsan: a Macedonib⁹ yon: a Latinis
mayus: de isto mēse lata est inter au
ctores dissensio. Titusliuius ꝑ̄mo li.
ab vrbe cōdita. ⁊ Varro li. 6. de ori
gene lingue latine. ⁊ Beda li°. de tē
porib⁹ dicūt Romulū diuisisse ꝑplm
Romanū in maiores ⁊ iuniores vt
altera ꝑs ꝯsilio: alia armis rēpublicā
tueret̄. In honorē g̊ vtriusq; partis
hūc Mayū sequētē Juniū dixit. aug
vo cōtra Faustū. 2° inq̄t mensez ve
teres dixerūt Mayū a maya: quam
mercurij matrē colebāt deaz. ex quo
oīs mercatores illo mense sacrifica
bant Maye et Mercurio. Papias
vult vt dicat̄ mayus a madēdo: q̄a
hoc tempore ros ꝑ̄cipue cadat made
faciens terrā: seu quia tunc oriantur
hiades stelle pluuiales.

¶ Qr diluuium factum est volente
deo: ꝓpter peccata hominuz ꝑ̄mēda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

que si non fuissent: nec diluuiū inun
dasset. Cap. 2.

IAm disputandum est cōtra cu
riosos de causa diluuij: quoniā
plerique nolunt ꝓpter peccata hominū
diluuium inundasse. Idcirco vt de
hac rei veritas clarius elucescat: nota
bimus quatuor causas: que a multis
diuersimode solent assignari.
Prima dicit celestis influentia.
2ª demonum malicia.
3ª potentum violentia.
4ª omnis carnis immūdicia.

Quod influentia celi non fuit causa
precipua ⁊ pn̄cipalis diluuij.

PRima causa diluuii assignat
a quibusdam celestis influētia
hi dicunt ꝙ si tempore illo omnes
fuissent iusti ⁊ sancti: adhuc diluuiū
superuenisset: ⁊ hoc ꝓpter dispositōem
celi scilicet ꝓpter coniunctionē plane
tarum frigidorum ⁊ humidorū talē
effectum causantium. Nam vt dicit
Seneca in li. de naturalib⁹ qōibus.
Dixit Empedocles arsurā esse terrā
cum vniuersa sydera conuenient in
signo cancri: ⁊ vniuersalē inūdatōem
futuram: cum eadem turba syderum
cōuersi in capricorno prouenit. Igit
aiunt isti diluuiū ex causa naturali:
sicut ⁊ alia diluuia cōsueuerūt quandoque
prouenire: vt enim inquit Isidorus
li. 13. ethimo. In achaya fuit diluuiū
Jacob patriarche et Ogigi tp̄ibus:
qui Eleusine conditor ⁊ Rex fuit.
Idē Isidorus narrat: ꝙ recitat Oro
sius libro primo ꝙ anno octingente
simo decimo ante vrbem conditam
aquarum illuuies maiorem partem
populorū Thessalie absūpsit: paucis
per refugia montium liberatis: ma
xime in monte parnaso in cuius cir
cuitu Deucalion tunc Regno potie
batur: qui tunc ad se ratibus cōfugiē
tes susceptos fouit ⁊ aluit: a q° ꝓpte
rea genus hominum grecorum fabule
ex lapidibus ferunt reparatum. De
hoc Deucalione mensionem facit Ju
uenalis li. p̄mo qui ait. Ex quo Deu
calion nimb⁹ tollētib⁹ equor. Naui
gio montē ascēdit sortesque poposcit.
Paulatimque anim⁹ caluerūt mollia
saxa. Et marib⁹ nudas ostēdit pirrha
puellas. Quicquid agūt hōies votū
timor ira voluptas. Gaudia discur
sus nostri est farrago libelli. Isidor⁹
li. 17. ethi. c. 3°. farrago a farre dicta.
est. n. herba ordeacea adhuc viridis
nec dū grauis ad maturitatem turgē
tibus. Ouidius insup in. i. metamor
phoseos ita inquit. Deucalion lacri
mis ita pirrham affat ab ortis. O so
ror o coniunx o femina sola supstes.
Quā cōmune mihi genus ⁊ patrue
lis origo. Demū thorus nutrit nunc
ipsa pericula iungūt. Ferarū q̄scūque
videt occasus ⁊ ortus. Nos duo tur
ba sum⁹: possedit cetera pont⁹. et ibi
Ouidi⁹. Missam viri manib⁹ speciem
traxere virorum. Et de femineo est re
parata femina iactu. Inde gen⁹ du
rum sumus experiensque laborum. Et
documenta dam⁹ qua sum⁹ origine
nati. Famosū g̊ fuit illud diluuium
de q° ipsi etiā poete tāta cecinē: nec
tn̄ nisi a cā nāli ꝓcessit. Sed ne multum
inutiliter contendam⁹. dicit Nicol.
de lyra ꝙ nobis satis esse debet testi
moniū scripture: que diluuiū asserit
firmiter inundasse in penā peccati.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Possum⁹ tñ dicẽ ₛm Ric. in.8.di.
47.ꝙ ꝓductionez ignis purgantis mūdū in fine seculoꝝ precedet vehemens siccitas nālit gñata:illi⁹ ignis ꝓductōi cōcordās: nō tñ sicūt dispositio necessaria.ꝭ cōgrua:ita diluuiū aque potuit ꝑcedē aliqua dispositio planetaꝝ frigidoꝝ ⁊ humidoꝝ:concurrens ad nutū dei ad talē aquarū inūdationē. Ideo influentia illa nō fuisset:si deus non statuisset diluuio ꝓimere se spernentes.

¶ De demonibus incubis ⁊ succubis ⁊ gigantibus.

SEcūda cā diluuij ab aliquib⁹ assignat demonum malicia. Scribit nāqꝫ Geñ. Uidētes filij dei .i.demōes ₛz expositōez istoꝝ: q̄ dicūt filij dei.ꝑpt nām spūalē:filias hominū ꝙ essēt pulchre:miscuerūt se in specie hūana cū mulierib⁹:⁊ inde sūt nati gigātes. Mag.in historia scholastica dicit. Potuit eē:vt incubi demones genuerint gigātes a magnitudine corpoꝝ denominatos. Sed imanitati corpoꝝ respōdebat imanitas animoꝝ:vꝫtñ nō acceptat hoc ꝙ gigātes nascāt ope demonū incuboꝝ ⁊ succuboꝝ:q̄a et ipsi nati sunt ex viris ⁊ mulierib⁹:sicut ⁊ ceteri homines. Nā de Og Rege basan.deutronomij.z.⁊.z.ca.dicit:ꝙ mōstrat lectus eius ferreus.9.cubitos habēs lōgitudinis.⁊.4.altitudinis.⁊.i.re.i5.c.legit de Golia:ꝙ erat altitudinis sex cubitoꝝ ⁊ palmo. In cronica Ricobaldi reperi ꝙ tpe Clementis pape secūdi Rome cadauer inuētuz est gigātis incorruptuz magnitudinis insolite:cui erat tale epitaphium

Fili⁹ euādri Pallas quē lācea turni Militis occidit:more suo iacet hic. Hec ideo dicim⁹ q̄a etiaz nālit gigātes pñt absqꝫ demōib⁹ gñari: ⁊ ideo vtꝝ illi q̄ erāt diluuij tpe nati sūt: vt ꝑtactū est demonib⁹ cooꝑātibus in dubiū vꝫtit. Sz posito ꝙ sic esset:nō ꝓpterea deus diluuiū inūdare fecit: qm̄ vt inq̄t Nico.de lyra. Diluuium datū est in penā hominū ñ demonū

¶ Qr tpe diluuij filij potentū etiā vi carnaliter concubebant cuz filiabus pauperum.

TErtia cā diluuij assignatur ab alijs potētū violētia. Dicit.n. Rabi Salomon:ꝙ filij dei accipiūt ꝓ filijs iudicum ⁊ potētū: q̄ qñ videbāt filias sbditoꝝ pulchre ornari: et qñ dabāt ad nuptias accedebāt ad eas:cognoscēdo carnalit anteqꝫ mariti eas cognoscerēt: ⁊ lz sic potuerit eē: tñ h ñ ē totalis cā:ꝭ q̄rta que seq̄t.

¶ Qr ꝓpter peccata carnis deus misit diluuium.

QUarta cā igit quare diluuium fieri voluit de⁹:fuit ois carnis imūdicia:dr̃ quidez in textu Biblie. Omnis caro corrupat viaz suā. Alij itaqꝫ filij dei ₛm Nic.de lyra intelligunt qui descenderunt de Seth: q̄ ab Adam instructi fuerunt in cultu diuino:ꝑ filias hominū intelligunt mulieres descēdētes d Chaym:que erāt lubrice lasciue ⁊ dissolute: et de illis ꝑcepat Seth filijs suis d volūtate dei:vt nō cohberēt cum eis. Ipsi vo fecerunt contrariū:q̄a tamen hic fit mensio de filiis Seth: et filiabus Chaym. Notandum est secundum Magistrum in historia scholastica:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

qui allegat ƀꝫ Methodoꝝ cui in car
cere exñti ꝓ amore xp̄i: facta fuit re
uelatio de tēporibus p̄mis ⁊ nouiſſi
mis dicentē. ꝙ Adam ⁊ Eua virgi
nes egreſſi ſunt de paradiſo: ⁊ hoc
vtiqꝫ ī hiero. ad Euſtochiū cōfirmat
dicenſ. Eua in ꝑadiſo ꝟgo fuit: poſt
tunicas pelliceas ſumpſit iniciuꝫ nu
ptiaꝝ. āno ꝟo vite Adā. iſ°. nat⁹ eſt
ei Chaym ⁊ ſoror eius Calmana p⁹
alios. iſ. ānos nat⁹ eſt Abel ⁊ ſoror
eius Delbora. ⁊ ideo natus eſt p̄m⁹
Chaym peſſimus q̄ꝫ Abel iuſtus: vt
oſtēderet̄ ꝙ in Adam tota generis
humani maſſa dānata eſt: ⁊ quādo
aliq̄s ex ea vas ſāctificatōis efficitur:
nō hoc ꝓuenit ex nā: ƀ ex dei vocātl.
miſericordia. āno vite Adā cēteſimo
trigeſimo: Chaym occidit Abel. Et
luxere eū Adā ⁊ Eua cētū ānis: loc⁹
in q° luxerūt dicit̄ vallis lachrimaꝝ
iuxta Ebron. Chaym q̊ peſſim⁹ re
māſit: q̄ p̄muſ terminos terre poſuit
ad calliditatē fallaciāqꝫ ꝓduxit. p̄m⁹
in terra ſuꝑbiuit: poſt Adā in ꝑadiſo
p̄mus homicidiū ꝑpetrauit p̄mus ci
uitates edificauit: muriſqꝫ muniuit:
⁊ homines male agentes in vrbib⁹
collegit: ƀm Joſephū Chaym itaqꝫ
cog̊uit vxorē ſuam: que peꝑit Enos
enos genuit Jrad: Jrad mathuſael
Mathuſael Manuel: Manuel La
mech. hic p̄m⁹. ſ. Lamech bigamiā
introduxit. Et ſic adulteriū cōt̄ legē
dei ex nā fecit. Jn p̄ma. n. creatione
vnica vnice facta eſt mulier: ⁊ de⁹ ꝑ
os Ade decreuerat: vt eſſent duo in
carne vna: hic autem accepit duas
vxores: Ada ⁊ Sellā: genuitqꝫ Ada
Jabel: q̄ adinuēit portacilia paſtorū

.i. tentoria ad mutāda paſcua: nomē
fratris eius Tubal. ſ. pater canētium
in cithara ⁊ organo: n̄ inſturum̄toꝝ
q̄dē: que lōge poſt inuēta fuerūt: ſed
inuentor fuit muſice ⁊ cōſonātiaruꝫ
vt labor paſtoralis quaſi in delicijs
ꝟtēt̄: ⁊ q̄a audierat Adā ꝓphetaſſe
de duob⁹ iudicijs: ne ꝑiret ars inuē
ta: ſcripſit eā in duabuſ columnis: in
qualibet totā dicit Joſephus. Una
marmorea: altera latericia: quarū al
tera non dirueret̄ diluuio: altera nō
ſolueret̄ incendio. Sella genuit Tu
balchaym: qui ferrariā artem p̄mus
inuenit: res bellicas decēter exercuit:
ſchulpturas operū vel hominum in
metallis in libidinem oculoruꝫ fabri
cauit ſicqꝫ vſqꝫ ad tempus diluuij ge
neratio Chaym ſemper excreuit nu
mero ⁊ malicia ac iniquitate gn̄atio
vero Seth inſtructa erat in diuino
cultu. dicit Strabus ꝙ poſt morteꝫ
Abel: vouit Adam nō vltra ſe vxorē
cogniturum: ſed deo iubēte ꝑ āgelū
fregit votum: vt dei fili⁹ de eo naſce
ret̄: quare cognouit vxorem ſuam: ⁊
natus ē Seth: q̄ genuit Enoſ: Enos
genuit Caynay: Caynay genuit La
mech: Lamech gēuit iareth: Jareth
Enoch: Enoch Matuſalem: Matu
ſaleꝫ Lamech. Addit magiſter hiſto
riaꝝ: ꝙ breuiter legiſlator gn̄atōnis
Ade tranſit feſtinās ad tꝑa ī habrae
p̄ris hebreoꝝ ⁊ plures ſbticet Ade fi
lios ⁊ filias. ex q̄b⁹ oīb⁹ vt ad ꝓpōitū
redeam⁹. pꝫ ꝙ nō habrae ꝓhibitum
fuerat: hiſ qui deſcenderāt de Seth
ne inirēt matrimonia cū filiabus de
ſcendentibus de gn̄atōe Chaym: et
tamen contrariū facere nō erubuere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Inquit ad hec sanctus Methodor⁹
q̄ filij Chaym abutebāť vxorib⁹ fra
trum suorū nimis fornicatōib⁹: deiñ
mulieres in vesaniaz verse sup̱gresse
viris abutebāť. tādē exarserūt hōies
in alterutrū coeūtes abūdabant pec
cata imūdissima carnis in omnibus
excepto Noe ⁊ vxore filijs ei⁹: ⁊ vxo
ribus eoꝝ. Quia peccata illa nephā
dissima deū ꝓuocauerūt: vt diluuio
extingueret cōcupiscētiā hominū.

¶ De terribilitate diluuij: quo tāta
strages facta est cōtra hōies ⁊ aialia
Cap. tertium.

Audite obsecro om̄s p̄pl'i pec-
catores q̄ȝ terribile fuit iudiciū
illud: a quo se hōies defēdē ñ value
runt. Timete deum: et humiliate in
cōspectu eius corda vestra: Nō. n. est
potētia: nō fortitudo: nō cōsiliū cont̄
dn̄m. Ipse fuit qui vires gigātū cō
triuit ⁊ deleuit: et aquis inūdātibus
omnē carnē. Si āt cōp̄hēdē velim⁹
illius diluuij terribilitatem quatuor
considerare debemus.

Primo terre deteriorationem.
2° animalium occisionem.
3° p̱uuloꝝ sb̄mersionem.
4° tātoꝝ hominū p̱emptionē.

¶ Qr ꝓpter aquas diluuij terra dete
riorata est.

Primo cōsiderem⁹ terre dete-
riorationez. Dicit Magister in
historia scholastica: exponēdo verba
dei. s. Disp̱dā eos cū terra. i. cū ferti-
litate terre: tradūt. n. vigorē terre: et
fecunditatē longe inferiorē esse post
diluuiū: vñ esus carniū hōi cōcessus
ē: cū ātea fructib⁹ victitarūt: nec miꝝ
q̄a tā diu fuit terra coop̱ta aquis di
luuij: que ꝓ maiori p̱te: vt dicit Ni.
d̄ lyra: fuerūt d̄ mari occeano salso.

¶ Qr animalia ⁊ volucres periere ex
ceptis piscibus.

Secūdo ꝯsideremus diluuij ter
ribilitatē ꝓpť animaliū occisio
nem: vt inq̄t textus biblie. Mortua ē
omnis anima viuens sup̱ terraz: oia
animalia: oēsq̄ȝ volucres: excepti. que
erant in archa. Nō fuerunt mortui
pisces: q̄a vt dicit Nico. de lyra: pec-
cata cōmissa erāt in terra ⁊ in aere: ñ
autem in aquis.

¶ Qr p̱uuli periere in aquis diluuij.

Tertio cōsideremus diluuij ter-
ribilitatez: ꝓpť p̱uuloꝝ sb̄mersi
onem. Erāt illo tp̱e tot p̱uuli: tot ad
vbera matrū pendētes: q̄ tñ ꝓ p̄mo
scelē oēs eiulātes: lamētātesq̄ȝ sb̄mer
si sūt. Qualiť āt filij puniūť ꝓ pecca
tis p̱entum: dixi in quadragesimali
in sermone de ira dei.

¶ Qr oēs hōies suffocati fūt: Noe et
suis exceptis.

Quarto cōsiderem⁹ illi⁹ iudicij
ťribilitatē ꝓpť tātoꝝ hominū
p̱ēptionē. Completa si q̄dē iuxta dei
ordinatōez. Dixit deus ad Noe. In
gredere in archam tu: ⁊ filij tui: vxor
tua: ⁊ vxores filioꝝ tuoꝝ tecuȝ. Ma
gister in historia scholastica seorsum
viros: seorsum mulieres nominauit
dn̄s: cum de ingressu loqueretť: ac si
diceret: tēpore afflictōis cessandū est
ab āplexib⁹ mulierū. In exitu ꝟo di
xit de⁹. Egredere d̄ archa tu ⁊ vxor
tua: coniūcti iubenť exire: q̄ disiuncti
intrauerāt: ac si diceret eis. Nūc rediit
tempus āplexādi: vt multiplicemini
super terram. Mox enim subiunxit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Crescite ⁊ multiplicamini. dic̄ Rabi Salomon: ꝙ in archa nō fuit cōcubitus hominū: nec auiū: nec bestiarū ꝓpter vniuersalē mūdi tribulationē In articlo itaqꝫ dixi illius. Intrauit Noe in archam iuxta pceptū dn̄i cū omnib⁹ animalib⁹ ⁊ volucrib⁹ deputatis: que ꝺm Magistrū in historia scholastica: tuitu diuino: ⁊ angeloꝝ ministerio adducta fuerunt. Refert Nicola⁹ de lyra ꝙ articulus importat rem distinctā ⁊ manifestā. Deus nāqꝫ ingredi fecit Noe de die clara ⁊ manifesta ad ostēdēdū ꝙ poterat eū tueri a malis hominib⁹ illius tpis q̄ cōminati fuerāt eū occidē. O quid fuit vidē ⁊ q̄ꝫ tremēdū spectaculum illud qn̄ sbito nebulosus aer fuit effectus vētiqꝫ stridere ceperūt: tonabat ether: tonitrua audiētes terrebāt: et catharacte celi. i. nubes apte sunt ꝺm Nico. de lyra. loq̄t scriptura methaforice: nec dic̄ ō celo stellato: ꝭ aereo vbi generāt nubes ⁊ pluuie: ⁊ quāt⁹ omniū luctus mox insonuit: quot lamēta: dū breui spacio excrescētes aq̄ rape cepūt corpora mergēdoꝝ: videbat pater sbmergi filiū: videbat frat̄ frēm: ⁊ ipse necādus: clamabat ad sydera. heu heu perimus in aquis: fili⁹ pr̄ē aut mr̄ē forte pcabat. Adiuua me natū tuū peuntē. sac ille respōdē poterat. O me miserū: ⁊ ego tecum pereo: vix puto ptrāsiūt dies ꝙ maior ps defecit in aquis diluuij: ⁊ si q̄ forsan in mōtib⁹ erāt: suffocati sūt tādē ⁊ ipi: qm̄ pluit 40. dieb⁹. ⁊ 40. noctibus: ⁊ aque multiplicate supauerunt oia cacumina mōtiū. Expgiscimini q̄ o peccatores polluti. O carnales ⁊ lasciui. O sacrilegi ⁊ incestuosi. O libidinib⁹ spurcissimis fedati: ⁊ timete Regē regū deū nostrū: deponite veterē vitā: abicite voluptates: corrigite malos mores: vt sic ipe mi̅sicors pat̄ liberet nos ab omni malo in p̄senti: ⁊ in futuro largiat̄ gloriā sempiternā. Amen.

¶ Sermo octauus de mulierib⁹: q̄ occasio sunt multoꝝ peccatoꝝ ꝓpt̄ que indignat̄ deus.

PRopter mulieꝝ ꝯditōes noxias in grādia peccata sepenumero lapsi homines deū irritāt: vt sue iusticie in illos furorē effūdat ⁊ q̄ꝫuis ita fore facile ꝯphēdi possit ex relatis in duob⁹ pcedētib⁹ ꝺmōibus: ꝟūtn̄ videm⁹ cotidie patrias flagellari qd̄ ꝓbi ⁊ sācti viri arbitrant̄ fieri: q͞a indignat̄ de⁹ ꝓpt̄ inordiatos excessus ornat⁹ mulieꝝ: ⁊ pōpā: imo inhonestatē vestim̄toꝝ: adeo vtiqꝫ inualuit iā vbiqꝫ pniciosa ⁊ detestabilis cōsuetudo h⁹ dissolutiōis: ꝙ nulla forti p̄suasione pdicatoꝝ pōt aboleri. ex h⁹ multiplicate sūt vsure rapine fraudulentie ⁊ iniquissime extorsiōes: quin imo cū iuuēcule multe nuptui tradi nō possint: ⁊ alijs facultates n̄ suppetāt: ad suis vanitatib⁹ satisfaciēdum nouit de⁹ q̄d inde seq̄t̄. Ob id q̄ sta tui in p̄nti nostro ꝺmone de mulieribus ꝟba facē. De quib⁹ dicturi tria misteria declarabimus.

Primū dicit̄ pductionis.
Secūdū cōmendationis.
Tertiū rephensionis.

Cur deus benedictus produxit mulieres ad perfectionem vniuersi.

Cap. pmum.

Ita obiurgāda puto vitia mulierꝝ: vt sexus ipse nō cōtēnat: necꝫ ille que ꝟtutibꝰ florēt: occasiōez sumant desperādi. Jdcirco in hᵒ misterio pmo: mulierꝝ ꝓductionē inuestigabimus sb q̄tuor dubijs.

Primū vtruz mulier ꝓduci debuit cū alijs creaturis.

2ᵐ vtruz mulier fuerit imediate formata a domino.

3ᵐ vtrū mulier fieri debuit ex viro.

4ᵐ vtꝝ mulier producta sit ad imaginem dei.

Primū dubiū inuestigādū est: vtruz mulier ꝓduci debuit cū alijs creaturis: ⁊ arguūt q̄dā ꝙ n̄. Priᵒ q̄a dicit phs in libro de gn̄atōe animaliū: ꝙ femina est mas occasionatꝰ: ꝫ nihil occasionatuz: ⁊ deficiēs debuit eē in reꝝ ꝓductōe. ḡ mulier nō debuit ꝓduci. 2ᵒ occasiōes peccatoꝝ sūt āpu tande: ꝫ deus pſciuit ꝙ mulier fuẏa esset viro in occasionē peccati. ḡ nō debuit mulierē ꝓducē. Refert Lactantius li. 3. ꝙ plato de q̄tuor agebat vere gratias. Primo ꝙ hō natꝰ esset nō animal brutū. 2ᵒ ꝙ Grecus potiꝰ q̄ꝫ barbarꝰ. 3ᵒ ꝙ athenis ⁊ tpe Socratis. 4ᵒ ꝙ mas potius q̄ꝫ feia Rndet his Tho. i. p. q. 92. ꝙ necessariū fuit feminaꝫ fieri: sicut scriptura dicit Gen̄. ⁊ in adiutoriū viri: n̄ q̄dē in adiutoriuz alicꝰ alteriꝰ opis: vt q̄dā dixerūt: cū ad quodlibꝫ aliđ opꝰ cōueniētius iuuari possit: vir p alium virū q̄ꝫ p mulierez: ꝫ in adiutoriū generatōis. Ad illud ꝟo qđ pmo obiectū ē: dicit Tho. 2. ⁊ sic in. 4. di. 44. ꝙ q̄uis mulier generet pt intēsiōez nāe pticularis: est tn̄ de intēsiōe nāe vniuersalis que vtrūq̄ꝫ sexū requirit ad pfectā humane speciei gn̄atōem dicit ḡ mulier aliq̄d desiciens et occasionatū: q̄a ꝟtus actiua que est in semine maris: intēdit ꝓducē simile sibi: pfectū ꝫm masculinū sexum: sed ꝙ femina generet hoc est ꝓpt ꝟtutis actiue debilitatē: vel ꝓpter aliquam materie indispositionē: vel etiaꝫ ꝓpt aliquā trāsmutatiōez ab extrinseco: puta a ventis australibꝰ: qui sunt humidi: vt dicit Arist. li. de animalibꝰ. Ad secūdū ꝟo qđ adductū est dicit Tho. ꝙ si omnia ex quibꝰ hō sūpsit occasionē peccādi deus sbtraxisset a mūdo: remāsisset vniuersū impfectū nec debuit cōe bonū tolli: vt vitaret pticularit malū: pſertiꝫ cū deꝰ nouit ordinare malū omne in bonū. 2ᵐ dubiū erat: vtꝝ mulier fuerit immediate formata a deo: ⁊ Rndet ad hᵒ Tho. vbi. s. ꝙ solus deus q̄ est nate institutoꝛ pōt pter nature oꝛdinem res in esse ꝓducē: ⁊ ideo solus deus potuit vel virū de limo terre vel mulierē de costa viri formare. vn̄ Aug. li. 9. sup Gen̄. ad lit. Formare vl' edificare costam vt mulier esset: nō potuit nisi deus: a quo vniuersa nā sbsistit. ⁊ iteꝝ ibi: ꝙ ministeriū angeli exhibuerūt deo in formatōe mulieris nescimus. Certū tn̄ ē: ꝙ sicut corpus viri đ limo nō fuit formatū p āgelū ita nec corpꝰ mulieris de costa viri: ⁊ iteꝝ ibidē aug. Nō hūit pma reꝝ conditio: vt femina omnis sic fieret:

ß tantum hoc hũit: vt sic fieri posset: ⁊ ideo ßm causales rões p̃stitit corp⁹ mulieris in p̃mis opibus: nõ ßm potentiã actiuam: ß ßm potẽtiã passiuã tãtũ in ordine ad potẽtiã actiuã creatoris. Tertiũ dubiũ fuit vtrũ mulier debuit fieri ex viro. Et posset q̃s arguere q̄ non: q̃a sexus cõmunis est hominibus: ⁊ alijs animalib⁹: sed in alijs animalib⁹ femine non sũt facte ex maribus. g̊ nec in hõie fiẽi debuit Secũdo arguit quia eorũ que sunt eiusdem speciei est eadẽ materia: sed mas ⁊ femina sunt eiusdẽ speciei. g̊ femina fieri debuit ex limo terre: sic ⁊ vir. ⁋ 3° mulier facta est in adiutorium g̃natiõis: ß nimia p̲pinquitas reddit ad hoc p̲sonã ineptã: vñ p̲sõe p̲pinque a matrimonio excludũt vt p3 Leuitici. 18. c. g̊ mulier nõ debuit fieri ex viro. Rñdet his oibus Tho. q̄ mulier ex viro formari debuit p̲pt tria. Primo q̃dẽ vt in hoc quedam dignitas p̃mo h⁹mõi seruaret: vt ß3 rei similitudinẽ esset ipse p̃ncipiũ totius sue speciei: sicut deus est p̃ncipiũ totius vniuersi. vnde Paulus dixit actuũ. 17. q̄ deus fecit ex vno omne gen⁹ hominũ. Secũdo mulier facta est ex viro: vt vir magis mulierẽ diligeret: ⁊ ei insepabili⁹ inhereret: dũ cognoscẽt eã ex se esse p̲ductã. Vñ dr̃ Geñ. 2. Ex viro sumpta ẽ: q̄obrẽ relinquet hõ p̃rem ⁊ m̃rem: et adherebit vxori sue. Et h̃ maxime necessariũ fuit in specie hũana: in qua mas ⁊ femina cõmanẽt p̲ totã vitã: qđ ñ cõtingit in alijs animalib⁹. ⁋ 3° mulier facta est ex viro: q̃a vt p̃hs dicit. 8. ethi. Mas ⁊ femina cõiungunt in hõib⁹: ñ solũ p̲pt necessitatẽ g̃natõis vt in alijs animalibus: sed etiam p̲pt domesticã vitã: in qua sũt aliq̃ opa viri ⁊ femine: et in q̃ vir ẽ caput mulieris: vñ cõuenienter ex viro formata est mulier: sicut ex suo p̃ncipio. ⁋ 4ª rõ addi potest sacramẽtalis: figurat enim p̲ hoc q̄ ecclesia a xp̃o sumit p̃ncipiũ. vñ Apostolus dicit ad Ephe. 5. c. Sacramẽtũ hoc magnũ est ego dico in xp̃o: ⁊ in ecclesia: et p̲ hoc p3 rõ ad primũ. Ad secũdũ dicit Tho. q̄ materia est ex qua aliq̇d fit: natura aũt creata hẽt dẽminatũ p̃ncipium cũ sit dẽminata ad vnũ habet dẽminatũ p̲cessum. vñ ex dẽminata materia p̲ducit aliq̇d in determiatã speciẽ: sed v̲tus diuina cũ sit infinita potest idem ß3 speciẽ ex quacũq3 mã facere: sicut virũ ex limo: ⁊ mulierem ex viro. Ad tertium dicit Tho. q̄ ex naturali generatione cõhibẽt quedã p̲pinquitas: que matrimoniũ impedit: sed mulier nõ est p̲ducta a viro per naturalem generationẽ: sed sola virtute diuina. Unde Eua nõ dicit filia Ade: ⁊ p̲pterea rõ nõ concludit Ut igit scribit Geñ. 2. c. postquam Adam in paradisũ introduxerat de⁹ misit soporem in eum. Aug. 9. super Geñ. ad lit. dicit q̄ sopor ille fuit raptus ⁊ extasis: q̃a tũc vidit dñm per essentiam: ⁊ interfuit curie ãgelorũ. hoc vtiq3 opinãdo dicit nõ asserẽdo de visione essẽtie diuine: cũq3 obdormiuisset: tulit vnam de costis eius absq3 lesione ⁊ dolore: vt dicit Tho. ß3 v̲o Land. di. 18. 2. Costa detr̃cta fuit ministerio ãgelorũ: nõ tñ eorũ ministerio fuit in mulierẽ formata.

Dicit etiam Landulfus ꝙ formatio
de costa non fuit ꝓprie gñatio: sicut
aliqui dicunt: ꝙ deus de aere circun
stantie: vl' terra corrupta eoꝝ forma
deus suppleuit materiam illius coste
q̃a vt dicit Magister in textu: magꝭ
dꝫ dici mulier facta de illa materia:
que fuit maior: q̃ꝫ de illa costa: Nec
potest dici ꝓprie creatio: tuꝫ q̃a crea
tio humane nãe p̄cesserat in hõie: tũ
q̃a fuit facta de aliqua p̄iacenti mã.
scꝫ de costa. fuit g̊ multiplicatio sicut
magister dicit in littera: quomõ de
quinqꝫ panibus multiplicatis dñs sa
ciauit quinqꝫ millia hominum. Con
trarium tamen tenet Tho. q̃ asserit
ꝙ corpus mulieris fuit formatuꝫ de
costa: per additionẽ materie: vel per
creationem: sed qui fecit ipse nouit:
quare ṽo de costa: nõ ð alia p̃te fuit
mulier formata. dicit Tho. ⁊ glo. xxxiii
.q. 5. in. c. Mulierem. Non de pede
formata ẽ mulier: ne omnino videꝛ
famula. Non de capite: ne omnino
videreꝛ domina: ſ ð costa: vt videꝛ
collateralis. Quartũ dubium fuit:
vtꝝ mulier fuit ꝓducta ad imaginẽ
dei. Nam corin. ii. c. dicitur. Uir est
imago dei: mulier autem est imago
viri: ꝓpter que ṽba diciꝛ. xxxiii. q. 5. c.
Hic imago dei: ꝙ mulier non est ad
imaginẽ dei. Rñdet Bona. in. 2. di.
16. ⁊ Tho. i. p̃te. q. 93. ꝙ cum homo
ſm intellectualem nãm ad imagineꝫ
dei esse dicaꝛ: ſꝫ hoc est maxime ad
imaginem dei: ꝙ intellectualis naꝛa
deũ maxime imitari potest. Imitaꝛ
auteꝫ intellectualis natura: maxime
deum quãtũ ad hoc ꝙ deus seipsuꝫ
intelligit ⁊ amat. Unde imago dei
tripliciter potest in homine conside
rari. vno quidẽ modo ſm ꝙ hẽt hõ
aptitudinẽ nãlem ad intelligenduꝫ
⁊ amando deum: ⁊ hec aptitudo cõ
sistit in ipsa natura mẽtis: que ẽ cõis
omnibus hominibꝰ. Alio modo ſm
ꝙ actu vel habitu deum cognoscit ⁊
amat: sed tamen imperfecte: ⁊ hec est
imago ꝑ conformitatẽ gratie. 3º
modo ſm ꝙ homo actu deũ cogno
scit: ⁊ amat ꝑfecte: ⁊ sic attendiꝛ ima
go ſm similitudinẽ glorie. vñ super
illud p̄s. Signatũ est suꝑ nos lumen
vultus tui domine. Glo. distinguit
triplicem imaginẽ. s. creatõis. recrea
tionis: ⁊ similitudinis. Prima ima
go inueniꝛ in omnibꝰ hõibus. Scđa
in iustis tantũ. Tertia ṽo solum in
beatis. Tam g̊ in viro q̃ꝫ in muliere
inueniꝛ dei imago quantũ ad illud
in quo p̊ncipaliꝛ rõ imaginis cõsistit
scꝫ quãtũ ad intellectualẽ naturam.
vñ Gen̄. i. cũ dixisset scriptura. Crea
uit deꝰ hominẽ et imaginem suam
ad imaginem dei creauit illuꝫ. ſbdit
masculum ⁊ feminã creauit eos. Et
dicit principaliter eos: vt etiã intelli
gaꝛ mulier ad imaginẽ dei creata: ſ
quãtũ ad aliq̃d secũdarium imago
dei inueniꝛ in viro: sed ꝙ nõ inueniꝛ
in muliere. nã vir ẽ p̊ncipiũ mulieris
⁊ finis: sicut deus est p̊ncipiũ ⁊ finis
totius creature. vñ cũ Apost. dixissꝫ
ꝙ vir imago ⁊ gloria dei est: mulier
autem gloria viri est. ostendit quare
hoc dixit: ſbdens: nõ enim vir est ex
muliere: sed mulier ex viro: ⁊ vir nõ
est creatus ꝓpter mulieꝛeꝫ: ſ mulier
ꝓpter viꝝ. Diximus hec omnia vt in
telligamus mulieres nõ eẽ ꝯtẽnẽdas

que ad imaginez dei create ꝑticipes
fieri possunt eterne vite.

De prerogatiuis ṽtutum quibus mulieres floruisse compertum est. Cap. secũdum.

Solent pleriqꝫ mulieres a deo
ꝑductas ad omne bonum: ad
omneꝗꝫ ṽtutem inhabiles reputare
Quibus in hac ꝑte admirabiles lau
des mulieruꝫ aperiendas duxi: que
licet de multis cõmendari possint:
tãtũ quatuor ꝑ̄cipue sunt illa: que in
sexu muliebri excellẽtissima sũt repta.
Prima ē fortitudo ⁊ magnanimitas.
2ª pudicicia ⁊ honestas.
3ª clemẽtia ⁊ liberalitas.
4ª deuotio ⁊ pietas.

Prima laus muliebris sexus est de
fortitudine ⁊ magnanimitate. quis
maius non mireť de his que mulie
res magnanimiter fortiterqꝫ egere:
⁊ vt taceã de Judith: que caput Ho
lofernis trũcauit: de Tamiri massa
getaruꝫ regina: que supauit Cirũ: vt
refert Justinus de Pãtasilea Regi
na Amazonũ: que in bellis troianis
cum suis puellis pugnãdo egit stu-
penda: vt cõmemorat Frigius Da-
res de Semirami Assyrioꝝ regina
que vt Ualeri⁹ asserit. li. 9. deficiẽtē
Babilonē recuperauit: ꝑ̄usqꝫ decorē
capilloruꝫ in ordinem redegisset. Ad
tot millia mulierum conuertendus
est animus: que pro christi amore se-
uissima tormenta passe: tandem nec
mori recusauerunt. Longum quippe
esset resensere singula: ꝓpter que ec-
clesia sãcta in oratõe sic dicit ad deũ
Deus qui inter cetera potẽtie tue mi
racula: etiam in sexu fragili victoriaꝫ
martirij ꝯtulisti. Ambrosiꝰ de sãcta
agnete affirmat: ꝙ ẽtiodecimo ãno
etatis sue mortem ꝑdidit: ⁊ vitaꝫ in
uenit: quãdo. s. in vrbe maxima glo
rioso martirio migrauit ad celos. Ce
cilia sponsum ⁊ cognatũ cõuertit ⁊
omnes pariter coronã martirij sunt
adepti. Rufina ⁊ Secũda due soro-
res fuerũt ṽgines Romane: ꝑẽtib⁹
clarissimis genite: que tꝑe valeriani
Jmꝑatoris accusate ꝙ xp̄iane essent
⁊ capte: ac tradite Donato prefecto:
post multa ṽbera iussit Rufinã p⁹
cedi: qđ videns soror clamare cepit
ad Judicē. Quid est ꝙ sororez meã
glorificas: ⁊ me inhonoraſ. Tandez
p⁹ multa vtriqꝫ illata tormẽta ducte
fuerunt in siluam in via cornelia ab
vrbe roma miliario decimo: in fũdo:
qui vocať buxeto. Jbiqꝫ Rufina ca
pite trũcať. Secũda ꝑcutiť: ⁊ eorum
corꝑa feris vorãda linquũť. Deniqꝫ
Plantilla matrona in cuius predio
hoc factũ ē: vidit eas in visu sedẽtes
gẽmatas in thalomo ⁊ dicẽtes sibi.
Plãtilla desine a flagitijs ydoloꝝ ⁊
crede in christũ: ⁊ veni in ꝑ̄diũ tuũ:
⁊ corpora nostra sepeli. qđ illa fecit
Multa ꝑcurrenda essẽt de Katerina
de Lucia: de Agata: de Justina: de
Ursula ⁊ vndecim millibus puellis
eius: ⁊ de reliquis que forti animo
diros cruciatus ꝓ xp̄o pati voluerũt

2ª laus muliebris sexus est de pudi
citia ⁊ honestate. Jnuente sũt mulie
res ⁊ q̇dem innumere: que hõestatē
⁊ pudicitiã cũctis reb⁹ h⁹ mũdi ꝓ̄po
suerũt Susanna vt habeť Danielis.
13. c. ꝓ̄elegit mori falso criminata et
accusata: ꝙ̄ꝫ senib⁹ libidinosis ꝯsẽtire

Lucretia matrona Romana: a filio
Tarq̀ni supbi ui cognita: semetipsaz
peremit: vt dicit Aug. li. .i. de ci. dei.
eufrosina domo p̄ris relicta: viriliq;
habitu sumpto: vsq; ad morte incognita
manēs in monasterio: habitu
in monastico induta: virginitatem
vsq; ad morte prudētissime cōseruauit
vt ponit in vitas patrū. Et ne m̄ltis
imorer mater dn̄i nostri Jesu christi
v̄go v̄ginū nūcupat: q̀a omnis mū
dicie & castitatis speculū mūdissimū
fuit: cuius exēplo vsq; in p̄ntez diem
pene innumere iuuēcule v̄ginitatez
suā dn̄o cōsecrarūt: vt nostra sāctissima
clara: & alie etiā tēporib⁹ nostris
neq; aliter q̄z vana cēseri pōt maloꝝ
hominū sentētia: qui aiunt mulierez
nullā bonā: & vt poeta canit. Casta
est quā nemo rogauit. Mētiūt vtiq;
quoniā & nupte plurime immo pro
maiori p̄te viris suis fidez quā p̄mi
serūt inuiolabiliter seruāt: et v̄gines
deo dedicate: ac alie viduitatē tenentes
in sua pudicicia firmit̄ p̄seuerāt.
3ª laus muliebris sexus est: de clemētia
& liberalitate. Mulier fuit regina
Saba: que venit a finibus terre ad
Salomonē: & donauit ei cētū vigiti
talēta auri: & aromata multa nimis:
& gēmas p̄ciosas: vt h̄r. 3. Re. 10. c.
Nota hic s̄m Huguitionē & Catholicon
& Jsidorū. 16. ethimo. q̄ talētū
est quoddā pōdus qd̄ sūmū esse p̄hibet:
nā nihil est calculo minus nihil
talento maius: cuius variū apud diuersas
gētes pondus habet. nā apd̄
Romanos talētū ē. 72. libraꝝ: sicut
Plautus ostēdit: qui duo talēta esse
dicit cētū quadragintaq̄tuor libras
q̄ est talentū minus. i. q̄nquaginta libraꝝ
& mediū: vt dictū ē septuagita
duaꝝ: & sūmū centū viginti librarū.
Accipiēdo g̊ talētuz minus: centum
viginti talēta faciūt sex millia libras
Apparet ex hoc q̄z liberalis fuit p̄nominata
Regina: vt valeri⁹ maxim⁹
in rubrica de liberalitate & Titusliui⁹
li. 3. de. 3. bello punico Paulā canusinam
cōmēdant: quoniā mulier illa
clara diuitijs Romanos omnes qui
de clade cannensi canusinū fugerāt
circa decē millia ciuium romanoruz
soluz menibus ac tectis a canusinis
receptos: p̄prijs sumptib⁹ frumento
veste etiam viatico iuuit. Uidemus
insuper cotidie mulieruz elemosinis
tot paupes. tot religiosos & mēdicātes
sustentari. De sancta Paula romana
Hierony. ita scribit in epitaphio
suo. Postq̄z vir mortuus ē: ita
eum planxit: vt p̄pe ipsa moriretur
ita se conuertit ad dei seruitutem: vt
morte eius videret optasse. Quid g̊
referam ample et nobilis domus: et
quōdā opulētissime omnes pene diuicias
in paupes erogatas. 4ª laus
muliebris sexus est de deuotōe & pietate.
Tēpore nāq; p̄secutōis xp̄ianoꝝ
mulieres cōfessorib⁹ sanctis ministrabāt
necessaria vite: & martirū corpa
sepeliebāt. vn̄ ecclesia dicit in officio
sancti Andree. Maximilla xp̄o amabilis
tulit corpus apostoli: & optimo
loco cū aromatib⁹ sepeliuit. Hec maximilla
vxor fuit Egee: drusiana m̄r
paupum: Johānē euangelistā apud
Ephesum hospicio deuotissime recipiebat:
quā & ipse a mortuis suis meritis
resuscitauit. Lucina Romana

corpus martiris Sebastiani invētū: tradi ꝓcurauit sepulture: ⁊ obmissis aliis. mulieres inquit marcus vlti. c. emerūt aromata vt venientes vngerent Jesum. Quanta autē ad cultum dei sit cōiter mulierꝫ deuotio experiētia magistra reꝝ hoc manifestat. Magnus ꝗ in celo erit numer⁹ mulierū: que simul cū xp̄o gaudebūt in deliciis paradisi.

¶ De mulierꝫ excessiuo ⁊ rep̄hēsibili ornatu. Cap. 3.

MUlieres quas tā āple laudib⁹ hucusqꝫ ꝓsecuti sumus: in hoc misterio rep̄hensibiles arguendasqꝫ ostēdā qm̄ hodierna die ꝓpt̄ excrescētes vanitates suas cōminat̄ nobis altissimus deus p̄ Jsaiā ꝓphetā suū 3. c. ⁊ dic̄. Pro eo ꝙ eleuate sūt filie syon: ⁊ ābulauerūt extēso collo ⁊ nutibus oculoꝝ ibant ⁊ plaudebant et ābulabant pedib⁹ suis cōposito gͣdu incedebāt: decaluabit dn̄s v̄ticem filiaꝝ syon: ⁊ dn̄s crinē eaꝝ nudabit: in die illa auferet dn̄s ornatum calciamētoꝝ: ⁊ lunulas ⁊ torques ⁊ monilia ⁊ armillas ⁊ mitras ⁊ discriminalia ⁊ periscbelidas et murenulas: ⁊ olfatoriola ⁊ maures ⁊ anulos et gēmas in fronte pēdētes et mutatoria ⁊ palliola ⁊ lintheamina ⁊ acus: ⁊ specula ⁊ sindōes ⁊ theristra ⁊ erit ꝓ suaui odore fetor ⁊ pro zona funiculus: ⁊ ꝓ crispāti crine caluiciū ⁊ ꝓ fascia pectorali ciliciū pulcherrimi qꝫ viri tui cadēt: ⁊ fortes tui in p̄lio: et merebūt atqꝫ lugebunt porte eius ⁊ desolata in terra sedebit. Dicendum itaqꝫ ē in hoc misterio quare mulierꝫ ornatus rep̄hēsibilis ē: ⁊ exosus deo ⁊ ad hoc possunt assignari quatuor p̄cipue et p̄ncipales rōes.

Prima dicit̄ additionis.
Secūda parificationis.
Tertia intensionis.
Quarta inhonestationis.

Prima rō quare mulierꝫ ornatus est rep̄hēsibilis dicit̄ additōis. Excedūt qͥdē in hoc ꝙ addē satagūt opificio dei: nā breuitati corꝑis: imo ꝯueniēti stature adinueniūt altas caligas q̄s calciātes videt̄ statura magne. defectui capilloꝝ addūt capillos et adulterinos et extraneos colori faciei suꝑaddūt cerusa et alia feda fucamēta De quib⁹ dicit̄ de. 9. di. 4. c. fucare.

Secūda rō quare mulierꝫ ornat⁹ est rep̄hēsibilis dicit̄ parificatōis. Cōtēdunt si qͥdem minores et populares equare se maioribus et p̄ncipalioꝛib⁹ Comptū vtiqꝫ est ꝙ quidaz vēdidit vinū et bibebat aquā: vt manicas sericas emeret vxori. Non licet artifici vel agricole vxorē induere preciosis et delicatis vestib⁹: maxime dū possibilitas abest: sed dieb⁹ istis in quolꝫ gradu hōies corrupti sūt: nā in tātū excreuit ornamētoꝝ pōpa vt necesse sit āplissimas dotes filiab⁹ nubilib⁹ dare. Ob quā cām ille q̄ plures habꝫ filias vix vnā pōt nuptui tradē. Si vna nubat alie vl' in domo remanēt vel nō ꝓpt̄ deum: sꝫ q̄si vi moniales fiunt. Taceo flagicia que sequūt̄ ex his. dicit hiero. ad Eustochiū. pudꝫ dicē quot cotidie v̄gines ruāt qͣtas de suo gremio ꝑdat mater Ecclesia: ꝓpter qđ sup̄ sydera sup̄bus inimic⁹ pōat tronū suū: quot petras excauit ⁊ habitet coluber in foraminib⁹ eaꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

videas plerasq3 viduas atq3 nuptas
⁊ infelicē cōsciētiā mentita tm̄ veste
ꝓtegē: q̄s nisi tumor vētri ⁊ infātū
ꝓdierit vagitus erecta ceruice: ⁊ lu-
dētibus pedibꝰ incedūt: ⁊ cetera ibi.
Nō rephēdimꝰ nō dānamꝰ decentē
ornatū: q̄a vt inq̄t aug. 4i. di. c. q̄sq̄s
Quid loco ⁊ tēpori ⁊ ꝑsonis ꝯueīat
attēdēdū est: ne temē flagicia rephē-
damus. Sȝ cur tot expēse fiūt: vbi n̄
debēt: imo vbi ꝯmode fieri n̄ pn̄t. Si
fiūt inquis quō fieri nō pn̄t: fiūt fiūt
ꝭ vnde acq̄rūt pecunie: heu heu infe
lix tēpoꝝ hoꝝ ꝯditio. christiani oēs
iusticie ⁊ ꝟitatis obliti extēderūt iaȝ
manꝰ suas ad fraudes: ad deceptōes
ad rapinas: ad impia ⁊ turpia lucra
ad cōtctꝰ ꝓhibitos ⁊ vsuras publicas
vix vnꝰ repit de mille q̄ vt acq̄rat ⁊
thesaurizet cōsciētiā nō inficiat.

3 Tertia rō quare est rephēsibilis mu
lieꝝ ornatꝰ: dicit intētōis. nā posito
ꝙ ſm sui status decētiā mulieres se
ornent: tn̄ si que inueniāt in tali or-
natu intētionē hēre: vt viroꝝ aspiciē
tiū animos ad sui ꝯcupiscētiā alliciāt
cū hoc sit cōtra caritatē dei ⁊ ꝓximi
etiā si nō sequat alicuiꝰ ruina morta
liter peccāt: q̄a est ibi ꝓprie ⁊ ꝑ se scā
dalū actiuū ⁊ mortale ſȝ Tho. zz. q.
43. ar. 3. ⁊ 4. De talibꝰ sic se ornāti
bus dicit hiero. ad sacras virgines
de ꝯtinētia ꝟginali. Impudicissimꝰ
mulieꝝ affectus semꝑ in lapidibꝰ: sēꝑ
in gēmis: semꝑ in ornamētis extrin
secis gloriā pōit: nō sufficit eis libido
innata nature: ſȝ occasiōeȝ querūt ex
plēde libidinis. Affectāt ꝓcul dubio
vt oculi viroꝝ aurū cōtēplātes ⁊ gē
mas: tādē figāt in faciē: vt furtiuis
oculoꝝ suoꝝ nutibꝰ facilius incitent
ad libidinosū incendiū. hec ille. si ꝟo
alique se ornāt ꝓpt iactātiā ⁊ vanaȝ
gloriā ibi cōstituētes finē suū vltimū
magis diligētes illā gloriā q̄ȝ salutē
anime sue vl' gloriā eternā: ꝑate facē
cōt p̄cepta dn̄i vel ecclesie vt possint
ꝯsequi illā laudē ipse adhuc mortalit
peccāt. Si aūt id faciāt vt viruȝ a cō
cupiscētia retrahāt aliaꝝ mulierum
nullū ibi tūc erit peccatū. Sed quis
intētionē seu ornatū cognoscere pōt
nisi deus. ꝓ maiori ſi q̄dē ꝑte h̄ solet
eē mulieꝝ scd'm: vt asserāt se ornare
intētione placēdi viris suis. Si ꝟuȝ
dicūt bene est: sin auteȝ imputet eis.

Quarta rō quare est rephēsibilis mu 4
lieꝝ ornatꝰ dicit inhōestatōis. decet
nāq3 mulieres honeste loqui: hōeste
incedē: hōeste ꝯuersari: hōeste deniq3
se ornare: q̄a honestas extrinseca mē
tem ostēdit pudicā. Inq̄t. n. Ari. liº.
.i. rhetoricoꝝ. Opꝑa signa habitꝰ sūt.
⁊ 4. ethi. Unusq̄sq3 qualis est: talia
dicit ⁊ oꝑat: ⁊ sic viuit. Et Sapiens
ecclesia. 19. Amictꝰ corporis incessus
hōis: ⁊ risus dentiū enūciāt de illo.
Cū igit multe sūt mulieres inhōeste
se ornātes: nō pn̄t de inhōestate nō
vituꝑari. He sūt que denudāt pectꝰ
ostēdūt collū: discooꝑiūt brachia: lu
dūt cū oculis: loquūt scurrilia ⁊ oci
osa: de q̄bꝰ hiero. ad matrē ⁊ filiam
ait. Palliolū interdū cadit: vt candi
dos nudet humeros. Et ad furiam
idem inq̄t: aut loquēdū nobis vt ve
stiti sumꝰ: aut vestiēdū vt loquimur
lingua: ꝑsonat castitatē ⁊ totū corpꝰ
p̄fert impudiciciaȝ. Arbitror ego nil
ita exornare posse mulieres: sicut ho

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

nestatez. Hinc et tibi qui vxorē ducē cupis audeo dicere illud qd Hiero. scribit ad Demetriadē vginem. Illa tibi sit pulchra: illa amabilis: illa habenda p socia: que nescit se esse pulchram: que negligit forme bonuz: et pcedēs ad publicū nō pect⁹ et colla denudat: nec reuocato pallio ceruices aperit: et vix vno oculo: qui vie ē necessarius: patenter ingredit. Et recte hic asserit: quia ve illi qui vane vxoris incurrit cōmertium. Multa essent de huius excessibus enarrāda que breuitas cā relinquimus. Id tñ concludimus qp mulierum publicas pompas deus guerris et aliis tribulationib⁹ domat: A qb⁹ nos libēt ipse q ē bñdict⁹ in secl'a secl'oz. Amen.

Sermo nonus de iudicio dei ꝯ fetidos sodomitas.

Animo trepidāti cordeqꝫ gelido cōmemorādū est a nobis: quid egerit robusta manus excelsi dei cōt hoīes sodomitas. Nā tēporib⁹ nr̄is maxima xp̄ianoꝝ multitudo heu heu vitio sodomitico piclitat. Neqꝫ scel⁹ tam nephādissimū silentio est pretereūdū: ānimo acriter insistēdū est ad eius detestationez: exprobrationē: et increpationē. Ob illud si qdez vt patebit sodomitis indignat⁹ de⁹ igne de celo misso: et regiones et hoīes cūctos deleuit. Quare in h⁰ smone de subuersione sodomoꝝ dicēduz est de qua declarabim⁹ tria misteria.

Primū dicit rationis.

Secūdum reuelationis.

Tertium modificationis.

Qr ppter peccatū execrāduz sodomie deus celesti igne destruxit gētes sodomoꝝ. Cap. pmum

Sine causa putant pleriqꝫ incre duli sodomā fuisse deletam. Dicit enim Paulus Orosius li. i. qp āte ānos vrbis condite mille centū sexaginta arsit Sodoma: qđ Cornelius tacitus etiam scripsit: lꝫ causam taceat. Sed Isidorus. i4. ethimolo. expsse sic loquit. pentapolis regio in confinibus Arabie et Palestine sita: dicta a quinqꝫ ciuitatibus impiorūm que celesti igne cōsumpte sunt terra amplius a Hierosolimis olim vberrima: nunc autez deserta atqꝫ exusta Nam pro scelere incolaꝝ de celo descendit ignis: qui regionem illaz in cineres eſnos dissoluit. Cui⁹ vmbra quedam est species in fauillis et in arboribus ipsis etiam adhuc videtur. Nascunt enim ibi poma virentia sb tanta specie maturitatis vt edēdi desideriū gignāt: si carpas: fatiscunt ac resoluūt in cinerem: fumūqꝫ exalant qsi adhuc ardeāt: hoc ipsū poīt aug. li. 2i. de ci. dei. c 5. Scripturā qꝫ sāctā imitantes firmiter dicim⁹ et tenem⁹ qp vicium sodomiticū causa fuit illi⁹ ardentis et inflāmati iudicii: nec mirum: cum peccatuz illud sit grauissimū et deo bñdicto fetidum et exosū: imo angelis et hominibus recta sapiētib⁹ cuius grauitatem ostendunt nobis potissime tria.

Primum nominatio.

Secundum vociferatio.

Tertium punitio.

De grauitate vitii sodomitici.

PRimū qđ ostendit vitij sodo-
mitici grauitatē: dicitur nomi
natio. Nominat̄.n.quadruplici vo
cabulo.

Primū est crimen pessimū.
Secūdum passio ignominie.
Tertium turpitudo.
Quartum abhominatio.

De pmo est textus Gene.i3.vbi dr̄.
Homines sodomite erāt pessimi pec
catores.⁊ Ge.37. Accusauit Joseph
fratres apud patrē de crimine pessi
mo. Magister in hist.scho. de coytu
cum brutis:lz ʒm Nico. de lyra aliq̄
exponāt:vel de odio in ipm Joseph
vel in rixa pessima. De secūdo vo-
cabulo dicit Apoꝰ ad Romanos.i.
Tradidit illos deꝰ in passiōes igno
minie: nam femine eoꝝ mutauerūt
nālem vsum: in eū vsum qui est cōn
nām. De 3° vocabulo seq̄t̄ ibidem
Paulus. Similit̄ aūt ⁊ masculi reli-
cto nāli vsu femine.exarserūt in desi
derijs suis:masculi in masculos turpi
tudinē opantes. De 4° vocabulo
scribit̄ Leuitici.18.sic. Cū masculo ne
cōmiscearis:q̄a abhominatio est: ex
his dicit Giraldus odonis super.7.
ethi.ꝙ Arist.posuit cōcubitū mascu
loꝝ inter bestialitates ꝯsuetudinales
nō inter egritudinales. Et ideo talis
bestialitas est inexcusabilis:naʒ besti
alitas reducit̄ ad duo.s. ad naturā
⁊ ad ꝯsuetudinē. Primo mō est a nā
.i.ex lesione nature:que q̄dē pōt esse
cōnaturalis:q̄a a natiuitate cōtracta
ex mala cōplexione: vel actualis:q̄a
ex aliquo casu incursa:puta ꝑ t̄ egri
tudinā vel maniam. Quibusdā aūt
accidit ex cōsuetudine: puta illis qui
sunt ad talia cōsueti a pueritia. Pec
catum ḡ sodomiticū omnino cōtra
nām est:id grauius ceteris peccatis
carnalibus:sicut p3.32.q.5.c°. Adul
terij.32.q.7.c. Offerebat.c. Usus.đ
pe.di.i.c. Si q̄s taʒ masculuʒ.c. Qui
puero.32.q.8.c. Jn eo.ex̄ de excessi.
p̄latoꝝ.c. Clerici.

Secūdū qđ ostendit grauitatem
vitij sodomitici est vociferatio.q̄tuor
q̄ppe peccata p̄cipue inueniunt̄:que
fortiter clamant dei vindictā poscen
tia. Primū est homicidaꝝ. Geñ.4°.
dixit deus ad Chaym. Ecce vox san
guinis fratris tui Abel: clamat ad
me. Secūdū est peccatū oppressaruʒ
viduaꝝ.vñ Exodi.22.dixit deꝰ. Ui
due ⁊ pupillo ñ nocebitis:si leseritis
eos:vociferabunt ad me:⁊ audiā cla
morē eoꝝ:⁊ indignabit̄ furor meus
contra vos. Tertiū est peccatū detē
toꝝ mercedis laborātium.et de hoc
Jacobi.5.c. Ecce merces opariorū:q̄
messuere regiones vestras que frau
data ē a vobis clamat.⁊ clamor ipso
rum in aures dñi sabaoth introiuit.
4m est peccatū sodomitaꝝ. vñ Ge.
18.dixit deus. Clamor sodomorum
multiplicatus est nimis.

Tertiū qđ ostēdit grauitatē vitij
sodomitici est punitio. Jnuenit̄ huiꝰ
sceleris quadruplex punitio. Prima
est Leuitici.2.vbi dicit̄. Qui dormi
erit cū masculo coytu femineo: vt̄q3
opatus est nefas:morte moriat̄:san
guis eoꝝ sup eos. Per legē insuper
ciuilē sodomitis infligit̄ pēa mortis
C.de adulterijs.§.Cū vir.⁊ in auctē
tico vt nō luxuriet̄ cōn nāʒ collatōe
.6. Secunda punitio sodomoꝝ fuit

nocte qua natus est christus. Tūc.n
omnes sodomite morte sbito pierūt
Hoc videt sentire Hiero. qui super
illo Ysaye.9.c. Habitātib9 in regiōe
vmbre mortis lux orta est eis.ait:lux
illa omnes isto vitio laborātes extin
xit:ne natura quam sumpserat tāta
immūdicia fedaret. Tertia punitio
peccati sodomitici est in pestilentijs:
quas frequent ꝑpterea immittit de9
vt p3.32.q.7.c.Flagicia. Quarta
punitio fuit in sodomis:de qua dice
mus in sequentibus:quid plura.Ab
hominabile vltra q3 dici pōt est pec
catum istud:adeo vt ferat a q̇busdā
ipsis demōibus detestādū: nā inter
demones aliqui inueniri dicuntur:
qui dum vitiu3 istud ꝑpetrat:nullo
pacto volunt esse pn̄tes. O scel9 nec
nominandū.O malū omni vitupio
dignum. O peccatum naturā macu
lans.O vitium spurcissimū: a cūctis
merito exprobrādū:dānat a gētilib9
Tantalus Rex frigioru3: qui rapuit
Caminedē filium Troy Regis dar
danioꝝ:vt eo abutēt. In dardania
regnauit Tros: a q° Troyani dicti
sūt. O quale dedecus qualisue igno
minia inter xp̄ianos tale quid cogi
taturi:vel dicturi dico. ve mundo a
scandalis.ve sodomitaꝝ conciuibus
ve quia excreuit hec ꝑditissima iniq̄
tas:ita vt pene oēs inuoluat stat9.

¶ Qualiter sodomoꝝ incēdiu3 fuit
Habrae reuelatum: qui orauit ꝑ po
pulo. ꝛ quia nō fuit populus dign9
liberari Habraā cū ꝑuenit ad nume
rum decem.nil dixit amplius.

Cap.secūdum.

Volens deus benedictus sodo
mitas pessimos iuste deuasta-
re secretum suū aperuit habrae dile
cto suo.de quo cōsiderare debemus
tria.

Primo amicitiam.
Secundo beniuolentiam.
Tertio prudentiam.

Quare deus voluit habrae reue
lare que sodomite faciebāt.

Primo cōsiderem9 in habraa3
amicitia3:q̇a meruit esse amic9
dei. Est vtiq3 hoc vnū de vere amici
tie signis qn̄ quis cōmunicat amico
secreta.vt plene posui in sermone de
amicitia in libro de ꝟtutibus. vnde
Ambrosius li.de officijs. Nil inquit
occultat amicus si ꝟus est. et sapiēs
ꝑuerb.25. Causam tua3 tracta cum
amico tuo.Tenēda tn̄ est semper re
gula Senece ad Lucillu3 dicētis Dia
cū amico delibera.s3 de ipso ꝑ̇us de9
igit ꝟus erat amicus: cui fidelitas
habrae notissima erat.Ideo dixit vt
ponit Geñ.18. Num celare potero
habraā que gesturus sum.dixit ergo
illi.O care habraā:clamor sodomoꝝ
ꝛ gomorreoꝝ multiplicat9 est:ꝛ pec
catu3 aggrauatū est nimis. descēdā
ꝛ videbo vtꝝ clamorē qui uenit ad
me opere complecterint.Sm oēs do
ctores deus cui nihil est abscōditum
hoc sic dixit in exemplū nostrum ne
p̄cipites sim9 ad ferēdas in ꝑximos
repēte sentētias ꝛ eos de facili morti
adiudicemus. de hoc est textus.2.q
.i.c.Deus omnipotens.

¶ De orōne habrae pro populo.

Secundo consideremus in ha
braā beniuolentiā ad ꝑximos

cum enim audisset vba dei dixit. D
de⁹ me⁹: nūqd pdes iustū cū impio
si inuēti fuerint qnquaginta iusti in
ciuitate: pibūt simul: et nō pces loco
illi: ꝓpter hos iustos si fuerint in ea:
absit vt rem hanc facias: et occidas
iustū cū impio. ait dn̄s. Si inuenero
in sodomis qnquaginta iustos: di
mittam omnē locū ꝓpter eos. at vo
habraā descendit ad. 45. deinde ad
. 40. deinde ad. 30. deinde ad. 20.
deinde ad. 10. auidus vt populus ab
illa plaga liberaretur.

¶ Qr decem psone faciūt populū.

Tertio cōsideremus in habraaz prudentiā: quia non descendit infra decem: ſm Nico. de lyra. hoc ideo fecit: qa decem faciūt populum neq3 videbatur conueniēs: vt vbi non inueniretur populus iustorū: indulgeret deus tot iniquis atq3 puersis.

¶ De terribili sodomoꝝ cōcrematōe Cap. tertium.

Iam dicendum est quomodo deus vltus est iniq̄tatē illoruz qui: vt sic dicam: taz diu fatigauerāt eius mēte: vbi tria cōsideremus.

Primo āgeloꝝ apparitionē.
2° Loth liberationem.
3° ciuitatū deletionem.

¶ De angelis qui apparuerunt habrae in specie iuuenum.

Primo cōsideremus āgeloruz apparitionē: dicit textus biblie abijt dn̄s. i. non apparuit: postquaz cessauit loqui: ⁊ habraā reuersus est in locum suū: venerūtq3 duo angeli sodomā vespere. Nico. de lyra venerunt inquit in assumptis corporibus in specie iuuenū sedēte loth in forib⁹ ciuitatis expectante alicuius hospitem aduentum: qui occurrens eis: adorauit. i. reuerenter suscepit eos: petens vt declinarent in domū suā: quibus ingressis: fecit cōuiuiū ⁊ comederūt Pro habenda aliquali intelligentia eoꝝ que hic dicuntur de angelis: notanda sunt tria. ¶ Primū ꝙ angeli non habent corpora sibi naturaliter vnita: vt docent omnes theologi in . 2. sentētiaꝝ. di. 8. ⁊ hoc ꝓbatur per Damas. ⁊ Dionysiū. Tamē contra hoc arguūt aliqui. Nam Origenes in libro periarchon dicit sic. Solius dei. i. patris ⁊ filij ⁊ spiritus sācti ve id ꝓpriū est: vt sine materiali sbstātia: ⁊ absq3 vlla corporee additionis societate intelligatur existē. Bernard⁹ etiam dicit omel. 6. sup cantica. Demus soli deo sicut imortalitatem sic incorporeitatē cuius natura sola nec ꝓpter se: nec ꝓpter aliud solacio indiget instrumēti corporei: liquet autez omnē spūm creatū corporeo indige re solacio. ⁊ Aug. in. 2. sup Gene. ad lit. ⁊ in. 3. de trini. ⁊ in. 8. de ci. dei. ⁊ in li°. de Eccles. dog. videtur asserē ꝙ angeli hn̄t corpa aerea ⁊ sbtilissima. ⁊ Greg. in omel. epiphanie nomiat angelū animal rōnale. his auctoritatibus rn̄det sanctus Tho. i. pte. q. 51. ꝙ aliqui estimauerunt: nullas sbstātias incorporeas esse: nisi corporib⁹ vnitas a deo: ꝙ quidam etiaz deum posuerūt esse animā mūdi. vt aug⁹ docet. li. 7. de ci. dei: sed qa hoc fidei catholice repugnat: que ponit deum super omnia exaltatū ſm illud psal. Eleuata est magnificētia tua sup celos. Origenes hoc de deo recusans

dicere. In aliis secutus est alioꝝ opinionem: sicut ⁊ in multis aliis deceptus fuit: sequēs antiquorū philosophorū opiniones. vnde Hierony. ad desiderium de illo inquit Origenes melior in bonis: peior in malis fuit: cuius hereses in libris piarchon quos ipse cōposuit maxime inueniri dicūt Mag. in hist. scho. sup gen̄. circa principium. Periarchon est liber in quo Origenes dixit. Christum adhuc in aere ꝓ demonibus pati debē: sicut in terra ꝓ hominibus passus est: nō tn̄ igit eius dictū ꝙ angeli habeāt corpora. Verbū ṽo Bernardi exponit ꝙ spūs creati indigent corporeo instrumēto: n̄ nāliter vnito: ſ ad aliqd assumpto: vt dicit. s. ꝓpt instructōez nostrā. Aug⁹ aūt loqt nō asserēdo ſ platonicoꝝ vtens opinione. Gre. ṽo nominat angelū rōnale animal methaphorice: ꝓpt similitudinē rōis Secūdū notādū ꝙ qdā dixerūt angelos corpora nūq̄ assumpsisse: sed oīa que in scripturis diuinis legūt de apparitōibus āgeloꝝ cōtigisse in visione ꝓphetie: hoc est ſʒ imaginez ſ hoc dictū Tho. repugnat intētioni scripture: illud enim qđ imaginaria visione videt est in sola imaginatōe videntis. vnde nō videt indifferēter ab omnibus: scriptura autez diuina sic introducit interdū angelos apparētes: vt cōiter ab omnibus viderent sicut angeli apparentes habrae: visi sunt ab eo: ⁊ a tota familia ei⁹ a loth ⁊ a ciuib⁹ sodomoꝝ. Simılit āgel⁹ qui apparuit Thobie: ab omnibus videbatur: exquo manifestuʒ fit ista cōtigisse ſm corporeā visionem: quia videtur id qđ positū est extra vidētē vnde ab omnibus videri potest. tali autem visione nō videt nisi corpus: cum g̃ angeli neqȝ sint corpora neqȝ habeant corpora sibi nāliter vnita relinquit ꝙ interdū corpora assumāt. Assumunt autem illa ex aere cōdensando ipsum ṽtute diuina: quātum necesse est ad corporis assumēdi formationem. nam aer condensatus figurari ⁊ colorari potest: Corpus ṽo assumptū ab angelo vnitur sibi: non qdem vt forme: sed sicut motori: repsentato per corpus mobile assūptuʒ sicut enim in sacra scriptura ꝓprietates reꝝ intelligibiliū sb similitudinibus reꝝ sensibiliūʒ describūt: ita corpora sensibilia diuina virtute sic formant ab angelis vt cōgruāt ad repsentādūʒ āgeli intelligibiles ꝓprietates: ⁊ hoc est angelum assumere corpus: ⁊ lʒ angeli nō indigeāt corpore assumpto ꝓpter seipsos: tn̄ assumūt corpora ꝓpter nos: vt familiarit cuʒ hominibus conuersando demōstrēt intelligibilem societatem: quā hōies expectant: cum eis habēdā in futura vita. hoc etiam ꝙ angeli corpa assūpserūt in veteri testamēto: fuit qđdā figurale iudicium: qđ verbū dei assūpturum esset corpus humanū. oīs eniʒ apparitiones veteris testamēti: ad illam apparitionem ordinate fuerunt: qua filius dei apparuit in carne Tertium notandum ꝙ sicut non est contra veritatem qđ in scripturis intelligibilia sub figuris sensibilibus describuntur: quia hoc non dicit ad

astruēdū: ꝙ itelligibilia sint sēsibilia: sed q̃a ꝑ figuras sensibiliū ꝓprietates intelligibiliū ſm similitudinē quādā dant̄ intelligi: ita n̄ repugnat ꝟitati sanctoꝝ angelorū: ꝙ corpora ab eis assumpta vident hōies viuentes: licz non sint. Non.n.assumūt̄ nisi vt ꝑ ꝓprietates hōis: ⁊ opum hōis spūales ꝓprietates āgeloꝝ ⁊ eorū spūali ope designant̄: qd̄ non ita congrue fieret: si ꝟos hōies assumerent: quia ꝓprietates eoꝝ ducerent in ip̄os homines: non in angelos: quare āgeli ꝑ organa assumptoꝝ corpoꝝ nō sentiunt: nec tamen illa organa sup̲flue sunt formata: q̃a nō sunt formata vt ꝑ ea angeli sentiant: ſ ad hoc vt per huiusmodi organa virtutes spūales āgeloꝝ designēt̄: sicut ꝑ oculū designat̄ ꝟtus cognoscitiua angeli: ⁊ ꝑ alia mēbra alie eius ꝟtutes: vt dicit Dionysius.vi.c.celestis ierarchie.

Ad historiam itaqꝫ reuertentes enarremus quid actū sit: ⁊ scribit̄ in textu biblie ꝙ viri ciuitatis a puero vsqꝫ ad senē vallauerūt domum: ⁊ dixerunt Loth. Educ viros illos huc: vt cog̊scamus eos: q̃bꝰ Loth obtulit filias: que nōdū cognouerāt viros: dicēs. Accipite illas ⁊ abutimini eis: viros aūt istos nō tāgatis. Hic querit̄ vtꝝ Loth sic faciēs peccauerit. Et q̃dam dicūt ꝙ nō: eo ꝙ de duobus malis minus est eligēdū. vt pꝫ di.iz.c.duo ⁊.zz.q.4.c. Iurauit.⁊.c. Nō solum. ſ Nico. de lyra dicit: ꝙ istud intelligit̄ in corꝑalibus seu tꝑalibus: nō āt in spūalibus: q̄m vt dicit Apoꝰ. Nō sūt faciēda mala: vt inde veniāt bōa ⁊ idē dicit̄.zz.q.4.c. Sic nō sunt. et zz.q.5.c. si q̊s vxorē. Quare illicitū fuit Loth cōcedē filias ad abusum. Caritas.n. est ordinata: ⁊ ideo nullꝰ debet cōmittere aliq̃d inordinatum vt p̄caueat a maiori peccato alteriꝰ. Loth ḡ nō potuit offerre filias suas quin consentiret peccato mortali: excusat̄ itaqꝫ a tanto: ſ nō a toto: tum ratione ꝑturbationis mentis in qua erat: tum quia vitio pessimo in suis ciuibus ⁊ violentie in hospitibus occurrere intendebat. Dū ḡ sodomite violentiam inferre temptarēt: ita vt vellent effringere portas domus angeli introduxerūt Loth clauserūtqꝫ hostiū: ⁊ eos q̃ foris erant ꝑcusserūt cecitate: a maximo vsqꝫ ad minimū. Nico. de lyra dicit: ꝙ ꝑcussi sunt cecitate non p̄uatione visus: sed acrisia. Mag. in histo. scho. Acrisia est: q̃ñdo homines habent oculos apertos: et non vident: qd̄ magi faciunt incantationibus. Fit insuper aliquando ꝙ homines rem habent in manu: ⁊ nō vident: ⁊ hec etiā est acrisia: ab a qd̄ est sine: ⁊ crisis iudicium.

¶ Secundo consideremus Loth liberationē. Dixerūt angeli ad Loth Omnes tuos educ de vrbe hac: delebimus enim locum istū: ⁊ ingressus Loth ad generos suos. ait eis. Surgite ⁊ egredimini: quia delebit dñs ciuitatem istam. Non est credendū vt ait Hieronymus his q̃ dicūt alias filias a predictis virginibꝰ Loth habuisse: habentes viros: que cū viris submerse sunt: sed generos vocat futuros generos. vñ hebrayca ꝟitas hꝫ Egressus ē Loth ad spōsos: q̃ noluerūt egredi: ⁊ visus est eis ludēs loqui

mane dissimulãte Loth exire appre
hẽsuz eũ cũ vxore sua ⁊ filiabus suis
statuerũt eñ angeli extra ciuitatem:
dicẽtes ne respicias retro: ß in mõte
saluũ te fac: q̃ ex pturbatõe nondum
pleue credẽs dño ait. nõ possum in
monte saluari: ne forte apprehendat
me malũ ⁊ moriar. Dicit Magist. in
hist. scho. Forte senex: mõtiũ frigora:
⁊ laborez vie horrebat. addit Loth.
Est hic ciuitas pua: ad quam fugere
sufficio: vt saluer in ea: ⁊ ait dñs. non
sbuertã vrbẽ p qua locut⁹ es: ⁊ ppẽ
vba Loth vocata est ciuitas illa Se
gor. i. pua: q̃zdiu autem fuit ibi Loth
dñs pepcit ei: ß vt dicit Ihiero. cõcussa
fuit bis terremotu. vñ Loth timens
egressus mãsit in mõte: ⁊ Segor p⁹
sbuersionẽ quatuor ciuitatum: tertio
terremotu absorta fuit. ¶ z° cõside
remus ciuitatũ deletionez. Egresso
Loth de sodomis: pluit dñs sup ci
uitates illas sulfurem ⁊ ignez. dicit
Nico. de lyra: q̃ ignis sulfureus hẽt
ardorem ⁊ fetorem ad significãduz
vitiũ sodomitaꝝ: qđ fetet vilitate: et
ardet ardore concupiscentie ⁊ sbuer
tit dñs ciuitates illas: ⁊ oĩs habitã
tes in eis. Uxor vo Loth respiciẽs
post se versa est in statuã salis: quaz
Josephus dicit se vidisse: dicunt he
brei q̃ hoc fuit q̃a peccauerat in sale:
vt sic pena rñderet peccato. Peteti
enim Loth sal p cõdimento cibi an
geloꝝ: quos hoĩes credebat: ipsa rẽ
nuit apportare: q̃a nõ hẽbat caritatẽ
ad hospites. perierunt itaq̃ in igne
oẽs vtriusq̃ sex⁹: q̃ erãt in ciuitatib⁹
illis totaq̃ regio cõuersa est in lacuz
de quo Jsidorus li. iz. ethimo. ait. q̃

dicit mare mortuuz: q̃a nihil gigni:
viuũ: nihil recipit ex gñe viuentium
Nã neq̃ pisces habet: neq̃ assuetas
aquis ⁊ letas mergendi vsu patitur
aues: ß ⁊ quecũq̃ viuentia mergẽda
temptaueris: quacũq̃ arte demersa
statim resiliunt: ⁊ q̃uis vehementer
illisa: statim excutiunt: ß neq̃ ventis
mouet resistente turbinib⁹ bitumine
neq̃ nauigatõis patiẽs ẽ: q̃a omnia
vita carẽtia in pfundũ mergũt: nec
materiã vllã sustinz: nisi q̃ bitumine
illustrat: lucernã accensam ferũt sup
natare: extincto lumine mergi. puto
q̃ sapiẽtissimus deus statuerit lacuz
illum tam admirandis pprietatibus
sociari: vt sic magis occasionẽ hẽant
homines cognoscendi vtutem ⁊ po
tentiam dei. Ipsa ĝ sodomitas de
leuit nec passa est regionẽ illorum in
lacuz conuersã: vt tactũ est: vllo vnq̃
tpe habitabilẽ fieri. Caueãt ĝ q̃ chri
stiano nomine decorant: ne tãto cri
mine irretiti: deũ celi pturbẽt: ⁊ indu
cãt vt iudicet illos: ⁊ vberet flagello
suo. A quo nos misericordit liberet:
qui est benedictus in secula seculoꝝ.
Amen.

¶ Sermo vndecim⁹ de iudicio dei contra pharaonem et Egyptios: in populum iudeoꝝ seuientes.

Que repetimus frequẽti⁹
de iudiciis dei viuentis:
vident his: q̃b⁹ lapidea
corda sunt: ⁊ adamãtina
friuola esse: ineptaq̃ ⁊ abiciẽda. aiũt
. n. illa pficta inuẽtaq̃ esse: vt sic vul
gares terroribus quatiãt: ß pfecto

rerum gestaꝝ experientia docet ipsos
velint nolint esse mentitos. Offert
nãq; scriptura sancta vndiq; aptissi[a]
exẽpla ⁊ manifesta: in quibus luculẽter
cognoscẽ possum[9] q̃ terribilis om-
nipotẽs deus fuerit: et q̃dẽ sepi[9] con̄
peccatores illũ spnẽtes: inter q̃ extat
illud vnũ: de quo in pñti ſmone eri
mus disceptaturi: qñ. s. tot plagis ꝑ
cussit Pharaonẽ ⁊ p̄plm egyptioꝝ
ꝓpter delicta ⁊ facinora sua. Quare
de iudicio dei contra Pharaonem
locuturi: tria misteria de illo ꝓponi
mus ꝑcurrenda.

Pri[9] dr̄ p̄pli Jsrahelitici afflictio.
2[m] Moysi diuina electio.
3[m] pharaonis ⁊ suoꝝ punitio.

Qualiter Pharao ⁊ Egyptij cru
deles erant populo iudeoꝝ.

Cap. p̄mum.

Peccauit Pharao contra p̄plm
dei: ⁊ Egyptij fecerũt similiter
neq; arbitrãdũ est illũ Pharaonem
fuisse: sb quo Joseph taz gloriose sb
limatus est: qui vt dicit Uincentius
in speculo historiali: Jlle dictus fuit
Mefres: post quem ⁊ multi alij pha
raones regnauerũt successiue in egy
pto: vsq; ad istũ Pharaonẽ Ameno
fis nominatũ: q̃ in iudeos acriter in
surrexit: qđ vt melius innotescat: Jn
hoc misterio de populo iudaico tria
considerare debemus.

Primo multiplicationem.
Secũdo ꝑsecutionem.
Tertio aggrauationem.

Qualiter multiplicatus est popu
lus iudeorum.

Primo cõsideremus illius p̄pli
multiplicationẽ: dicit̃. n. Exo.
.i. ca. Filij Jsrahel creuerũt: ⁊ quasi
germinantes multiplicati sunt: ⁊ ro
borati nimis: ipleuerũt terrã. ⁊ Aug.
15. li. de ci. dei dicit. Ex vno Habraã
nõ multo ãplius q̃dringẽtis annis
multiplicatio hebree gentis tanta ꝓ
creata est: vt in exitu eiusdem populi
ex Egypto: sexcenta millia hominuz
fuisse referãt bellice iuuẽtutis: ſm ãt
magistrũ in hist. scho. ⁊ colligitur ex
12. c. Exo. habitatio filioruz Jsrahel
in egypto fuit q̃dringẽtoꝝ triginta
ãnoꝝ: sed nomine Egypti intelligẽ
dus est omnis incolatus eoꝝ q̃ ince
pit a ꝓmissione Habrae facta in via
Mesopothamie. 2° cõsideremus
illius populi ꝑsecutionẽ. quare scilicz
Pharao ⁊ Egyptij ꝑsequebãt Ju-
deos: ⁊ dicit Josephus ꝙ Egyptij in
uidebãt eis ꝓpter ꝟtutẽ ingenij ⁊ la
boris industriã ⁊ affluentiã opum ⁊
sobolis nobilitatem. 2[a] rõ assignat
Exo. i. vbi dr̄ ꝙ pharao dixit: p̄plus
Jsrahel fortior ẽ nobis: opprimam[9]
eũ ne multiplicatus insurgat contra
nos: vel adulãdo hostib[9] nr̄is exeat
liber. 3[a] rõ põit in glo. sup Matheũ.
ꝙ diabolus ꝑsagiens xp̄m nascituꝝ
ex hebreis populũ extinguẽ nitebat
incurrebãt g̃ simul inuidia populi. ti
mor Pharaonis ⁊ malicia diaboli.
3° cõsiderem[9] illi[9] populi grauatões
Jmposuit pharao illi populo g̃ues
angarias opum ſm Mag. in histo.
scho. q̃bus fracti nõ vacarẽt ãplexib[9]
⁊ magistros opum ꝑfecit Egyptios
vt duri[9] affligerẽt eos. Cõpellebant
coquere lateres: ex quibus ãpliarent
ciuitates scilicet Phiton: ⁊ ramessen
que erant in finibus Egypti: ⁊ forti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

ficauit eas Pharao: ponēs ibi arma
tos: ne q̄s posset ingredi vel egredi
sine regis nutu. Aliud opus nō tam
graue q̄ȝ seruile imposuit eis vt lutū
plateaꝝ ⁊ sordes vicoꝝ cophinis ex
portarent: de quo in ps̄. Manꝰ eius
in cophino seruierūt. 3ᵐ etiā addit
Josephus: vt. s. fluuiū ꝑ multas deri
uatōes diuiderēt: ⁊ circūdarēt ciuita
tes fossatis. Quāto magis āt oppri
mebāť: tāto magis deo auctore mul
tiplicabāť. Qđ videš Pharao p̄cepit
obstetricibꝰ hebreorum: Sephore et
Phae: que ꝫm Nicol. de lyra erant
Egyptie: ⁊ p̄erāt multitudini obste
tricuȝ: vt masculos hebreoꝝ obstetri
cādo interficerēt: ⁊ abortū factū mē
tirenť: feminas aūt reseruarēt. Dicit
Mag. in histo. ꝙ hoc factū est: tum
q̄a femine nō poterant surgē contra
Regē: tuȝ quia volebant illas ad lu
xuriā Egyptioꝝ: tū q̄a erant vtiles
ꝫȝ Nico. de lyra ad aliqua opa que
Egyptij facē nesciebāt. In tot anga
rijs: in tot laboribꝰ nō saciebatur cru
delitas Pharaonis. Quinimo cum
obstetrices qđ ordinauerat facē no
luissent: dicētes hebreas mulieres ar
tē obstetricādi hr̄e: ⁊ absq̄ȝ illis parē:
p̄cepit Pharao oi populo suo dicēs
Quicq̄d masculini sexus natū fuerit
. s. đ iudeis: in flumē proicite: ⁊ q̄cq̄d
feminei reſuate. O q̄ȝtꝰ erat meror:
quātusue luctus hebreoꝝ: quot lamē
ta: quot gemitus clamabāt ad deū
creatorē omniū. Miserē nostri dn̄e.
miserere nostri: subueni nobis: et fer
ꝑeūtibus opeȝ: adiuua nos deus sal
lutaris noster: ⁊ ꝓpter gloriaȝ nōis
tui dn̄e libera nos: nec patiaris nos
tā dure vexari ac molestari.

¶ Qr deꝰ exaudiuit clamorē populi
Judaici: ⁊ elegit Moysen ducem et
liberatorem. Cap. z.

Non derelinquit in se sperātes
deus: qui si quādoq̄ȝ illos pati
secreto suo iudicio sinat: tandem sue
misericordie venā aperire nō desinit
voluit ꝙ̊ pro pietate sua populum in
afflictione clamātē exaudire. elegitq̄ȝ
Moysen ducem ⁊ liberatorem queȝ
amplissimis p̄rogatiuis donare di
gnatus est: vt autem hoc clarius ha
beatur bene est: vt de hoc Moyse in
hoc secūdo misterio tria cōsidēmus.
Primo generationem.
Secundo p̄seruationem.
Tertio vocationem.

¶ De natiuitate ⁊ ortu Moysi qui
natus est ꝫm bn̄placitum dei.

Primo cōsideremus Moysi ge
nerationem. Natus quippe ē
Moyses ꝫm beneplacitum diuinuȝ.
dicit nāq̄ȝ Exodi. z. ca. Egressus est
post. hic vir de domo leui et accepit
vxorem stirpis sue que cōcepit et pe
perit filium. dicit Nicola. de lyra ꝙ
ista acceptio non potest intelligi de
acceptione in matrimonio q̄a diciť
post hic. i. post preceptum Regis de
pueris ſbmergēdis. nā āte illud p̄ce
ptū vxor pepat Aaron q̄ natus fuit
an̄ Moysen ānis tribꝰ qđ ꝓbať exo.
7. c. vbi dr̄ ꝙ moyses. 8o. erat ānoꝝ
⁊ Aaron octoaginta triuȝ qn̄ locuti
sūt ad Pharaonē. Jō Josephꝰ ⁊ alij
dicūt ꝙ ista acceptio intelligitur de
copula. quia ꝓpter edictum Regis.
Multi seperauerunt se ab vxoribus:
quantum ad carnalem copulam:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

magis eligētes nō generare:ꝗꝫ ꝙ filij
statim nati submergerēt in flumine.
Et dñs āmonuit Auirā prēz moysi
in somnis: ꝙ secure ad vxorē accede
ret: quia ex illa filiū gñaret: q̇ populū
esset liberaturus: ⁊ sic eam cognouit
cōcepit ꝗ̊ vxor Auiram: ⁊ pepit filiū
ſm Mag. in hist. scho. silentio eo ꝙ
non multū doloris ptus ei intulerit
nec absurdū aut impossibile id cēseri
debet qm̄ Plutarchus refert in vita
Ciceronis: ꝙ quādo in lucem venit
Tullius: nullo puerperij dolore tertio
Kal. Januarij natus est. Abscōdit ꝗ̊
mater Moysen tribus mēsibus. Re
fert Aug. 18. li. de ci. dei. 39. ca. ꝙ eo
tpe quo Moyses natus est: fuisse re-
pit Athlas ille magnus astrologus
Promethei frater: maternus auus
Mercurij maioris: cuius nepos fuit
mercurius termegistus. ¶ 3° cōside-
remus Moysi pṽuationē: pseruauit
illū deus a piculis: ne violēta morte
occideret: vt enim inq̇t Nic. ď lyra.
q̇a inq̇sitiōes fiebāt in domibus: nō
potuit vltra illū abscondere mater.
Quare cōpulsa sūpsit fistellā scirpeā
vt dr̄ Exodi. z. c. i. capsellaz de iūcis
contextā ⁊ rotūdā. vt dicit Magist.
in historia: ⁊ liniuit eaz bitumine: ac
pice: ⁊ ponēs intus infātulū: in corre
pto ripe euz exposuit: ne impetu flu-
minis raperet: stāte ꝓcul sorore puula
Maria: ⁊ expectāte rei exitū: ex mr̄is
p̄cepto ſm magistrum in historia: ⁊
ecce descendit filia Pharaonis: vt la
uaret in flumine: que vidēs fistellaz
afferri fecit ⁊ aperiri: videnſqꝫ puulū
vagientē miserta est eius dicens: de
infantibus hebreoꝝ est. Refert Jo-
sephus ꝙ tante pulchritudinis erat:
vt null⁹ adeo seuerus esset: q̇ aspiciēs
illū nō diligeret: multiqꝫ de post dū
cernerēt cū p plateā ferri occupatōes
in q̇bus studebāt desererēt. Dū igit
susceptū pueꝝ expositū: vt Joseph⁹
narrat alique Egyptie vellēt lactare
nolebat illarūz suggere mām̄as. At
Maria soror dissimulās ꝙ frater ei⁹
esset: dixit filie Pharaonis. Uis dñā
vt aduocem aliquā hebreā: que dixit
sic. vocauitqꝫ mr̄ez cui illa ablactādū
tradidit filiū: ꝓmisitqꝫ mercedē. Su
scepit mulier ⁊ nutriuit pueruz: adul
tūqꝫ tradidit filie Pharaonis: Que
adoptauit illuz in filiū: vocauitqꝫ no
men eiūs moyses: dicēs: q̇a de aqua
tuli eū ſꝫ mag. in hist. scho. Egyptij
mos aquā: is saluatū dicunt. Addit
magister in hist. scho. ꝙ dū quadaz
die Pharaōi filia obtulisset moysen
⁊ vt ipse eū adoptaret: admirās rex
pueri venustatē: coronā quaz fronte
gestabat capiti illius imposuit. Erat
autem in ea Amonis imago fabre
facta: puer aūt coronā ꝓiecit in terrā
⁊ fregit. Sacerdos aūt heliopoleos
a latere regis surgēs exclamauit. hic
est puer quem nobis deus occidēdū
mādauit: ⁊ voluit irruere in euz: sed
auxilio Regis liberatus est: etiā psua
sione cuiusdaz sapientis: qui p igno-
rātiā hoc factū esse a puero asseruit:
in cuius rei augmentū cum prunas
allatas puero obtulisset: puer eas ori
suo apposuit: ⁊ lingue sue sūmitatem
igne corrupit. vnde ⁊ hebrei euz im
peditioris lingue fuisset iñ ꝓcessisse
autumāt. postq̄ꝫ xpo creuit vt hr̄ exo.
z. c. āpli⁹ fact⁹ robust⁹ vidit q̄dā die

vnū de Egyptiis verberātez quēdam Hebreū: et Moyses respiciēs huc atq̃ illuc: vidēs q̄ nullus adesset interfecit eū: et abscōdit in sabulo. dicit Nico. de lyra q̄ hebrei tenēt: q̄ iste q̃ erat percussus ab Egyptio: fuit vir Salomith: que erat pulchra nimis: vt pz numeri. 24. c. Egyptius aūt ille erat vnus ex ppositis q̃ ordinauit q̄ hebreus in aurora surgēt: et veniret ad opa: at ille domuz adiens ad Salomith: adhuc in lecto iacentē accessit que credēs eē virz: accepit eū: postq̃ vero innotuit sibi pditio cōquesta est viro: quare vir rixabat cū illo Egyptio: et ille verberabat eū. Moyses aūt ex reuelatōe dei sciebat se esse electū ducē et defensorē illius populi. itaq̃ sine peccato interfecit illum. Altera die vidit duos hebreos rixātes: et dū argueret euz q̃ fecerat iniuriā. rn̄dit Quis te cōstituit in iudicē super nos num occidere me vis: sicut heri occidisti Egyptium. Audiuit Pharao verbū hoc: et querebat occidē moysen q̃ fugiēs p desertuz venit in terram Madian: seditq̃ iuxta puteū. Erant aūt sacerdoti Madian. i. pmati: qui āntiqtus sacerdotes appellabant: maiores et pncipaliores septē filie: Ipse vero dicebat Raguel agnominatus Jetro que venerāt vt haurirēt aquā gregibus suis: dicit magister in hist. scho. Officiū. n. gregū alendoz tunc erat etiā mulieꝝ. Superuenientes vero pastores reppulerūt eas: quos prohibuit Moyses ab iniuria virginuz: et adaquauit greges eaꝝ: que maturius solito redeūtes: rogauerūt prēm ne bn̄ficiū pegrini retributione puaret vocatusq̃ Moyses iurauit q̄ habitaret cū illo et accepit vxorē filiam eius Sephorā que pepit ei Gessen. qd̄ sonat aduena: eo q̄ in exilio genuerat eū. pepitq̃ alteꝝ quē dixit heliaczar. i. diuinū adiutoriū. Deditq̃ ei socrus omnē curā gregū suoꝝ in q̃bus sm̄ Mag. in hist. omnis āntiqs barbaris erat possessio. ¶ 3º ɔsideremus moysi vocatōez: nō. n. a seipso psumptuose grādia ē agressus: sed a deo vocatus. Nā dum pasceret greges ouium in deserto. vt notat Exodi. 3. ca. venit ad montē Sinay: qui sm̄ Magr̄m in histo. scho. in quadaz sui pte dictus est Oreb: et apparuit ei dn̄s in flāma ignis de medio rubi qui ardebat et nō cōburebat. Uocauitq̃ dominus Moysen. et ait Moyses. Uadam et videbo visionē hāc magnaz: et vocauit eum dn̄s de rubo. et ait. Moyses Moyses. Qui rn̄dit assum. et dn̄s. Tolle calciamēta locus eniz in quo stas terra sancta est. Ego sum deus Habraā. deus Ysaac. et deus Jacob vidi afflictōez populi mei in egypto et descēdi vt liberem eū. veni. mittaz te ad Pharaonē. Sūt et alia multa in textu biblie in q̃bus luculent oñdit q̄ deus Moysen ducē illius populi elegit cui in socium dederit Aaron fratrem eius. Confundant ergo illi qui deceptorem et seductorē accusāt Moysen et criminant illuz quasi ex vi ingenij et artis magnalia que de ipso pdicāt fecisse. Cōtra quos ē scriptura diuina tā veteris q̃ noui testamenti put expressius posui in q̄dragesimali de penitentia in smone de obedientia dei.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

¶ De varijs plagis ⁊ flagellis egypti. Cap. tertiū.

Dicendū hoc tertio loco restat de varijs dei iudicijs: quibus omnez Egyptū ⁊ Pharaonez iuste concussit: qđ vt plenius intelligatur tria considerare debem⁹.

Primo Pharaonis obdurationē.
2° magoꝝ opationem.
3° Egypti plagationē.

¶ Primo cōsiderem⁹ Pharaonis obdurationē. Cū. n. Moyses et Aaron coram Pharaone locuti fuissēt mādata dei: fecissentq̃ signa: indurauit Pharao cor suū: ⁊ vt dicit. 23. q. 4. c. Nabuchodonosor: ipsis flagellis durior est effectus: ⁊ perijt. Hac occasione querit a doctorib⁹: vtrū obduratio sit a deo. Et ꝙ sic pz. q̄a exodi. 4. c. dixit deus. Indurabo cor Pharaonis. ⁊ Exodi. 9. ⁊. 10. ⁊. 14. Indurauit deus cor Pharaonis. ⁊ Isaye 63. scribit. Indurasti cor nostrū ne timeremus te. ⁊ ad Ro. 9. Apo⁹. ait Cuius vult de⁹ miseret: ⁊ quez vult indurat. Sed contrariū ꝓbari pōt. dicit. n. ꝓpheta. ps. 94. Nolite obdurare corda vestra. ⁊ Iheremie. 5. ca. cōquerit deus dicēs. Indurauerunt facies suas supra petram: ⁊ noluerūt reuerti. ⁊ exodi. 17. c. Indurauerunt ceruicem suam ne audirent me: ⁊ ne accipent disciplinaz. ergo videt ꝙ induratio sit a ꝓpria malicia. Rndet Bo. di. 40. i. li°. ꝙ obduratio vno modo dicit culpam: ⁊ sic ſm Aug⁹. li. de p̄destinatiōe sanctoꝝ. Obduratio nil aliud est: q̃ȝ dei obuiare mādatis: et glo. ad Ro. 2. c. Obduratio ē obdurate mētis in malicie pertinacia: per quam fit hō impenitēs: hec ē ab hōie nō a deo: q̄a vt ꝓbatū ē deo auctore nō fit hō deterior. Alio modo obduratio dicit penā: ⁊ quia omnis pena iusta est ⁊ ordinata: sic obduratio est a deo: que nihil aliud ē q̃ȝ sbtractio gratie qua hō nō est dignus: q̄a illa abuteret: ꝓpterea de multis dic de⁹ id ps. Dimisi eos ſz desideria cordis eoꝝ: ibūt in adinuētiōib⁹ suis. Hinc Aug. ait. li. de libero arbitrio. Indurauit de⁹ Pharaonē iusto iudicio: ſz ipse se libero arbitrio. Vñ cū audissz relata p moysen ⁊ Aaron: vidissetq̃ vgam cōuersaz in colubrū: ⁊ rursus colubrū cōuersum in vgam. Iussit affligi populū ne darēt eis palee: sed ipsi acq̄rerēt: ⁊ redderēt numeruz laterū cōsuetū.

¶ Secūdo cōsiderem⁹ magoꝝ opationē. Nam vt dicit Exodi. 7°. ca°. Magi Pharaonis ꝓiecerūt virgas in terram: que verse sunt in serpētes Sed hic difficultas nō pua orit vtꝝ ille vge ꝯuerse sunt in veros ſpētes ⁊ quidā dicūt ꝙ ibi nō fuerunt veri serpētes: sed fuit tātū quedā delusio q̄a vt dicit Aug. 3. de trinitate. Nō est putādū istis trāsgressorib⁹ āgelis ad nutū seruire: hāc visibiliuz mām rerum: sed soli deo. Nō istoꝝ est: q̄a fortior erit diabolus tpe Antichristi q̃ȝ nunc: ſz tūc mēdacit opabit: vt dic Aug. 2. li. de ci. dei. c. 19. ⁊ Ap⁹. etiā scribit ad Th. 2°. c. Cuius aduētus erit ſm opationez Sathane in oib⁹ signis ⁊ ꝓdigijs mēdacibus. Vñtñ Alexander in. 2. li. soluit dicēs ꝙ cū in mendacio duo intelligant. s. falsitas ⁊ intentio fallēdi: in miraculis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Antichristi aliquñ erit falsitas ex pte rei: aliquñ erit ỽitas ex pte rei: nõ tñ ex pte intẽtõis. Intẽdet quippe decipe hõies: ⁊ facẽ credere se esse deũ. Sic opa magoꝝ Pharaonis erãt ỽa ex pte rei: ſ; mẽdacia ex pte intentionis Intẽdebant nãq; ipsi: vt vidẽtes crederent: ꝙ opa sua pcederẽt volente deo: sicut opa Moysi: tamen vt dicit aug. li. 8. de ci. dei. c. 10. Faciebãt illi venefitijs. i. incãtatõib⁹ magicis: qb⁹ sunt angeli mali: hoc est demones dediti. Alij dicunt ꝙ cõuersio ỽgaꝝ in ſpẽtes fuit ſm apparẽtiaz: ⁊ tamẽ ibi fuerunt veri serpẽtes: qa demões ppria ỽtute dimissi: poterãt virgas a magis piectas p motuz localẽ imperceptibiliter sensui hũano tollere: et loco eaꝝ ſpentes aliũde portãtes ſb ponẽ videm⁹. n. ꝙ aliqui p ſbtilitatẽ manuũ ⁊ motum localem: aliqua sic trãsmutãt ꝙ hõies nõ pcipiũt multo fortius demones. Nõnulli ỽo referunt ꝙ ibi fuit ỽa cõuersio ỽgarum in serpentes: ⁊ hoc dicit Strabo in glosa. Modũ aũt assignat Alexãder in. z. ⁊ Nico. de lyra sup hoc passu. Nã demones p motũ localẽ possũt applicare actiua naturalia passiuis ⁊ sic sequũt effect⁹ nãles: sicut applicatis lignis ad ignem p manum hõis generat ignis in materia lignorum illa tñ generatio est ab igne: sicut ab agente pprio: ⁊ ab applicante ligna ministerialiter tãtuz. Si obiceret qa in textu dicit. Deuorauit ỽga ỽgas q̃ non erant serpentes. Rndet Aug. ꝙ istud dictũ fuit inicialit ⁊ finaliter ꝙ vicz ex ỽga Moysi fact⁹ est ſpẽs: ⁊ in ỽgam redijt. similiter virge magoꝝ potuerũt dici ỽge inicialiter: ſ; nõ finaliter. Ideo ỽga Aaron deuorauit. i. abstulit eis potestatẽ redeũdi in ỽgas: quia ⁊ si aliquo modo esset ordo naturalis: vt ex ỽgis fierẽt serpentes: nõ tamen econuerso.

¶ Tertio cõsideremus Egypti plagationẽ. Uoluit nãq; de⁹ flagellare Egyptũ decem plagis. Prima ponit Exodi. 7. c°. Aqua fluminis ỽsa est in sanguinẽ: ⁊ pisces qui erant in aqua mortui sunt diebũs septẽ. dicit Mag. in hist. ꝙ fuit sãguis in omni terra Egypti in fluuijs: riuis: ⁊ paludibus: ⁊ in vasis domoꝝ: tã ligneis q̃ saxeis: foderũtq; puteos Egyptij p circuitũ fluminis: ⁊ inuenerunt sanguinez. Refert Iosephus ꝙ hebreis erat fluuius potabilis: ſ; esset mutat⁹ Egyptijs ỽo nõ solũ colore sed etiã sapore amaro cruorẽ pferebat. ¶ 2ª plaga notat Exo. 8. c°. Ascẽdit multitudo ranaꝝ: operuitq; totã terram Egypti. Asserit Iosephus ꝙ orte in breui moriebãt: et putrescẽtib⁹ cadaueribus fetor nimis noxi⁹ exhalabat ex aqua: imo quasi quedã domestice domos intrãtes sic in cibis ⁊ potib⁹ ⁊ lectis inueniebãt. ¶ 3ª plaga adhuc ãnotat Exodi. 8. c. ꝙ omnis pulvis terre ỽsus ẽ in sciniphes p totã terrã Egypti: molestãtes hõies ⁊ iumenta. Mag. in hist. scho. dicit. sũt sciniphes musce adeo ſbtiles: vt visũ nisi acute videntis effugiant. Addit Iosephus ꝙ innumera multitudo pediculoꝝ Egyptijs pullulauit ex interioribus ebulliens: quos nec lauacris nec medicamẽtoruz vnguentis exterminaee poterãt. Nã vt recitat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Mag. in hist. multis plagis pt̄ decē famosas credibile est ꝑcussos Egyptios. ¶ 4ª plaga fuit: q̄a venit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ ponit mag. in hist. ꝙ q̄dā egyptioꝝ inter hec flagella timentes egyptuz ꝑituram egressi sunt: vt Cecrops: q̄ ingressus greciam vrbem condidit: que postea dicta est Athene. Credit̄ etiā cadē tēpestate: egressus Dionysius bachus: qui ꝛ agros cōdidit: et vsuz vinee grecis dedit. ¶ 5ª plaga describit̄ Exodi. 9. c. mortua sūt oīa animātia Egypti: de filijs Israhel n̄. Nic. de lyra inq̄t. Intelligit̄ de illis qui erant in cāpis. Sz Mag. in hist. dicit: ꝙ de illis que erant in domibꝰ quia que in pascuis post grandines ꝑierunt: vel forte determinādū non est: quia sine multo tp̄is interuallo forte hec facta non sunt: ꝛ potuerūt aliūde habere iteꝝ animātia: non. n. est credēdum ꝙ hodie vna plaga et cras alia ꝑcussi sunt: sed forte per q̄nquēniū vel ampliꝰ vel minus. ¶ 6ª plaga fuit: q̄a facte sunt vesice turgētes in hominibus ꝛ iumentis. ¶ 7ª plaga fuit: q̄zdo venerūt tonitrua ꝛ grandines: ꝛ deuastauerūt ƀz mag. ordeuz ꝛ linū: q̄a erāt in spica triticū ꝛ far non. ¶ 8ª plaga venit locusta ꝛ deuorauit frumentū: q̄a in quoliz mense Kalendarij duo dies atro colore tanq̄z abhominādi signati sunt Ideo nota ƀm Mag. ꝙ Egyptiaci ideo dicunt̄ q̄a in his passa est Egyptus. Ob q̄d voluit mater ecclesia illos in Kalēdario poni vt diuina miracula semꝑ nobis exēplo sint. Mathematici ṽo dicūt ꝙ ꝑitissimi egyptioꝝ astrologi: quasdā cōstellatōes nociuas hūanis actibus in singulis mēsibus deph̄ēderūt: quaꝝ cōstellationū puncta vulgus ꝓpter impitiā vitare non poterat: qua ꝓpt̄ cautum est: vt tota dies obseruaret̄ ꝓpt̄ horā illius abhominabilis lucis. i. dei: sed hoc obƀuari ꝓhibitū est. 26. q. 7. ca. Nō obseruetis. ¶ 9ª plaga habetur Exodi. 10. c. Facte sunt tenebre horribiles in omni terra Egypti: vbi aūt filij Israhel habitabāt lux erat. Nic. de lyra. Dicūt̄ horribiles: q̄a visione imaginaria videbāt ulta fātasmata vt terrerēt̄. ¶ Decima plaga fuit ꝑcussio ꝛ mors p̄mogenitoꝝ: quādo Moyses expletis omnibꝰ que deus iusserat: ꝛ acceptis vasis aureis ꝛ argenteis mutuo ab Egyptijs: factum est noctis medio: ꝑcussit dn̄s omne p̄mogenitū in terra egypti: nec erat domus in qua non iaceret mortuus Dicit Mag. in histo. ꝙ executio ista facta fuit ꝑ manuz boni angeli: q̄ apparuerat Moysi in rubo: in persona dei. aug. tn̄ suꝑ illū locū p̄s. Immissiones ꝑ angelos malos ait: possimꝰ sine dubitatōne malis angelis attribuere mortes peccatoꝝ. Nocte igit̄ illa ꝯgregato omni populo iudeoꝝ p̄cinxē se ad iter: ꝛ mane oēs insimul̄ iter arripuere. In egressu ṽo coruz vt dicit mag. facto terremotu multa templa Egypti cū suis idolis corruerunt. Adhuc aūt factuz est: ꝙ Nilus p̄ter solitum inūdās: terrā in qua sepulchruz Joseph erat cooperuit. Tenebant̄ autem Judei ex iuramento asportare ossa eiꝰ. Tūc Moyses scripsit in lamina aurea: nomē domini

.l.

Thethagramaton: que iniecta aque supnatauit: vsq3 dū veniens stetit supra: vbi erat sepulchrū: ꝛ effodientes sustulerunt ossa. Nico. de lyra super iz. c. Exo. hoc impugnat dicēs. que dicūt̄ de Nilo et ossibus Joseph: videt̄ esse ficticia: tū q̄a glose hebrayce ꝛ Josephus talia nō dicūt: liȝ imponat̄ eis ab illis q̄ libros eoꝝ nō viderunt: tū q̄a vna de causis quare ossa Joseph remanserūt in Egypto fuit: vt p eius sepulchruȝ memoria beneficioꝝ eius apud Egyptios diuti⁹ remaneret: ꝛ sic populus Jsrahel miti⁹ tractaret̄. Jdeo nō ē v̄isimile ꝙ ossa ei⁹ essēt posita in pratis vel in cāpis vbi aque possent inundare: ſ; in loco valde solēni ꝛ celebri: vbi aque non possent inundare: maxime cum tp̄e mortis eius esset potētissim⁹ ꝛ Regi ꝛ populo p̄dilectus. v̄ūtn̄ hec rō infringi potest de facili: eo ꝙ non est incōueniēs: qn̄q3 aquas: ꝛ maris et fluminuȝ: p̄ter spem ꝛ vltra solitum inundare. Arist. p̄mo metha. tc̄tatu vltimo ſm nouā trāslatōem: ſm v̄o veterē est in secundo: dicit. Nō semp aūt eadē loca terre neq3 aquosa sunt neq3 arrida: ſ; p mutat̄ ſm fluuioꝛuȝ gn̄atōes ꝛ defectus: ꝓpter qd̄ ꝛ que circa arrida pmutat̄: ꝛ mare: ꝛ non semp hic q̄dē terra: hic aūt mare pseuerat omni tp̄e: ſ; fit mare q̄dem vbi arrida: vbi autē nūc mare: iteruȝ hic terra: ſ3 tn̄ quedā ordinē putare opȝ hoc fieri: ꝛ periodū idē ſm Arist. vr ꝙ cā istaꝝ mutationū sit mot⁹ celi: cū sole ꝛ stellis: ꝛ planetaꝝ piūctōes Jnuenim⁹ nāq3 ꝙ tp̄e Gregoꝛij scōi vt narrat Ricobaldus in cronica diluuiū Rome ꝓpter aquas Tiberis: qui tātuȝ intumuit: vt in via lata ad hōis staturā ꝛ semis fuēit: durauitq3 diebus septē: letanijs adū ē ad deuȝ ꝛ cessauit. Jteruȝ āno xpi millesimo ducētesimotertio terremot⁹ in creta pmaximus mare adeo concussit: vt aquas maris impulerit in ciuitatem Caridiā tāto impetu ꝙ omnia edificia ruinauit: om̄s hōies fere occidit. moꝛ adeo retrocessit mare ex portu vrbis: vt vbi aqua ꝓfūda erat: tunc nulla videret̄ arene fūdi maris oculis hominū patuerūt. Anno ab vrbe cōdita q̄ngētesimo flumē Tibris vlt̄ solitū intumescēs Rome edificia in plano posita deleuit. Sic potuit illa Nili inundatio esse singularis: ita vt sepulchrū Joseph coopuerit: sed ista ad rem nō faciūt. Nos tātū ea que scriptura tradidit ꝓseq̄mur. egressus ḡ fuit Moyses cū illa multitudine ꝛ puenit ad mare rubrū. Pharao autē secutus est cū certis currib⁹ ꝛ eq̄tib⁹ q̄nquaginta millia ꝛ trecētis millib⁹ peditib⁹ armatoꝝ. Leuātes oculos iudei. ꝛ timuerūt valde. q̄a nec fugē poterāt nec pugnare. eo ꝙ inermes erāt. quos cōfoꝛtauit Moyses. ꝛ de mādato dei tetigit mare. ꝛ aqua diuisa est. et popul⁹ dei ptransijt sicco vestigio. Nec hoc discredēdum dicit Josephus cū Alexādro Macedoni. ꝛ exercitui ei⁹. Dariū insequēti mare Pāfilicuȝ diuisum fuisse legat̄ deo volente q̄ p eū persaꝝ regnū deleri volebat. Egyptij v̄o transire tēptantes omnes pierunt. qm̄ aque que velut muri fuerant diuise ex miraculo dei iterum vnite sunt et coniuncte.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Sicq̧ turpit Pharao ⁊ oēs sui exercitus in mari rubro pierūt. Dicit āt Paulus Horosius. li°. i. sic q̄ extant nūc certissima hoꝝ monumenta gestoꝝ: naz tractus curruū rotarūq̧ signa orbice: nō solū in litore: sed etiaz in ꝓfundo: quousq̧ visus admittit ꝓuidentꝰ: ⁊ si forte ad tēpus vel casu vel curiositate turbant: cōtinuo diuinitus in pristinā faciē ventis fluctibusq̧ reparāt. hec ille. Timendus ḡ ab omnibus ē deus: q̄ etiā creaturas suas armat ad vltionez inimicorum suoꝝ: q̄ sit semper bn̄dictus in secula seculoꝝ. Amen.

Sermo duodecimus de iudicio dei contra Judaicū populū ingratū de deo murmurantē.

Nisi fuissent peccata grādia populi Judaici: non tā frequēter pius ⁊ misericors deꝰ in deserto duris castigationibꝰ illū visitasset. Elegit nāq̧ iudeoꝝ gentē pre ceteris natōibus mūdi: ⁊ tn̄ quāto plura illis collata sunt dona ⁊ bn̄ficia tāto crebriꝰ ad iracūdiā deū suis scelerib' concitauerūt. Jdcirco in hoc sermone de iudicio dei cōtra iudeos criminosos in deserto dicemus. de q̄bus tria misteria ꝓponimus declarāda.

Primū dr̄ bn̄ficioꝝ largitio.
2m multoꝝ peccatoꝝ cōmissio.
3m diuersaꝝ penaꝝ incussio.

De septē āplissimis beneficijs que largitus est deus populo iudeoꝝ. Cap. p̄mum.

Dignatus est deꝰ clemētissimꝰ amplissima bn̄ficia elargiri populo iudeoꝝ: postq̧ illū liberauēat de seruitute Egyptiaca. Ob qđ gentiles cōuersi ad fidem dicebāt iudeis baptizatis: vt refert in ꝓlogo in Epl'a ad Romanos. Quāto maiora circa vos dei bn̄ficia narraueritis: tanto maioris vos criminis reos esse mōstrabitis. Ut ḡ de bn̄ficijs populo iudaico exhibitis plenā noticiā hēamꝰ in hoc misterio septē beneficia erunt enumerāda atq̧ disserenda.

Primū dicit aquaꝝ dulcoratio.
2m celestis cibatio.
3m viarum directio.
4m aque de petra eductio.
5m inimicoꝝ expugnatio.
6m legis illustratio.
7m miraculoꝝ frequēs coruscatio.

De dulcoratione aque fluminis Marach.

Primū beneficiuz qđ largitus est deus populo iudeoruz: fuit aquaꝝ dulcoratio: vt. n. scribit Exo. 15. post trāsitum maris rubri: egressi sunt in desertū Sur: āmbulaueruntq̧ tribus diebus ꝑ solitudinē ⁊ nō inueniebant aquā: ⁊ venerūt in Marach nec poterāt bibē aquas de Marach eo q̄ amare essent. Et de hoc dicit Amb. 9. di. 2. c. Reuera Marach fluuius amarissimus erat: ita vt sitiens populus bibere nō posset ſm Nico. de lyra suꝑ hoc passu Exo. qđ dicit Uenerunt in Marach: fit ꝑ anticipationem: q̄a locus ille adhuc nō vocabat Marach: ſ sic vocatꝰ est a filijs Jsrabel ꝓpter amaritudinē aque ſꝫ q̄ ſb̄dit in textu: vn̄ ⁊ cōgruū nomē loco imposuit. scꝫ populus Jsrabel.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Magister in hist. addit. Nō solū di cebat Marach p amaritudine aque sed etiā p amaritudine animi: ama rior quidē est qui sitit: qui nō inuenit potum: q̄ si inuentum gustare non possit. Recitat fm hoc ppositū Plu tarch⁹ in vita Marci Antonij: q dū Marcus Antonius cōtra Jndos et Parthos bellum gereret: verat⁹ ab eis: per iuga montium cum exercitu fugiebat. Edebant nāq Romani multis dieb⁹ radices et herbas inco gnitas ꝛ cruciabant a siti: q̄a in mō tibus p quos ibant nō erant aque ꝛ Parthi tenebāt planicies. venerūt tādem ad flumē cuius aqua erat ge lida ꝛ clara: sed q̄a erat salsa faciebat viscera dolorosa: ob qd flebāt oēs ve lut conspicerēt paratā mortē: quare Marcus Antonius coegit quēdam familiarem suū vt quandoq iuberet sibi caput abscinderet: vt neq viuus posset ab hoste ledi: neq cogsci mor tuus. Ab his tamen piculis tandem euasit. Sic ergo populus Judeoꝝ querelis ꝛ lamētatōib⁹ replebat. cla mauit ad dn̄m Moyses: ꝛ ostendit ei lignum: qd cū posuisset in aqua: mox aque dulcorate sunt ꝛ facte po tabiles. Sed ego puto maius nobis xpianis bn̄ficiū cōcessū: q̄n in aquis christ⁹ baptizari voluit: insinuās ba ptismum in aqua fore fiendū. Judei nāq in aquis Marach dulcoratis refocillarunt corpora: nos in aquis baptismi recreamus animas et spiri tualium donoꝝ vbertate illos reple mus. De effectibus autem baptismi dixi in quadragesimali de penitētia in sermone de baptismo.

De coturnicibus ꝛ manna.

Secundū beneficiū qd largit⁹ est deus populo Judeoꝝ: fuit celestis cibatio. Scribit nāq Exodi 16. c. q tricesimo die ab exitu eoꝝ de Egypto defecerunt eis victualia. Cūq orasset Moyses ad dn̄m vespe ascendēs coturnix de sinu Arabico: vbi pcipue nutrit fm Magi. in hist. operuit castra: ꝛ ad libitū populi ca piebat. Nic. de lyra inq̄t. Coturnix est auis pinguis ꝛ sapida: ꝛ sumitur singulare p plurali. i. multitudo co turniciū. Mane vero cum oraret moy ses: descendit manna. Et vt scribit Numeri. ii. Erat manna quasi semē coriandri: coloris bidellij: qui est sicut cristallus fz Nic. de lyra. circuibatq populus: ꝛ colligens illud frāgebat mola siue terebat in mortario coq̄ns in olla: ꝛ faciens ex eo tortulas. Et vt habet Exodi. 16. Erat gust⁹ eius quasi simula cū melle. vbi dic Nic. de lyra: simula est farina tritici deli catissima. Sapor igit illius manne erat q̄si sapor panis facti de simula: cum cōmixtione mellis fm aūt Ni. de lyra: de ista manna fuerunt octo mandata. Primū vt mane collige rent: hora enim colligendi erat post ortū solis: eleuato rore qui erat sup manna per vapores: erat q̄dē desup manna ros cōgelatus: q resoluebat oriente sole quare manna colligi po terat vsq ad horam sextā. ꝛ tūc inci piebat liquefieri ad modum pruine. ad ignē vero indurabat ꝛ formabāt inde panes. Secūdū mandatū fuit vt colligerent ad sufficientiā: et non plus. Tertiū vt comederent

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

mensuram gomor. Sed dubium hic orit: qa non est idem p singula capita medium omnib⁹ sicut dicit .2⁰. ethi. q nō est idē mediū Miloni: de quo dicit q comedebat in die bouē integrum: qui erat sufficiēs pluribus hominibus: ideo cibus conueniēs vni: alteri plus indigenti est deficiens: et minus indigenti est supabundans. Respōdet. Nico. de lyra q iste cib⁹ dabat diuino miraculo: ita eodē mō fiebat: vt plurimū indigenti sufficēt: et a minus indigenti cōsumi absq supfluitate valeret. Dicit autē Joseph⁹ qa ex diuina puidentia factum hoc ne ex cupiditate et gulositate illi qui fortiores erant: plus debito vellent colligere: et sic debiliores debito alimento puarent: et in populo seditio oriret. Quartū mandatum fuit: vt non relinquerēt vsq mane: et dimiserunt qdaz .s. Dathan et Abiron vt dicunt Hebrei: et scatere cepit vermibus et cōputrescere: hoc aūo nō cōtigit ex natura manne qa seruari poterat: s erat ex voluntate dei: ne aliq ex cupiditate et gulositate plus debito vellēt colligē ad seruādū qd esset occasio maloz. Quintū pceptum fuit vt die sexta colligerēt duplum. Sextū vt reseruarēt vnū gomor p sabbato. Septimū vt illd comederent in die sabbati. Octauū vt impleret vas continēs gomor ad reseruandū in futuras gñatiōes. De isto manna dicit Sapiētie .16. c. Panez d celo pstitisti illis sine labore omne delectamētū in se hñtem: et omnis saporis suauitatem. Nico. de lyra ait. hoc intelligit non ex natura manne sed ex merito sanctoz hominū: qui eum comedebāt: qbus sapiebat sicut desiderabant: malis enim hominib⁹ ex eoz demerito desipiebat. Unde Numeri .15. dicebant. Nihil vident oculi nri nisi manna: nauseat anima nostra sup cibo isto leuissimo. Et dicebat panis de celo: qa gñabatur in celo aereo: et panis angeloz: quia in descensū manne coopabāt āgeli: nō q angeli ipso vescerent: qa ipsi non indigēt cibo corporali: hoc cibo aliti sunt filij Israhel .40. ānis. donec venirent in terram habitabilē. scilz in terrā Chanaā: que fuēat eis pmissa et vt dicit Nico. de lyra: non statim defecit manna: cū intrauerūt illam: qa trāsito Jordane fecere circūcisiōz in galgalis. et postea celebrauerunt pasca: et in crastino pasce cessauit māna: vt habet Josue .5. Satis tamen cito post ingressuz terre Chanaam defecit. Mirāda pfecto sunt omnia que de isto cibo dicta sūt. Et vt dicit Amb⁹. libro de sacramētis. Reuera mirabile est fratres: q māna plueret dñs patrib⁹ in deserto: et cotidiano celi pascebant alimento. Uerūtamē his oib⁹ maius est: qd nobis xpianis exhibet verum .s. corpus xpi: in sacramento altaris.

De mirabili ducatu ppli Judaici

Tertium beneficiū qd largitus est deus populo Judeoz: fuit viarum directio: vt eniz hēt Exodi. .14. Angelus dñi precedebat castra Israhel: et cum eo pariter columna nubis. Et Numeri .9. c. dicit: q die qua erectum est tabernaculuz: operuit illud nubes. vespere aūt supētorium

erat q̄si species ignis vsq̃ mane: sic fiebat iugiter p̄ diem operiebat illum nubes: ⁊ p̄ nocte quasi species ignis. Cumq̃ ablata fuisset nubes: que tabernaculū ꝓtegebat: tūc ꝓficiscebāt filij Jsrahel: ⁊ in loco vbi stetisset nubes ibi castra metabant: ad imperium dñi ꝓficiscebant: ⁊ ad imperiū illius figebant tabernaculū: cūctis diebus quibus stabat nubes: tabernaculum manebat in eodem loco. Dicit Nic. de lyra q̄ nubes mouebat angelico p̄sidio vel ministerio. Sed mai⁹ beneficium nobis christianis cōcessum est: quibus via summi boni verbo et exemplo a christo est manifesta. Nā cum philosophi plurimū desudassēt querentes noscere in quo summum bonum consisteret euanuerūt in cogitationibus suis. ⁊ Uarro vt refert Aug. 19. li. de ci. dei. dicit ducentas octoagintaocto opiniones falsas de beatitudie philosophos ipsos hūisse. O vere secula aurea xp̄i p̄sentia illustrata. O felicia tp̄a nostra: in quib⁹ omnes qui volūt scire possunt: q̄ p̄fecta beatitudo consistit in deo. hinc Lactāti⁹ li. 7. diuinaꝝ institutionū ait. Pater eniꝫ noster ⁊ dñs: q̄ condidit: firmauitq̃ celum: qui libratam magnitudine sua terrā vallauit mōtibus: mariq̃ distinxit: et quicquid ē in hoc opere mundi: conflauit ⁊ perfecit e nihilo: p̄spectl. erroꝛib⁹ hominū ducem misit: qui nobis viaꝫ iusticie panderet: hūc sequamur omnes hūc audiam⁹: huic deuotissime paream⁹ quoniaꝫ solus vt ait Lucreti⁹. Ueri dicis hominū purgauit pectoꝛa dictl. Et fidē statuit torpedinis atq̃ timoris. Ostenditq̃ bonū summū quo tēdimus omnes. Quid foret: atq̃ viā monstrauit limite paruo. Nec tātuꝫ ostēdit: sed etiā p̄cessit: ne quis difficultatis gratia iter v̄tutis hoꝛreret.

¶ De fluxu aque de petra contra naturam.

QUartum beneficiū fuit aque d̄ petra eductio: vt habet Exodi 17. dum venissent in Rafidim: defecissetq̃ aqua. Dixit Moyses ad dñm adhuc pusillū: ⁊ lapidabūt me. Inq̄t Nic. de lyra: q̄ hoc dicebat moyses ductus timoꝛe naturali: qui cadit in p̄fectum virum: et magis dicebat timoꝛe populi: ne eo interfecto a dño recederet p̄ idolatriā: ⁊ ait dominus ad Moysen. Sume de senioꝛibus Jsrahel. Nic. de lyra. s. vt sint testes q̄ antea ibi nō fuerūt fōtes vel aque ac etiam vt per hoc appareat dei miraculum: sb̄diditq̃ deus. ⁊ vade ad petram Oreb: p̄cutiesq̃ v̄ga. Mag. in hist. Oreb sic dicta: ꝓpter Oreb: q̄ occisus est in ea: factumq̃ est ita. Et egresse sunt aque: ⁊ bibit populus. Sed his omnibus āplius est q̄d nos accepimus: non vtiq̃ aquā de petra s̄ sanguinē p̄ciosissimū de coꝛpe ih̄u xp̄i. Uñ Petrus p̄ma epistola. ca. i. dicebat. Non coꝛruptibilib⁹ auro vl' argento redempti estis: sed precioso sanguine agni incōtaminati ⁊ immaculati iesu christi.

¶ Quintuꝫ beneficiū fuit inimicorū expugnatio ⁊ debellatio. Dicit nāq̃ Exodi. 17. venit autem Amalech: vt pugnaret aduersus Jsrahel in Rafidim. Notandū hic s̄m Nicolaum de lyra: q̄ quedam glosa sup istum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

locū dicit: ꝙ Amalech fuit filiꝰ Ismahelis: a quo dicti sunt Amalechite q̄ ⁊ Ismahelite: ipsi sunt Sarraceni ꝙ autem .i. Paralipomenon .i. c. dicit̄ ꝙ Elifach ꝑmogenitꝰ Erisau genuit Amalech: dicunt sequentes dictam glosam: fuit alius. ⁊ sunt duo eiusdē nominis: sed hoc dictuz de sacra scriptura non habet auctoritatē: imo cōtrarietatē: quia Geñ. 36. ⁊ .i. parali. .i. c. dicitur expresse: ꝙ amalech fuit filiꝰ Eersifach: ꝑmogeniti Esau: nec legit̄ alius Amalech. Insuper Josephꝰ in .z. ātiq̄tatū libro dicit: ꝙ ab Amalech filio Elifach dicti sūt amalechite: hoc etiam colligit̄ ex secūdo Regum primo capitulo. vbi dicit̄ ꝙ filiꝰ Doech Idumei venit ad dauid nūcians mortem Saulis: lz enim ꝙ non exꝑmat̄ ibi ꝙ fuerit filiꝰ doech tamen omnes expositores cōcordit̄ hoc dicunt: ⁊ cū interrogaret̄ a Dauid: quis esset. ait filius hōis aduene Amalechite ego sum. Ex quo videt̄ ꝙ amalechite sunt Idumei: ⁊ sic nō descenderūt ab Ismahele: ꝫ ab esau Quare autem isti Amalechite insur rerere aduersus Judeos. dicit Nic. de lyra sup. 15. c. Exodi. ꝙ ipsi ⁊ ꝑpl'i qui erant eis confederati: audiētes ꝙ filij Israhel transierant mare rubrum: ⁊ essent in deserto eis ꝓpinqꝰ irati sunt: timētes ne inuaderēt terrā eoꝝ: ⁊ ideo anteq̃ȝ essent magis fortificati: voluere eos delere: ⁊ ascendē ad pugnandū cum ipsis. Super .17. c. Exodi. aliam cām assignat Nico. de lyra: ex ꝑte populi Israhel: ad hꝰ enim ꝑmisit deus bellum illud insurgere: vt ex victoria sequenti essēt audaciores de cetero ꝯtra aduersarios insurgētes: ⁊ de spolijs amalech essēt muniti armis ⁊ alijs necessarijs: que fugiētes dimisere. Elegit aūt Moyses Josue: de tribu Effraim: virum bellicosum: cui ⁊ paucos tradidit armatos ꝫm Mag. in hist. Plurimos ad custodiam castroꝝ retinuit. Ipse autem ascendit in montem habens ꝟgam dei in manu: vt ex hoc victoria deo ascriberet̄. Ascenderecꝫ cum eo Aaron ⁊ Ur: q̄ Ur ꝫm Josephū fuit maritus Marie. Cumqꝫ leuaret Moyses manus vincebat Israhel: vbi apparet oratiōis efficacia: sin aūt paululū remisisset vincebat amalech quo compto Ur ⁊ Aaron supposuerunt ei lapidē: ⁊ ex vtraqꝫ ꝑte manꝰ eius sustentabant. Erant .n. graues ꝓ labore orandi: in cuius rei figura. ꝫm Mag. in histo. Sacerdos eleuat manus in missa: ⁊ etiā in figura xp̄i orantis in cruce: nec remisit Moyses manus vsqꝫ ad solis occasum. Fugauitqꝫ Josue Amalech in ore gladij. Nobis ꝟo xp̄ianis gloriosior est victoria: q̄ ꝑ xp̄m demones supamus. Nā vt diximus in sermone de bello demonū: ꝑusq̃ȝ xp̄s moreret̄ in cruce omnes iusti trahebant̄ ad lymbum At ex post penitēti latroni patefactꝰ est paradisus.

De lege quaz dedit Moysi deꝰ.

Sextum beneficium qđ largitꝰ est deus populo Judeoꝝ dicit̄ legis illustratio: vt enim hēt̄ Exodi 32. In monte Sinay Moyses legē accepit a deo sibi datam: q̄ reuersus est de monte: portans duas tabulas testimonij manu scriptas: ex vtraqꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

parte: et factas opere domini. Dicit Rabi Salomon: quod vnica scriptura erat ibi: que tamen erat legibilis in differenter ex vna parte: sicut ex alia quod erat valde mirabile: quia littera ex vna parte figurata ordine recto: in parte opposita apparet eius figura modo opposito: vel potest dici absque tali miraculo quod littere erant duplices ita quod precepta erant sculpta ex vna parte similiter ex altera: has tabulas fregit Moyses: vt dicetur in tertio misterio propter peccatum populi: reputans populum indignum: vt dicit Nico. de lyra. accipere legem digito dei scriptam. Hec autem fractio tabularum signum fuit euacuationis legalium in aduentu christi. Tandem vt dicitur Exodi. 38. Ascendit Moyses montem de mandato dei: tulitque secum duas tabulas lapideas: instar priorum. i. similes aliis prius factis in materia et in quantitate. Dicit Nico. de lyra: quod de quo lapide fuerint non habetur ex textu. Rabi tamen Salomon tenet quod fuerint de lapide safirico. Inquit enim quod deus ostendit Moysi vnam massam talis lapidis: formatam de nouo: diuina virtute: de qua moyses dolauit duas tabulas: et dolature superflue fuerunt sue: et inde ditatus fuit multum. Sed hoc tacet Josephus: qui prior fuit Rabi Salomone. Fuit ergo Moyses in monte cum domino 40. diebus. et 40. noctibus: nihil comedens aut bibens. Cumque descendisset de monte cum tabulis: apparuit facies eius cornuta: et ipse ignorabat dicit Magister in histo. quod erant quedam radii miri splendoris procedentes in altum ad modum cornuum quos Apostolus vocat gloriam vultus Moysi. 2. ad corin. 3. c. Unde in hebreo habetur. Et non cognouit quod cornuta esset lux faciei sue. Hic queritur quare Moyses non habuit ante hanc gloriam: cum locutus fuisset cum domino diu in monte. Et respondet Nico. de lyra quod aliqui dicunt quod non habuit ante ita limpidam cognitionem de deo sicut post: ad quod denotandum apparuerunt tales radii. Alii dicunt quod hoc factum est: vt populus qui per idolatriam peccauerat: magis eum timeret: et haberet in reuerentia. Rabi Salomon dicit: quod fuit ex hoc quod dominus posuit manum suam super faciem eius. Quare Moyses posuit velamen super faciem suam: cum loqueretur filiis Israhel. et locutus est eis omnia que sibi fuerunt imperata. Concludit Mag. in hist. quantum hec gloria durauerit. et vtrum semel vel pluries hoc acciderit ignoramus. sed christianis lux amplior effusa est quibus euangelium effulsit.

¶ De miraculis et signis multiplicibus

Septimum beneficium quod deus donauit populo Judeorum fuit miraculorum frequens coruscatio. Nam preter ea que diximus multa signa et miracula dei ipsis fuerunt ostensa. Miraculum certe fuit quod Maria soror Aaron murmurans contra moysen statim fuit lepra percussa et tandem moysi oratione sanata. vt habetur Numeri. 12. c. miraculum fuit quod aperta est terra. et deglutiuit Dathan et Abiron. numeri. 16. c. miraculum cum floruit virga Aaron. Numeri. 17. c. Et ne singula commemorentur quadraginta annis fuit ille populus in deserto. non comedens panem nec bibens vinum nec vetustate attrita

vestimenta aut calciamēta ꝯsumpta vt habetur Deuteronomij.29°.cap. Sed christianis maiora signa pꝰ xpi aduētū monstrata sunt:qnimo continue in ecclesia sancta miracula fiūt. Quis nā nō admiret ex arridis ossibus Nicolai sanctissimi apud Barū ⁊ Mathei euāgeliste apud Salernū ⁊ Andree apostoli apud Amalfiam scaturire manna. Quid dicam de sāguine gloriosi martiris Januarij:cōfuat quippe Neapolis in vasi vitreo aut cristallino:estq̧ semꝑ strictꝰ ⁊ cōgelatus:at dum caput pfati sancti ꝺ prope ponitur: sanguis ille ebuliens tandem cūctis vidētibus liquefit:et capite āmoto rursus indurat:⁊ congelatus non mouet amplius. O pietas dei benedicti:qui sic humano gnī ꝑ tot innumera miracula:v̄tutez potentie dignatus est demonstrare.

De multis peccatis q̄bus populꝰ in deserto tēptauit:⁊ ad irā ꝯcitauit deū excelsum. Cap. secūdū.

In tanto cumulo bn̄ficioꝝ nō custodierūt Judei testamētū dn̄i:⁊ in lege eius noluerūt ābūlare ⁊ obliti sunt bn̄ficioꝝ eius: ⁊ mirabilium eius que ostendit eis. Tēptauerunt quidē deū excelsū:varijsq̧ peccatis maiestatē eius offendere. Jdcirco in hoc secūdo capitulo de offēsiōibꝰ Judeorū in deserto dicemus: quas reducemus ad septem.

- Prima dicit murmuratōis.
- 2ª inobedientie.
- 3ª ingratitudinis.
- 4ª idolatrie.
- 5ª gule
- 6ª desperationis.
- 7ª fornicationis.

De septez peccatis populi:⁊ pmo qualiter murmurauerūt Judei cont deum ⁊ Moysen.

Prima offensio ⁊ peccatum Judeoꝝ in deserto dicit murmurationis. Nam cōtra Moysen murmurauerūt quando venerunt ad flumen Marach.vt dicit exodi.15. Jtē quando dicebāt.Utinā mortui essemus ꝑ manus dn̄i in terra Egypti idest ꝑ plagam ab eo immissam:cuz pmogenitis Egyptiorū:quādo sedebamus sup ollas carniuz:⁊ comedebamus panez in saturitate. Cur eduxisti nos in desertū istud:vt occidēs omnē hāc multitudinē fame. Exodi 16.c.⁊ qn̄ venerunt in Rafidim: vbi nō erat aqua:iurgati sunt Moysen: q̄bus ipse dixit. Quid iurgamini ꝯtme:⁊ tēptatis dn̄m. Exodi.17.c. Sz hic posset aliquis querere:quare deꝰ eduxit eos ꝑ talē viam: vt paterētur defectum cibi ⁊ potus. Et respōdet Ni.de lyra ꝙ hoc fuit vt ex frequēti necessitate oporteret eos recurrē ad dn̄m:⁊ sic sub timore domini retinerent:per hoc etiam bonoꝝ patiētia: ⁊ maloꝝ impatientia declararet.

De inobedientia populi.

Secūda offensio fuit inobediētia: quia multi collegerūt plꝰ de manna:q̄z fuerat ordinatū: ⁊ reseruauerunt in diem alterū:vt dicitur Exodi.16.capitulo.

De ingratitudine populi.

Tertia offēsio ingratitudo appellat:Jn tot nāq̧ beneficijs male locuti sunt de deo. Dicit nāq̧ Numeri.14. ꝙ voluerūt sibi pficere

ducē vt reduceret eos in Egyptum. Quare dixit deus Moysi. vsquequo detrahit mihi populus iste: quousqꝫ nō credent mihi: in omnibus signis que feci coram eis. et infra cominat⁹ est dicens. Nullus eoꝝ qui viderūt signa que feci in Egypto numerati. scilꝫ a viginti annis ⁊ supra: videbit terrā pro qua iuraui patribus eorū preter Caleph ⁊ Josue.

¶ De idolatria populi.

Quarta offensio idolatria fuit: vt enim scribit̄ Exodi. xxii. Uidens populus ꝙ Moyses moraꝫ faceret: dū esset in monte cū dño. dixit ad Aaron. Fac nobis deos. Rabi Salomon dicit ꝙ isti fuerūt egyptij cōuersi ad iudaismū: qui ascēderunt cum iudeis de Egypto: ⁊ isti ꝗ erāt nutriti in idolatria: incitauerūt magnam ptem de filijs Jsrael s̄biūgebant. Moysi enim ignoram⁹ quid acciderit. s̄m Josephū ⁊ Magist. in hist. Alij dicebāt eū a bestijs comestū Alij a dño translatū. Alij sane mētis cū dño philosophantē: vt iᷓo sequit̄ in historia. Aaron ⁊ Ur restiterunt. Sꝫ indignat⁹ popul⁹: spuēs in faciē Ur: sputis vt tradit̄ suffocauit. Unñ timens Aaron ait. Tollite maures vxoꝝ ⁊ liberoꝝ: ⁊ afferte ad me. dic̄ Mag. in hist. ꝙ hoc erat qᷝ p̄ciosi⁹ ⁊ carius habebant: putās ꝙ consulētes auaricie sue nollent afferre: fecit tamen populus qᷝ dixerat: auidus ad idolatrandū: formauit itaqꝫ ope fusorio vitulū conflatilē ꝗ in egypto bouē adorauerūt nāqꝫ vt dicit mag. in hist. in p̄n° Exo. in. c. ᷝ s̄bmersiōe puuloꝝ. Erat Apis deus egyptiorū vt Plinius dicit: qui ⁊ testat̄ se eū vidisse: qdā taurus qui ex improuiso egrediebatur de flumine: hñs in humero dextero signū cādidū instar lune corniculate: atqꝫ cum statim cōfluerēt Egyptij omni gñe musicoꝝ psallentes leuabat̄ in aera: et super eos tāqꝫ psallens ferebat̄ ⁊ ad motū vel stationē ipsius in terra mouebāt̄ ⁊ stabant ⁊ eodem die euanescebāt Que omnia demonū artificio cōplebāt̄: vt docet Aug. li. 18. de ci. dei. c. 5. Formato itaqꝫ vitulo: dixit ppl's. Hi sunt dij tui Jsrael: qui te eduxerunt de terra Egypti. fecitqꝫ Aaron altare coraꝫ eo: ⁊ in crastinū indixit solēnitateꝫ: maneqꝫ surgētes obtulerunt hostias: seditqꝫ populus mādu care ⁊ bibere. ⁊ surrexerunt ludere. i. adorare. Hic queritur quare Aaron edificauit altare. et dicit Nicola⁹ de lyra s̄m Rabi Salomoneꝫ ꝙ ad retardādā imolationē: quia aut statim populus imolasset sine altare aut in momento altare cōstruxisset. Jdeo s̄bdit Aaron. Cras solēnitas dñi est non dixit hodie. Si forte interim veniret Moyses: ⁊ impediret. ¶ Tunc dixit dominus ad moysen. Descēde peccauit popul⁹ tuus: quasi dicat nō meus ꝑter idolatriaꝫ. vel ex eo ꝗa erat Moyses illi populo mansuet⁹. vt pꝫ. 45. di. c. Disciplina. ⁊. 23. q. 4. c. Quid crudele. Subiunxit deus. Cerno ꝙ populus iste dure ceruicis sit. dimitte me. vt irascat̄ furor me⁹. Dixit Moyses. Queso dñe quiescat ira tua. et esto placabilis sup̄ neqcia ppli tui. ne dicāt egyptij. Callide eduxit eos vt interficeret in montib⁹ q̄si

impotēs dare terrā quā ꝓmiserat. Recordare Habraam: quasi dicat: si populus iste meruit mori p incēdiū ecce Habraā pater eoꝝ ꝓpt amorē tuū ꝓiectus fuit in ignē Caldeorum Seqt textus ysaac: ac si dicat si ppl's meret mori p gladiū: ecce Ysaac paratus fuit ꝓ te imolari: ⁊ additur. et Jacob. i. si meruerit puniri populus exilio: ecce Jsrahel tāq exul fugit in Mesopothamiā: obiciēs patri suo et tibi: qbus iurasti p temetipsū: qui es imutabilis: de danda terra Chananeoꝝ semini eoꝝ: placatusq est dn̄s ⁊ Moyses descendit.

¶ Quinta offensio fuit gula: quādo ardent dicebāt: vt ponit Numeri. ii. ca. Recordamur pisciū: quos comedebamus in egypto gratis. i. p nō ꝓcio: in mētē nobis veniūt Cucumeres: pepones: porri: cepe: ⁊ allia.

¶ Sexta offēsio fuit desperatio: qn̄ vt ponit Numeri. 14. Omnis turba fleuit dicēs. Utinā mortui essem⁹ in Egypto ⁊ n̄ in hac vasta solitudine.

¶ Septima offensio fuit fornicatio scribit nāq Numeri. 25. ꝙ fornicat⁹ est populus cū filiabus Meab: q̄ vocauere eos ad sacrificia sua. Dicit hic Nico. de lyra: ꝙ Balaam sciēs filios Jsrahel esse ꝓnos ad luxuriā: dedit cōsiliū Balach Regi Moabitaꝝ: vt mitteret puellas pulchras ⁊ ornatas ꝓpter exercitū eoꝝ: et ꝙ iuuenes venientes ad se vbis allicerent: ⁊ cū viderēt eos inflāmatos ad actum carnis: nō pmitterēt se ab eis cognosci: nisi pus comederēt de Jdolo ticis. ⁊ idola adorarēt q̄ secū portauerant vt sic deus offēderet: ⁊ ppl's Jsrahel ab eo pcuteret: ⁊ daret in man⁹ hostium. dicit etiā Josephus ꝙ aliq nobiles de Jsrahel accepūt sibi vxores de illis: ⁊ lz non sit scriptū in isto capitulo. 25. ꝙ Balaam dedit tale cōsilium: tamē habet ex. 31. c. vbi dicit None iste sunt que deceput filios Jsrahel ad suggestionē Balaā. Et Apoc. 2. c. dicit. Habeo aduersus te pauca: quoniā habes hic tenētes doctrinā balaā qui docuit balach mittē scādala coraz filijs Jsrahel edere de sacrificijs idoloꝝ: ⁊ fornicari.

¶ De septem plagis quib⁹ populus punitus fuit. Cap. 3.

T Ot sceleribus Judeoꝝ ad iracūdiā cōcitatus dn̄s flagella multiplicia cōtra eos imisit: Et qͥuis dictū sit pauloāte in fine quarte offēsionis: ꝙ dn̄s fuit placatus. Jllō tn̄ intelligit ꝫm Nico. de lyra: ꝙ de⁹ n̄ simul nec sbito populū Jdolatraz ⁊ duꝝ puniuit. Jdcirco aduertēdū est in hoc misterio ꝙ septē famosis plagis populus ille pcussus est.

¶ Prima plaga fuit post adoratōē vituli: de qua dicit Exodi. 32. ca. in fine. Percussit dn̄s populū ꝓ reatu vituli. Nam postq Moyses descendit de mōte: ⁊ vidit vitulū ⁊ choros redegit in puluerem vitulum: quem sparsit in aquis: ⁊ dedit ex eo potū filijs Jsrahel. Rabi Salomon dicit. Ꝙ iste aque potate erant nocine culpabilibus: causando in eis inflatōē ⁊ lāguorē: p quē poterant ab alijs discerni: alijs autē erāt dulces ⁊ vtiles sicut aq in sacrifi° zelotipie: ondebat per effectum culpā mulieris vel eius innocentiā: vt habet Numeri. 5. ca.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Alij autem doctores dicunt qꝫ color auri remansit circa ora eorum qui erant culpabiles: ita qꝫ barbe eorum videbant auree: et sic ab alijs distinguebant. Quare filij Leui obedientes Moysi zelo dei interfecerunt ex trasgressoribus viginti tria millia: facto vero die alio Moyses orauit pro populo: dicens. Peccauit domine populus tuus iste: aut dimitte eis noxam hanc: aut dele me de libro vite. dicit Rabi Salomon qꝫ iste liber intelligit lex: que denominat a Moyse: eo qꝫ fuit eius minister: quasi sensus secundum eum: dele me de libro: id est lex non denominet nomine meo: nisi populus iste tibi reconsiliet. Aug. vero exponit dicens: qꝫ Moyses sic dixit ex confidentia et familiaritate diuina: vt sit sensus: sicut certus sum qꝫ non delebis me de libro tuo: ita peto vt certifices me vt remittas noxiam isti populo.

De igne qui descendit in castra.

Secunda plaga punitus est ille populus propter peccata sua quando accensus ignis domini deuorauit extremam partem castrorum: vt dicit numeri .xi.c. forte ibi erant magis culpabiles tandem oratione Moysi ignis absortus idest extinctus fuit.

Tertia plaga fuit postquam habuerunt coturnices: vt habet Numeri .xi.c. et adhuc carnes erant in dentibus eorum nec defeceat huiusmodi cibus. et ecce furor domini concitatus in populum percussit eum plaga magna nimis: vocatusque est ille locus sepulchrum concupiscentie ibi enim sepeliere populum qui desiderauerat carnes. dicit Magi. in hist. qꝫ modus plage hic non determinat: creditur tamen qꝫ fuerit ignis.

Quarta plaga ponit Numeri .xvi .c. quando multitudo murmurabat contra Moysen et Aaron. dicens. Uos interfecistis populum: cumque vellent eos obruere lapidibus: fugierunt ad tabernaculum: et operuit eos nubes: et apparuit gloria domini. Dicunt aliqui qꝫ non fuit illa que prebebat ducatum populo: sed quedam parua nubes: in qua dominus solitus erat loqui cum Moyse. Alij dicunt qꝫ fuit illa que prebebat ducatum: sed stabat in alto super tabernaculum: et tunc descendit operiens et abiens circumquaque vt nullus possit adire: et egressus ignis deuorauit populum: fuerunt autem percussi tredecim millia et octoaginta.

Quinta plaga exprimit Numeri .xxi. quando profecti de monte hoc venerunt in Salmana: et quia male loquebant de deo: misit dominus in populum serpentes ignitos: qui sic dicebantur secundum Nico. de lyra: et Magist. in hist. quia minimi et veloces erant ad modum scintillarum: vel quia volantes per aera emittebant scintillas ardentes vel ex eo quod per morsus eorum calefiebat caro: ac si igniret. Tunc venerunt Judei ad Moysen: videntes mortes plurimorum: dicentes. peccauimus: quia locuti sumus contra deum: et tu ora. vt tollat nobis serpentes: orauitque moyses ad dominum: cui dominus ait. Fac serpentem Eneum: et pone in pertica eminentem in medio populi: et quicumque percussus fuerit a serpente: respiciat eum et viuet: et factum est ita. dicit Rabi Salomon qꝫ in serpente non erat virtus sanandi: sed aspicientes serpentem cogitescebant afflictionem illam a deo sibi iuste illatam: petendo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

miſericordiã: ⁊ ipſe deus ſanabat eos.
Nõ aũt miſtica eſt: q̃a ſpẽs ille figu
rabat xp̄m paſſum in cruce: ꝑ cuius
intuitum fide ⁊ deuotiõe ſanamur a
morſu Sathane. Ex quo xp̄s dixit
Johan. z. c. Sicut exaltauit moyſes
ſerpentẽ in heremo: ita exaltari opꝫ
filiũ hõis. dicit Mag. in hiſt. ꝙ illuꝫ
ſerpẽtẽ eneũ hũerũt ſecũ filij Jſrahel
ſemꝑ: ⁊ magnifice repoſit⁹ eſt in hie
ruſalẽ. Tãdẽ ob cultũ ſupſtitiõis quẽ
ſibi exhibebat populus: cõminuit eũ
in puluerem Rex Ezechias: ⁊ poſuit
in torrẽtẽ Cedron: ſicut etiã pꝫ q̃rta
rubrica. 19. c.

Sexta plaga enarrat̃ numeri. 25
. c. qñ. ſ. Jſrahel iniciat⁹ eſt. i. ꝯſecrat⁹
Belfegor idolo Madianitaꝝ. Irat⁹
dñs dixit ad Moyſen. Tolle cũctos
ꝑncipes populi: ⁊ ſuſpẽde in patibu-
lis contra ſolẽ: vt auertat̃ furor me⁹
ab Jſrahel. dicit Mag. in hiſt. forte
q̃a ſb̃ditos nõ corripiebãt duces tri-
buum: voluit ſuſpẽdi: vel poti⁹ ꝑnci
pes. i. actores h⁹ idolatrie: occiſiqꝫ ſũt
vigintiquatuor millia hominũ.

Septima plaga fuit qñ iuuenes
plĩmi zelo Finees acceſi: mlta millia
hominũ ꝑcuſſerũt: vt. n. refert Joſe
phus: ⁊ põit Numeri. 25. Princeps
tribus Simeõ Zambri filiã cuiuſdã
potentis Madianitaꝝ duxerat: que
dicebat̃ Corbi: qui vxore iubente in
quadã ſolẽnitate cũ alijs ducib⁹ deo
nõ imolauit: quãobrẽ cũ a Moyſe re
ꝑhẽderet̃ in gñali: q̃ colebant idola
nõ deum: ille corã omnib⁹ ꝓfeſſus ẽ
ſe alienigenã duxiſſe: ⁊ ſe idola colẽ:
nec tyrãnicis legibus quas ipſe ſibi
Moyſes impoſuerat obnoxium eſſe
q̃b⁹ ſb̃ figmento legũ ⁊ dei grauiori
ſeruitute populũ ꝑmebat q̃ꝫ Egyptij
cũ ꝓꝓriũ auferebat viuẽdi arbitrium
⁊ diſcedẽs corã omni turba: que fle
bat ãte fores tabernaculi. Intrauit
tabernaculũ vxoris. Surgẽſqꝫ finees
filius Eleazari de medio multitudi
nis: ⁊ accepto pugione ingreſſus eſt
poſt illũ in lupanar: ⁊ cuꝫ inueniſſet
coeũtes ꝑfodit ambos in locis geni
talibus: quo exẽplo multi moti Jdo
latras plurimos occiderũt. q̃d pl'a.
vt cõcludit̃ in argumẽto: in epiſtola
ad Romanos: ita crebra ꝓuocatiõe
dñm irritauerũt: vt oms in heremo
morirent̃: nec plus ex ſeniorib⁹ eorũ
q̃ꝫ duo hões terrã ꝓmiſſiõis intra
runt. Nos igit̃ caueamus nobis: ne
deum contra nos ꝓꝓter peccata no
ſtra ꝓuocemus: q̃a quanto plura di
gnioraqꝫ ſuſcepimus dona: tãto gra
uiora noſtra facinora delictaqꝫ repu
tant̃. Et ſi illa deponẽ neglexerim⁹
non negliget aut retardabit vltiõeꝫ
deus: qui eſt bñdict⁹ in ſecula ſecloꝝ.
Amen.

Sermo tredecimus de iudicio dei contra Judeos in Hierusalem habitantes.

DEdit de⁹ ꝑplo Judeoꝝ
ciuitateꝫ hieroſolomita
nã ad inhabitandũ: in q̃
tempore Nabuchodono
ſor Regis Babilõis tãtũ excreuerũt
iniquitates et execrãda mala: ꝙ de⁹
omnem populum tradidit in ma
nus inimicorum ſuorum: et ciuitate
debellata omnes vtriuſqꝫ ſex⁹ iuſto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

iudicio dei captiui ducti sunt in Babilonē: neq3 ob aliā cām tam graue dānū incurrerūt: nisi q̄a diuina mādata cōtēnebāt: erātq3 deo celi abhominabiles ꝛ exosi ad qđ clare intelligēdū statui in isto sermōe de iudicio dei cōtra Judeos in hierusalē cōmorātes loqui: de quo si plenā noticiā hēre voluerīm⁹: necesse est vt tria misteria differamus.

Primum dicit glorie.
Secundum nequicie.
Tertium pene.

De gloria ꝛ magnificētia ciuitatis hierusalem. Cap. pmū.

Exaltauit deus gl'iam ciuitatis hierosolamitane: ꝛ fecit illaz speciosā ꝛ decoraz valde: in qua morabāt Judei cū ingēti leticia ꝛ q̄ete: Qūtū vt sic fuisse demonstrem⁹: tria de ipsa ciuitate consideremus.

Primo situm.
Secundo cultum.
Tertio statum.

De optimo situ ciuitatis hierusalē.

Primo cōsiderem⁹ illi⁹ ciuitatis sitū: ꝛ d̄ h̄ nōndū b3 Rabanū li. iz. de origine rez: q̄ hierusalez est ciuitas in Palestina in medio iudee posita: vmbelicus totius habitabilis nr̄e zone. vñ Ezech. 5. dicit dn̄s. ista est hierusalē quā in medio gentiū situaui. Nico. de lyra dicit q̄a sita ē in quarto climate terre habitabil' septē climatib⁹ distincte: est ibi terra fertil' nō mō frugū: ꝫ balsamo: melle: et lacte: q̄ in distributiōe terre pmissiōis data fuit tribui Beniamin. dc̄a Jeb⁹ que est hierusalē: vt nōt Josue. 18. c. ꝛ idē fatet Isidor⁹ li. 14. ethimo. Jn 15°. vo li. asserit q̄ b3 Judeos Sem filius Noe: quē dicūt Melchisedech pm⁹ p⁹ diluuiū in Siria ɔdidit salē vrbē hāc: postea tenuerūt Jebusei ex q̄b⁹ dicta ē Jeb⁹: sicq3 duob⁹ nōibus copulatis Jebus ꝛ Salē vocata est q̄ postea a Salomone hierosolima q̄si hierusalomonia dicta est.

De tēplo mirabili hierusalem.

Secūdo ɔsiderem⁹ illi⁹ ciuitatis cultū: ibi eq̄dē a Salomone cōstructū est tēplū miro artificio: de q° dr̄ Paralip. 2°. c. Cepit Salomō edificar̄ domū dn̄i in hierusalē: in mōte Moria: q̄ demōstratus fuēat Dauid pr̄i ei⁹: āno 4° regni sui cepit. Glosa hiero. sup illo vbo. Uade in terraz visiōis: in hoc mōte inq̄t: Obtulit habraā holocaustū p Ysaac: ꝛ glo. sup illo vbo Jacob: nō est hic aliud nisi dom⁹ dei dic. in h̄ loco credit iacob dormiuisse: ꝛ vidisse āgeloz visionē in scala: puidisseq3 tēplū ꝛ dei cultuz ibidē futuz. Quātū vo fuerit dom⁹ illa mirāda: p3 ex his q̄ dicūt. 2. Re. 6. c. Erat ibi cōcursus ꝛ frequētia gētiū. Precipue vo bm Nico. de lyra: ex omni Judea popul⁹ ibi ɔfluebat in festo pasce siue azimoz: in memoriā liberatōnis de Egypto. Jn festo pentecostes: in memoriā date legis Jn festo scenofagie siue tabernaculorum: in memoria mansionum in deserto. hanc donum Christus voluit sua p̄sentia decorare. Jbi oblatus est q̄dragesima die postq3 nat⁹ fuerat. Jbi inuēt⁹ post triduū in medio doctoz vt dicit Luce. 2. c. Jbi docebat vñ. 19. dixit. Cotidie apud vos eram docens in templo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Tertio consideremus illius ciuitatis statum: facta equidē fuit ciuitas insignis ⁊ regia. primusq̧ ibi regnauit Rex Saul: quem Samuel vnxit in Regem. 2ᵘˢ Dauid. 3ᵘˢ Salomō. 4ᵘˢ Roboam. 5ᵘˢ Abias. 6ᵘˢ Asa. 7ᵘˢ Josaphat. 8ᵘˢ Joram. 9ᵘˢ Ochozias. 10ᵘˢ Jobas. 11ᵘˢ Amasias. 12ᵘˢ Ozias. 13ᵘˢ Jobathan. 14ᵘˢ Agatz. 15ᵘˢ Ezechias 16ᵘˢ Manasses. 17ᵘˢ Amō. 18ᵘˢ Josias 19ᵘˢ Joachim. 20ᵘˢ Sedechias. Erat ergo ciuitas illa famosa plena populo ⁊ diuitijs: Erant ibi ornata edificia: alta palacia: ⁊ iuuenes robusti ⁊ bellicosi. Sed vt dicit Lactantius li. 2°. Tum maxime deus ex memoria hominum elabitur: cum beneficijs eius fruentes honorē diuine indulgētie dare debent. Ideo populus Hierosolimorum vt patebit incrassatus nimis recalcitrauit.

De nequicia populi Judaici: ⁊ impietate multa.

Cap. secūdum.

Quanta fuit iniquitas Judaici populi in Hierusalē habitātis inuestigādum est: vt sic percipiamus q̄ iuste deus populū illum neq̧ tradidit in captiuitatē. Sunt autem tria que accusant hierosolimorum culpam et impietatem.

- Primū est multiplex offensio.
- 2ᵐ temeraria presumptio.
- 3ᵐ dura obstinatio.

De octo peccatis quibus in Hierusalem offendebat deus.

Primū qd accusat ⁊ arguit hierosolimorum culpā: est multiplex offensio. In multis naq̧ nō in vno solo peccato offendebant deū. Octo tamen erant inter cetera peccata principalia: que abūdabāt in illa ciuitate.

- Primū peccatum dicit negligentie.
- Secundum iniusticie.
- Tertium auaricie.
- Quartum fraudulentie.
- Quintum violentie.
- Sextum luxurie.
- Septimum idolatrie.
- Octauum inreuerentie.

Primū peccatū qd abūdabat in illa ciuitate dicit negligentie. Superiores naq̧ nō curabāt de salute subditorum: quinimo suo malo exēplo corrūpebant eos: ⁊ inducebāt ad malefaciendū. Hinc hieremias conquerebat 10. c. dicens. Stulte egere pastores: ⁊ deū non exquisierunt: propterea nō intellexerūt: ⁊ omnis grex eorum dispersus est. ⁊ 34. c. Jhere. aiebat. Ve pastoribus qui disperdūt ⁊ dilacerāt gregē pascue mee. dicit dn̄s. Sis cautus o predicator ne propter ista prelatis detrahas si boni sūt: bene erit ipsis: si vero mali: iudicet illos deus. Nostra vero nō interest illorum increpare delicta. 2ᵐ peccatū: qd abūdabat in ciuitate hierusalē erat iniusticia. ⁊ de hac Jhere. 5. c. ait. Circuite vias hierusalē: ⁊ aspicite ⁊ cōsiderate: ⁊ querite in plateis eius: an inueniatis virum facientē iudiciū ⁊ querentē fidē. Et infra. Causā vidue nō iudicauerūt: ⁊ cām pupilli nō direxerūt. O quid de nobis dicam. heu heu: periit profecto de terra iusticia. timore: amore: odio: ac precio est eiecta. vt dicit. 11. q. 3. c. Quatuor. Et profecto impletū est dictū Jsidori: qui ait. 11. q. 3. c. Paup. Paupere dū nō habet quid offerat: nō solum audiri contemnit:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

sed reprobat. Cito violat auro iusti
cia: nullāq3 reus ptimescit culpā: quā
nūmis redimere existimat: ⁊ tamen
vt dicit Aug. li. 4. de ci. dei. Amota
iusticia: quid aliud sunt regna nisi la
trocinia. Ideo dicit. 12. q. 2. c. Cum
deuotissimā. Sūmū in rebus bonū
est iusticiā colere: ac sua cuiq3 iura ser
uare. ⁊ Ari. 5. ethi. ait. Preclarissima
virtutum esse videtur iusticia: et neq3
hesperus neq3 lucifer ita admirabilis
¶ Tertiū peccatu3 qd erat in Jer'l'm
erat auaricia. de qua Jheremie. 6. c.
sic scribit. A maiore vsq3 ad minorē
omnes student auaricie: et a pphета
vsq3 ad sacerdotem cūcti faciūt dolū
Hoc tamen tēpore nescio qd referā:
quando mūndus totus auaricie vin
culis detinet: ob illa eteni3 multipli
cata sunt omnia mala: piuria scilicet
fraudes deceptiōes: mendacia: odia:
liuores: rancores: rapine: vsure: symo
nie ⁊ similia. ¶ Quartū peccatum
qd erat in Jer'l'm fuit fraudulentia.
Omnes p maiori pte erant simulati
ficti astuti callidi et deceptores in oi
arte in omni exercitio: ī omni deniq3
cōuersatione sua. vñ Jhere. 9. c. dice
bat. Unusquisq3 a primo suo se custo
diat: ⁊ in omni fratre suo nō habeat
fiduciam: qa omnis frater supplātās
supplātabit: ⁊ omnis amicus fraudu
lenter incedit. O qs habet nūc vnū
amicum verū. Inqt Ambro. li° 3°. de
officiis. Facilis vox ⁊ cōmunis tuus
sum totus: sed paucorum effectus.
Quintum peccatū Jer'l'm fuit violē
tia. de hoc dicit Jheremie. 34. cap.
retraxerunt seruos et ancillas suas:
quos dimiserant liberos: et subiuga
uerunt in famulos ⁊ famulas. Hic
dicit Nico. de lyra q Exodi. 21. ca°.
dictum fuit. Si emeris seruū hebreū
sex annis seruiet tibi: in āno septimo
exeat liber gratis: ita q non poterat
ultra teneri nisi vellet remanē. Tpe
vero Sedechie regis ⁊ ante tenuerāt
seruos ⁊ ancillas diutius ppt auari
ciam suam. tamē ad monitionē Jhe
remie: ⁊ alior viroru3 bonorum rex
Sedechias et sui subditi statuerūt fir
mit dimittē suos suos hebreos ⁊ an
cillas sm pceptū legis. ⁊ vt hec ordi
natio esset firma sciderūt vitulu3 in
duas ptes: ⁊ inter illas partes tran
sierunt rex ⁊ pncipes eius ad signifi
candum q sic esset dignus occidi ⁊
diuidi infringēs illam ordinationē
verūtamē post cupiditate ducti retra
xerunt ad se redigendo in seruiture3
⁊ sic nō solū peccauerūt contra legē
diuinam: sed etia3 contra statutum
pprium. Similes his hodie sunt qui
retinēt famulos ⁊ āncillas ⁊ pmittūt
eos perire fame ⁊ frigore. sūtq3 illis
infesti. nō solū3 cōpellēdo plus debito
laborare: sed etiam iniuriādo ⁊ cōtu
meliis ac verberibus afficiēdo. Nō di
dicere isti disciplinam sapientis. qui
Eccle. 4°. c. ait. Noli esse sicut leo in
domo tua euertēs domesticos tuos
⁊ opprimens subiectos tibi. et pro his
facit id Senece ad Lucillū. Colant
inquit te potius serui tui q3 timeant
¶ Sextum peccatu3 Jer'l'm fuit lu
xuria. ⁊ de hoc dicit Jheremie. 5. c°.
in psona dei. saturaui eos. ⁊ mechati
sunt. ⁊ 23. ca°. Adulteriis repleta est
terra. sileant de hoc verba loquantur
exempla. ¶ Septimū peccatū fuit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(b)

idolatria de qua Jheremie.i.c.deus cōquerebat̄ sic. Dereliquerūt me: ⁊ li bauerūt diis alienis: et adorauerunt opus manuū suaꝝ. ¶ Octauū peccatum fuit irreuerentia ad cultuz diuinū: nam in tēplo absq3 deuotione ingrediebant̄ ⁊ egrediebāt̄. ⁊ de hō sic hēt̄ Jhere.7.ca. Fecerūt filii Juda maluz in oculis meis: dicit domin⁹ posuerunt offendicula sua in domo in qua inuocatū est nomē meum vt polluerent eam. O q̄3 rephensibiles xp̄iani sūt: qui templa dei ⁊ ecclesias tanq̄3 lupanaria calcant: pro quibus facit illud qđ scribit̄ đ imunitate ecclesie.li.6.in.c.Decet. Decet domuz dn̄i sanctitudo: decet vt cui⁹ in pace factus est locus eius: cult⁹ sit debita veneratōe pacificus. Sit itaq3 ad ecclesias humilis ⁊ deuotus ingressus sit in eis deuota cōuersatio: deo grata inspiciētib⁹ placida. Jn Jerusalez q̄ erāt huiuscemodi vitia ⁊ alia plīma que solet abhorrere deus.

decretal. Nō

¶ De p̄sumptione populi.

Secūdum qđ accusat ⁊ arguit hierosolimoꝝ culpā: est temeraria p̄sūptio. Jn tot enim peccatis deū spernebāt. vn̄ Jhere.5.c.dicitur Negauerūt dn̄m: ⁊ dixerūt: non est ipse: neq3 veniet sup nos malum gladiū ⁊ famē nō videbim⁹: ⁊ infra. nō dixerūt in corde suo: metuam⁹ dn̄m deū nostrū: cōfidebāt q̄ in seipsis: et ꝑseuerātes in malis suis: penitentiā recusabant. de hoc dicit̄ Jhere.8.c. Nemo qđ bonū est loq̄t̄: nullus est q̄ agat penitētiā sup peccato suo dicens: q̄d feci: omnes cōuersi sunt ad cursum suū: quasi equus in impetu: vadens ad prelium.

¶ Tertiū qđ ostēdit hierosolimorū culpam: est dura obstinatio. Nā cuz ꝑ plures ānos popul⁹ ille cōmonit⁹ fuisset: nūq̄3 se corrigē voluit. Jnquit hiero. in cōmento sup Jheremiā ꝙ Jheremias cū esset adhuc puer prophetare cepit āno.13. Josie filii Amō Regis Juda: ꝓphetauitq3 in impio eius ānis.19. ⁊ postea sb̄ Joachim filio ei⁹ annis.11. ⁊ sb̄ Sedechia q̄ vltimus fuit regni Juda ānis.11. vsq3 ad q̄ntū mēsem: qn̄ a Babilonis capta est Jer̄lm: ⁊ ꝑ hoc ab exordio ꝓphetie sue: vsq3 ad captiuitatē Jer̄lm: q̄ ⁊ ipse capt⁹ est: ꝓphetauit ānis.41. et p̄dixit clare ciuitatis excidiuz: nisi penitentiam agerent: at illi nō solū nō timebāt: ⁊ humiliabāt se deo: verum etiam Jheremiā ꝑsequebāt̄: scribit̄ nāq3 Jhere.28.c. ꝙ cuz semel ꝓphetasset: apprehēderūt eū dicētes morte moriat̄: ⁊ cōgregat⁹ est omnis ppl̄s aduersus Jheremiā in domum dn̄i tādē vtens bonis ṽbis Jheremias. dixit omnis popul⁹: nō est viro huic iudiciū mortis: quia in nomine dn̄i dei nostri locut⁹ est ad nos. ⁊ Jhere 32. habet̄: qualiter cesum eū miserūt in carcerem: vbi sedit diebus multis ⁊ Jhere.28.c. narrat̄: q̄lit̄ sb̄miserūt eū in lacū: in quo non erat aqua: sed lutū multasq3 alias ꝑsecutōes intulerūt sibi. O malicia incorrigibilis. O malignitas hominū iniquoꝝ. O duricies prauoꝝ cordiū: ṽitas adamat̄ de⁹ p̄dicat̄ timēdus vitia increpāt̄: efferūt̄ ṽtutes ⁊ bōi mores: tn̄ odio hn̄t̄ q̄ deo iubēte talia nūciāt. Jdcirco nemo potest de deo cōqueri: si in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

ne seuerus appareat.

¶ De graui punitione ꝛ plaga hierusalem. Cap. 3.

Qui duduȝ longanimis p Jheremiam populũ ad penitentiã vocauerat scelẽib⁹ ꝛ malicia iniquoꝝ ꝓuocatus ad vindictã tamen excitatus est: qđ vt cuncti valeant scire: in hoc misterio tertio de pena Jerl'm ptractabimus: de qua tria sunt considerãda.

Primũ dicit ciuitatis obsessio.
2ᵐ ciuitatis afflictio.
3ᵐ ciuitatis delectio.

¶ De valida obsidione ciuitatis.

Primũ cõsiderãdũ est ciuitatis obsessio. vt enim hẽt. 4. regũ vltimo. c. ꝛ 2. Paralipomenon. vl. c. ãno. 9. sedechie circũdata ẽ hierl'm a Nabuchodonosoꝛ cũ validissimo exercitu: ꝛ extincte fuerũt in circuitu eius munitiones: ꝛ clausa est ciuitas decem ꝛ octo mensibus.

¶ Secũdũ considerãdũ est ciuitatis afflictio: ꝑualuit q̃ppe interim fames nec erat panis populo terre.

¶ Tertiũ cõsiderãdũ est ciuitatis captio: Nam ciuitas capta fuit et fugit Sedechias. Rabi Salomon dicit ꝙ ipse fugit p quãdã viam sbterraneã cuius exitus erat bñ lõge a ciuitate: sed deus fecit apparere vnã capreaȝ siluestrem: ꝛ dum Caldei vellẽt eam capere: fugiendo cucurrit sup terram ꝑm viam illius linee sbterranee ꝑdictam. vsq̧ ad exitum: ꝛ sic Caldei inuenerunt Sedechiã qui exierat viã illam. Sed Nico. de lyra dicit ꝙ h⁰ non est verisimile: ꝙ Caldei tũc intenderent venationi: ideo dicendum ꝙ insecuti sunt Sedechiam p indicium aliquoꝝ quos cepũt in ciuitate: q̃ nõ poterant fugere ꝑm Mag. in histo. capta fuit ciuitas circa mediã noctẽ Capt⁹ itaq̧ fuit Sedechias: ꝛ adductus corã Nabuchodonosoꝛ: q̃ dixit ei. Magnus deus bñs nequiciã tuã odio tradidit te mihi. occidit ꝛ filios eius coram eo: oculos vo Sedechie effodit: ꝛ catenis vinxit euȝ: ꝛ duxit eum in Babilonẽ: muri autẽ hierl'm destructi sunt: ꝛ ciuitas expoliata: tãdem succensa: et populus ductus in captiuitatem. refert Mag. in hist. ꝙ cũ Nabuchodonosoꝛ intrasset babilonem cum triumpho: victimas solẽnes imolauit dijs suis: et solẽnizauit cum omni populo noueȝ dieb⁹: cũq̧ recũberẽt exhilarati: ꝑcepit rex vt adducerct Sedechias in mediũ: ꝛ aliq̃ de cãtoribus tẽpli cũ eo: q̃ psallerent corã cõuiuãtib⁹ in musicis instrumẽtis: ꝛ canerẽt ymnos de cãticis sion Bibebãt autẽ cõuiue in vasis dom⁹ dñi quoꝝ quedã Nabuchodonosoꝛ cõsecrauit Idol': quedã vo sibi reseruauit: cũq̧ darent psallẽtibus potuȝ: clanculo ꝑcepit rex: vt daret Sedechie potus laxatiuus: ꝛ corã omnib⁹ ignominiose laxat⁹ est. Sicq̧ irrisuȝ reducere ad carcerẽ: q̃ nimio afflict⁹ doloꝛe: post paucos dies moꝛtuus est. At Nabuchodonosoꝛ fecit eum honoꝛe regio sepeliri. Tali iudi⁰ de⁹ illũ puniuit: q̃a vt scribit. 2. Parali. vl. c. viginti ꝛ vnius ãni erat cum regnare cepisset: ꝛ vndeciȝ ãnis regnauit in hierl'm: ꝛ fecit maluȝ corã oculis dñi dei sui: nec erubuit faciẽ Jheremie ꝓphete loquentis ad se ex oꝛe

dñi. A Rege quoq Nabuchodono
sor recessit: q adiurauerat eũ p deuz:
et indurauit ceruicez suã et cor: vt nõ
reuerteret ad dñm deũ Israhel. Si
g ipse timuisset deũ: abstinuissz vtiq
a tot tantisq peccatis: et deus miseri
cordiã suaz ostẽdisset illi: quã nobis
exhibeat: qui est benedictus in secla
seculorum. Amen.

Sermo tertiusdecimus de iudicio
dei contra Iudeos xpm et ecclesiam
psequentes.

Completis ãnis. 70. Iu
daice captiuitatis opãte
hesdra sacerdote: et Zo
robabel: suscitauit dñs
spiritũ Ciri Regis Persarum: q anno
pmo sui Imperij laxata hebreorum ca
ptiuitate: quatuor ferme hominum
millia fec regredi in iudeã: restituẽs
eis vasa tẽpli aurea et argentea qnq
millia qdringenta: que Nabuchodo
nosor portauerat in Babilonez: sicq
rehedificata est hierlm et templũ: eo
tpe quo Tarqnus supbus regnabat
in vrbe. Colligunt ista ex pmo libro
Hesdre. c. i. ex dictis Iosephi in libris
antiqtatũ: et Bede in libro de tpibus:
sicq populus ille ibi multiplicatus est
vsq ad tempora xpi: verũtamẽ quia
xpm et ecclesiã Iudei acriter psecuti
sunt: de qua impietate noluerũt pe
nitere: volẽte deo ciuitas Hierusalez
a Romanis euersa ẽ: et populus fame
et gladio perijt: et q remãserũt viliter
fuerũt venundati: ppterea vt in dies
ad timẽdũ deũ studiosius inuigilemus
in hoc sermone de iudicio dei cõtra
Iudeos xpm et ecclesiam psequẽtes
verba faciemus: videbimusq qualiter
ciuitas hierlm destructa fuit: et pplus
eius dispersus: de qua desolatõe tria
misteria erunt declaranda.

Primũ dicit significationis.
Secũdum prenũtiationis.
Tertium executionis.

De signis et portẽtis qbus dei iu
dicia sepe pmonstrat. Cap. i.

Significata fuit portentis et si
gnis desolatio hierlm: et in hoc
apparet duricia populi: qa nunq ad
penitẽtiã redijt. Verũtamen vt plenius
intelligant singula: in hoc misterio
tria sũt dubia absoluẽda. Primũ
an timendũ sit: cũ alique nouitates
apparent in corporibus celestibus: etiaz
si naturaliter fiant. Secũduz que
sunt illa signa: ppter que timenduz
est: ne imineant de ppinquo hõibus
mala. Tertiũ qbus signis hiero
solimorum excidiũ fuit pmonstratum.
Pro pmo dubio arguũt aliq dicen
tes illud Ihere. io. c. A signis celi no
lite timẽ que solent metuẽ gentes: et
tñ cõtra istos est auctoritas xpi: qui
Luce. zi. caº. ait. Erunt signa in sole
luna et stellis: que verba dicta sunt: vt
p illa signa hõies terreantur. Rndet
his Nic. de lyra supprafato. io. c. Ihe.
q timẽ ppter signa celi põt esse du
plicit: aut rõabilit: aut supsticiose. pº
mõ licitũ ẽ: et ad prudẽtiaz spectat sic
timere: nã lz corpa celestia sũt agẽtia
de necessitate tñ hñt vtutẽ imutãdi
elemẽta: et cõposita ex eis: ad diuer
sas qualitates: ex qbus disponũt hu
mana corpa ad varias infirmitates
sicut ex dñio Martis colera accẽdit

ex qua accensiõe nõ solũ corpa dispo nũt ad infirmitatẽ aliquã: sed etiam appetitus sensitiuus ad irã: ex quo se quũt vlterius lites ⁊ dissentiões: eo ꝙ hõies vt in pluribus sequunt suas passiones: soli sapientes eaꝝ dñant ꝑ rõnez. Timor autẽ facit precauere a malis futuris: ⁊ ideo timẽ a celi cõ stellationib⁹: ad hoc ꝙ hõ cõsulat de bñdo remedio cõtra dispositiões ad infirmitates corpoꝝ ⁊ passiones ma las: ⁊ alia huiusmodi que possunt ex influẽtia celi causari: nõ est malũ: sed bonũ: ⁊ satis conueniẽs. ¶ 2° modo timere ꝓpter signa celi. s. supstitiose: illicitũ est ⁊ peccatũ: ⁊ sic loqͭ Iher. vñ s̃bdit q̃a voces populoꝝ vane sũt qd insup ponit. C. de penis. l. decu rionũ. Filij vane inq̃t voces ꝑplorũ nõ sunt audiende. Apud ꝑplos autẽ triplex supstitio inuenta est circa cor pora celestia. ¶ Prima eorũ qui di xerunt illa esse animata. ¶ 2ª eoꝝ q̃ dixerũt illa esse deos. ¶ 3ª eoꝝ qui dixerunt corpa celestia imprimere in intellectũ nostrũ. ¶ Prima supstitio est eoꝝ q̃ tenuerũt corpa celestia esse animata. Cõtra quos est auctoritas Damasceni: qui in. 2. li. ait. Nullus animatos celos vel luminaria existi met inanimati enim sunt ⁊ insensibi les. ⁊ Aug. li. 13. de ci. dei ait. Nõ est credẽdũ ꝙ Plato dicit globos istos luminũ siue orbiculos luce corporea sup aerẽ: seu die: seu nocte fulgẽtes suis quidẽ ꝓprijs animab⁹ viuere. et 18. li. de ci. dei dicit: ꝙ Anaxagoras factus est reus apud Atheniẽses: q̃a dixit solem esse lapidem ardentem: negãs vtiq̃ ipsũ esse deũ: vel aliq̃d animatũ. Si ꝟo obiceret ꝙ nõ solũ Platonici: sed etiã doctores fidei te nuerunt corpora celestia eẽ animata vt Origenes ⁊ hiero. Aug. insup h° s̃b dubio d̃relinquit. vt. 73. in euche ridion ⁊ in. 2. sup Genesi3 ad lit. vbi dicit ꝙ si sũt animata corpa celestia ꝑtinent ad societatẽ angeloꝝ eorum anime. Rñdet Tho. i. ꝑte. q. 69. vel 70. ꝙ inter ponentes corpa celestia esse animata vel inanimata: ꝑua vel nulla est differẽtia in re ẜ in voce tm̃ qm̃ dici pñt animata ñ sicut planete ⁊ animalia: sed equiuoce in quãtum s̃bstãtie spũales vniũt corporib⁹ cele stibus: vt motores mobilib⁹ quo fit vt motus celestiũ corpoꝝ sit ab aliq̃ s̃bstãtia apprehẽdẽte: ⁊ nõ solũ a nã: sicut grauia ⁊ leuia. vñ Aug. dicit. 3 de trinitate. Corpora omnia admi nistrari a deo ꝑ spũm vite. ¶ Scda supstitio fuit alioꝝ dicẽtiũ corpa ce lestia esse deos: vt fuerunt Egyptij: de q̃bus Eusebius pãphili. li. i. d̃ euã gelica ꝑparatõe ait. Egyptios ferũt ꝑmos omniũ cũ in celũ oculos sustu lissent motũ ordinẽ ⁊ quãtitates ce lestiũ corporũ admiratos: solẽ ac lu nam deos putasse. ¶ Tertia supsti tio fuit alioꝝ: q̃ tenuerũt ꝙ corpa ce lestia imp̃mũt in intellectũ nostrum qd vtiq̃ falsum fore ostendit. Tho. in. 3. sũme contra gẽtiles. dicens ꝙ directe ⁊ ꝑ se nõ imp̃mit: q̃a vt dicit Dionysius li°. de diuinis nominib⁹. ⁊ Aug. 3. de trinitate. Diuine ꝓuidẽ tie ordo est: vt ꝑ supiora regãt infe riora: ⁊ moueant. Intellectus autez ordine nature omnia corpa excedit. impossibile est ḡ ꝙ corpora celestia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

agāt in intellectū directe nec possint esse cā p se: eo℞ que sunt circa intellectum. Insup nullū corpus agit nisi p motū: vt habet. 8. physico℞. ḡ que sunt omnino extra motuꝫ nō possūt esse causata a corporib⁹ celestib⁹. sed ea que sunt circa intellectū: sunt oio extra motum p se loquendo: sicut pꝫ .7. phi. q̇nimo p q̇etem a motib⁹ fit anima prudēs ꝛ sciēs vt dicit ibideꝫ Indirecte tamen corpa celestia pñt imprimere in nostrū intellectū: q̇a licꝫ intellectus noster non sit ꝟtus corporea: tñ in nobis opatio intellect⁹ compleri nō pōt sine opatōe ꝟtutuꝫ corporea℞: que sūt imaginatio ꝛ vis rememoratiua et cogitatiua: et inde est ꝙ impeditis ha℞ ꝟtutū opatōib⁹ ꝑpter aliquā indispositōeꝫ corporis impedit opatio intellectus: sicut pꝫ in freneticis ꝛ litargicis ꝛ similibus ꝛ ꝑpter hoc etiā bonitas dispositōis corporis humani: facit actū ad intelligēdū: in quātū ex hoc pdicte vires fortiores existunt: dispositio autē corporis hūani sbiacet celestib⁹ motib⁹: ꝛ sic ad ꝑpositū redeūdo supstitiose opiniones de corporib⁹ celestib⁹ nō sunt acceptande.

Scdm dubiū qd erat absoluēdū que sūt illa signa ꝑpter que timēdū ē ne imineāt de ꝑpinquo hominib⁹ mala: ꝛ dico ꝙ sunt tria.

Primū solis ꝛ lune defectio.

2ᵐ cometarum apparitio.

3ᵐ portento℞ frequentatio.

Primū signum quotiēscūqꝫ etenim eclipsat sol: vel luna: timendū est de aliq° malo venturo: pbat hoc pmo p Ptolomeū: q̇ in centiloq̇o ait: sol ꝛ luna sunt domini alio℞ planeta℞ eo ꝙ sunt cause totius opis ꝛ gubernatōis stella℞: ideo eclipsis accidentia grandia significat. ꝛ Messala. c. 7°. de tēporū varietate ait. Scito ꝙ in eclipsi solis aut lune non poterit fieri: quin significet aliqd magnum accidens ɓm quātitatē eclipsis ipsi⁹. Naꝫ in signis igneis significabit interitum Regis ꝛ diuitū ꝛ siccitatē ꝛ terre sterilitatē atqꝫ famē. Et Uirg. in pmo Geor. inquit. Sol tibi signa dabit: solē quis dicere falsū Audeat: ille etiā cecos instare tumult⁹. Sepe monet fraudē: ꝛ opta tumescē bella. Ille etiam extincto miserat⁹ Cesare Romā. Cum caput obscura nitidū ferrugine texit. Impiaqꝫ eternam timuerunt secula nocteꝫ. Recitat Ricobald⁹ in cronicis: ꝙ āno Neronis quarto solis defectio fuit: ꝛ terremotus magnus. Tunc magna psecutō insurrexit contra xpianos: Petrus ꝛ Paulus martirio fuerunt coronati. Post passionē ꝟo illo℞ tāta Rome pestilentia fuit: vt triginta millia funeruꝫ in fatione venerūt. Laodicia et Colossa: et Jeropolis: Urbes in Asia terremotu cōciderūt. Tempore Cōstantini. 3. facta est solis defectio hic Cōstātinus Italiā de Lōgobardis liberare conat⁹: ab Athenis per mare Tarentuꝫ trāsiuit: oēsqꝫ vrbes in campania ꝛ terris circūuicinis a Longobardis occupatas per quas venit vi cepit. Romā tandem pgit: papā Martinū occidit. In Siciliaꝫ apud Siracusas a suis occidit. paulo post Sarraceni cū nauib⁹ in Siciliā veniunt: Siracusas captas diripiūt

ornamenta Alexādriam deferunt.
Templū ↄstruit in hierl'm: vbi tēplū
Salomonis fuerat. Tpe Lotarij
secundi factus est sol sanguineus: et
post paucos dies hominū lues est se
cuta. Refert ad hoc Eutropi⁹ ꝙ fer
uente tumultu belloꝝ ciuiliū: tres so
les simul exorti sunt: qui paulatiȝ co
hierunt in vnum. Scias tamē ꝙ nō
sunt idem eclipsis solis: ⁊ multiplica
tio in aspectu. Nam vt dicit Isidor⁹
li.3. ethimo. Eclipsis solis ē quotiēs
luna.30. ad eandem lineam qua sol
vehit̄ ꝑuenit: eiq; se obiciēs soleȝ ob
scurat. Naȝ deficere nobis sol videt̄
dum illi orbis lune oppōit̄. De mul
tiplicatōe āo solis quia vident̄.3. di
cit Seneca.li.i. de questiōib⁹ nālib⁹
hos nō esse soles: sed imagines solis
in nube spissa soli ꝓpinqua: in qua
radij solares inclusi sunt. ⁊ Johānes
solobriensis in policratone.li.2. ait.
Quotiens sol in celo videbit̄ gemi
nari: inūdationē aquaꝝ ſbtus orbis
expectet ⁊ liȝ a raritate sui miraculis
videat̄ accedere: opus tñ nature est
que quidem soles non geminat: sed
nubem simillimā facit: vocat̄q; pare
lion. Est enim parelion nubes simil
lima soli. ¶ Secūdum signū ꝓpter
q̊ timenda sunt mala futura dicit̄
comete apparitio. d̊ qua nota q̊ di
cit Tullius libro secundo de natura
deoꝝ: ꝙ cometa grecum vocabuluȝ
est: quam latini crinitā stellā vocant
eo ꝙ comas luminis de se fundat.
Pictagorici dixerunt cometam esse
vnam de.7. stellis erraticis: quoruȝ
falsitas apparet: cum sepe oēs luceāt
apparente cometa. Arist.i. methaph.
scribit Anaxagoraȝ: Democritum et
alios dixisse cometaȝ fore de natura
celi: sed cum omnis stella celi sit ꝑpe
tua: ⁊ cometa videat̄ deficē absq; eo
ꝙ solis radijs abscondat̄. Jō dicēdū
cum Johāne damasceno ꝙ cometa
non est stella de natura celi: ſ; vapor
ad volūtatem creatoris accensus in
viscosa materia ⁊ adustibili. de appa
ritione ꝗ̊ comete dicit Ptolome⁹ in
centiloq̊o ꝓpositōne.99. ⁊ in.2. qua
driptiti.c.vi. ⁊ Arist. in ṗmo metha.
ꝙ significat malos effectus. Scribit
Seneca in questiōib⁹ naturalibus ꝙ
due insule ſbmerse sunt prenūtiante
cometa. Narrat Justinus ꝙ anno
quo natus est Mitridates: ⁊ ā no q°
ṗmū regnare cepit: cometa ꝑ vtrūq;
tempus multis diebus splenduit cū
luce tanta: vt celum omne videretur
ardē: in quātitate videbat̄ occupare
magnū celi spacium: ⁊ in luce vince
bat nitorem solis apparebatq; horis
quatuor. Hic Mitridates.46. ānis
cum Romanis atrocia bella gessit.
de quo scribit Ualerius in rubrica
de studio ⁊ industria: ⁊ idē cōfirmat
Solinus in li. de mirabilibus mūdi
viginti duaꝝ gentiū q̊bus imꝑabat
ideoma didicēat: ⁊ vt refert Justin⁹
⁊ Eutropius. Cū Nicomedē regeȝ
Bithimie regno pararet pellē amicū
romanoꝝ: cum diceretur sibi ꝙ si id
faceret romanis displiceret: cū ephe
sum ꝑuenissȝ crudeli edicto: vt scribit
Ualerius in rubrica de crudelitate:
multa familia romanoꝝ ciuium in
Asia ꝑ vrbes negociādi cā dispersa
vna epistola ⁊ vno die truncari fecit
q̊ȝ miserabilis illa reꝝ facies fuit vt

vbicūqȝ Romanus fuisset inuentus
puta in agro:i domo: in foro:in via
in tēplo:in lecto:in cōuiuio:velut ho
stis mactaret. Seneca li.6.ꝺ qōib⁹
naturalib⁹ dicit: ꝙ impāte Nerone
senis mēsibbs apparuit cometa:neqȝ
ꝟo peius ꝗd illis tpibus potuit esse:
q̄ȝ viuere sb̄ dn̄o tam criminoso: de
quo dicit Johānes solobriēsis in po
licratone.li.1. Jn tanta mole imperij
omnē perosus est grauitatē philoso
phiā ꝑsequēs quasi maiestatis impij
inimicā:⁊ nobiliora ingenia veritus
se consilijs sb̄didit histrionū. Cuȝ ꝟo
essȝ omniū auarissim⁹:adeo vt nulli
qꝺcūqȝ officiū delegaret:ꝗn ꝓseque
ret:nosti quid mihi opus ē:aut illud
sb̄iceret:qui omnib⁹ ꝑest:omnib⁹ in
diget:tn̄ histriōib⁹ ⁊ mimis pecūias
infinitas erogare nō grauabat:sin-
gulos prout ꝗbusqȝ placuerat āplissi
me dignitatis nomine sublimabat.
Alios patricios:alios Senatores.di
cens hos illustriū spectabiliū ne no-
minibus illustrabat.

¶ Tertiū signū ꝓpē qꝺ timēda sūt
mala futura:dicit portētoꝝ frequē-
tatio:quādo multiplicant ꝓdigia et
ostenta solent seq̄ ꝓditores:⁊ mala.
vnde Plinius li°.2.de nāli historia
scribit:ꝙ āno āteq̄ȝ Crassus occidēt
a Parthis:ferrum pluit in Lucanis
⁊ omnes Lucani milites: quoꝝ nu
merus mult⁹ erat:in illo exercitu fue
runt cesi. Recitat Horosius ꝙ anno
ab vrbe ꝯdita q̄dringētesimo octoa
gesimo:sanguis de terra e multis fō
tibus scaturijt:ꝓ malo qꝺ secutū est
quādo sequenti āno terribilis pestis
Romanos inuasit. Jdem horosius
refert:ꝙ āno ab vrbe condita q̄drin
gētesimo octoagesimo sexto:dira ꝓ
digia visa sunt Rome: edes salutis
ictu fulminis dissoluta est. Apud for
mas:multis ictibus fulminū menia
vndiqȝ combusta ⁊ dissoluta sūt. Se
quēti āno Sēpronius ꝯsul aduersus
Picentes exercitū duxit: triste adeo
id bellū fuit: vt cuȝ media pugna cō
tremuisset terra:⁊ fuisset terremot⁹
⁊ diceret ꝙ cū sono taȝ horribili san
guinē humanū accipe voluisset. Ro
mani ꝗppe pauci admodū qui remā
serunt vicer[...]t:ꝗa vtraqȝ ꝑs gladio
corruit: paucis Romāis remanētib⁹
horosius insup dicit ꝙ bellū Picētū
marsoꝝ:pelignoꝝ:Sānitū: ⁊ Luca
noꝝ multa ꝓdigia ꝑcesserūt. Nam
Rome sb̄ ortu solis globus igneus e
regione Septētrionis cuȝ maximo
celi fragore emicuit. Apud Tarenti
nos cū panes ꝑ cōuiuia frāgerentur
cruor e medijs panib⁹ q̄si e vulnēib⁹
corpoꝝ fluxit:tūc ꝑ septem cōtinuos
dies grādo lapidū: imixtis etiam te
xtaꝝ fragmētis: terrā latissime ꝟbe
rauit. Bellū punicū ſm multa prodi
gia ꝑmonstrarūt. Nā bos ꝗdem lo
cutus est Rome.dicens. Caue tibi
Roma.⁊ Aug.li.5.de ci.dei.c.vl.de
hoc ait. Omitto boues locutos:infā
tes nōdū natos:quedā ꝟba clamasse
de vteris matrū: volasse serpētes:fe
minas ⁊ gallinas et hōies in mascu
linum sexum fuisse conuersas. Jnter
cetera mala que ex post secuta sūt ſȝ
horosiū in ea pugna que apꝺ cānas
celebrata est 44.millia romanoruȝ
cesa sūt. Hanibal in testimoniū victo
rie tres modios anuloꝝ aureoꝝ qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

ex manib⁹ infectoꝝ detracti fuerãt. Carthaginẽ misit. Narrat Sigibertus: ꝙ in Gallia ãte solsticiũ estiuale orta tẽpestate: cuȝ grandine ingens fragmẽtũ glaciei de celo cecidit: cui⁹ latitudo sex pedum: altitudo duoꝝ: longitudo ꝟo q̃ndecim fuit: ⁊ vt scribit in speculo gestoꝝ mundi: statim Normãdi septẽtrionales populi venerunt in Galliã potenti manu: domuerũtq; Gallos strage bellica per 40. ãnos: postremo in signuȝ pacis data ẽ quedã portio gallice regiõis que vsq; ad ista tempora dicit Normandia.

¶ Tertiũ dubium aperiendum fuit quibus signis hierosolimoꝝ excidiũ fuit p̃monstratũ: ⁊ licet fuerint mlta que Josephus ponit in libris quos scripsit de bello Judaico: nos tamẽ aliqua p̃ncipalia colligem⁹. ⁊ p̃muȝ fuit ꝙ stella quedã p ãnum sb forma gladij stare visa est: quasi iminẽs desuper ciuitati. Secũdũ cum die festi populi conuenissent: octaua die mẽsis Aprilis noctis tp̃e hora. 9. tãtus fulgor luminis aram templũq; circũdedit: vt dies clarissimus videret: mãsitq; spacio hore dimidie: hoc quidẽ ignaris ꝓsperũ visum est: sed ꝓbos pitosq; portentũ exiciale non latuit. Tertium signũ ꝙ luna eclipsim p. 12 noctes continuas passa est. Quartũ signum ꝙ ianua templi que erat ad orientẽ: cũ esset ere solido induta tãti põderis ꝙ vix viginti viris sũmo conatu impellẽtibus clauderet: repẽte hora noctis. 6. p seipsam apta ẽ: q̃uis ferreis vectibus teneret. Quintum signũ ꝙ die. 21. Maij ꝑpe solis occasum: visi sunt currus et quadrige in omni regione p aerem ferri ⁊ armatorum cohortes nubibus cõmisceri. Sextũ signuȝ in nocte pẽtecostes sacerdotes ingressi templũ ad diuina offi^a celebrãda: p̃mo sẽserũt quosdaȝ strepitus: ⁊ paulopost audierunt voces clamãtes. Discedam⁹ ab his sedibus. Septimũ signũ quidaȝ Jhesus nomine p quatuor annos clamauit ꝯtinue alta voce. Uox ab oriẽte. vox ab occidẽte. vox a quatuor vẽtis. vox sup hierl'm. vox sup spõsos ⁊ spõsas voxq; super vniuersum populũ. sicq; indesinenter die ac nocte clamabat: p vicos ⁊ plateas discurrendo. et flagellatus ac pcussus etiam ãte iudicẽ flagris vsq; ad ossa lacerat⁹ vt tacẽt cũ quodã eiulatu semp illud replicabat. addens. ve hierosolimis. ve masculis ⁊ femellis.

¶ Qualiter xp̃s p̃nũtiauit excidiuȝ hierosolimoꝝ p̃cipue tribus vicibus Cap. secũdum.

Hic ad mẽtẽ reducẽdũ ẽ ꝙ dñs et saluator noster Jhesus xp̃s illi populo p̃nũtiare dignat⁹ est que ventura erãt mala: vt si vellẽt possẽt penitendo flectere furorem domini. Tribus autem vicibus id fecit q̃d cõmemorat a Luca p̃mo. 19. c. secũdo. 21. c. tertio. 22. ca°. ¶ Primo Luce. 19. habetur qualiter cum dominica oliuarum veniret in hierusaleȝ ⁊ turbe processerunt ei obuiaȝ. vidẽs ihesus ciuitatem. fleuit super illã dicens sup alia. O hierusalẽ plena populo. O ciuitas sacerdotal' ⁊ regia: veniẽt dies i te ⁊ circũdabũt te inimici tui vallo.

Et circūdabūt te:⁊ coāgustabunt te
vndiqꝫ:⁊ ad terrā prosternēt te:⁊ fi-
lios tuos q̄ in te sūt:⁊ ñ relinquēt in
te lapidez sup lapidē:eo ꝙ nō cogno
ueris tempus visitatōis tue. Jnquit
ꝓpterea Hiero. in questiōib⁹ ad hel-
bidiam. Jn tātū hierl'm amauit dñs
vt fleret eam:⁊ plāgeret:et pēdēs in
cruce loqueret᷑. Pater ignosce illis
q̄a nesciūt q̄d faciūt. Jtaqꝫ impetuit
qđ petierat:datūqꝫ est tp̄s pñie. vicz
ad q̄dragesimū secūdū āuū: post qđ
ꝑseuerātib⁹ illis in blasfemiā. Egressi
sunt duo vrsi de siluis gētiū Roma
noꝝ. Uespasianus ⁊ Titus:⁊ eos in
terfecerunt atqꝫ lacerauerūt. hec ille
Secūdo xp̄s p̄nūtiauit desolatōem
hierl'm. Luce. zi. cū dixit. Erit enim
pressura magna sup terrā:⁊ ita ꝑplo
huic:⁊ cadent in ore gladij:⁊ captiui
ducent᷑ in oēs gentes: Hierl'm calca
bit᷑ a gentibus:donec impleātur tp̄a
nationum. Tertio xp̄s p̄nūtiauit
ruinā hierl'm. Luca. zz. qñ die passi
onis sue sequebat᷑ illū cruce oneratū
multa turba populi ⁊ mulieruz que
plāgebant:⁊ lamētabāt᷑ illū. Côuer
sus autem ad illas Jhesus dixit. Fi
lie hierl'm nolite flere sup me:ꝫ super
vos ipsas flete:⁊ super filios vestros
quoniā ecce venient dies:in quibus
dicent. Beate steriles que nō genue
runt: ⁊ vbera que nō lactauerūt. q̄d
plura. crucifixus est xp̄s:⁊ tota mun
dialis machina est cōmota: tremuit
terra:obscuratus est sol: petre ꝯtrite
sunt:apta monumenta:et velū tēpli
scissum est in duas p̄tes a sūmo vsqꝫ
deorsum vt dicit᷑ Mat. z7. tñ Judei
duriores effecti in xp̄m ⁊ ecclesiaz se
uiunt. Post xp̄i resurrectōez q̄nq̄ge
sima vicz die: apostoli recepūt sp̄m
sanctuz:⁊ ea die Petrus publice p̄di
cauit resurrectionem xp̄i:⁊ pñiam in
remissionē peccatoꝝ: vt dicit᷑ actuū
z. c. ⁊ postq̄ꝫ sanauit claudū ⁊ parali
ticū: ex vtero matris: qui sedebat ad
portaz templi:que vocabat᷑ speciosa
dicēs. Jn nōie Jhesu surge ⁊ ābula.
cum esset factus concursus populoꝝ
ad rem tam grandem vidēdā. Jterū
p̄dicauit Petrus innocentiā christi:
⁊ impietatem eoruz contra illum:et
ostēdit. Penitemini:⁊ côuertimini:vt
deleant᷑ peccata vestra. actuū. 4. ca.
Sed ecce sacerdotes ⁊ magistratus
templi iniecere manus in Petruz et
Johānem:⁊ carcerauerūt eos actuū
.5. c. Sequenti vero die eductos de
carcere liberauerunt:p̄cipiētes ne do
cerent in nomine Jhesu. Cū autem
illi ꝑseuerarēt in doctrina: iteruz po
suerunt eos in custodia publica: a q̄
fuerunt ꝑ angeluz liberati. Et ne sin
gulis imoremur: obstinati Judei la
pidauerūt Stephanum. actuū. 7. c.
Surrexit tandez Saulus cōtra disci
pulos: qui côuersus est ex miraculo
xp̄i sibi apparentis. actuū. 9. c. ⁊ a Ju
deis ꝑsecutiōes grauissimas passus
est. Occisus est Jacobus frat᷑ Johis
gladio. Jncarceratus Petrus:⁊ per
angelū liberatus. actuū. iz. c°. Sicqꝫ
continue addebant mala malis mi
serabiles Judei.

De terribili sentētia diuini iudicij
contra Hierusalem.

Cap. z.

NEscio q̄s tā ferus eē potest: vt
siñ gemitu audiat:que passa ē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(b)

hierosolomitana ciuitas recto iudicio dei. Idcirco in hoc misterio de executione diuine sententie contra hierusalem dicemus de qua tria sunt consideranda.
Primum est multitudinis conclusio.
Secundum famis afflictio.
Tertium ciuitatis deletio. Primum considerandum est multitudinis conclusio Cum enim ab exercitu Romanorum circundata fuit hierusalem: conclusa inuenta est ibi innumerabilis multitudo populi Refert Eusebius libro. 3°. historie ecclesiastice: quod etiam Josephus ponit: quod ex omni Judea populus in die solemni pasce hierosolimam velut exiciali quadam manu cogente conuenerunt: quos tricies centena millia hominum dicit fuisse iusto. s. iudicio dei: tempore hoc vltionis electo: vt qui in diebus pasce saluatorem suum xpm domini cruentis manibus et sacrilegis vocibus violauerant in ipsis diebus: velut in vnum carcerem omnis multitudo conclusa: feralis pene excicium quod merebatur exciperet.
Secundum considerandum est famis afflictio obsessa namque ciuitate fecerunt romani vallum munitissimum in circuitu: ita vt nullus ciuitatem exiens illud penetrare posset: ob quam causam in breui ciuitas vrgeri fame cepit: tantumque excreuit penuria rerum: quod propter famem ea que referam dicit Josephus mala secuta. Primum quod predones per ciuitatem discurrentes vi intrabant domos: et rapiebant si quid ibi inuenissent comestibile. 2um quod filii ex ore parentum: et econuerso violenter stricto manibus guttare: masticatum cibum extrahebant: et velut rabidi comedebant. 3um quod etiam fimum boum aliaque immunda sumpserunt in cibum. 4um quod multi contendebant exire vt herbas colligerent et capiebantur a romanis: et tantus fuit numerus captiuorum: vt tute custodiri non possent: qua propter statutum fuit: vt euulsis eorum oculis manibusque amputatis: compellerentur sic ad ciuitatem redire. 5um quod plerique diuites timentes ne sua iocalia ad manus Romanorum venirent: quos xpi similiter presumebant ciuitatem debellaturos illa deglutiuerunt cuius rei fama cum deuenisset ad aures Romanorum: commouit eos: vt extimarent Judeos captiuos: quos tenebant gemmas in ventre adhuc retinere: quare vna nocte duorum millium patefacta sunt viscera. 6um quod multi formosi et delicati iuuenes in via: in plateis: in propriis domibus fame verati: improuisa morte et repentina cadebant: et sepius illi qui cadauera sepeliebant supra sepultos mortui et ipsi deficiebant. 7um quod inuente sunt mulieres filios proprios comedentes. Unde et de quadam dicit Josephus: quod cum fame torqueretur nihil habens ad comedendum: lactantem filium in manibus tenens dixit. Infelicis matris: infelicior fili: in bello: in fame: in direptione: cui te reseruabo. Ueni ergo nunc o mi nate: et esto cibus matri: predonibus furor seculis fabula. et his dictis filium iugulauit: et cocxit. dimidium comedit. partem alteram occultauit. Ecce confestim predones odorem carnis cocte sentientes in domum irruunt. et vt carnem prodat mortem minantur. Tunc illa detegens infantis membra. Ecce inquit vobis partem optimam reseruaui. At illos tantus horror inuasit quod nec loqui potuere.

Et illa. Meus est inquit filius: meum est peccatum: securi edite: quia prior ego comedi quem genui. Illi vero tremētes et territi discesserūt. O quot erāt in ciuitate illa amara spectacula: vbi videbantur cotidie tot morientes. O quot infantes et pueri extēdētes manum ad vbera matrū: et panē petentes: ad pedes illarum extincti ruebant. O quot erāt ibi flebiles voces: quot lamēta: quot singultus: quot suspiria. et tamen a deo nō exaudiebātur. Tertiū considerādū est ciuitatis deletio. Anno enim secundo Imperii Vespasiani: Titus eius filius: qui in obsidiōe remāserat ciuitatem cepit: quā a fūdamētis subuertit: vbi periere virorum vndecies centena millia fame et gladio: preter mulierēs et paruulos: reliqui venūdati. Ubi es quondam magna ciuitas Hierusalē vbi es decora Sion: Ubi es ciuitas quōdā referta gentibus: dña populorum Regibus venerāda: acceptabilis deo: sedes gratie: vbi es tēplū illud mirabile: pauimenta marmorea: porte nitentes auro. Omnia vtique euersa et a fūdamētis dirupta fuē. O inuictissima dei viuētis dextera: que ceruices deprimit peccatorum: ipsa faciēte tot calamitatibus et cladibus Hierusalem periit. Ex post tempore. s. Helii Adriani cōfluētibus diuersarum nationū incolis reedificata est: et Helia ex prenomine imperatoris dicta: qui Adrianus vt dicit Horosius li. 7. precepit ne cui Iudeo hierosolimam intrare liceret. Digne itaque omnibus timorem domini predicamus: qui timētibus se largitur gratiam in presenti: et in futuro gloriam sempiternam. Amen.

Sermo quartusdecimus de iudicio dei contra Dauid propter populi numeratē.

Compellor et quidē non parum admirari: de hominum huius temporis temeritate: qui videntes cotidie patrias pestilentiis grauissimis agitari: non timēt tremenda iudicia dei. Profecto acerbissimū est flagellū pestilentiarum. nā pater filiū: filius fugit patrem: frater fratrē deserit: vxorē vir derelinquit et vir vxorē abhominatur. Quid plura. suffocantur pen[...]as pictas: fiūt ciuitates vacue populis: domusque etiā claudūtur āplissime: viduātur vxores maritis: et delicati iuuenes formoseque puelle miserabiliter extinguūtur. Tali etenim flagello deus Dauid in suis iuste puniuit: quod vt euidētius innotescat ad ipsum Dauid pro instructiōe nostra sermonē vertemus: de quo tria misteria declarabimus.

Primum dicitur excellentie.
Secundum deficientie.
Tertium pestilentie.

De admirandis prerogatiuis et excellentiis Dauid. Cap. i.

Ueniunt in vsū ecclesie sācte dei pro maiori parte psalmi: quos dauid cōposuit: quare nomē eius cum laude sonat in auribus audientium. Ideo in hac parte vidēdū erit quantis priuilegiis et excellētiis Dauid a deo fuerit dotatus et ex multis. 5. dūtaxat colligemus

Prima dicitur prophetica illustratio.
2ª filialis nominatio.
3ª victoriosa superatio.
4ª mansueta conditio.
5ª regalis exaltatio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Qr David claruit spū pphetie.

Prima excellētia David dicit pphetica illustratio. Claruit.n. spiritu pphetico prenūtiās misteria xpi. Sed hic pulchre disputādū est vtr David fuerit reliqs pphetis prestantior. Et ad hoc respondet Nico de lyra sup prologū in psalterio: q David potest cōparari ad pphetas noui testamenti: cuiusmodi fuerunt apostoli: et sic David n̄ excessit alios qa apostoli fuerunt de secretis diuinis magl illuminati: et in maiori plenitudine receperunt gratiā spiritus sancti. Et q apostoli spūm acceperint pphetandi p3 actuū.2.c.5.c.6.c.ii.c. i3.c.27.c°. Si autem comparet David ad pphetas veteris testamenti: sic dicit Tho.22.q.174. q non fuit David excellentior alijs pphetis sed Moyses: et hoc pter tria.

Primo pter clariorē cognitōem.
2° pter miraculor rutilatōem.
3° pter cōmuniorē denūtiatōe3.

Primo pter clariorē cognitōe3 nā excellentior gradus pphetie est: vbi est cognitio clarior sed Moysi ocessū fuit videre essentia3 dei sm Aug. ad Paulam de videndo deum: qd nō fuit concessum David et alijs pphetl. g̃ habuit clariorē cognitionem: et sic fuit ceteris excellētior. 2° Moyses fuit excellētior sm Tho. pter cōmuniorē denūtiationē: qa Moyses prophetiam suam denūtiauit toti pplo Judeor: non sic David et alij pphe Tertio Moyses fuit excellētior ppt miraculor rutilationē: qa maiora signa fec Moyses in egypto in mari rubro: in deserto: q3 David et alij prophete. Sed Nico. de lyra dicit q s3 glosam in principio psalterij David dicit propheta per excellētiā et pma ratio de Moyse non concludit quia claritas cognitionis actū pphetādi excludens non potest constituere excellētiorē gradū pphetie: qa ide3 cō stitueret et excludēt. vt p3. visio aūt diuine essentie excludit actū prophetandi: sicut et actū fidei: qa vtriq3 est necessario act9 enigmaticus: et ideo visio diuine essentie nō pōt cōstituē excellētiorē gradū pphetie: l3 faciat clariorē cognitiōe3: seu aliqd clarius cognoscē. vñ g̃ est q claritas cognitionis maior cōstituit maiorē gradū pphetie: dū tñ talis claritas limites cognitōis pphetie non transcendat Insuper si ratio ptacta staret: sequēt q Moyses fuit excellētior apostolis pter Paulum: quibus non fuit concessum videre essentiam dei in pñti vita. Secunda insuper ratio deficit eo q denūtiatio pphetie est aliquid sequens propheticā cognitionem: et ideo non videt variare gradu3 prophetie: ex hoc q pluribus vel paucioribus nūtiatur. Tertia adhuc ratio debilis est: quia cōfirmatio p signa et miracula sequitur prophetiā: et nō est de essentia eius. Unde Johānes baptista signū nullu3 fecit: vt habet Johis.io.c. et tñ ocedit maior moyse. ex quo dicit Nico. de lyra q licet Moyses hūerit eūdē gdu3 pphetie: quē hūit David. s. absq3 quibuscunq3 signis sensibilib9 aut figuris: tñ non habuit totiēs: nec ita omuniter tales illustrationes sicut David. Insuper dicit tho. vbi. s. in corpe. q. in fine. q

dauid clari⁹ ⁊ pleni⁹ exp̄ssit misteria christi q̄3 Moyses. Lex autem vetus et ꝓphete ordinabant̄ ad christum: sicut ad finem. vñ Rabi Moyses in li. directionū pplexoꝝ inq̄t. Omnes ꝓphete non sunt locuti: nisi ad dies Messie: cū g̃ finis nobilior sit his q̄ sunt ad finē: ꝓpheti ı Dauid videtur sortiri quādā excellētiā: ex hoc ꝙ xp̄i misteria sic exp̄ssit: ꝓbabilit̄ itaq3 pōt dici: ꝙ Dauid fuit excellētior ꝓpheta Moyse: quāuis Moyses excellētior fuerit in aliis: que ꝓphetiā trāscēdūt vel eam cōsequūt̄: que autē ipse p̄di xit ꝓphetico spiritu irradiat⁹: legunt̄ in psalmis suis: in q̄bus suaui melodia de xp̄o multa cantauit. Ob qꝺ hiero. ad Paulinū inq̄t. Dauid Simonides noster Pindarus ⁊ alceus Flaccus quoq3 Catullus et Seren⁹ Christū lira personat: ⁊ in decacordo psalterio ab inferis excitat resurgētē hec ille. Ex cronica Ricobaldi sūpta sunt que sequūt̄ ꝓ declaratōe ꝟboꝝ hiero. Simonides poeta fuit tēpore Tullii hostilii. z. Regis Romanoꝝ āno ab vrbe cōdita. 7z. Pindarus poeta āno ab vrbe cōdita. z5z. post expulsum Tarquinum vltimu3 Regem. Alceus poeta tēpore Tarquini prisci q̄nti regis Romanoꝝ. Orati⁹ Flaccus Uenusii orit̄ anno ab vrbe ꝯdita sexcētesimo nonagesimo sexto Catullus poeta Ueronēsis. āno ab vrbe condita sexcentesimo tricesimo quinto. Seren⁹ q̄dā ali⁹ poeta cui⁹ tp̄a nō inueni. fūt p̄nominati poete apud Quintilianū. li°. z. de iudiciis. multa laude ꝯprobati: q̄bus ꝓ melodia ⁊ suauitate cōcētus hiero. dauid voluit cōparare. Notādu3 tn̄ ꝙ ipse hieroñ. gloriosus: vt dicit Nico. de lyra ter trāstulit psalteriu3. Primo fm̄. 70. interp̄tes qꝺ dicit̄ psalteriū Romanoꝝ: eo ꝙ ecclesia beati petri illo vtit̄. z° fecit aliā trāslatiōe3 nō multū distātē a p̄ma: ⁊ tn̄ appropinquāte3 hebraico: ⁊ vocat̄ psalterium Gallicanū: eo ꝙ Damasus papa ad rogatum hiero. illud fecit cantari in ecclesiis gallicanis: et hoc vtūt̄ frēs minores. 3° ad p̄ces Serphēnii: q̄ frequēt̄ disputabat cū Judeis q̄ solū recipiunt illud qꝺ est in hebreo: fecit trāslationē imediate acceptā ab hebreo: ꝓꝑt qꝺ vocat̄ psalteriū hiero. iuxta hebraicam ꝟitatem.

¶ Qr xp̄s dicit̄ filius Dauid.

SEcunda excellentia dauid dicitur filialis nominatio. Nam dñs noster Jhesus xp̄s deus verus dei filius ꝓ nobis hominibus incarnatus: natus de ꝟgine ꝟus homo nominat̄ p excellētiā filius Dauid. Unde euāgelista Mathe⁹. i. c. dicit̄ Liber gñationis Jesu xp̄i filii dauid fm̄ Nico. de lyra: modus hebreoru3 est denominari libros ab eo de quo tractat̄ in p̄ncipio: sicut dicitur liber genesis: q̄a in p̄ncipio tractat̄ ꝺ creatione mūdi. Similiter Matheus q̄a incipit euāgeliū a genealogia xp̄i: iō ab ipsa denominat ⁊ intitulat ipsu3. Rō autem quare incepit a genealogia xp̄i fuit: q̄a Judei negabāt Jesū nazarenū esse ꝟū3 xp̄m: ⁊ descēdisse a Dauid: q̄a galileus erat f3 ꝙ dicit̄ Johis. 7. Nūq̄t a galilea venit xp̄s quasi diceret non. Sed Judei sic loquentes nō intelligebant scripturas

Dicit q̄ a Matheo filius David: et p ponit David ipsi habraā: licet sit poste rior secundum tem pus: propter eminentiam regie dignitatis: et vt coueniēti⁹ ge nerationis ordo tradat: angel⁹ etiā q̄ virgini cōceptum filij dei ānūciauit vt habet Luce.i.c. dixit. Dabit illi dn̄s deus sedem David patris eius. Et Cananea clamauit: vt patet Mathei is Jesu fili David miserere mei: et psal lentes turbe vt notatur Mathei.zi. cātabant. Osanna filio David: bn̄di ctus qui venit in nōie dn̄i. et Mathi zz. interrogauit Jhesus phariseos. Quid vobis videt de xp̄o: cui⁹ fili⁹ est: et dixerūt: David. et Luce.i8. Ce cus clamabat. Fili David miserere mei. Et Ap⁹. ad Ro.i. Factus ex se mine David: secundum carnē: licet q̄ vt hiero. dicit in cōmēto sup Danielē secundum scri pture sancte cōsuetudinē proaui oēs et maiores ptes vocēt: tn̄ singlari m̄ xp̄s David filius nūcupat.

Quod David superauit Philisteum Goliam.

Tertia excellentia David dicit victoriosa supatio. Superauit nāque Goliā philisteū Gigantē: cum esset adolescēs: et fratrib⁹ suis minor etate: armat⁹ fiducia dn̄i: vt patet primo Re.i5.c. neque psūptuosus fuit: aut te merarius vel culpabilis: quia certamē illud iniit ex reuelatione dei: vt dicit Nico. de lyra. et hiero. ad Aug. Un̄ Sauli diffidenti et timenti ne succū beret. David rn̄dit. Dn̄s q̄ eruit me de ore leonis: et de manu vrsi: ipse li berabit me de manu Philistei hui⁹. Quare deo sibi fauente: gigātē illum interfecit: et populum ab obprobrio li berauit. quo exēplo deterreri debent hi qui sepenumero in viribus suis cō fidūt qui recordari debēt illi⁹ carmi nis. qd̄ Ouidi⁹ li.ō remedio amoris cecinit. Parua necat morsu speciosū vipera taurum. A cane non magno sepe tenet aper.

Propter mansuetudinem David placuit deo.

Quarta excellētia David dicit māsueta cōditio de q̄ in psal. Memento dn̄e David et omnis mā suetudinis ei⁹. Uocat enim David iustus pius et sanct⁹.7.q.i.c. Omnis zz.q.4.ca. quod David Ista nāque man suetudo benignissimo deo satis acce pta est. hinc Judit.9.c dicit. humi liū et māsuetorum tibi semp placuit de p̄catio. Et puerb.z.c. Māsuetis da bit dn̄s gratiā. Et eccle.i.c. Benepla citū est illis fides et māsuetudo. et ps. i49. Exaltabit māsuetos in salutem Et Math.5. Beati mites. Giraldus odonis sup.4.ethi. secundum mētē Aristo. dicit quod sex sūt cōditiones māsueti. Prima quod ē imptur bat⁹ et hoc exigit nā māsuetudinis. 2ª quod passiōe nō ducit. 3ª quod rōi et eius ordinationi obicit q̄ꝫtū ad oēs circūstātias secundum q̄s oportunū ē irasci et n̄ irasci. 4ª quod ad defectū ire magis q̄ꝫ ad excessum declinare videt. 5ª quod nō est puniti uus nec vindicatiu⁹. 6ª quod ē iniurie et offēse remissiu⁹. Sic fuit māsuet⁹ David quē psecut⁹ ē saul. Jp̄e tn̄ cū potuit noluit eū offendē. nā vt dicit primi Regum.i8.cap. Ex eo quod mu lieres in timpanis cantabāt. Saul percussit mille et David decē millia Iratus Saul dixit. Quid ei superest.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

nisi solū regnū: ex tūc non rectis ocu lis aspiciebat eum: ⁊ lancea tēptauit eum configere cum pariete: Deinde fecit eū tribunum sup mille viros. vt sic pugnādo veniret in man⁹ Phi listinoꝝ: ⁊ vt notat. i. Re. 17. c. Req̄ siuit Jonathan ⁊ seruos suos: vt oc ciderent Dauid. Jonathas autē q̄a diligebat eū valde: monuit eū vt se absconderet: ⁊ sequēti die Jonathas placauit Saul patrē dicens. Ne pec ces Rex in seruū tuū Dauid: q̄a non peccauit tibi: ⁊ opa eius bona tibi sūt valde: ⁊ posuit animā suā in manu tua: ⁊ occidit Philisteū: ⁊ fecit deus salutē magnā in Jsrabel: vidisti ⁊ le tat⁹ es: quare ḡ peccas in sanguine innoxio: ⁊ interficies Dauid: qui est absq; cl'pa. Rndit Saul. Nouit dn̄s nō occidet: et sic Jonathas vocauit Dauid: ⁊ venit securus coram Saul motū est rursū bellū. ⁊ dauid pcussit Philisteos plaga magna: reuersusq; coram Saule: iteꝝ tēptauit eū lācea infigere in parietem. Dauid fugit et euasit. Saul misit satellites nocte ad domū suā: vt custodirent eū: ⁊ mane interficeret: quē vxor eius Michol fi lia Saul deposuit p fenestrā: ⁊ tamē post tot validissimas psecutōes Da uid potuit interficere Saulē in spe lunca: vt hēt. i. Re. 22. c. ⁊ iteꝝ. 24. c. potuit eū interficē: cū inuenit eum dormiētem in tētorio: ⁊ oēs suos: di xitq; Abisai ad Dauid. Cōclusit de⁹ hodie inimicū tuū ad manus tuas: nūc ḡ pfodiam eū lancea. Rndit da uid. Ne interficias eū: q̄s. n. extēdet manū suā in christū dn̄i: ⁊ innocens erit. Abstulitq; Dauid hastā q̄ erat ad caput eius: ⁊ ciphū aque. Tādē cum nūciata erat ei mors Saulis ⁊ Jonathe: vt scribit. 2. Re. i. c. amare fleuit dicēs. Saul ⁊ Jonathas ama biles ⁊ decori in vita sua: in morte q̄s non sunt diuisi: aq̄lis velociores: leo nibus fortiores: filie Jsrahel sup saul flete: q̄ vestiebat vos coccino in de licijs: qui pparabat ornamēta aurea cultui vestro. s. de preda hostium s̄m Nicolaū de lyra.

¶ De regia dignitate Dauid.

Quinta Dauid excellentia dicit regalis exaltatio. exaltat⁹ nāq; fuit ad regiā dignitatē s̄z bn̄placitū dei: post mortem Saul: vt patet. 2. Re. 5. c. Jō ps. 88. dicit de⁹. Jnueni Dauid seruū meū: oleo sancto meo vnxi eum. Et ꝓpterea in genealogia xp̄i. Matheus solū Dauid nominat Regem: cum dicit. Jesse aūt genuit Dauid Regē: l; ante eū ⁊ p⁹ fuerint alij reges: q̄a vt tactū est: fuit primus electus in regem s̄m bn̄placitū dei ꝓpter sanctitatē suā. 7. q. i. c. Si q̄s.

¶ De peccatis in q̄b⁹ Dauid defecit ⁊ offendit deum. Cap. 2.

Imminet mortalib⁹ cūctis de cōmuni lege piculū satis ḡue q̄a nullus q̄tūcūq; sanctus ⁊ iust⁹ pōt esse de lapsu secur⁹. Ecce in ꝓmptu est Dauid sanctus: q̄ post multiplicē gratiam a deo sibi datā: in peccata plurima ruit: de quibus nos dicturi illa reducemus ad q̄nque.

- Primū fuit peccatū adulterij.
- Secundum homicidij.
- Tertium negligentie.
- Quartum iniusticie.
- Quintum vane glorie.

¶ De adulterio qđ ɔmisit Dauid.

PRimū peccatuʒ in quo dauid defecit fuit adulteriū: de quo fit mentio.2.regū.10.⁊.11.c.ad qđ la psus est ꝓpter duo ƀm Nico.de lyra ¶ Primo qa remāsit ociosus in hierl'ʒ vt enim ait Sapiēs ꝓuer.28.c. qui sectat ocium:replebitur egestate. Et hiero.ad Demetriadē ꝟginē inqt. Nihil in sancto ꝓposito ocio deteri9 est.⁊ Bernardus ad frēs de monte dei. Omniū tēptationū et cogitatio num malaꝝ ⁊ inutilium sentina est ociū. Et Quintilianus. Ad oē votuʒ fluente fortuna lasciuit ociū. Et Se neca ad Lucillū. Ocium mors est:⁊ viui hominis sepultura. ⁊ Ouidius de remedio amoris. Ocia si tollas periere cupidinis artes. Et Ecclesi. 33.c. Multā inquit Sapiēs maliciā docuit ociositas. ꝓpterea hiero.ad rusticū monachū dicit. Id qđ nōē đ cō.di.5.c.nūqȝ. Semp aliqd operis facito: vt diabolus te inueniat occu patum. hinc p Ezechielē.16.c.deus dicit. hec fuit iniqtas sororis tue So dome:saturitas panis ⁊ abūdantia: ocium ipsius:⁊ ociū filiaꝝ eius. ¶ 2° lapsus est in adulteriū Dauid: qa vi dit bersabeā se lauātē3.piculosū certe est oculis libertatē aspiciēdi concedē vn̄ ꝓpheta psal.118.dicit. Auerte ocu los meos ne videant vanitatem. Et Seneca in li. de remediis fortuitorū ait. Oculi enim sunt irritamēta vicio rū:ducesqȝ sceleꝝ ⁊ quinto li.causaꝝ causa pma. Oculi inquit nostri:sunt tota luxuria nostra:hi nos in omnia cotidie vitia pcipitant. Iō hierony. ad Nepotianū sic scribit. Matrē ita vide:ne p illam alias videre cogaris quaꝝ vultus cordi tuo hereat:⁊ taci tum viuat sƀ pectore vulnus. Cum ḡ Dauid captus esset pulchritudine nu date bersabee:misit suos: ⁊ fecit illā ad se venire:⁊ compleuit adulteriuʒ: statimqȝ sanctificata est ab imūdicia sua.s.a fluxu mēstruoꝝ qa.s.purgata fuit a menstruis futuris vsqȝ ad ptū ƀm Nic.de lyra. qa in illo coitu cōce pit vt pʒ in textu.

¶ De homicidio qđ fieri fecit dauid

SEcūdū peccatū in quo dauid defecit fuit homicidiuʒ. Post vtiqȝ expletaʒ suā libidinē: ꝓcurauit ꝓditorie interfici Uriam viruʒ Ber sabee: pro quo misit et tēptauit eum mittere in domū vxoris:hortans vt lauaret:mittēsqȝ regium cibuʒ: vt sic p balneum ⁊ cibū delicatū ꝓuocaret ad coitum.dicit Nico. de lyra ꝙ sic faciebat Dauid vt Urias cognoscēt vxorem suam: ⁊ crederet puer nasci turus esse suus:et peccatū eius occul taret:qđ cū rēnuisset facē Urias di xit Dauid ad Ioab. Ponite Uriaʒ ex aduerso belli:vbi fortissimuʒ est p liūm:⁊ relinquite eum:vt.s3.sic occi dat:qđ ⁊ factum fuit.vt pʒ 2.Re.11. ca.qđ cum audisset vxor:fleuit eum. Nico. de lyra fictiue inqt: qa et ipsa mortem eius desiderabat vt sic vxor regis fiēt. Statimqȝ Nathan ꝓpha vt hēt.2.regū.12.c.venit ad Dauid: ꝗ rephendit euʒ dure de peccato cō misso addens. Non recedet gladi9 de domo tua vsqȝ in sempiternū qđ ꝟificatum est ƀʒ Nico.de lyra: quia frater occidit frēm.s.Absalon Amō. ⁊ regū.13.⁊ Salomon Adoniam.3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Re.z.c.⁊ filius insurrexit cõtra prẽz .s. Absalon.z.Re.15.c. Tunc Dauid humiliat⁹ ⁊ pñia ductus: dixit. Peccaui.⁊ Nathan rñdit. Et dñs abstulit a te peccatũ: vbi apparet quãta sit vis pñie: qñ post homicidiũ ⁊ adulteriũ: spũm ꝓphetie recepit: ⁊ in p̃mo gradu ꝑmãsit: vt hẽt.48.di.c. Hinc etenim.⁊.50.di.c. Cum exaudiero.c Sacerdos.c. Ut ↄstitueret.⁊.i.q.7 c. Si.⁊.z.q.7.c. Nos.⁊.z.q.7.c. saceedos.⁊ de pe.di.i.c. Et venit.⁊ de pe.di.z.c. Totã.c. Dauid.c. Ille rex

¶ De negligentia Dauid qua non correxit Amon.

TErtiũ peccatum in qđ lapsus fuit Dauid fuit negligentia. Non enim correxit Amon: q̃ stuprauerat sororẽ suam Thamar. Naz vt scribit.z.Re.1z.c°. Noluit cõtristare spũm Amon filij sui: quoniaz diligebat eũ q̃a p̃mogenit⁹ erat ei. O quot sunt patres: qui imoderato amore filios diligẽtes: negligũt illoꝝ vitijs: ⁊ passionib⁹ obuiare: ob qđ ⁊ filios qñq3 imo multotiẽs vident male finire. Ecce q̃d Amon euenit: certe in ↄuiuio occisus ẽ a pueris Absolonis fratris sui ipso iubente.

¶ De iniusticia Dauid.

QUartũ peccatum Dauid fuit iniusticia circa Misisboseth: de quo fit mensio.z.Re.16.c.⁊.19.ca°. Dicit Nico. de lyra ꝙ adulatores et detractores sunt ꝑiculosi p̃ncipibus: q̃a Dauid tam iustus et sanct⁹: v̄bis siue adulatoris ⁊ detractoris fuit ita captus ⁊ inuolutus: ꝙ hereditatem Misisboseth domini sui ei cõcessit in absentia Misisboseth ⁊ eo non audito quod est peius: Et postq̃3 audiuit Misisboseth se excusantem ⁊ vera dicentem: nõ retractauit dictũ suũ iniustum totaliter: ʒ seruũ eius pessimuz. scz Sibam fecit equalẽ dño dicens. Tu ⁊ Siba diuidite possessiões. quẽ tñ debuit suspẽdisse ꝓpter falsaz accusatõem dñi sui de crimine lese maiestatis. Erat Misisboseth filius Saul ⁊ recedente Dauid de hierl'm cum exercitu: Misisboseth remansit: quia erat claud⁹. et Siba seruus ei⁹ venit ad Dauid: Et dixit falso tñ Misisboseth remansit in hierl'm dicẽs. hodie restituet mihi dñs regnũ patris mei Saul: vt notat.z.Re.16.c.

¶ De vana gloria Dauid.

QUintũ peccatuz Dauid fuit vana gloria. Fecit nãq3 suꝑbe numerari populũ: ⁊ inde gloriabatur: sicut ponit p̃mo Paralipomenõ.zi. c.⁊.z.Re.vl.c. Ad quã numeratõez fiendã cohoꝑatus est Sathan.

¶ De plaga pestilentie qua de⁹ puniuit populũ. Cap.z.

QUãuis inscrutabilia sint nobis iudicia dei: v̄ũtamen ab eo iuste fieri omnia merito cõfiteri debemus: neq3 curiose est inq̃rẽdum: Cur qñq3 peccata que nobis ꝑua videt ⁊ minima puniat: ⁊ que maxima reputant: ad tẽpus linquat impunita cũcta recte moderat ⁊ ordinat sapiẽtia sua. Idcirco in hoc misterio đ pestilentia qua deus populũ percussit: eo ꝙ illum suꝑbe Dauid numerauit dicemus: de qua quinq3 dubia sunt declaranda.

¶ Primũ vt in pestilentia sit flagelluz dei pro peccatis.

Secũdũ q̃re dauid potius elegit pestilẽtiã q̃ꝫ famẽ ⁊ gladium.

Tertiũ vtꝝ ꝑ peccato dauid debuit populus eius puniri.

Quartum quid intelligit̃ ꝑ tempus constitutum.

Quintũ quõ adimpletũ fuit dictum ꝓphẽ de pestilẽtia triũ dieꝝ.

Qꝛ ꝓpt̃ peccata veniũt pestilẽtie.

AD p̃mũ dubiũ respõdem⁹ ẜm veritatẽ infallibilẽ scriptꝰe sãcte: q̄ deus excelsus ꝓpter peccata pestilentias mittit. Nã Leuitici.26 c.cõminat̃ deus trãsgressoꝛib⁹ suoꝝ p̃ceptoꝝ dicens. Mittã pestilẽtiã in medio vestri: ⁊ Numeri.14.cõquẽbat̃ de ꝓplo Judaico dicẽs. Quousqꝫ ñ credẽt mihi: ⁊ infra: feriã ḡ eos pestilentia. Et Ezechielis.7.c°. Jra mea sup̱ populũ gladi⁹ foꝛtis: pestis ⁊ fames intrinsecus. Et Ezechielis.28. hec dicit dñs deus. Ecce ego ad te Sion: ⁊ gloꝛiaboꝛ in medio tui. et sciẽt q̇a ego dñs: cũ fecero mea iudicia: ⁊ sãctificat⁹ fuero in ea: ⁊ imittaꝫ ei pestilẽtiã: ⁊ sanguinẽ in plateis ei⁹ Quare iudicio dei attribuendũ esse arbitroꝛ: q̇cq̇d in cronicis de pestilẽtijs asseritur: de ipsis enim meminit Hierony. Hoꝛosius ⁊ Eutropius: ac reliq̇ reꝝ gestaꝝ scriptoꝛes. Nã ãno ab vrbe cõdita.284. ingẽs pestilentia Romã affecit biẽnio. Suaserunt põtifices templi: vt ludi scenici dijs ex petẽtibus ederẽt̃: eo tp̱e terra in medio vrbis dissilijt: dixerũt aruspices eã voraginẽ posse tolli viui hominis nece spõtanea insiliẽtis in eã in quaꝫ Marcus curtius eques insilijt pro liberatõe patrie: sicqꝫ voꝛago cõclusa est: vt refert hoꝛosius li.3. ⁊ Aug.li.5.de ci.dei.c.18. ãno ab vrbe cõdita.481. Ingẽs pestilẽtia vrbẽ afflictauit ⁊ libꝛi Sibillini cõsulti respõderunt eam pestẽ ira dei illatã. Recitat Hoꝛosius li.5.q̄ ãno ab vrbe cõdita sexcentesimo sexto: tanta Rome exoꝛta est pestilẽtia: vt ministri quoqꝫ faciẽdoꝝ funeꝝ p̃mũ ñ sufficerẽt: deinde nõ essent: iãqꝫ etiã magne dom⁹ vacue viuis: plene moꝛtuis: remansere largissime introꝛsu hẽditates: ⁊ nulli penitus heredes. Aliud stupẽdũ Hoꝛosius narrat: q̄ post locustas innumerabiles: que in mari a vẽto rapte suffocate sunt: tãta coꝛruptio aeris ẽ sbsecuta: ⁊ taꝫ grauis pestilẽtia: vt in Numidia octingẽta millia hominũ moꝛerẽt̃. Et circa hoꝛã maritimam que Carthaginẽsi atqꝫ vticẽsi littoꝛi adiacet plus q̃ꝫ ducenta millia: que clades tã repentina fuit apud vticeꝫ sb vna die ꝑ vnã poꝛtã: pl⁹ q̃ꝫ mille quingẽtos moꝛtuos delatos fuisse narret̃. Tẽpoꝛe Antonini Jmp̱atoꝛi. q̇ xp̄ianos p̱secut⁹ est: tãta lues est secuta vt agricultoꝛibus carerẽt. Tp̱e Pelagij pape: Romã pestis cõcussit in qua ⁊ Pelagius moꝛtuus est: cui successit Gregoꝛius magnus: qui vir mire sanctitatis letanias ad deũ oꝛdinauit agi: et cũ popul⁹ dei clementiã imploꝛasset: vna dieꝝ vidit põtifex ille sãct⁹ ãgelũ supꝛa castrum qui cruẽtatã enseꝫ in vaginã reponebat significãs pestẽ dei iudicio imissam iã cessare. Nota hic tñ ẜm hoꝛosiũ li.5. ⁊ Eutropiũ: q̄ Adrian⁹ Jmp̱atoꝛ q̇.12. ab Augusto imp̱auit castrum illud obstruxerat: cũ põte mirabili: et

castꝛ Adriani dictū fuit: vſqꝫ ad tꝑs
beati Gregorij: exinde sancti Angeli
ꝓpter visionē ꝑlibatam.

¶ Quare Dauid elegit pestilētiā.

SEcūdū dubiū ꝓpositū fuit q̄re
Dauid elegit potius pestilētiā
q̄ꝫ famē ⁊ gladiū. Nā Gad ꝓpheta
dixit ei ex ꝑte dei. aut. 7. ānis veniet
tibi fames in terra tua: aut tribꝯ mē
sibus fugies aduersarios tuos: et illi
te ꝑsequent: aut certe tribus diebus
erit pestilentia in terra tua. Et rn̄dit
dauid. Coartor nimis vndiqꝫ: ⁊ ele
git pestilentiā. Dicit Nic. de lyra ꝙ
sperabat de misericordia dei. Unde
in textu s̄bdidit. Meliꝯ est vt incidaꝫ
in manus dn̄i: multe. n. misericordie
eius sunt q̄ꝫ in manu hōis. Secūdo
si elegiſſꝫ famē. 7. ānoꝝ: ipse ⁊ alij di
uites ꝓuidiſſent sibi de victu: ⁊ pau
peres fuiſſent nimis afflicti. Item si
elegiſſet fugā corā aduersarijs: ipse ⁊
alij potētes fuiſſēt ꝓtecti auxilio pu-
gnatoꝝ: ⁊ refugio fortelliciorūꝫ: ⁊ ce
teri fuiſſent occiſi: ideo elegit penam
omnibꝯ equalē: q̄a pestilentia a deo
īmiſſa eq̄liter poterat cadē sup oēs.

¶ Quare pro peccato Dauid punitꝯ
est populus.

TErtiū dubiūꝫ: vtrū ꝓ peccato
Dauid debuit populus eiꝯ pu
niri: ⁊ q̄dā dicūt ꝙ populꝯ fuit inno
cens: nā cū vidiſſet Dauid angelum
cedentē populū: dixit ad dn̄m. Ego
sum qui peccaui: ⁊ ego iniq̄ egi: Isti
q̄ oues sunt quid fecerūt: v̄tat obse-
cro manus tua contra me: ⁊ contra
domū patris mei. ḡ nō videt ꝙ ppl̄s
debuit puniri: q̄a vt dicit glosa ex̄ d
bis que fiunt a maiore ꝑte capituli. c

Quesiuit. Peccata suos tenē debēt
actores. Idē. C. de penis. l. sancimꝯ.
C. ne vxor ꝓ marito. l. Ob maritoꝝ
.ii. q. z. c. Illud. de sen. excōicatōis. c.
A romana. vlti. 56. di. ca. Satis. i. q
4. c. Placuit. c. Nullius. ⁊. cº. Iudei.
Sed ad hoc poſſet rn̄deri ſm Bon̄.
in. z. di. zz. ꝙ licꝫ pena eterna vnus
nō puniat ꝓ peccato alteriꝯ: tamen
pena tēporali sic: quare nō est incon-
ueniens ſm rigorē diuine iusticie: vt
populus a Dauid supbe numeratus
pestilētia minueret. Nic. v̄o de lyra
dicit: ꝙ in libro de hebraicis q̄ōibus
habet ꝙ populus peccauit: eo ꝙ da
uid nō restitit vt debuit in facto vrie
sed hoc nō videt v̄um: quia peccatū
Dauid vſqꝫ ad ꝯplemētū fuit secretū
vnde Nathan dixit sibi. z. Re. iz. cº.
Tu fecisti abscondite. dicit ḡ Nic. d
lyra: ꝙ peccatum populi fuit rebellio
eius contra Dauid: sequēdo Sibam
filiūꝫ Uotri: q̄ erat homo sediciosus
⁊ peſſimus vt pōit. z. Re. zo. c. Ego
v̄o teneo ꝙ lꝫ p̄ncipalit deꝯ punierit
populū ꝓpter peccatū Dauid tamen
credibile ē: ꝙ in ppl̄o sic punito eſſēt
aliqua scelera deo exosa nam sicut ⁊
nunc plures tūc erāt mali q̄ꝫ boni.

¶ Quid intelligit ꝑ tēpus ꝯstitutū.

QUartu dubiūꝫ q̄d intelligit ꝑ
tēpus cōstitutū. Nam in textu
dr̄. Immisit deꝯ pestilētiā de mane
vſqꝫ ad tēpus cōstitutū: ⁊ dicūt aliq̄
vſqꝫ ad tertiū diem inclusiue: quia sic
erat pena determinata: sed hoc non
videt v̄um: quia textus dicit infra.
Uenit autēꝫ Gad ad Dauid in die
illa: ⁊ videt loqui scriptura de p̄ma
die pestilētie. ad hoc eniꝫ venit Gad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

vt David offerret holocaustū ⁊ cessa ret plaga inchoata. Jō melius dicit̄ ꝙ tēpus cōstitutuȝ intelligit̄ hora sa crificij vespertini: illud. n. statutū fuit in lege Exodi. 29. ita ꝙ a mane pmi diei vsq; ad horā vesptinā mortui sūt de pplo. 70. millia viroꝝ.

¶ Quō verificat̄ dictū ꝓphete de pe stilentia triū dierum.

Q Uintū dubiū quomō verificatū fuit dictū ꝓphete de pestilētia triū dieꝝ. ⁊ dicit Nic. de lyra ꝙ duo dies vltimi fuerūt dicti ꝓpē cōmina tionē tātū: sicut etiā dicit Jonas de .40. dieb⁹: pmus vero dies fuit p mo dum sentētie diffinitiue: quare pesti lentia fuit tātū illa die. Jdeo sbditur in textu. Cūq; extendisset manū suā angelus dñi sup hierl'm vt dispdēt eam: misert⁹ est dñs sup afflictōeȝ: et ait angelo pcutiēti populū. Sufficit nunc contine manū tuaȝ. Tali pesti lentia pcussus fuit populus ille. nos vero diebus istis magnas clades fieri vidimus: ⁊ pestilentijs pene Jtaliaȝ deuastatā: pos cētib⁹ qdē peccatis po puloꝝ: frequēti⁹ pestilētie irrūpunt. Jdeo timēdus est deus: quia ipse vi uificat ⁊ mortificat: q est bñdictus in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sermo qntusdecim⁹ de iudicio dei cōtra Senacherib nomē domini blasfemantem.

S Anctū ⁊ ineffabile nomē dei sic viluit in ore christi anoꝝ: vt illō blasfemari ⁊ maledici ducat̄ quasi p nihilo. Aperiūt nāq; multi fetidum os in blasfemias impias creatoris sui ⁊ irreuerent̄ sacrilegis buccis lace rant altissimā maiestatē regis regū ⁊ dñi āgeloꝝ ⁊ hominū: p qbus in hoc sermone bene esse arbitrat⁹ suȝ iudiciū dei depromere cōtra Sena cherib blasfemātē: in illo si qdē specu labimur q̄ grauē sit peccatū blasfemia et maledictio dei: de quo tria miste ria ꝓponimus cōtēplāda.

Primū dicit̄ supbie ⁊ violentie.
2ᵐ maledictionis ⁊ blasfemie.
3ᵐ punitionis ⁊ vindicte.

¶ De supbia et fraude Senacherib Regis. Cap. pmū

I Nsaciabilis ē anim⁹ ābitiosorū quibus nec ipse mūdus totus sufficere pōt: pȝ hoc in Senacherib: de quo. 4. regū. 18 dicit̄ ꝙ āno. 14. regis Ezechie ascendit Senacherib rex assirioꝝ ad vniuersas ciuitates Juda munitas: ⁊ cepit eas: tūc misit Ezechias nūcios ad regē Assirioꝝ. Nico. de lyra dicit ꝙ Ezechias sciēs populū sibi sbiectum ⁊ Agacȝ patrē suū deū multipliciī offendisse: merito timuit ne in vindictā dictoꝝ maloꝝ pmitteret̄ rex Assiriorum venire ad destructōieȝ ciuitatis hierl'm vbi vi gebat diuinus cultus: de q° ipse erat zelātissim⁹ quare nūcios misit dicēs peccaui: reputans peccatum priis suū recede a me: ⁊ omne qd imposueris mihi feram. Prudenter in hoc egit: qa vt dicit Aug. li. 16. de ci. dei. c. z. Jn omnib⁹ fere gētibus quodāmō vox nature ista psonuit vt sbiugari victoribus mallent: qbus contingit vinci q̄ bellica omnifaria vastatōne deberi. Jndixit itaq; rex Assiriorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Ezechie tercenta talenta argenti: et triginta auri: deditqꝫ Ezechias om̄e argentū qđ reptum fuerat in domo dn̄i: ⁊ in thesauris Regis: ⁊ cū non sufficeret: confregit valuas tēpli dei: ⁊ laminas aureas quas ip̄e affixerat ad decorem: ⁊ dedit eas Regi Assiriorū. dicit Ni. de lira: ex hoc accipit argumentū q̄ pncipes in necessitate p conseruatōe rei publice pn̄t accipe de thesauris ecclesie: naz vt dicit. 12. q. 2. c. Aurum. Aurū habet ecclesia: non vt seruet: sed vt eroget: ſm vero Mag. in hist. Accepta pecunia Rex Assiriorūz ſb pacto in pace dimittēdi regnū Ezechie: infideliter agēs: pactum nō seruauit: ſ; misit exercituz et nūcios in Hierl'm ad terredū Ezechiam: vt territus redderet ciuitatez ⁊ populus transferet in Assirios: et cultus dn̄i de hierusalē auferret: qđ nullo modo Ezechias fecit: ſ; restitit ⁊ cōuocās populū exortatus fuit ad defendēdū templū sanctū ⁊ gentem Quia ꝟo in hoc ca. de regno Assiriorꝫ fit mēsio: ideo de illo cōsiderem⁹ tria.

Primo originem.
Secundo dilatationē.
Tertio terminationē.

De regno ⁊ monarcaia Assiriorū ⁊ p̄mo de ortu eius.

PRimo cōsiderem⁹ regni Assiriorꝫ originem: dicit Mag. in histo. sup Genesim post capitulū de morte Habrae. Exortū est regnum Assiriorꝫ. 25. āno Saruch proaui habrae ſb Belo: qđ quidē intelligēdūz est quātū ad regni iniciū. Nā Belus p̄mus intrauit Assiriam ⁊ parū obtinuit in ea: sed eo mortuo: filius eius Ninus vt refert Justinus ⁊ horosi⁹ totā Assiriaz occupauit: ⁊ in regiōe Assiriorꝫ edificauit ciuitatem quam Niniue nomiauit: āno regni sui. 49 q̄nquaginta autem ānis bella finitimis intulit: qui dum deficiētem a se oppugnat vrbē: sagitta ictus interiȷ̄t ⁊ vt dicit Horosius. li°. i. Regū Assiriorꝫ vsqꝫ ad Sardanapalluz annis mille centū sexaginta actū est: Isidorus. li. 14. ethi. Assiria inq̄t vocata ē ab Assur filio Sem: qui eā regionē post diluuiū p̄mus incoluit. hec ab ortu Jndiam a meridie mediā tāgit ab occiduo Tigriz: a septētriōe mōtē Eucasum: vbi porte caspie sunt.

De magnificentia regni assiriorū

SEcundo cōsiderem⁹ illi⁹ regni dilationē: fuit enim regnū illđ āplissimū. de quo aug. li. 18. de ci. dei 2. c. ait. Duo regna cernimus longe ceteris p̄uenisse clariora. assiriorum p̄mum: deinde romanoꝫ: vt tpibus ita locis inter se ordinata atqꝫ distincta: nam quomō illud p̄us hoc posterius: eo modo illud in oriēte: hoc in occidēte surrexit. ⁊ infra ſbdit aug⁹. quātū attinet ad p̄mū Jmpiū nullū maius primis tēporib⁹ q̄ assiriorum fuit: nec tam longe lateqꝫ diffusum: quippe vbi Ninus rex Beli filius vniuersam asiaz que totius orbis ad numeruz ptinet tertia dicit. ad magnitudinem ꝟo dimidia repit vsqꝫ ad Libie fines subegisse tradit. Solis q̄ppe Jndis in ptibus orientis non dn̄abat: quos tamē eo defūcto Semiramis vxor eius. est aggressa bellando: ita factū est: vt qcūqꝫ in illis

terris ppli seu reges erant: Assirioꝝ regno ditioniq; parerent: ⁊ quicq̄d imparet efficerent.

¶ De fine ⁊ terminatione regni assiriorum.

Tertio cōsiderem⁹ regni assiriorum terminatoẽ: ſm.n.Mag. in hist.scho.sup.4.li.Re.c.de Ozia Sub Ozia rege Juda: terminata est monarchia Assirioꝝ. Nā Sardanapallus vltimus monarcha victus ab Arbate medo: semetipsū cōcremauit de hoc inq̄t Justinus li.i. Sardanapallus fuit vltim⁹ rex Assirioꝝ omni muliere corruptior: mollicie corpis: ⁊ lassiuia oculoꝝ oēs femias ātecellēs Sꝫ hic dubitatur si tpe Ozie defecit monarchia assirioꝝ: quō senacherib erat rex Assirioꝝ. Nam post Oziam regnauit Joathan: vt pꝫ.4.regū.is .c.⁊ p⁹ Joathan Agacꝫ: et p⁹ agacꝫ Ezechias: cuius tēpore Senacherib rex erat assirioꝝ. Rndet Magist.in hist.sup.4.li.regū.ꝙ post Sardanapallū fuerunt reges assirioꝝ sine monarchia: potentes vsq; ad ſbuersioēꝫ Niniue.

¶ De blassemia Senacherib. Cap.secūdum.

In viribus suis cōfidēs Senacherib deū blassemare: ac maledicere: ausu temerario psumpsit. q̄d q̄dem fecit tribus vicibus.

Prima per rabsacen.
Secunda per eundem.
Tertia per suas litteras.

¶ Prima vice blassemauit deum p rabsacen: vt.n.dicit.4.regū.18.c. Jrritū faciens iusiurandū Senacherib: misit ad obsidēdū Hierusalē Cartan ⁊ rabsacen cuꝫ exercitu valido: vocauerunt autem regē ad colloquiū ⁊ noluit exire. dicit Nic.de lyra q̄a sueat exptus fraudē post solutōeꝫ pecunie ideo timebat de pditōe. Naꝫ vt ait vegetius li.2°.de re militari. Frequētius cōuentōes pacisq; similatio credulis magis nocuere q̄ arma. misit ḡ Ezechias Eliachim pontificem et Sobnam scribā: et Joachim a cōmētarijs: ⁊ loquebat ad eos hebraice: ⁊ dicebat. O Ezechia in quo confidis vt audeas rebellare. Si confidis in rege Egyptio inniteris baculo arundineo. si speꝫ ponis in deo tuo: nūq̄d dij gentiū: ⁊ Jsrahel liberauerūt eos de manu mea.

¶ Secūdo blassemauit deū p pfatū rabsacen. Nam cū loquereṭ audiēte populo Eliachim: ⁊ socij rogabāt eū vt loquereṭ eis Siriace ⁊ nō iudaice audiente populo: qui erat sup murū ne.s.populus terrereṭ ex ꝟbis rabsacen: ⁊ quia in ꝟbis suis inṭmiscebat ꝟba blassemie ſm Nico.de lyra. Ex hoc dicūt hebrei ꝙ iste rabsaces erat Judeus natōe: sed derelicta lege cōuersus est ad gentilitatē. Magist.in hist. dicit ꝙ erat Samarites. ⁊ q̄daꝫ aiunt filium fuisse Jsaye q̄ trāsierat ad assirios ⁊ susceperat ritū gentiū. Jste ḡ rabsaces exclamauit etiaꝫ ad populum Dixit rex magn⁹ assirioꝝ facite mecū q̄ꝺ vobis vtile est. ne comedatis stercora vestra ⁊ bibatis vrinā vestrā. Egrediamini ad me. ⁊ vtimini bōis vestris. nolite audire ezechiā q̄ vos decipit dicens. Dn̄s liberabit nos. nūq̄d liberauerūt dij gentium terram suā de manu regis assirioꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

⁊ multa alia referendo: ponebat in deo falsitatem ⁊ deceptionem: ⁊ saluandi impossibilitatē: populus autē tacuit ⁊ nihil respondit.

¶ Tertio blasfemauit Senacherib deum: quando litteras ꝯminatorias ⁊ terribiles misit Ezechie: Ut enim habet. 4. Re. 19. c. Reuersus ē Rabsaces ad regem Assirioꝝ post expugnationem Lobriam. Nam vt dicit Mag. in histo. Senacherib transiuerat ad Egyptum expugnandum vt triumphus rediret ⁊ euerteret hierusalem. Interim ergo misit litteras Ezechie: in quibus inter cetera dicebat. Non te seducat deus tuus: in quo habes fiduciam: ⁊ plura alia scripsit in contumeliam dei: ⁊ vt puto sui oēs similia loquebātur spernētes ⁊ deridētes magnū deum ⁊ imortalem.

¶ De tremenda plaga Senacherib ⁊ exercitus eius.

Cap. tertium.

NOluit deus ferre blasfemias ⁊ cōtumelias irrogatas nomini suo: Sed contra Senacherib suosqꝫ effudit iram indignationis sue. Ad quod inuestigandū tria in ista parte cōsideremus.

Primo Ezechie zelum ⁊ orationē.
2° exercitus occisionem.
3° Senacherib peremptionem.

¶ De zelo ⁊ oratione Ezechie.

PRimo consideremus Ezechie zelum ⁊ orōnem: cum eniȝ ad ipsū reuersi fuissent illi quos miserat ad Rabsacen: nūciassentqꝫ verba illius blasfemie: scidit Ezechias vestimēta sua ⁊ opertus est sacco: lectis verbo līīs Senacherib: ascendit in domuȝ dn̄i ⁊ expandit litteras coram populo: alibi coram deo: ⁊ orauit dicēs. Dn̄e deus Israhel: qui sedes super cherubin idest presides omni creature: etiam angelice: tu es deus solus omniū regū terre: tu fecisti celum ⁊ terrā: inclina aurem tuam: ⁊ audi. i. effectū iusticie tue ostende contra Senacherib: qui misit vt exprobraret nobis deum viuentē. Salua nos obsecro de manu ipsius. Tūc misit Isayā ad Ezechiā confortans eum: ⁊ pnūcians que vētura erant super Senacherib.

¶ Secūdo ꝯsideremus exercitus occisionem. Postqꝫ enim Senacherib venit de Egypto: ⁊ ihierl'm obsedit nocte angelus dn̄i percussit in castris Assiriorū cētum octoaginta quinqꝫ millia. s. omnes robustos bellatores ⁊ pncipales exercitus: vt scribitur. 2. Paralipo. 32. c. Cūqꝫ diluculo surrexisset Senacherib: vidit omnia corpora mortuoꝝ. Dicit Nico. de lyra secundum hebreos quod corpora fuerunt incinerata: sed armis ⁊ vestibus intactis ita quod populus Ezechie potuit de facili spolia colligere: ⁊ sine cadaueruȝ fetore.

¶ Tertio cōsideremus senacherib peremptionē: qui timēs fugit cū deceȝ viris tm̄: vt dicūt hebrei ⁊ rediit in Niniue Cūqꝫ adoraret in templo Nephrath deū suū: Adramelech ⁊ sarasach filii eius percusserūt eū gladio: fugerūtqꝫ in terrā Armenioꝝ: ⁊ regnauit pro eo Assaradon filius eius. Mag. in hist. dicit quod indignati erāt filii maiores in patrē: eo quod filiū minorē natu prefecerat eis in Regē: quia magis diligebat matrē ipsius quam illoꝝ. Et in hoc ostensus

est senacherib deterior populo: quia
pcidio filiorū est reseruatus. Rabi
autem salomon asserit q̄ pncipes re
gni conturbati erant cōtra senache
rib eo q̄ filij corꝝ ⁊ amici erant mor
tui mō pdicto: ꝓpter eius blasfemiaꝫ
⁊ supbiā cōtra deuꝫ Israhel: ꝓpt qđ
tractabāt de morte ipsi⁹: qđ cum ad
eius aures puenisset: intrauit tēpluꝫ
dei sui: orās ⁊ ꝓmittens q̄ si hoc pi
culū euaderet in ei⁹ honorēꝫ duos fi
lios pdictos sacrificaret: qđ cuꝫ illis
innotuisset: eū interfecerūt ne ab eo
interficerent. Neq̄ friuolā rē putād⁹
est loqui Rabi salomon: de voto fi
lios imolandi: quoniā dum pnicies
idolatrie totū pene mūdum inuolue
bat: hoc erat demonū malicia: vt ho
mines sacrificari sibi sagacissime ꝓcu
rarent. Declarat hoc Eusebius Pā
philij li. 4. de euāgelica pparatione
vbi ait. Gentiliū adhuc vocibus: ad
declarādā pscorꝫ temporꝫ pesteꝫ vte
mur: que adeo animos hominuꝫ in
uaserat: vt quasi demoniaci: ⁊ a pni
ciosis profecto spiritibus agitati: libe
rorꝫ sanguine scelestas placarēt ꝟtu
tes: ita pater vnicum filiū: dilectam
mater filiā: demoni tanq̄ ouē sacrifi
cabāt. Ita genus hominū qđ hūanū
esse natura cognoscit: ad furiā ima
nēq̄ crudelitatē a demonib⁹ impel
lebat: que ita se haberi nō apud bar
baros: ꝟū etiaꝫ apud grecos omnis
historia plena est. Naꝫ ⁊ Rodij ho
minē saturno sacrificabāt: quam reꝫ
magis tēporib⁹ postea mitigare vo
lentes: mortis supplicio aliquē dāna
tum ad saturnia vsq̄ ꝯseruabāt quō
in ipso festo vitio grauatū imolabāt

In salamine ꝟo insula quaꝫ ātiq̄ssi
mis tēporibus coroneā vocabāt vsq̄
ad Diomedis tēpora. Agrauale Ce
cropis filie homo cedebat postea ꝟo
in tēplo Palladis Agrauale ac dio
medis. Unū enim triū fuit diomedi
homo imolabat: q̄ ab adolescētibus
ter circum aram ductus: tandeꝫ a sa
cerdote hasta pcussus: ⁊ in rogo im
positus cremabat: quā rē Diphilus
rex Cipri sceleuchi tēporib⁹ abhomi
natus: n̄ hominē: sed bouē diomedi
sacrificari statuit: demon aūt ille q̄q̄
fuerit non inuitus bouē ꝓ hōie susci
piebat. Ita nō multū interesse inter
imolationē hōis atq̄ bestie videtur
Manethus aūt historicus apud egy
ptios in eliopoli hōies imolatos fuisse
in libris de pietate testat: quē moreꝫ
Amossis improbauit: sacrificabant
ꝟo Iunoni tres in die: quos inq̄re
bāt si mūdi essēt queadmōuꝫ postea
vituli: cereos aūt hōies offerri ꝓ illis
tres Amossis iussit. Dionysio etiam
omadio apud chios appellato homo
crudeliter discerpt⁹ sacrificabat. La
cedemonios etiā Apollodor⁹ scribit
hominē Marti sacrificare solitos: et
phenices bellorꝫ: aut pestilentie cala
mitatibus amicissimos saturno sole
bant imolare. Philo etiā q̄ phenicū
historiā cōscripsit his ꝟbis in primo
vtit libro. morē inq̄t pscl. in magnis
calamitatib⁹ atq̄ piculis fuisse: vt ci
uitatl. aut gētis pnceps dilectissimū
ex liberis vlciscenti demoni quasi re
dēptōis pmiū traderet: ⁊ sic traditū
mistice ingularet. Dionysi⁹ ēt alicar
naseus vir romane historie ac italice
peritissimus huius sceleris testis est:

qui in libro de antiquitate Italica.
Iouem ⁊ Appollinē quoniā decima
hominū imolata nō fuerat magnas
Italis calamitates induxisse his ver
bis scribit. Nullus in arborib⁹ fruct⁹
ad maturitatē vsq̄ ꝑmansit: ꝫ inma
turi oēs defluebant: nec spice semine
replebāt: nec herbe pecori sufficiētes
germinabant: fontes quoq̄ ipsi alij
bibi non poterant: alij estatis tēpore
deficiebant: ⁊ aut mulieres abortuꝫ
patiebantur: aut nati pueri manci ⁊
discerpti erant. Cetera q̄ꝫ hominuꝫ
multitudo egrotatōne ac morte cre
brius q̄ꝫ solebant vexabant: ⁊ plura
alia cōmemorat Eusebius: que bre-
uitatis cā dimittimus: q̄bus apparet
ꝙ Rabi Salomon rōabilem causā
adduxit: quare filij Senacherib in
patrē manus extēderūt. Facta sunt
tamen omnia ex dei iudicio: q̄ sic vl-
cisci voluit iniq̄tatē Regis blassemi.
Sed ⁊ hodie christiani in hoc ǧuit
errāt: q̄ de deo turpit loquūt: illūq̄
suis buccis maledicis lacerant: cum
tn̄ oēs obligent deū cū laude ⁊ reue
rentia nominare. Nā si falsos deos
romani ita uenerati sūt: vt nihil tur
pe d̄ ipsis loq̄ liceret: q̄to magꝭ nos
deū ꝟū ⁊ imortalē honorare d̄bem⁹
Audite diligenter o xp̄iani lauacro
sacri baptismati. regn̄ati: q̄d Eusebi⁹
Pāphilij li. z. de euāgelica ꝑpatione
scribit. Romani inquit, ꝓbe intelligē
tes fabularum figmēta spreuerūt: q̄d
ab alicarnaseo dionysio cognoscere
poteris: qui in. z. vetuste romanorū
historie res gestas Romuli enarrās,
sentētiaꝫ quoq̄ illius viri de dijs his
ꝟbis ostēdit. Nō ig̃rauit q̄a diligent
cotidie leges: ⁊ de bonis reb⁹ ꝯtētio
⁊ militaris exercitatio optimā ciuita
tē cōstituūt: quaꝝ reꝝ magnā curaꝫ
adhibuit: a cultu deoꝝ incipiēs tēpla
igit lucos aras simulacra formas et
simbola ꝟtutes beneficia: que a dijs
hōibus collata sūt cerimonias ac ce
leberrimas solēnitates: q̄b⁹ dij culti
gaudent: ⁊ dies festos: ceteraq̄ sic cō
stituit: vt optime grecoꝝ rei publice
res Romana cōferri possit: fabulas
autē que de dijs tradūt turpes atq̄
inutiles existimās: nec solū dijs: sed
neq̄ probis hōib⁹ dignas cūctas eie
cit ac ꝑsuasit: vt optime de dijs Ro
mani: ⁊ existiment ⁊ loquēt. Nullū
.n. op⁹ imortali nāe indignū illis at
tribuit. hec ibi. O q̄ta cōfusio igitur
xp̄ianoꝝ q̄ deū ꝓditoreꝫ impiū acce
ptatorēq̄ ꝑsonaꝝ improbe accusant:
aliaq̄ inhōesta ꝓferūt in cōtumeliaꝫ
ei⁹. Nō sic impij: nō sic: bn̄dicite ⁊ no
lite maledicere: quatenus liberꝫ nos
ipse ab omni malo: largiēs in hoc se
culo suā gratiā: ⁊ in futuro gloriam
sempiternam. Amen.

Sermo sextusdecimus de iudicio dei contra Nabuchodonosor superbientem.

s Upboꝝ colla deus om
nipotēs potēti ꝟtute cal
care cōsueuit: neq̄ vllus
vnq̄ inuēt⁹ ē tā diues et
magn⁹ qui effugere potuerit manū
ei⁹. ē de h̄ exēplū Nabuchodonosor
regꝭ babilōis q̄ ꝓ elatōe sua hūiliat⁹
fuit a deo ⁊ pūnit⁹ flagello singlari
idcirco vt ꝯmoueamur ad timendū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

sēꝑ deum: statui in hoc sermone de
iudicio dei cōtra Nabuchodonosor
superbientez dicere: de quo tractaturi
tria misteria contēplabimur.

Primū dicit̄ suꝑbe elationis.
Secūdū acerbe punitōis.
Tertiū fructuose emendatōis.

De superbia Nabuchodonosor.
Cap. primum.

HEc est ꝓsperitatis tēporalis
cōditio: vt ingratos hōies dei
bñfactoris sui faciat obliuisci. Si qdē
Nabuchodonosor a deo sublimat⁹ in
regnuz post multas gloriosas victo
rias: ⁊ Judeoꝝ captiuitatē: cōtˀ deuz
ceruicem erexit: factusq́ȝ est superbus
elatus ⁊ presumptuosus: qđ maxime
monstrat̄ in tribus.

Primo in statue erectione.
Secūdo in pueroꝝ cōdēnatōe.
3° in suiipsi⁹ ꝯfidētia ⁊ ꝑsūptōe.

De statua Nabuchodonosor.

PRimo apparet suꝑbia Nabu
chodonosor i statue fabricatōe
vbi tāto grauius deliquit: quāto ātea
magnalia dei sibi fuerant predicata
⁊ reuelata. Nā vt dicit̄ Daniel. 2. c.
āno regni eius secūdo visiōez hūit đ
statu q̄tuor regnoꝝ ⁊ monarchiaꝝ
in statua mirabili que sibi suꝑnāliter
fuit ostensa: qđ non ab re factum est
nam vt dicit hierony. Uidit Rex
impius somniū futuroꝝ: vt intꝑtāte
sancto qđ viderat deus glorificet̄: et
captiuoꝝ deoq́ȝ in captiuitate huiē
tium sit grande solaciū. hec ille. Cū
ergo omnes sapiētes babilonis essent
reqsiti: vt dicerent qđ ipse viderat eo
ꝙ a mente sua recesserat: et qđ visio
significaret. Qui omnes dei ꝟtutez
sibi nūciabāt dicentes. Sermo quē
tu rex queris grauis est: nec reꝑitur
q̄squā qui iudicet illum exceptis diјs
quoꝝ cū hōibus non est cōuersatio.
vbi hieronymus ait. Confitet̄ magi
confitent̄ arioli: ⁊ omnis scientia se
cularis litterature ꝑscientiā futuroꝝ
non esse hōis: sed dei: ex quo ꝓbatur
ꝓphetas dei spū locutos: q̄ futura ce
cinerunt. hec hierony. Tādē volente
deo: Daniel somniū ⁊ interꝑtatōez
aperuit. Tunc Nabuchodonosor ce
cidit in faciem suam: ⁊ Danielē ado
rauit: ⁊ hostias ⁊ incensum precepit
vt sacrificarent ei. hic hierony. dicit.
Non tam Danielem: quā in Daniele
adorauit dñz: qui misteria reuelauit
ideo dixit danieli. Uere deus vester
deus deorū est: ⁊ dñs regum ⁊ reue
lans misteria. Uerūtamē vt hieroñ.
refert. Uelox obliuio ꝟitatis: vt qui
dudum seruū dei quasi deum adora
uerat: nunc statuam sibi fieri iubz: vt
ipse adoraret̄ in statua. scribit̄ nāq́ȝ
3. c. Daniel. ꝙ fecit statuā aureā: alti
tudie cubitoꝝ sexaginta: ⁊ latitudie
cubitoꝝ sex: ⁊ posuit eam in campo
duran: ꝓuincie babilonis. Dicit Ni.
de lyra ꝙ per suꝑbiam ꝓpter monar
chie adeptiōem voluit sibi vsurpare
honorem diuinū: ⁊ ideo fecit statuā
in qua adoraret̄. Simile legitur de
Gayo impatore: q̄ vt dicit Joseph⁹
18. antiq̄tatū. Misit statuam suā per
totum imꝑium suū: vt in ea adora
ret̄. addit Nico. de lyra ꝙ altitudo
statue Nabuchodonosor cōputatur
cum base: super quam erat posita: et
ꝙ statua tantum exterius erat deau
rata: quia non est credendum ꝙ sibi

q̄ sibi fuerit tāta moles auri: vel forte interius erat concaua. Sed ego nō reputo impossibile aut satis difficile: statuā que erat sup basim: fuisse totā de auro cōpactā: si vera sūt que Uincēti⁹ tradit in speculo historiali de basilica Regis pori: quē supauit Alexāder magnus: hāc vtiq̄ describit cū colūnis aureis solidis. ingēti grossitudine numero triginta: parietes quoq̄ laminis aureis: grossitudinis digitalis: pti erant vinea solida ex auro cū folijs ⁊ racemis cristallinis distinctis smaragdis. Talami ⁊ cubicula omnia margaritis ⁊ carbūculis ornata erant. Sic potuit ex auro fabricari statua Nabuchodonosor. Et q̄a dicit textus q̄ posuit eā in cāpo Duran puincie Babilonis. Notādū hic q̄ Hiero. sup. ii c. Ysaye ait sic. babilon est metropolis Caldeorū: cui⁹ muri sexdecim milliū passuū erāt: p quadrum ab angulo in āgulū: q̄d ē simul sexaginta q̄tuor millia passuū Ibiq̄ erat turris in altitudine trium millium passuū. De hac babilone sic scribit Ysidorus li. 15. ethimo. Prim⁹ post diluuiū Nembroth gigas Babilonem vrbem Mesopotanie fūdauit banc Semiramis Assirioꝝ Regina āpliauit. Uerūtñ vt refert ipse Ysidorus li. 14. ethimo. babilonie regionis caput babilon vrbs est: a qua ⁊ nūcupata tātū nobilis: vt Caldea ⁊ Assiria ⁊ Mesopotania in eius nomen aliq̄n trāsiuerint: ⁊ hoc non est incōueniēs: vt tota puincia babilonia nūcupet̄. Sꝫ hic dubitat̄ adhuc quare Daniel q̄ erat fact⁹ Regi familiaris nō p̄hibuit eū a tali insania. et rñdet Nico. de lyra: q̄ forte erat absens in aliqua pte regni: aut erat infirmus: vel vidit Regē obstinatū.

¶ De pueris missis in caminū ignis ardentis.

Secūdo apparet supbia Nabuchodonosor in puerorū cōdēnatōe. Nā cū edicto publico statuisset vt oēs cōuenirēt ad dedicatōꝫ statue illāq̄ adorarent: ⁊ q̄ cōtrariū faceret mitteret̄ in fornacē ignis ardētis. cū maxima multitudo Regis precepto pareret: Sidrach Misach ⁊ abdenago Iudei scelus id facē recusarūt: quos Chaldei inuidia moti accusauerunt. Tunc Nabuchodonosor in furore et ira p̄cepit vt adducerent̄ corā eo: q̄ cū statim fuissent adducti: dure arguit eos nabuchodonosor: q̄a suū p̄ceptū nō implessēt: neq̄ penā cōminatoriā timuissent addēs. Et q̄s est de⁹ qui vos eripiat ō manu mea. O fides admirabilis illoꝝ iuuenum. O inuicta corda. O cōfidētia omni p̄sumptiōe carēs nō fuerūt territi: imo audēter respōderūt. Deus noster quē colim⁹ pōt eripe nos de camino ignis ardētis: ⁊ de manib⁹ tuis o Rex liberare q̄d si noluerit. Notū tibi sit Rex: q̄a deos tuos nō colim⁹: ⁊ aureā statuā quā erexisti nō adoram⁹. Tūc Nabuchodonosor p̄cepit vt succēderet̄ fornax in septuplū plus q̄ꝫ succēdi cōsueuerat ⁊ viri fortissimi ō exercitu suo iussit vt ligatis pedib⁹ Sidrach misach et Abdenago: mitterent eos in fornacē ignis ardētis. Uincti igitur ⁊ vestib⁹ suis induti p̄iecti fuē in fornacē. Succēdebat̄ aūt fornax napta dicit Nico. de lyra. Napta ē genus

bituminis inuentum circa babilonē ⁊ maxime nutrit ignē: s'm alios sunt ossa oliuarꝫ arefacta cum amurcha. Porro viros illos qui miserunt Sidrach misach ⁊ Abdenago in fornacem: interfecit flāma ignis. Ipsi ꝟo soluti ibant in medio flāmaruꝫ illesi laudātes ⁊ bñdicētes deū. post igit̄ flāmarꝫ diminutiōeꝫ: videns Nabuchodonosor suos adustos: ⁊ pueros sup̱ prunas gaudentes: et quartuꝫ q̊ erat āgelus habentē speciem filij dei ꝓpter irradiationeꝫ vult⁹ in corpore assūpto: accessit ad hostiuꝫ fornacis: ⁊ dixit. Sidrach Misach ⁊ Abdenago: serui dei excelsi viui. Egredimini ⁊ venite. Statimq̄ꝫ egressi sunt Sidrach Misach et Abdenago: de medio ignis: ⁊ obstupescentib⁹ cunctis dixit Nabuchodonosor. Benedictus de⁹ Sidrach Misach ⁊ Abdenago: q̊ misit angelū suuꝫ: ⁊ eripuit seruos suos: q̊a crediderūt in eo. ⁊ infra. A me ḡ positum est hoc decretum: vt quicūq̄ꝫ locutus fuerit blasfemiā cōt̄ deū Sidrach Misach ⁊ Abdenago dispereat: et domus eius vastet̄. Honorauit autem ipsos pueros: ⁊ ꝓmōuit in prouinciā Babilonis.

¶ De p̄sumptōe Nabuchodonosor Regis.

Tertio apparꝫ sup̱bia Nabuchodonosor in suiipsius cōfidētia: ⁊ p̄sūptōe. Nā cū visioneꝫ hūisset de arbore magna: vt dicit̄ Danielis. 4. c. Cuius altitudo ptingebat vsq̄ꝫ ad celum: ⁊ aspect⁹ illius in omnē terrā ⁊ rami eius pulcherrimi: ⁊ fruct⁹ ei⁹ nimius: ⁊ esca omniū in ea: ⁊ subtus eaꝫ habitabāt bestie agri: ⁊ in ramis eius cōmorabāt̄ aues celi: dixissetq̄ꝫ Daniel. Arbor ista tu es: q̊ magnificatus es: ⁊ inualuisti: et magnitudo tua creuit ⁊ p̱uenit vsq̄ꝫ ad celum: et potestas tua in terminos vniuerse terre. ꝟ ūtamē vidisti sactū descēdere de celo ⁊ dicere. Succidite arborem ⁊ dissipate illā. Attamē germē radicū ei⁹ in terra dimittite: ⁊ vinciatur ferro ⁊ ere in herbis foris: ⁊ rore celi cōsp̱gat̄: ⁊ cū feris sit pabulū ei⁹: donec. 7. tp̱a cōmutēt̄ sup̱ eū. hec est interpretatio. Eicient te ab hōib⁹ ⁊ cū bestijs ferisq̄ꝫ erit habitatio tua: et fenum quasi bos comedes et rore celi infunderis. Septē. quoq̄ꝫ tp̱a mutabunt̄ sup̱ te: donec sciās ꝙ dñet̄ dñs excelsus in regnū hominū. ⁊ cuicūq̄ꝫ voluērit det illud: q̄d aūt p̄cepit: vt relinqueret̄ germē radicū ei⁹. i. arboris. regnum tuū tibi manebit: postq̄ꝫ cognoueris ptātem esse celestē. q̄ꝫobrē cōsiliū meū Rex placeat tibi: ⁊ pccā tua elemosinis redime. Post omnia ista deambulādo in aula Nabuchodonosor cepit cogitare de visione et ꝟbis Danielis: ⁊ confidens in seipo dicebat. Nonne hec est Babilon ciuitas magna: quam ego edificaui in domū regni: in robore fortitudinis mee: ⁊ in gloria decoris mei. quia. s. ipse Babilonē āpliauerat nō ꝙ p̄ncipalit̄ edificasset. Reputabat ḡ dictū Danielis quasi trufaticuꝫ ⁊ minime pōderāduꝫ. Nota hic quia Hierony. super isto passu dicit ꝙ nabuchodonosor in p̄ncipio acceptauit ꝟba danielis ⁊ elemosinas multas fecit. idcirco ad mēsē. iz. dilata ē in eū sētētia Sed quia postea ambulans in aula

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

gloriāter dicebat. Nonne hec est Ba
bilon zc̄. bonū misericordie perdidit
malo superbie.

¶ De flagello quo puniuit deꝰ Na
buchodonosor. Cap. z.

Stupēda sunt que legūt̄ de pu
nitione Nabuchodonosor. nā
vt sequit̄ in textu Danielis: cū adhuc
esset sermo: de quo supius narratū ē
in ore regis: vox de celo ruit. Tibi di
cit̄ Nabuchodonosor Rex. regnū
transiit a te: ⁊ ab hominibꝰ te eiciēt:
⁊ cū bestijs ferisqꝫ erit habitatio tua
fenū quasi bos comedes: ⁊. 7. tēpora
mutabūt̄ sup te: donec scias ꝙ dn̄et̄
excelsus in regno hominū. Eadem
hora sermo cōpletꝰ est sup Nabucho
donosor. Hic queri solet vtrū ista de
Nabuchodonosor posita ꝟa sint. Et
circa hoc tres inueniūt̄ opiniones.

¶ Prima eoꝝ qui dicūt ꝙ ista mistice
sunt intelligēda.

¶ Secunda eorū qui dicūt ꝙ fuit mu
tatꝰ in bestiā.

¶ Tertia eorū qui asserūnt ꝙ fuit mu
tatus quasi in bestiam.

¶ Prima est opinio eoꝝ qui dicunt ꝙ
ea que de Nabuchodonosor legunt̄
mistice nō litteralit̄ sunt intelligēda.
Dicunt ḡ ꝫm Nico. de lyra: ꝙ hec ē
methaphora de diabolo: qui in fine
seculi ꝯsequet̄ maiorē gloriā qꝫ āgeli
q̄ nō peccauerūt: ꝫ hoc falsum est: q̇a
peccatū diaboli est irremissibile. ¶ 2a
opinio est eorū q̄ dicunt: ꝙ ꝟa sunt
etiā litteralit̄ que scribūt̄ de Nabu
chodonosor: ⁊ qȯ fuit mutatꝰ in be
stiam. Sic videt̄ dicē Josephꝰ cōtra
quē dicit nico. de lyra ꝙ lꝫ veraciter
narret historiā veteris testamēti: tn̄

qn̄ vult exponere aliqn̄ turpit̄ defic̄
sicut de nuditate Ade in statu inno
centie dicit: q̇a n̄ erubescebat: ⁊ rōem
assignās addit: q̇a Adā tūc viuebat
simplicitate bestiali: sicut pueri ante
vsum rōis nō erubescūt de sua nudi
tate: sed hoc est falsum: q̇a sic p pcc̄m
melioratꝰ fuisset status pmi hōis: q̇a
post adeptus fuisset vsum rōnis. sic
in ꝓposito. Sed cōtra hoc posset q̇s
inducere textū Augustini ad Boni
faciū: q̄ ponit̄. 17. q. 4. c. Miror. Na
buchodonosor inq̄t regē intēde: qui
causa supbie de homine in bouē est
mutatus: atqꝫ a regno suo profugus
recedens nō āte regnū recepit: qꝫ cō
uersus deū pdicauit. Possumꝰ rn̄dē
ꝙ Aug. loq̄t̄ sic: q̇a vt bos pascebat̄
feno: ⁊ nō ꝙ realiter fuerit in bouē
conuersus. Ideo tertia opinio cōior
⁊ ꝟa est ꝫm Nico. de lyra: ꝙ historia
ꝟa ē litteralit̄: ex qua colligit̄ ꝙ Na
buchodonosor pdidit vsum rōnis p
amentiā: ⁊ sic factus est quasi bestia
q̇a vita hōis nō differt a bestiali vita
nisi p vsum rōnis ꝫm illud Aristo. i.
ethi. Multi q̇dē omnino bestiales vi
dent̄ esse pecudū vitā eligētes. Sꝫ
q̇busdā duꝝ ac difficile videtur quō
Nabuchodonosor nutritꝰ in delicijs
potuit tā diu vesci feno ⁊ herbis. et
quō absqꝫ vlla laceratione corpis sui
inter bestias vixerit. Et Hiero. rn̄det
sic. Quid mirū est si ad ostēdēdā po
tentiā dei ⁊ humiliādā regū supbiā
hoc dei iudicio sit patratū. Nico. ꝟo
de lyra dicit ꝙ furia hōis deordinat
⁊ q̄si bestialē facit. ⁊ ex hͦ seq̄t̄ ꝙ aliq̄
sunt possibilia ⁊ delectabilia q̄ āte n̄
erant ꝓpter transmutationē nature.

sicut mulieribus pgnātib9 carbones vel terra sit cibus delectabilis: ppter nature deordiatōez: que tñ eis alias sunt abhominabilia: furiosi etiam cū bestijs cōtrahūt familiaritatez ppter quādam assimilatōez ad eas: et ppē hoc bestie nō devorabant Nabuchodonosor: sicut expimento habet: q canes ferocissimi non nocent fatuis naturaliter vel amentibus. Sed ad hoc queritur quare nō fuit ligatus et detentus. Rñdet Nico. de lyra: qa infirmitas fuisset aggrauata et hōies sui sciebāt p reuelatōem Danielis: q in campis nō moreret sed in regnum finaliter restitueret: ex quo regnum fuit illo tempore gubernatuz p pnci pes: et maxime p danielē: q diligebat Regē: et qa p Danielis reuelationez sciebant regē restituēdū: ideo nullaz aliū audebāt interim statuē: ne Nabuchodonosor postea restitutus puniret eos tāq reos criminis lese maiestatis: vel fili9 eius Euilmorodach pro illo tpe regnauit et postea cessit patri.

De fructuosa pñia Nabuchodonosor. Cap. z.

Prestolat benignitas dei peccatores: quos qñq flagellat: vt si tādem ad pñiam redire velint: illoz misereatur. Ideo Nabuchodonosor ad se cōuersuz et humiliatū nō spreuit: imo misericordie sue sinuz di gnatus est ei apire: et licz in textu Danielis nō sint posita que sequunt: tñ qa Mag. in hist. illa recitat: non est visum supfluū in hoc loco inserē: vt sic melius intelligam9 fructū emēdatōis eius. refert igit Mag. in hist. q nabuchodonosor nō corporis mutationē: sed mentis alienatōez passus ē: et ablatus est ei vsus lingue: et herba data ē in cibuz: et videbat sibi q bos esset in āterioib9: et leo in posteriorib9 sm misteriū tyrānoz: q in pma etate voluptatib9 dediti: et ceruicosi iugo Belial subdunt. In fine vo inter ficiunt diripiunt et conculcāt. Multi quoq egrediebāt et videbant eum. Solus Daniel nō egrediebat: quia toto tempore alienatiōis eius orōni p eo vacabat: et ad preces ei9 āni .7. quos totidez dñs dixerat tpa in .7. mēses cōuersi sunt: in qbus 40. dies insaniā patiebat: et p alios 40. reuersus ad cor hōis: flebat et supplicabat deo: adeo q ex nimio fletu oculi ei9 vt caro facti erāt: et itez p alios. 40. dies vtebat in insaniā: donec septē mēses cōpleret. Post quos reuocat9 est: nō tñ regnauit statim: sed statuti sūt p eo septē iudices: et vsq ad finē septē ānoz pñiaz egit: panē et carnes nō comedit et vinū nō bibēs legumi nibus vtebat et herbis iuxta cōsiliuz Danielis. Et hac pñia ɔpleta regnauit itez et bñdixit altissimū. et sz Ni. de lyra mortuus est in statu salutis. Ideo dicit Aug. zz. q. 4. c. nabuchodonosor. q pñia eius fuit fructuosa: Illius igitur exemplo studeamus: et nos peccata nostra corrigere: vt sic p ticipes fieri valeamus eterne vite in qua viuit gloriosus deus: p omnia secl'a secl'oz Amen.

Sermo decimusseptimus de iudicio dei contra Anthiochū in iudeos seuientem

R Eperiunt hoies q omni clemētia deposita: feris ac beluis crudeliores existunt. Quid nā de Anthiocho dicemus imanissimo Rege qui Judeos acriter est psecut⁹: utiqz ut patebit oēs bestias crudelitate sua antecellit. Cōtra quē deus iust⁹ vindictā suā exercuit illūqz tādem humiliauit atqz puniuit. idcirco in hoc sermone de iudicio dei cōtra āthiochū in Judeos seuientē dicem⁹: cōtēplabimurqz more nostro tria misteria.
Primū dicit feritatis.
Secūdū penalitatis.
Tertium generalitatis.

De crudelitate Anthiochi.
Cap. pmum.

Quā ferus atqz crudelis Anthiochus extiterit in hoc misterio aperiēdū ē. ⁊ lz Tho. 22. q. 159. dicat q differētia est inter seuiciā ⁊ crudelitatē: quoniā pprie seuicia dicit ꝓm q aliqs in penis inferendis nō cōsiderat aliquā culpam eius qui punit sed solū hoc qd delectat in hominū cruciatu. Crudelitas ꝟo attendit culpaz in eo qui punit: ꝫ excedit modū in puniendo: vn crudelitas differt a seuicia: sicut malicia hūana a bestialitate: vt pz. 7. ethi. ꝟūtamē large pōt crudelitas nominari prōptitudo voluntatis ad effundēdū sanguinē humanum. Et sic fuit crudelis ⁊ feralis valde Anthiochus: qd pz tripliciter.
Primo in hierusalē captione.
Secūdo in rabida ordinatōe.
Tertio in matris et filioꝝ occisione.

De multitudine interfectoruz ex iussu Anthiochi.

Primo apparet crudelitas Anthiochi in hierusalē captiōe. vt enim scribit. 2. Machabeoꝝ. 5. c. profectus Anthioch⁹ ex Egypto efferatus animo ciuitatē hierl'm armis cepit. Jussit autē militibus interficere. nec pcere occursantibus: ⁊ p domos ascēdētes trucidare. Fiebat ḡ cedes iuuenū ac senioꝝ mulieꝝ ⁊ natorum extēminia ꝟginūqz ⁊ puuloꝝ neces. Erant autē toto triduo octoaginta millia interfecti: nō minus aūt venū dati. Nota hic ꝓpterea: q̄a omnia anthiochi gesta ex libris Machabeorū sumūt q hierony. in argumento in libris Machabeoꝝ ait. Machabeoꝝ liber lz nō hēat in canone hebreoꝝ tñ ab ecclesia inter diuinoꝝ librorūz ānumerat historias. Insup aduertēdum q de⁹ bñdict⁹ pmittebat ppl'm sic turbari, ꝓpt excrescētes iniq̄tates. Nam vt dicit. i. Machabeorū. i. c. in diebus Anthiochi exiere ex Jsrabel viri iniq̄: ⁊ edificauerūt Gignasiū in Hierosolimis ꝓm leges nationuz: et fecerūt sibi ppucia: ⁊ recesserunt a testamento sancto ⁊ iūcti sūt naticib⁹.

De alijs interfectis.

Secūdo apparet crudelitas Anthiochi in rabida ordinatione Nā expoliauit ⁊ ꝓphanauit templū ⁊ reuersus Anthiochiā: misit quēdā pncipez Apolloniū nomine cū exercitu viginti duoꝝ milliū: q̄ discurrēs p ciuitatē: ingētē multitudinē pemit ⁊ infecit. Nō multo p⁹ misit quēdā Antiocenuz: q̄ compelleret Judeos: vt se transferrēt a patrijs: et dei legibus: ⁊ eos q̄ nollēt trāsire ad instituta gentiliū interficerz. due mulieres

delate sũt natos suos circũcidisse: q̃s infantib⁹ ad vbera suspensis. cũ publice p̄ ciuitatem illas circũduxissent p̄ muros p̄cipitauerunt. Alij vero ad p̄ximas coeuntes spelũcas ꝛ latent̄ sabbati diem celebrãtes. Cũ indicati essent cuidaȝ Philippo p̄posito Anthiochi flãmis succensi sunt.

De matre occisa cũ septẽ filijs.

Tertio apparet crudelitas Anthiochi: in matris ꝛ septem filioꝝ occisiõe. Erat vtiq̄ mater q̃daȝ septem filios habens: ꝛ vt dicitur. z. Machabeoꝝ. 7. c. Duȝ a crudeli Anthiocho cõpelleret̄: vt cõtra patrias leges carnes porcinas comederent. maior natu dixit. Parati sum⁹ mori magis q̃ȝ patrias et dei leges p̄uaricari. Iratus Rex iussit sartagines et ollas eneas succendi eiq̄ qui sic locutus fuerat amputari linguã: ꝛ cutem capitl abstrahi: sũmas quoq̄ manuũ ꝛ pedum p̄scidi: ceteris eius fratrib⁹ ꝛ matre inspiciẽtib⁹: sicq̄ in sartagine torqueri: donec moreret̄. Interiȝ ꝟo ceteri vna cum matre se hortabant̄ mori fortiter. Post ꝛ secũd⁹ similia tormenta patiens extinctus est: q̇ in vltimo cõstitutus dixit. Tu quidem scelestissime in p̄nti vita nos perdis sed Rex mũdi defũctos nos p̄ suis legibus in eterne vite resurrectiõe suscitabit. Post istũ tertius illuditur: et linguã postulatus cito p̄tulit: ꝛ manus constanter extendit: ꝛ cũ fiducia ait. E celo ista possideo: sed p̄p̄t dei leges nũc hec ipsa despicio: quoniaȝ ab ipso ea me receptuꝝ spero. cũctis admirãtib⁹ adolescẽtis constantiaȝ expirauit in tormentis sartaginis: sic ꝛ alij. Verat̄ iam quartus similibus cruciatib⁹. Deinde quintus. ꝛ tandẽ sextus: que dum agerẽt: mater sapiẽtia repleta: cogitationi feminee masculinũ animũ inserens: dicebat ad filios. Nescio qualiter in vtero meo apparuistis: neq̄ enim ego spiritum ꝛ animã donaui vobis ꝛ vitaȝ: ꝛ singuloꝝ membra nõ egoipsa cõpegi: s̄ mũdi creator q̇ formauit hominuȝ natiuitatẽ: quiq̄ hominũ inuenit originem: ꝛ spũm vobis iterũ in misericordia reddet ꝛ vitã: sicut ꝛ nũc vos metipsos despicitis p̄pter legeȝ eius. R emanente adhuc septimo iuniore multa pollicebat̄ Anthioch⁹: vt dei leges contẽneret: suadebatq̄ matri: vt ad hoc illum induceret. Que inclinata ad filium hebraica lingua dicebat. Fili miserere mei: que te in vẽo nouẽ menses portaui: ꝛ lac triennio dedi ꝛ alui: ꝛ in etatem istam p̄duxi aspice celum ꝛ terrã: que omnia fecit deus: illũ honora: ꝛ cũ fratrib⁹ mori nõ timeas. At adolescẽs animosior fact⁹: exclamãs dixit. Quẽ sustinetis nõ obedio p̄cepto regis: sed p̄cepto legis: que nobis data est p̄ Moysen Tu ꝟo qui inuentor omnis malicie factus es: nõ effugies manũ dei. q̄re acrius indignatus tyrãnus: ꝛ istum in dño ꝯfidẽtẽ: inter dura tormenta cõpulit mori. Nouissime post filios: ꝛ mater supplicijs cõsumata est.

De horribili pena ꝛ plaga Anthiochi crudelis. Cap. z.

Non est abbreuiata manus dñi que tãdẽ iniquos ꝛ malos homines ꝯsternit fortiter ꝛ humiliat. Ecce Anthiochi exẽplũ: ꝟitatẽ hui⁹

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

rei nobis aptissime pandit. De ipsi⁹ ꝙ penalitate in hoc secūdo capitulo erit disserendum: de quo tria consi deremus.

Primo plagam.
Secūdo noticiam.
Tertio penitentiam.

PRimo cōsideremus Anthiochi plagā: vt .ii. scribit .z. Macha. ix. c. Cū rediret de Perside ꝛ frigia spirans animo cōtēdit hierosolimā redire: illāq₃ delere funditus: dicens velle illam cōgeriē sepulchri iudeorū esse factuꝝ. Sed qui vniuersa ꝯspicit dn̄s: pcussit eū insanabili plaga: apprehenditq₃ eū dirus dolor visceruꝫ: ꝛ amara intestinoꝝ tormēta insuper contigit illū in impetu eūtē de curru cadere ꝛ in graui collisione corporis membra vexare: facteq₃ sunt carnes eius vermibus scaturientes: et fetore nimio vulneꝝ grauabat exterius. Et q̄ pauloāte sydera celi cōtingere se arbitrabat: eū nemo poterat ꝓpē intolleratiā fetoris portare.

Secūdo cōsideremus Anthiochi noticiā: vt ait Grego. Oculos quos culpa claudit: pena aperit. Ideo sic ꝑcussus Anthiochus cepit ad sui agnitionē venire: nō valēs ꝛ ipse suūpsi⁹ ferre fetorē: piter ꝛ dolorē. dicebatq₃ Iustū est sbditū esse deo: ꝛ mortalez nō paria sentire de deo.

Tertio cōsideremus⁹ Anthiochi penitentiā. In tot vtiq₃ vexatōib⁹ Anthioch⁹ penitētiā egit: ſ₃ infructuosā q̄a vt dicit Bonauētura in .4. di. 14 Dolebat de peccatis suis: non ꝓpter diuinū amorē: sed ꝓpter penā quam sibi ꝓpter sua delicta iminere conspiciebat. Ideo dicit textus .z. Macha. Orabat autē scelestus dn̄m: a quo non erat misericordiā consecuturus: ꝛ ciuitatē ad quā festinās veniebat: vt eam ad solum deduceret optabat liberam reddere: ꝛ Iudeos equales Atheniēsibus factuꝝ pollicebat: ꝑmittēs adhuc templū: q̄d p̄us expoliauerat: ornaturuꝫ optimis donis: ꝛ multiplicatuꝝ sācta vasa: ꝛ Iudeum esse futuꝝ. Tamē cū a deo nō acceptaret oratio eius: homicida et blassfemus: pessime percussus pegre in mōtibus miserabili obitu vita functus est.

De gn̄ali punitiōne hominū crudeliū: qui qualia fecerunt: talia passi sunt. Cap. tertiū

CRudeliū hominū culpā inuētus est de⁹ gn̄aliter: vt in pluribus adeo moleste tulisse: vt crudeliore pēa eos acerbissime mactauerit Nec solū Anthiochus ꝓ crudelitate punitus est: ſ₃ ꝛ etiā quasi innumeri sui similes: exterminati sunt de terra viuentium. Idcirco in hoc misterio adducemus q̄₃ pluriū exempla: vt sic dephendamus gn̄aliter crudelitatē exosam deo: qui cū sit natura misericors ꝛ pius: aduersus crudeles tamē efficit durus ꝛ rigidus. Scribitur ꝙ Iudicū .i. c. ꝙ Adombeseth crudelis captus a Iudeis in bello: cesis sūmitatibus manuū eius atq₃ pedū dixit Septuaginta Reges āputatis sūmitatibus manuū ac pedū: colligebant ſb mēsa mea ciboꝝ reliq̄as: sicut feci: ita reddidit mihi de⁹. De Ciro rege crudeli refert Iustin⁹ ꝙ postq₃ adolescentulū filium Thamiris Regine

Massagetaꝝ cum tertia ꝑte copiaꝝ
decepiſſʒ:ſimulato metu:q̃ſi fugiēs:
⁊ inſtructa caſtra vino epuliſq̇ꝫ deſe
ruiſſet: int̄feciſſetq̇ꝫ a matre thamiri
ſuꝑatus: ita ꝙ ducenta millia pſarū
ſimul cum Rege deleta fuere:⁊ tāte
cladis nec nūcius ſupfuit. Ipſius ca
put āputatuʒ in vtrem humano ſan
guine plenū, iuſſit Regina cōſici di
cens. Sacia te hūano ſanguine quē
30.ānis ſitiſti. Narrat Suetoniꝰ de
percuſſoribus Ceſaris:ꝙ nullus fere
triēnio ſuꝑuixit:nulluſq̇ꝫ nāli morte
obiit:nam ꝑs naufragio:pars prelio
defuncta eſt. Quidā ſe illo pugione
quo Ceſarē vulnerauerāt occiderūt
vt apte mōſtraret̄: cedē illā nec deo
nec hominibꝰ placuiſſe:viginti nāq̇ꝫ
⁊ tribus vulneribus cōfoſſus Ceſar
occubuit.anno.56°.etatis ſue. Nero
6. Romanoꝝ Imꝑator:q̄ vt ſcribit
Plinius.li°.7.de naturali hiſtoria.
Natus eſt ꝑmiſſis pedibus ⁊ crude
liſſimus ac viciosus valde fuit. poſt
multa facinora audiens Sergium
Galbam a militibꝰ in hiſpaniis: vbi
ꝑtor erat: Imꝑatorē electū:ſm Sue
tonium tribūos ⁊ cēturiones de fuge
ſocietate tēptauit:⁊ nullum hūit ſibi
cōſentiētē nocte miſit ꝓ amicis ⁊ nil
ſibi renūciabant ab aliquo: ipſe cum
paucis hoſpitia ſinguloꝝ adiit: ꝗuʒ
clauſis omniū foribuſ nullo rn̄dente
in cubiculū rediit. Req̃ſiuit deinde ꝑ
cuſſorem cuius manu ipe periret.ſed
nemine reperto.ego inquit nec ami
cum habeo nec inimicum.⁊ cucurrit
vt ſe ꝑcipitaret in Tiberim.ſ; reuoca
to impetu:cum iam nox iret in dieʒ
equū aſcendit quatuor ſolis comitā
tibus.deinde cū ad diuerticulū vētū
eſſet circa quartū milliariū dimiſſis
equis ꝑ vepres ⁊ arundines ſemitaʒ
agere nec non ſtrata ſb̄ pedibꝰ veſte
ad ꝓximam villaʒ euaſit: diuertitq̇ꝫ
in ꝑuulam caſam. ⁊ cū fames ⁊ ſitis
eum inuaderet ſordidū panē ſibi ob
latum ſpreuit. bibit tn̄ aliq̇ꝫtulū aque
tepide inter moras ꝑcepit ſe hoſtem
a Senatu iudicatū. ⁊ queri vt puni
atur more maioꝝ. Interroganti q̃le
id pene genus eſſet cū diceretur ſm
Eutropiū nudi hōis ceruicem furce
inſeri ꝑ publicas vias duci ⁊ corpus
virgis ad neceʒ cedi. ⁊ de ſaxo ꝑcipi
tari cōterritus duos acutoſ pugiōes
arripuit.orauit vt aliq̃s ſe ad mortē
capeſcēdā iuuaret extimplo iam pro
pinquabāt equites quos ꝑ clamorē
ꝓpinquos ſenſit q̄bus ꝑceptuʒ erat
vt eum viuum traherēt. qđ vt ſenſit
ferrum iugulo appoſuit ad quartum
ab vrbe lapidem.⁊ cuʒ ſemianimus
adhuc eſſet irrūpenti Centurioni. et
penula ad vulnus poſita in auxiliuʒ
ſe veniſſe ſimulāti. q̇ꝫ ſero dixit nero
⁊ hec eſt fides ⁊ in hac voce defecit
32.āno etatis.⁊ āno.14. Imꝑii ſm
Horoſiū ⁊ Eutropiū. Domicianus
Imꝑator ꝓpter ſuā crudelitatē iuſto
iudicio dei a cubiculariis ſuis ſeptem
vulneribus occiſus eſt āno etati.ſue
45.vt diximus in ſermōe de cogni
tōne ſuꝑbie. Legitur de Agenſorico
Rege qui fuit arriana hereſi infectꝰ
⁊ ꝑ hiſpaniā ⁊ Africaʒ ꝑſecutus eſt
x̄pianos ⁊ multos martires fecit. et
cōfeſſoribus linguas abſcidit.qui vt
Iſidorus narrat abſciſiſ linguis ꝑfe
cte loquebant̄.vt etiaʒ ponit̄. C. de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

officio p̄fecti p̄torio Africe ꝙ tādem cūctis effusis viscerib⁹ mirabilit̄ vitā finiuit. Piatus crudelis in multas incidens calamitates seipsū occidit. Judas impius desperat⁹: laqueo se suspēdit. Herodes ascalonita q̄ innocē tes occidi fecit: p⁹ tātā cedē puulorū suspectos hn̄s filios. Alexādrū. scʒ et Aristobolū: vt dic̄ Mag. in hist. sch. quasi eū interfici pcurassēt vt ipsi re gnarēt illos occidi fecit. Septuagesi mo ꝯ āno etatis sue: in grauissimam egritudinē cecidit: Naʒ febre valida prurigine corporis colli cōtinuis tor mētis: pedū inflatōe: ꝯmescētib⁹ te sticulis intollerabili fetore crebro ha nelitu: ⁊ interruptis suspirijs torque bat̄. a medici ꝯo in oleo posit⁹: inde quasi mortuus est ablat⁹. Sciēs aūt Judeos cuʒ gaudio mortē suā expe ctare: nobiliores viros ex omni iudea collectos in carcē posuit. Dixitqꝫ So lome sorori sue. Scio iudeos de mor te mea gauisuros: ꝫ potero hr̄e mul tos lugētes: si cū spū̄m emisero: cun ctos occidas: quos in custodia seruo vt sic oīs Judea me defleat inuita: ⁊ vt dicit Josephus in. 17. ātiq̄tatuʒ gladio q° pomū purgabat: se pemit Sunt ⁊ alia innumera quasi exēpla h⁹mōi: que nos breuitatis cā tacem⁹ Cōmemorauim⁹ aūt que supra posi ta sūt: vt ex illis pcipiam⁹: quātū deo displicet seuicia atqꝫ crudelitas: ꝫ ple riqꝫ falso in semetipsis gloriāt̄ et di cunt: hoc vitio se fore mūdatos: q̄b⁹ nos respōdem⁹: ꝙ etiaʒ absqꝫ hūani sanguinis effusiōe: crudeles multi in diuinis eloquijs appellāt̄. Et primi sunt pximos odiētes: ꝑ q̄bus dicit Johēs in canonica. c. 3°. Ois q̄ odit frēm suū homicida ē. Secūdi sūt pri mis detrhētes: de q̄b⁹ dicit̄. 6. q. i. c°. Sūma iniquitas. Sūma iniq̄tas est frēs detrahē ⁊ accusare. Ois enim q̄ detrhit fratri suo: homicida est. Tertij sūt diuites paupes nō pascētes. Un̄ 86. di. c. Jn singul̄. c°. Pasce. Pasce fame moriētē: si nō paueris occidisti Quarti sūt executores testamētoꝝ q̄ relicta ad pias cās cū pn̄t: nolunt ec clesijs ⁊ paupib⁹ dare: coñ quos scri bit̄. 12. q. 2. c. Qui oblatōes. Qui ob latōes defūctoꝝ: aut negāt ecclesijs: aut difficile reddūt: tāqꝫ egētiū neca tores excōicent̄. Quinti sunt filij pē tib⁹ nō sbueniētes: ꝑ q̄b⁹ dicit Ap⁹. i. Thi. 5. c. Si q̄s suoꝝ: ⁊ maxime do mesticoꝝ curā nō hēt fidē negauit ⁊ est infideli deterior. Et vt breuit̄ con cludam⁹: oīs q̄ pximos iniuste pse quūt̄: illisqꝫ sūt infesti: homicide cru deles nūcupāt̄: sicut pʒ de pe. di. i. c. Homicidiū. c. homicidioꝝ. c. Tria sūt gn̄a. Scim⁹ ꝙ̄ clemētes ⁊ pij: q̄tenus crudelitate reiecta dignos reddam⁹ nosipsos ad hn̄dā hic gratiā: ⁊ in fu turo sempit̄nā gloriā: in q̄ viuit ⁊ re gnat de⁹ ꝑ oia secl'a se. Amen.

¶ Sermo decimusoctauus ꝺ cogni tōe dei ⁊ de debito sibi exhibēdo ho nore ac cultu.

Quoniā de⁹ oculis corpis ñ videt̄: q̄a remotissim⁹ est a sensu: vt docet Ari. in ꝓlogo metha. Jn va rias noxiasqꝫ opiniones erroꝝ hōies dilabūt̄: ⁊ aut negāt esse deum: aut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

deos plures cõfingũt: aut ea que de diuinarum personarum pluralitate secundum fidei traditionẽ dicunt acceptare nolunt Inde fit vt diuinus cultus minuat: neq debita exhibeat reuerentia ipsi deo: quare in hoc sermone de deo glorioso merito pertractãdũ censui: vt sic eum agnoscẽtes: maiestatem eius honore debito prosequamur. In supiori namq de timore suorum iudiciorũ diximus: ãmodo vero circa honorem qui sibi debet a nobis insudabimus De deo igit tractaturi: tria misteria elucidare conabimur.

Primũ dicit cognitõis gñalis.
2um vnitatis essentialis.
3um trinitatis psonalis.

De gñali cognitõe dei.

Cap. pmum.

Hortãdi sunt omnes homines mundi: vt deum cognoscẽ studeant: quia sine cognitõe dei: cetera quoq que grandia extimari possũt parua sunt et vilia: ex quo de9 Ihere mie. 9. c. dicit. Non gloriet sapiens in sapientia sua: nec diues in diuitijs suis: nec gloriet fortis in fortitudine sua: sed in hoc gloriet qui gloriatur scire et nosce me: quia ego sum dñs. Uerũtamen qdã deum esse minime credunt: de qbus dicit Damasus. In tãtum preualuit pniciosa hominum malicia: vt dicant nõ esse deum. De his loquitur sic Tullius in primo de natura deorum. Quidam dixerũt totam de dijs imortalib9 opinionẽ eẽ factã ab hominibus sapientib9: reipublice cã: vt quos ratio non posset eos ad officium religio duceret huiusmõi falsitatis sectatores: qd aliud qz fatuos dixerim. Cogitare namq vel dicẽ deũ nõ esse: non nisi ex stulticia puenire potest. Ideo psalmista inqt. Dixit insipiens in corde suo nõ est deus. Et Ihere. 4. dicit deus. Stult9 popul9 meus me nõ cognouit: filij insipiẽtes sunt et vecordes. Quare aũt stulticia sit cogitare qp nõ est deus apparet ex hoc qp rõabiliter qlibet potest si velit cognoscere deum esse propter quinq specula que deũ esse apertissime manifestant.

Primũ dr nãlis legis illuminatio.
2m scripture testificatio.
3m mundi productio.
4m creaturarum ordinatio.
5m omniũ desideratio.

De naturalis legis illuminatiõe in cognitõe dei.

Primũ speculũ in quo lucet veritas diuini esse dicit naturalis legis illumiatio. Ab ipo vtiq sũmo patre accepimus naturalem legem qua qlibet rõe vtẽs cogscere potest qp deus est. Nam posito qp aliquis mox natus exponeret nutriretur aut in mari a marinis beluis. aut in silua a feris indomitis. nec videt vnq vel audiret quicquã de deo dici qz pmũ ad ãnos discretõis attingeret ex lumine rõnis naturalis cogsceret qp deus est licet in pticulari errare posset credens deum esse aliquam creaturã hec omnia pbant et roborãt dictis et testimonio sapientum. Inqt Aug9 in li. de fi. ad Petrum. Nihil tãtum nouit mens quãtum deum esse et se et Damascenus. Cognitio existendi deum nobis naturaliter inserta est. et Hugo de sancto victore. Sic de9

cognitionē suam in homine tēpauit vt sicut q̄d esset nō posset cōprehēdi ita q̄a esset ñ posset igñrari. et Cicero li.i.q̄stionū tusculanarum. Nemo hominū tā imanis: cui⁹ mētē nō imbuerit diuinitatis opinio. et idem li.pmo de legib⁹. Nulla gēs est tā imāsueta tam fera: que nō etiam si ignoraret qualem habere deum debeat: nō tñ habēdū sciat. Ex hoc idem li.i.d̄ nā deorum ait. Prothagoras iussu Atheniensiū vrbe et agro exterminatus est: librique eius combusti sunt: propter hoc q̄ hoc cōmune verū in dubiū reuocauerit. In.2.lo d̄ nā deorum dicit. Nā nisi cognitū incōphēsūque animis idē haberemus.s.q̄ deus est: nō tā stabilis eius opinio pmaneret nec ɔfirmaret diuturnitate tēporis: sed vna cum secul' etatibusque hominū inueterarec

De testificatōe scripture in cognitione dei.

Secūdū speculū in quo cognoscere possum⁹ q̄ deus ē dicit scripture testificatio. Omnis quippe scriptura vtriusque testamenti deū esse pdicat: de quo sic incipit pncipio genesis. In principio creauit de⁹ celum et terram. et vsque ad finem magnalia dei clare pclamat. Neque op⁹ est singula recensere: que de deo cōtinent in illa: cum vt diximus tota circa dei viuentis misteria stupenda versetur. Doctores insup sancti illius scripture interptes eruditissimi: de deo gl'iose loquūt: quorum aliqua dicta hic interponēda duxi. Inq̄t Cassiodor⁹ sup psal. illum. Magnus dñs et laudabilis nimis. Deus est xtus inexplicabilis: pietas incōprehēsibilis: sapientia ineffabilis: cuius vera diffinitio est: finem in suis laudibus nō habere. et Boetius li. de trinitate. Deus est esse pulcherrimū fortissimūque: vere vnum in quo nullus numerus nullū in eo aliud: preter q̄ id q̄d est. et Anselm⁹ in prosologion. De⁹ est pulchritudo que nō videt: odor qui olfactu nō pcipit: sapor qui nō cognoscit: bōitas que non sentit. et Gregorius in moralibus. Deus est viuificatrix virtus: causa causarū: vita viuentiū: rō rōnabiliū creaturarum. et aug.li.i. de libero arbitrio. Deus est quo nil supi⁹ esse ɔstat: eternus incōmutabilis. et aug. 15. d̄ trinitate. Deus est: q̄ est omniū potētissim⁹: speciosissim⁹ beatissim⁹ quem mori mutari corrūpi ē impossibile. et Aug.li⁹. de vera religiōe. De⁹ est incōmutabilis natura pma vita: pma essentia: pma sbstātia. et Aug⁹. 5. de trinitate.c.2. Deus est sbstantia vel vt meli⁹ dicat essentia: cui ipsum esse maxime ac xissime cōpetit. Nō hic q̄ nomen sbstantie bm cōmunem hominū acceptōem a sbsistendo videt dici bm Aristo.in pdicamētis. et bm hoc sbstantia grece vsia dicit: q̄a sbsistit. Corpus autem q̄a sbsistit sbstātia dicit: vnde cū forma pura que deus est: nulli sbsistat: pprie sbstantia dici non potest. Uerum absolute nomen sbstantie sumit: bm q̄ dicit q̄ sba est q̄d nō est ab alio: sed semp ex hoc est q̄d̄ pria intra se xtute cōsistit: et sic potest dici cā pma sba. Uñ Auicēna li.8.c.4. Quāuis refugiam⁹ de deo dicere: nomen sbstātie: nō tamē intētionem: cui⁹ intentio est res habens q̄dditatē stabilem: cuius esse est esse:

qd nō est in sbiecto corpe vl' anima. ꝛ ꝓpter hoc dici potest sba: Melius tamen dicit essentia: sicut eniꝫ ab eo qd est scire dicit sciētia: ita ab eo qd est esse dicta est essentia: ꝛ qa ille maxime est qui dicit. Ego sum qui sum Ideo ꝓprie dicit essentia ꝫ hiero. ꝛ Damasū papā quoniā ipse ē origo ꝛ pncipiū essendi: ꝛ qd est: a quo est: quicqd est ꝫm Algazelem. z. metha. Et qa nostꝝ esse cōpatōe illi⁹ est nō esse: sicut dicit Plato in thimeo. phi etiā q rectā in hac pte mētē tenuerūt de deo magnifice multa dixerunt. Auicēna. 8. metha. sic ait. De⁹ est bonitas pura in desiderio omnium. Et Cicero in pmo de nā deoꝝ. De⁹ est quo nihil beatius: nihilqꝫ bōis oib⁹ affluētius excogitari potest. ꝛ in. z. d natura deoꝝ. Deus est nā prestans quo nihil est meli⁹. ꝛ Albumasar in maioribus introductiōib⁹. Deus est mouens omnia imobilis incorrupti bilis altissimus: cuius nomē est bñdictum ꝛ exaltatū exaltatōne maxima ꝛ Aristo. in pmo de celo ꝛ mundo. Deus est apud quem est vita fixa: sēpitna in secula seculoꝝ: que nec finit nec deficit: ꝛ iz. metha. Deus est nobilissimus omniūꝫ entiū: ꝛ nihil eo nobilius.

De mūdi ꝓductiōe ad cognitōeꝫ dei.

Tertium speculū quo cognoscē poterimus deū esse dicit mūdi ꝓductio. Nā ꝓductū hūc mundum credimus ab aliquo potente sapiēte optimoqꝫ artifice: hic auteꝫ esse non potuit nisi deus. Nam si cūcti reges ꝛ phi: quotquot fuē: quot sūt: ꝛ erūt conuenirent in vnum: nec minimuꝫ florē ꝓducere possent de nouo. Jdō ait sapiens. 14. c. sapiētie. A magnitudie speciei ꝛ creature: potēit creatoꝛ eoꝝ cognosci. ꝛ Aug⁹. li. ii. de ci. dei inqt. Exceptis ꝓpheticis vocib⁹ mūdus ipse ordinatissima sui mutabilitate ꝛ mobilitate: ꝛ visibiliū omniūꝫ pulcherrima specie: quodāmō tacite ꝛ factum se esse: ꝛ nisi a deo ineffabiliter atqꝫ inuisibiliter se fieri potuisse ꝓclamat: ꝛ Aug⁹ li. io. cōfessionum. Interrogaui de deo meo celū soleꝫ ꝛ lunam ꝛ stellas: ꝛ respondē mihi. neqꝫ nos sumus qd qris ꝛ dixi oib⁹ q circūstāt fores carnis mee: dicite d deo meo aliqd: ꝛ exclamauerūt voce magna. Jpe fecit nos. Interrogatō mea intentio mea: ꝛ responsio eoruꝫ species eoruꝫ: ꝛ de hoc Job. iz. c. Interroga iumenta: ꝛ docebunt te: volatilia celi: ꝛ indicabunt tibi: loquere terre: ꝛ respōdebit tibi: et narrabunt pisces maris. Quis igrat ꝙ hec oia manus dñi fecerit. Lactanti⁹ zo li. pmo diui. insti. Orpheus inqt vetustissimus poetaꝝ dñm deū veruꝫ et magnū primogenitū appellat: eo ꝙ ante ipsum nihil sit genitū: ꝛ ab ipo cūcta sint generata.

De creaturaꝝ ordinatione ad cognoscendū deum.

Quartū speculū in quo omnes pñt inuestigare deuꝫ esse dicit creaturaꝝ ordinatio. Omnia eniꝫ q sūt in vniuerso: in tāta reꝝ varietate ordinata sunt: ita ꝙ Ari. dicit in. iz. metha. Nihil nāliū aut in celestibus aut in terrestribus est sine ordine. videm⁹ nāqꝫ cōtrarias naturas ignis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

⁊ aque aeris ⁊ terre: in vnius mūdi
cōseruatōe adinuicē ꝯuenire: ⁊ idisso
lubiliter ꝑmanere: videmus corporū
omniū ordinatissimos motus: vide
mus reꝝ insensibiliū regulatissimos
ad suos effect⁹ inumerabiles modos
videmus corpa supiora in hec inferi
ora influere ⁊ vnde tāta in oib⁹ reb⁹
mensura: certe ab ipo deo d q° Ap⁹
ad Ro.iz.c.ait. que a deo sunt ordi
nata sūt. Ideo ⁊ Arist.i.metheoroꝝ
.c.5.ait. Ordinatio eoꝝ que sunt in
mūdo est ex dispositiōe pmi pncipij:
q est deus gloriosus.

¶ De desideratiōe omniū in cogni
tionem dei.

Quintū speculum in quo deuz
esse dephendim⁹ dicit omniū
desideratio. Impossibile nāq est eē
aliqd in appetitu: siue nature: siue ra
tionis: qn illud sit. Impossibile ē ꝙ
grauia tenderent deorsum nisi esset
centruz. Impossibile est ꝙ flumina
mouerent ad mare: nisi esset mare.
Impossibile esset ꝙ animalia peterēt
cibū: si nō esset cibus: qa in.z.de celo
⁊ mūdo dr ꝙ natura nō facit aliqd
factum vanū: ⁊ in.z°.de anima. Nā
nihil facit frustra. Sz hōies appetūt
cognoscere ỽitatem ⁊ hēre bonitatē
g oportet ꝙ sit aliqd veꝝ cogscibile
quo cognito mens humana qescat:
⁊ aliqd bonū diligibile: quo adepto
nil vlterius desiderare queat. Sz h°
in nulla creatura inueniri pōt. ergo
oportet ponete deum esse. Sz insul
tant qdam nobis asserentes nō esse
opus tā prolixa disceptatōe ꝯtēdere
vt deum esse mōstret. Credim⁹ aiūt
hoc: ⁊ firmiter id tenemus: s vtinaz
non sint de numero illorū: de qbus
dicit Ap⁹ ad Titum.i.c. Confitēt se
nosce deū: factis aūt negāt: cum sint
abhominati ⁊ incredibiles: et ad oē
opus bonū reprobi. Si deum esse co
gnoscunt dnm omniū: vbi eius obe
diētia ⁊ suoꝝ obseruātia mādatoꝝ.
Si deum credūt omnipotētē ⁊ iustū
vbi timor ei⁹. Si deū suū bnfactorez
existimāt: vbi laus ⁊ gloria: vbi gra
tiaꝝ actio. O dānabilis ⁊ fatua mul
toꝝ cecitas: qui dicēdo dne dne: sal.
uos fieri se putant. his dicit Math.
7.c. Non ois q dicit mihi dne dne:
intrabit in regnum celoꝝ: s q fecerit
volūtatē patris mei: q in celis est.

¶ De his q plures dicūt esse deos:
ad conuincēdū eos vnum tantū esse
deum. Cap. secūdū.

Contra eos qui plures eē deos
dicunt: in hoc secūdo misterio
viriliter insistendū est vt plenā ỽāq
de deo noticiam habeam⁹. Nā paꝝ
esset credere ꝙ sit de⁹: nisi qd ⁊ vn⁹
tātū sit confiteamur: ⁊ lz simpliciter
pureq hoc sit acceptādū: tn ad ꝯuin
cendos incredulos ꝓbare nitemur:
ꝙ deus est vnus quinq modis.

Primus dicit cōtrarioꝝ solutio.
Secūdus scripturaꝝ testificatio.
Tertius theologoꝝ ratio.
Quart⁹ gētiliū ⁊ phoꝝ cōfessio.
Quintus idolatrū supstitio.

¶ De cognitione vnius dei ex cō
trarioꝝ solutione.

Primus modus quo ꝓbam⁹
ꝙ deus est vnus dicit contra
rioꝝ solutio. Nam qui deos plures
esse volūt: arguūt tripliciter. Primo
sic ex.z. topicoꝝ habet ꝙ plura bōa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

sunt meliora paucioribus: sed plures dij sunt plura bona. ergo melius est esse plures q̃ vnū. Sed ſm Ansel. Omne qd̄ est melius circa deum est ponēdū ergo non est ponere plures deos Secūdo arguūt: q̄a Ap⁹ dicit i. ad corin. 8. c⁹. Siq̄dē sunt dij multi ⁊ domini multi. Tertio arguunt: q̄a vnūq̄dq̄ pfectū est: cum pōt ꝑducē sibi simile: sed diuina essentia est pfectissima: ergo pōt essētiā sibi similez ꝑducere: sed esse ⁊ posse in diuinis idem sunt ſm Dionysiū: ergo essētia diuina ꝑducit aliam essentiā: ⁊ alia aliam in infinitum. Sed ad primuz argumētū respōdet Bona. in. io. di. z. ꝙ dictum phi. habet veritatem in bono creato ⁊ finito: qd̄ rōe sue finitatis recipit bonitatis augmentuz ꝑ additionem alterius boni. Nō autez intelligi potest de bono infinito qd̄ augeri non potest. Ad secūdū dicit Bona. 4. di. i. ꝙ hoc nomen de⁹ sumit tripliciter.

Primo nūcupatiue.
Secundo adoptiue.
Tertio naturaliter.

Ap⁹ ergo dicit ꝙ sūt dij multi nūcupatiue: vñ ad philippenses. z. c. dixit Ap⁹ de gulosis. Quoꝝ deus venter est: ⁊ de amicis dei dicit psal. Ego dixi. dij estis ⁊ filij excelsi oēs. Ad 3ᵐ obiectuz dicit Richard⁹ in. i. di. z. ꝙ illud qd̄ adducit̄ de ꝑductōe similis intelligendū est in gn̄abilib⁹ ⁊ corruptibilibus: neq̄ ꝓpterea iudicamus solem imꝑfectum: quia non pōt aliū solez generare nec āgelū: q̄a nō pōt generare alium angelum.

De cognitione vnius dei ex̄ scripturarū testificatione.

Secudus modus quo ꝓbam⁹ ꝙ deus est vnus dicit̄ scripturarū testificatio. Inspiciātur oēs scripture tam veteris q̃ noui testamēti ⁊ inueniemus ꝙ deus vnus vndiq̄ ꝓclamat̄: vñ Exo. zo. nō hēbis deos alienos: ⁊ Deutero. z. c. Nō est alius de⁹ neq̄ in celo neq̄ in terra. ⁊ Deutero. 4. Scito ⁊ cogita in corde tuo: ꝙ dn̄s ipe sit deus in celo sursū ⁊ in terra deorsū: ⁊ ñ sit ali⁹. ⁊ deutero. 9 Audi Israhel dn̄s de⁹ tuus vn⁹ est. ⁊ Deutero. zz. Uidete ꝙ ego sū sol⁹ ⁊ nō sit ali⁹ de⁹ ex̄ me. ⁊. z. Re. 7. c. Magnificat⁹ es dn̄e de⁹: q̄a ñ ē silis tui: neq̄ ē de⁹ ex̄ te. ⁊ 4. Re. 9 c. Tu es de⁹ sol⁹ omniū Regū terre. ⁊. z. parali. z. c. Magn⁹ ē dn̄s de⁹ noster sup oēs celos. ⁊ Judith. 9⁰ c. Tu es deus ⁊ nō ē alius preter te. ⁊ Dauid psal. i7. Quis deus preter dominū: aut quis deus preter deum nostruz ⁊ psal. 7i. Benedictus domin⁹ deus qui facit mirabilia magna solus. Et psal. 8z. Tu solus altissimus in omni terra. Et psal. 85. Magnus es tu. et faciens mirabilia: tu es deus solus. Et Sapiens Ecclesiast. i. Unus est altissimus creator omnipotēs. Rex metuendus nimis. Et Ecclesiast. z6 Non est alius deus nisi tu. Et Isaie 4i. Ego dominus primus et nouissimus. Et Isaie. 45. caplo. Ego dn̄s et non est alius: ⁊ extra me non est deus. Et idē habetur de sūma tri. et fi. catho. ca. i. et. zz. di. c. Qui epūs. et 45. di. ca. De iudeis. et pma. q. i. c⁰ Ibi qui. et caplo Paulianiste. et. ii. q. z. ca. Ad mensam. et. zz. q. 4. caplo

Si ꝗs.⁊.24.q.i.c.Loquit.⁊.26.q.6.c.Nō licʒ.⁊.22.q.5.c.ꝗputo.

¶ De cognitione vnius dei ex theologoꝝ ratione.

Tertius modus quo ꝓbamus ꝙ deus est vnus dicit theologoꝝ ratio. Sūt apud theologos.5. rōnes pcipue: qbus cōcludit ꝙ deus est vnus.

Prima dicit potestatis.
Secūda caritatis.
Tertia intellectus infinitatis.
Quarta bonitatis.
Quinta causalitatis.

¶ De pma rōe theologoꝝ scilicʒ potestatis dei ad oñdēdā dei vnitatē.

Prima rō dicit potestatis quā ponit Bonauē.di.2.i. dicens Stat enim ista:ꝙ deus sit omnipotētissimus.ḡ poterit facere ꝙ omnis alia potentia a sua nihil possit:ergo si sunt duo dij diuersi in natura:hoc potest vnus facere de altero:ꝙ alter nihil possit:⁊ econuerso sed cui potētia potest auferri nō est deus.ḡ non sunt duo nec plures dij. Hāc rōnem tangit Lactātius in pmo li.diui.insti. dicens. Sit igit nostri opis questio illa cōsequens atqȝ secunda. Utrum potestate vnius dei mūdus regatur an ne multoꝝ: nemo ē q deū sapiat rationēqȝ secum putet:q nō vnū esse intelligat:q ⁊ cōdiderit oia: ⁊ eadeʒ qua cōdidit ꝟtute moderet:ꝙ enim multis opus est ad mūdi regimē sustinēdū:nisi forte arbitremur: si pl'es sint:minus habē singulos neruoꝝ atqȝ viriū:qđ qdē faciūt hi q multos esse volunt:qa necesse est imbecilles eē siqdē singuli sine auxilio reliquoꝝ tante molis gubernaculū sustinē nō possunt: deus autē qui est etna mēs ex omni vtiqȝ pte pfecte cōsumateqȝ ꝟtutis est:qđ si ꝟum sit: vnus sit necesse est:potestas enim vel ꝟtus absolute retinet suā ꝓpriā firmitatē. Id auteʒ solidū est existimādū: cui nihil decidere. Ideo pfectū cui nihil possit accedere.hec ille.

¶ De secūda rōne theologoꝝ.s.caritatis ad ostēdēdā dei vnitatem.

Secūda ratio ad vnitateʒ dei ostēdēdaʒ dicit caritatis:que ponit ab eodem Bonauē.vt.s. Nā si sūt duo dij diuersi quoꝝ vterqȝ ē sūmū bonū:aut vnus diligit alteruʒ vt diligendus est:aut non.si sic:cum vterqȝ sit sūmū bonuʒ: vterqȝ diligēdus est amore fruitiōis.ergo vterqȝ fruit altero:ſ q fruit alio bono a se: indiget illo. ergo vterqȝ est indigēs ergo neuter deus:si vnus nō diligit aliū.ergo nullus deus.

¶ De tertia rōe theologoꝝ.s.infinitatis intellectus ad ostendendam dei vnitatem.

Tertia rō dicit intellectus infinitatis:hanc ponit Sco.di.2. pmi dicens:qa intellectus diuinus est infinitus. Intellectus diuinus cogñscit qđcūqȝ intelligibile pfectissime:qtuʒ est intelligibile in se. Si sunt duo dij sunt. A.⁊.B.a.ergo cognoscat.b.pfectissime quātū.b. est cognoscibile. ſ hoc est impossibile:qa aūt cognoscit b.p essentiam.b.aut nō.si nō.⁊.b.est cognoscibile p essentiam. ergo non cognoscit.b.perfectissime:quātū.b.s. ē cognoscibile:Nihil.n.cognoscibile p essentiam perfectissime cognoscit:

nisi cognoscat p essentiam suaz: vel
per aliqd pfectius includēs ipsaz esse
tiam: q̄z sit ipsa in sc. essentia autez.b.
in nullo pfectius includit q̄z in.b.q̄a
tunc.b.non esset deus. Si autem co
gnosceret.b. p essentiam.b. q̄ actus
ipsius.a.est posterior naturali essētia
ipsius.b.7 ita.a. non erit de⁹ q̄ act⁹
ipsi⁹.a.sit posterior ipso.b.probo: q̄a
omnis actus cognoscendi qui nō est
idē obiecto: ē posterior obiecto: neq;
.n.prior: neq; simul natura erit act⁹
cum obiecto alio ab actu: quia tunc
act⁹ posset intelligi sine obiecto sicut
econuerso.

¶ De quarta ratione theologoꝝ.s.
bonitatis ad ondēdā dei vnitatē.

Quarta ratio dicit bonitatis.
hec est Tho.li.pmo cōtra gen
tiles.c.42.vbi ait. Impossibile ē esse
duo summe bona: quia qd p supabū
dantiam dicitur vni soli conuenit. s3
deus est summum bonū. ergo ē vnus
solus.

¶ De quinta ratione theologorum
scilicet causalitatis ad ostēdēdaz dei
vnitatem.

Quinta ratio dicit causalitatis
que ponit a petro de Aquila.
di.2.pmi. dicit enim sic. Ponat q̄
sint duo dij: 7 vnus velit Petrū pro
ducere: 7 alius non: aut Petrus pro
ducetur: aut non: si sic. ḡ ille qui non
vult non erit deus. si non.ergo ille
qui vult non erit deus. Si dicas q̄
pepigere pacta: 7 ita sunt concordes
non valet: quia eiusdem effectus nō
possūt esse due cause totales in eodē
ordine cause: s3 infinita potentia ē cā
totalis effect⁹ in ratione cause pme.
ergo 7c.

¶ De cognitione vnius dei: ex gen
tiliū 7 philosophoꝝ cōfessione.

Quartus modus quo pbam⁹
q̄ deus est vnus: dicit gētiliū
7 philosophoꝝ confessio. dicit enim
Lactātius libro pmo diuinaꝝ insti
tutionū. Poete q̄uis deos carmini
bus ornauerint: et eorum res gestas
āplificauerint sūmis laudib⁹ sepissi
me tamen cōfitent spiritu: vel mēte
vna contineri regiq; omnia. 7 aug.
li.8.de ci.dei inducit Platonez qui
ait. Deus est vnus verus 7 optimus
q̄ cūcta precellit. 7 Aristo.8.physico.
Unū inq̄t mouēs magis q̄z multa
oportet existere. 7 in.12.metha. Un⁹
inq̄t dominatus et vnus princeps.
7 Lactantius libro pmo diuinaruz
insti. Postq̄z enumerauit opiniones
Taletis milesii pictagore anaxagore
Antiscenis Cleantis Crisippi et Ze
nonis qui de deo varia sunt locuti:
cōcludit dicens. Hoꝝ tamē sentētia
q̄uis sit incerta: eodez tū spectat vt
puidentiā esse vnā consentiant.

¶ De cognitione vnius dei ex ido
latrarū supstitione.

Quintus modus quo pbam⁹
quo deus est vn⁹ dicit idola
traꝝ supstitio. Naz idolatre q̄ deos
mltos sibi pfecē supsticiose q̄dez ad
talē deuenerūt insaniā. Naz vt inq̄t
Tho.22.q.94. Aliq nō cōsiderātes
deum: s3 admirantes pulchritudinez
7 vtutem creaturaꝝ ipsas p deo sūt
venerati de q̄b⁹ Sapiētie.13.cap.sic
scribit. Uani sunt oēs hōies in q̄b⁹
nō subest scientia dei: 7 de his que vi
dent bona nō potuerūt intelligere:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

eum qui est: neq opibus attendētes cognouerūt quis esset artifex: s aut ignem: aut spūm: aut titanē aerem: aut girū stellaꝝ: aut nimiā aquā: aut solē: aut lunā: rectores orbis terraꝝ deos putauerūt. Et Eusebi᷒ Pāphi lij li. pmo de euāgelica ꝑpatiōe inqt Diodoꝝ de pma hominū theologia scribentē audiamus: Egyptios ferūt pmos omniū: cū in celū oculos sustulissent: motū ordinē ⁊ quātitates celestiū corporū admiratos: solem ac lunā deos putasse. ⁊ ibi plato in cratilo sic scribit ad ꝟbū. Uident mihi pmi grecorum eos solūmō deos putasse quos etiā nūc mlti ex barbaris colunt solem: vicz atq lunā tellurem stellas ac celū. Naz cū ipsa cernerent thein semp: hoc ē currē atq reuolui: ab hac ipsius thein natura: theos. i. deos appellarunt. Nōnulli ꝟo moti sunt ꝑpter inordinatā affectiōnē ad suos: ⁊ cū defuncti essent: statuas in eoꝝ memoriā dedicarūt: quas cum famuli ad cōplacētiā dñoꝝ salutare venerariq cepissēt: mox demōes illas ingressi: respōsa dare cepunt: qre ⁊ statuis diuin᷒ honor est cōsecrat᷒. vñ Jsidorus li. io. ethimo. refert ꝙ a Nino orta sunt idola: mō qui sequit Mortuo siqdē Belo patre ei᷒: Nin᷒ in solaciū doloris fieri fecit imaginē pris sui: cui multā exhibebat reuerentiaz: ꝑinde hōies regiōis sibi blādiri volentes: diuinos honores imagini exhibere cepunt. Hoc exēplo: plures caris suis mortuis imagines cepūt dedicare: et sicut ab idolo Beli cetera traxerunt originē: sic ab ei᷒ nomine nomina gnālit acceperūt: sicut enim belūs dict᷒ ē ab Assirijs: sic ⁊ alie natiōes ꝑm ideomata ⁊ linguaꝝ varietates alie beel: alie bel: alie baal: Alie belfegor: alie belzebuch: eoꝝ Jdola vocauerūt: quos itaq pagani deos dicebant: hōies fuisse mōstrat: ⁊ pro vni᷒cui᷒q vita vel meritis: apō suos coli cepūt: vt apud Egyptios Jsis. apud Cretā Jupiter. apud mauros Juba. apud Latinos Faun᷒. apud Romanos Quirinus. apud Athenienses Minerua: in quoꝝ laudib᷒ ac cesserūt poete q̄ eos in celū cōposit. carminib᷒ extulerūt. sūt et alia mlta que nos breuitatis cā dimittimus. Jgit vt scribit de sūma tri. ⁊ fi. ca. c. i. Firmiter credim᷒ et simpliciter cōfitemur ꝙ vnus solus est ꝟus deus eternus incōmutabilis.

De trinitate ꝑsonali.

Cap. tertiū.

De altissima trinitate āmodo dicēdū erit: qm̄ licz vnā ꝟacit dei cōfiteamur naturā: vnāq sbam: tñ tres in diuinis ꝑsonas fideliter ꝑclamam᷒: ad cui᷒ rei plenioꝛē hñdaz noticiaz: quinq de ipsa ineffabili trinitate occurrūt considerāda.

Primū dicit naturalis cognitio.
2ᵐ scripture ꝑnūtiatio.
3ᵐ superna reuelatio.
4ᵐ ꝑsonaꝝ terminatio.
5ᵐ fidelium obligatio.

De cognitōe trinitatis diuinarū ꝑsonarum.

Primū qd̄ cōsiderādū occurrit de trinitate ē nālis cognitio vbi videdū est vtruz ꝑ rōnem nālem possit cognosci trinitas personaruz diuinarū. Et respōdet Alexander in

ꝑmo sūme. et tho.ꝑma pte.q.32.ꝙ impossibile est per ratiōem naturalē ad cognitionem trinitatis venire. quia homo ꝑ rōnem nālez in cognitionez dei venire non potest: nisi ex creaturis:creature autem ducunt in dei cognitionē:sicut effect⁹ in causaz hoc ergo soluz rōne naturali potest de deo cognosci qđ cōpetē ei necesse sit:ẜm ꝙ est omniū entiū ꝑncipium ↄ̄tus autē creatiua dei est cōmunis toti trinitati. vñ ptinet ad vnitatem essentie:nō ad distinctōez ꝑsonaruz. Per rōem ģ nālem cognosci possūt de deo ea que ptinēt ad vnitatē essētie:ñ aūt ea que ptinēt ad distinctiōz ꝑsonaꝝ. Qui autē ꝓbare nitiť trinitatē ꝑsonarum nāli rōe:fidei dicitur derogare. Primo q̄dē quātū ad dignitatē ipsi⁹ fidei que est:vt sit de rebus inuisibilib⁹:que rōnē humanaz excedūt. Secūdo quātū ad vtilitatē trahendi aliquos ad fidem:cū enim aliq̄s ad ꝓbandū fidez inducit rōes que nō sūt cogētes:cedit in derisiōez infideliū:q̄ credūt ꝙ h⁹modi rōibus initamur:ꝫ ꝓpter eas credam⁹. Jō dicit hilarius libro de trinitate. Nō putet homo sua intelligētia sacramētum generatōis ⁊ ꝓcessiōis se posse cōsequi. Et Diony.li.de diuinis nominibus. Non est inq̄t audēdū dicē aliq̄d nec cogitare ꝺ̄ supsbstātiali occulta diuinitate:preter ea que diuini t⁹ nobis ex sacris eloquijs sūt expssa Notandū tñ ẜm Landul. in.i.di.3. ꝙ possum⁹ per imaginem venire in cognitionē trinitatis in diuinis: nō tñ suppositoꝝ ẜ pfectionū vt arguať sic. Dis pfectio que est in nobis eminentius est in deo. Jsta concediť a philosopho: q̄a cōcederet ꝙ species superioꝛ contineret ↄ̄tualiter omnē pfectionem inferioꝛis:remota impfectione:sed pfectiōis est in nobis mēs noticia ⁊ amoꝛ.ģ arguiť esse in deo Jstud acceptať a Pho qui in.12.methaphi.ait:ꝙ in deo ē summus intellectus:⁊ sūmū intelligere:⁊ sūma voluntas:sūme voluptuosa.i. gaudiosa vbi Cōmētatoꝛ cōmento.37.ꝓbat ꝙ in deo est intellectus ⁊ volūtas ⁊ actus eoꝝ:quāuis nō per additā rez vel intētionem. hoc idē dicit in fine cōmēti.38. ꝙ in deo est trinitas pfecta:sed dicit ꝙ hanc trinitatem putauerunt chꝛistiani esse trinitatē suppositoꝝ:⁊ illō ipse negat:ẜ male negat hoc dicit Aug.7. cōfessionū fuisse ꝺ̄ mēte Platonis.⁊.10.de ci.dei.c.2°. fuisse de mēte Poꝛphirij. Cōcludēdū ģ ẜm Tho.vbi.ŝ.ꝙ philosophi non cognouerūt misteriū diuinaꝝ personaꝝ ꝑ ꝓpꝛia: que sunt paternitas filiatio ⁊ ꝓcessio. Juxta illud Apost. prime ad coꝛin.2.c°. Loq̄mur dei sapientiā: quā nemo ꝑncipū hui⁹ secli nouit.s.philosophoꝝ ẜm glosam.cognouerūt tamen quedaz attributa que appꝛopanť ꝑsonis: sicut potētia appꝛopatur patri:sapiētia filio ⁊ spūi sancto bonitas. Si ↄ̄o aliq̄s querēt Ad quid ē ergo necessaria cognitio trinitatis:si humana ratōe cognosci non potest. Rñdet Tho.ꝙ talis cognitio necessaria est nobis dupliciť. Uno modo ad recte sentienduz de creatione rerum. Per hoc enim qđ dicimus deum omnia fecisse verbo suo : Excluditur erroꝛ ponentium

deum produxisse res: ex necessitate nature. Per hoc autē qđ ponimus in eo processionē amoris ostenditur: q̄ deus nō propter aliquā indigentiā produxit creaturas: neq; propter aliquam cām extrinsecā: sed propter amorem sue bonitatis. Secūdo fuit necessaria cognitio trinitatis ad recte sentiēdum de salute gn̄is humani: que pficitur p filium incarnatum.

¶ Secūdū qđ cōsiderādū occurrit de trinitate: dicit scripture pnūtiatō. In veteri nāq; lege sepius pluralitas psonarū est psignata. Nam scribitur genesis pmo.c. In principio creauit deus celum et terram. sm Ni. de lyra hebraica veritas hz. In pncipio heloiz creauit celum et terrā: heloim aūt est plurale huius nominis. hel. sicut pz scientibus proprietates ideomatis hebrei p hoc autē q̄ nomē plurale diuinum cōiūgit cum vbo singularis numeri: cū dicit creauit heloim: ac si diceret creauit dij: ondit scriptura q̄ in deo est aliqua pluralitas in vnitate essentie: et talis modus freqūētissime in veteri testamēto inuenit. Sz cōn hoc respōdēt Judei dicētes: q̄ hoc nomē heloim qn̄ ponit p deo: improprie dicit: et indifferenter accipit pro suo plurali et singulari: qn̄ aūt d deo vbo dicit semp accipit in singulari: et sic sumit in proposito: qn̄ dicit. In pncipio creauit heloim. i. deus. Ad quam solutōez infringēdā arguit Nico. de lyra: ex textu sacre scripture: qa hoc nomē heloim qn̄ pōit p deo: et alia nomina diuina dicūt freqūēter de deo vbo in plurali: qđ pz manifeste qa cōiūgit cum adiectiuis pl'alis numeri. vn̄ Josue vltimo dicit. Nō potestis seruire dn̄o: qa dn̄s ipse sactus est: hebraica veritas hz sic. Nō potestis seruire dn̄o: qa heloim sancti ipse est. Item Jhere. xx.c. Peruertistis vba dei viuentis: deum exercituū dei vestri. hebraica veritas sic hēt. Peruertistis vba heloim viuentiū domini. Et notādū q̄ ibi ponit nomen dei Thethagramaton: cū dicit in auctoritate pmissa: dn̄i exercituū: vbi eniz hēmus domini: in hebreo ponit nomen dn̄i thethagramaton: qđ significat diuinā nāz sm suas proprietates intrinsecas: absq; respectu ad extra: et sic pz in q̄ intrinsecis diuinitatis ē aliq̄ pluralitas: p pl'alitatē imediate precedētē: cū dico in auctoritate. Peruertistis vba heloim. i. deorum viuentium et cōiungitur ista pluralitas nomini dei thethagramaton: cū imediate sequitur: dn̄i exercituū zc̄. Et sic patz per hoc q̄ in vnitate diuine essentie est aliq̄ pluralitas: cū sūma simplicitate qđ non est in alijs: qa semp vbi scriptura pōit aliqđ denotās pl'alitatez psonarū: ibidē ostēdit essētie vnitatez. Itē Jsaye. 54. scribit sic. Dn̄abitur tui qui fecit te: dn̄s deus exercituuz nomen eius: vitas hebraica sic hēt. Dn̄atores tui: factores tui: dominus exercituū nomen eius. In hac auctoritate vbi pōit deus exercituū nomē eius: ponit nomē dei thethagramaton: et ideo potest argui: sicut ex pcedenti. Similiter hoc nomē heloim frequenter coniungit cū vbo pl'alis numeri. vbi gratia. 2. Regum. 7. c°. dicitur. Que est gens vt populus Jsrabel in terra: propter quam iuit

dominus vt redimeret sibi populũ.
hebraica ꝟitas habet.iuerũt heloim.
Fuit adhuc a ꝓphetis alio mõ pnun
tiata trinitas ꝑsonaꝝ. Uñ psal.44
dicit.Sedes tua deꝰ in seculũ seculi
ꝟga directiõis:ꝟga regni tui. Pro
pterea vnxit te deꝰ deꝰ tuus:ƀꝫ Ni.
de lyra sup.i.c.ad hebreos. Jn hac
auctoritate exp̃mit xp̃s: tãquã deus
vnctus:q̃a in hũanitate vnctꝰ est ple
nitudine gratie. exp̃mit ꝑ hoc deus
vngẽs:tanq̃ꝫ ꝑsona distincta ab ipso
vncto q̃a scriptura de ipso vngendo
loquit tanq̃ꝫ de alia ꝑsona.Jnsup ex
ꝑte dei vngẽtis duplicat hoc nomẽ
deꝰ:cũ dr̃.Unxit te deꝰ deꝰ tuus an
denotãdũ ꝑsonã p̃ris ⁊ sp̃us sancti.
Sꝫ moderni Judei exponunt hunc
psal.de Assuero: ⁊ dicũt ꝙ iste psal.
factꝰ ẽ a Mardocheo:ƀ hoc pꝫ falsuꝫ
Primo q̃a ñ intitulat a mardocheo
sicut aliq̃ psalmi intitulãt ab Asaph
q̃ eos fecit:vt pꝫ in titulo psalmi.49
⁊ in pluribus alijs locis.Jste autem
psalmꝰ intitulat a Dauid:vt patꝫ in
hebraico:hoc etiã pꝫ ꝑ litterã psal.se
quẽtis:q̃a iste Rex de quo ẽ psal. hr̃
tãq̃ꝫ deꝰ adorãdꝰ ƀm ꝙ ibidẽ dicit.
Cõcupiscet Rex decorẽ tuũ:q̃a ip̃e ẽ
dñs deꝰ tuus:⁊ adorabũt eũ. Si ãt
ista ꝟba dicãt ꝺ Assuero Rege seq̃t
ꝙ Mardocheꝰ inducẽt totũ ꝓplm:⁊
ipsã hester ad quã dirigũt ꝟba pre
missa ƀꝫ expositõeꝫ eoꝝ ad adorãdũ
Assueꝝ sicut deum:qꝺ manifeste pꝫ
falsũ:q̃a in eodẽ libro dr̃ ꝙ noluit fle
ctere corã Aman: ne honorem dei
trãsferret in hominẽ. hoc etiã pꝫ per
trãslatõeꝫ caldaicã suꝑ psal. istũ que
auctẽtica ẽ apud hebreos:vbi.n.in ƀ
psal.hẽmus sic.Speciosus forma pre
filijs hominũ:diffusa ẽ g̃tia in labijs
tuis.caldaicũ sic hꝫ. pulchritudo tua
messia maior q̃ꝫ filioꝝ hominũ:datꝰ
ẽ sp̃us ꝓphetie in labijs tuis.sic g̃ pꝫ
ex p̃dictis ꝙ auctoritas q̃ hic inducit
ꝺ illo psal.ad litterã intelligit ꝺ xp̃o
Jtẽ oñdit pluralitas ꝑsonaꝝ in ps.
109. Dixit dñs dño ⁊c.q̃ ad lr̃aꝫ de
xp̃o ẽ intelligẽdꝰ.ƀ Judei aliq̃ dicũt
ipsuꝫ debẽ intelligi de habraã:et ꝙ
Eliezer eius dispensator fecit illũ ad
reddẽdũ g̃tias deo: de victoria quã
hũit habraã ꝯ̃ illos Reges q̃ capti
uauerãt Loth nepotẽ suũ:ƀm qꝺ hr̃
Geñ 16.c.ƀ hoc patet falsũ ex titulo
psalmi:q̃a ñ intitulat ab ip̃o Eliezer
ƀ a Dauid. Jdeo dicũt alij ꝙ ẽ factꝰ
a Dauid:non tñ loquit de xp̃o:ƀ de
ãgelo suo:vt sit sẽsus.Dixit dñs dño
meo.i.angelo me custodiẽti: ƀ hᵒ pꝫ
falsũ:q̃a infra dicit.Tu es sacerdos
in eternũ:sacerdotiuꝫ ꝟo nõ cõpetit
angelis.Jdeo ƀm Nico.de lyra suꝑ
epistolã ad hebreos dicẽdum ꝙ ad
litterã est psal.factꝰ a Dauid loquẽs
de xp̃o:⁊ hoc ꝑ trãslatõeꝫ caldaicam
q̃a habemꝰ.Dixit dñs dño meo.cal
daicũ sic hꝫ.Dixit dñs ꝟbo suo.Jtẽ
ex illo qꝺ seq̃t.Ex vtero ãte luciferũ
genui te:qꝺ nõ p̃ot alicui cõpetẽ nisi
filio dei: ⁊ ꝑ has cõditões ꝙ dicitur
hic ꝟbũ dei:⁊ ex vtero ⁊ dei sƀstãtia
ostẽdit vnitas essentie q̃a diuinitas
plurificari nõ p̃ot. Per hoc.n.ꝙ dr̃
genitus de sƀstantia dei ostenditur
distinctio ꝑsone.q̃a nulla res gignit
seipsaꝫ.Similiter ꝑ hoc ꝙ dicit sede
ad dexteraꝫ dei. Una.n.ꝑsona non
potest sedere ad dexteram suiipsius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Insup ostendit pluralitas psonarũ: Isaye.48.c.vbi dicit. Nõ a pncipio in abscõdito locutus sum: ex tẽpore: anteq̃ fierent ibi era: ⁊ nũc dñs meꝰ misit me: ⁊ spiritꝰ eius. Ista sũt v̄ba dei loquentis: qđ pꝫ ex textu p̄cedẽti ⁊ similiter ex hoc qđ imediate s̄bdit Hec dicit redemptor tuus sanctus Israhel. In hac auctoritate loquit de datõne legis: que data fuit in manifesto: ⁊ đ die: ⁊ audiẽte omni pplo vocem dei loquentis. vt hẽt Exodi. 19.⁊.20.c.⁊ hoc est qđ dicit. Non a pncipio locutus sum in abscondito. idest ipsa lex fuit data: ⁊ imediate s̄bdit: ⁊ nũc dñs meꝰ misit me: et spũs eius. hic deus dicit se messiaꝫ a deo ⁊ a spiritu eius. Nunc auteꝫ est ita ꝙ inter mittẽtẽ ⁊ missuꝫ: debꝫ esse semi distinctio psonalis: q̃a trinitas personaꝝ ẽ in diuinis. s. m. ssi dei mittẽtis ⁊ spũs eius: deum aũt missũ dicimꝰ filium incarnatũ: deũ mittẽtẽ prẽm: ⁊ spũm eius spũꝫ sanctũ. Adhuc prenũtiata fuit trinitas psõaꝝ diuinaꝝ Isaye.6.c.vbi dicit. In anno quo mortuus est Rex Ozias: vidi dñꝫ sedentẽ sup soliũ excelsũ ⁊ eleuatum: ⁊ ea que s̄b ipso erant replebãt tẽplum Seraphin stabant s̄bter illud: sex ale vni: ⁊ sex ale alteri: ⁊ infra clamabãt alt ad alteꝝ. Sãctꝰ. Sãctꝰ. Sãctus dñs deꝰ exercituũ. Plena est omnis terra gloria eius. Et in psal. dicitur. Bñdicat nos deus deus noster. bñdicat nos deus: vbi ter hoc nomen deus replicat.

Tertiũ qđ occurrit cõsideranduꝫ circa trinitateꝫ dicit supna reuelatio Nã in noua lege vt dicit Alexãder in p̄mo summe. Mãifestata ẽ trinitas psonaꝝ non solũ s̄ꝫ numeꝝ ⁊ distinctionẽ. sed etiã s̄m originẽ et ꝓprietatum. que psona p̄ma a nullo ẽ pater et secunda genita filius. et tertia spiritus sanctus. vnde Iohis.i.cano.c. 5. Tres sunt qui testimoniũ dant in celo. pater. v̄bum. et spũs sanctꝰ. Hi tres vnũ sunt. Itẽ xp̄s dixit Math. Euntes docete gentes baptizantes in nomine patris et filij et spũs sãcti Iteꝝ in baptismo. Christꝰ apparuit in assũpta carne. pater in voce. spũs sanctus in colũbe specie. vt pꝫ Luce. 3.c.et Math.17. Pater apparuit in voce. filius in assũpta hũanitate. Et spũs sanctus in nube. Sciẽdũ auteꝫ hic s̄m Alexãdrũ in p̄mo summe ꝙ apparitio aliquãdo dicit mãifestatõ facta in aliqͦ effectu intelligibili oblato intellectui: et sic sumit sapiẽtie.i. c. vbi dicit. Apparet auteꝫ his q̃ fidẽ hñt in illum. aliqñ v̄o dicit manifestatio in aliqua similitudine corpali oblata imaginatõi: et hoc mõ dicit angelus apparere in somnis. math. 2.c.et etiã ipse dñs Danieli. Daniel 7.c. Aspiciebaꝫ in visu noctis. et Salomoni.3. Regũ.3.c.

Tertio mõ dicit apparitõ manifestatio in aliqͦ signo sẽsibili repñtato sensui. siue illđ signum sit visibile. siue sit audibile. et hoc modo apparuit pater in nouo testamento. vt pꝫ Mat.17 et Io.12. Quarto mõ dicit apparitio manifestatio facta in aliqua similitudie corporal. sẽsibili oblata visui. et sic vsitatiori mõ dicit apparitio. Et sic dicit ꝙ apparitio nõ solũ dicit manifestatio in signo visibili. sed etiã audibili.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Si autez querat: quare nō apparuit spūs sāctus in aliqua voce siue signo audibili: vel etiam filius: dicit Alex. ꝙ cōgruitas fuit: vt sicut erat distinctio in personis: ita esset distinctio in signis exp̄mētibus ꝑsonas: vnde filiꝰ apparuit in rōali creatura sibi vnita vnitate ꝑsone. Spiritus sanctus in irrationabili creatura non vnita sibi vnitate ꝑsone. Pater vero in voce tanq̄ʒ in signo distincto ab vtroqʒ. ſʒ quādo spūs sanctus solus apparuit tūc apparuit vtroqʒ modo. s. in sono tanq̄ʒ in signo audibili ⁊ in linguis igneis tanq̄ʒ in signo visibili.

¶ Quartū cōsiderādū dicit̄ ꝑsonaꝝ terminatio. Sūt eniʒ in diuinis tres tantū ꝑsone. Sed q̄dā arguūt cōtra sic. Quicq̄d est in deo est infinituʒ: ſʒ numerus ꝑsonaꝝ est in deo. ḡ infinitas. ḡ infinite ꝑsone. Ad hoc rn̄det Bona. in p̄mo di. z. ꝙ cū duplex est infinitas. s. numeralis ⁊ imensitatis deus est infinitus infinitate ꝟtutis ⁊ imensitatis: que est infinitas ꝑfectōis ⁊ ideo ponēda in deo. Infinitas aūt numeralis: q̄a repugnat perfectioni a deo est amouenda. Nam cuʒ deo sit attribuenduʒ qđ nobiliꝰ ē necesse est ponere ꝑsonaꝝ finitateʒ. Primo rōne distinctionis: q̄a in ꝑsonis ē distinctio ergo nō ꝯfusio: sed vbi est infinitas: ibi confusio. Secūdo ratione ordinis: quia vbi est ordo ibi est terminatio. Nā vbi deficit terminatio ibi deficit ⁊ mediatio: et ꝑ cōsequēs ordo: ſʒ vbi est terminatio nō est infinitas. ḡ si in ꝑsonis diuinis est ordo nō erit ibi infinitas. Dicimꝰ ḡ ⁊ cōfitemur tres tantuʒ ꝑsonas in diuinis neqʒ confūdētes ꝑsonas: neqʒ sbam sepantes: q̄a vt dicit Athanasiꝰ. alia est enim persona patris. alia filij. alia spiritus sancti: ſʒ patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti vna est diuinitas: equalis glīa coeterna maiestas: qualis pater: talis filius: talis spūs sanctus.

¶ Quintū qđ erat cōsiderādū circa trinitatē diuinaꝝ ꝑsonaꝝ: dicit̄ fideliū obligatō: vbi videre debemꝰ vtꝝ credere explicite misteriuʒ trinitatis sit de necessitate salutis. ⁊ rn̄det tho. zz. q. z. ꝙ misteriū xp̄i explicite credi nō potest sine fide trinitatis: quia in misterio xp̄i hoc continet̄ ꝙ filiꝰ dei carneʒ assumpserit: ꝙ ꝑ gratiā spūs sancti mūdū renouauerit: ⁊ iteruʒ ꝙ de spiritu sancto conceptus fuerit. et ideo eo modo quo misteriuʒ xp̄i āte xp̄m fuit: q̄dem explicite creditum a maioribus: implicite autem ⁊ quasi obumbrate a minoribus: ita etiam ⁊ misterium trinitatis. Post tempus autem gratie reuelate tam maiores q̄ʒ minores tenēt̄ habē fidē explicitā de misterijs xp̄i p̄cipue: quātū ad ea que cōmuniter in ecclesia solēnizāt̄: ⁊ publice. Ita etiam post tēpꝰ gratie diuulgate tenēt̄ omnes ad explicite credendū misteriū trinitatis. quare erigamꝰ oculos mētis nostre: ⁊ deū bn̄dictū colamus honore debito: vt sic digni efficiamur gratia eiꝰ: ꝑ quā tādeʒ adipiscamur eternā gloriam. Amen.

Sermo decimusnonus de honore ⁊ reuerentia deo exhibendis ⁊ debitis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

ERrāt grauiter circa cultum dei xp̄iani: q̄ tāto sūt rep̄hēsibiliores: q̄to ꝯ̄ditas eis est magis nota. Omnis vtiq̄ natio magis reuerēter deos falsos colit: q̄ christianus populus deum Regez celi. Idcirco vt deus nobis ꝓpicius et misericors fiat: de honore sibi debito in hoc sermone dicem⁹: in quo triplex honor distinguendus est.

Primus consistit in sacroꝝ locoruz veneratione.

Secundus in sacrarum ꝑsonarum existimatione.

Tertius in sacrarum cerimoniarum persolutione.

De p̄mo honore deo debito: qui cōsistit in sacrorū locoꝝ veneratione.

Cap. primum.

PRimus honor qui deo debet̄ ꝯsistit in sacroꝝ locorū veneratione. Debēt vtiq̄ oēs venerari loca sac̄ deo dicata: ita vt in ecclesiis vn⁹quisq̄ ingrediat̄: cōmoret̄ et exeat: cuz deuotione humilitate timore et reuerentia: et hoc ꝓpter tria.

Primo ꝓpt̄ dei maiestatem.

2° ꝓpter vtilitatem.

3° ꝓpter exēplaritatē.

Primo debet vnusq̄sq̄ venerari templa dei ꝓpter eius maiestatē. nā vt dicit̄ in psal. Dn̄s in tēplo sancto suo. et Apocalipsis. 21. Ecce tabernaculum dei cum hominibus. ꝟ posset aliq̄s obicē: q̄ nō sit aliq̄s loc⁹ deputatus ad cultū dei: q̄a vt dicit̄ actuū 17. c. Deus qui fecit mūduz: et omnia que in eo sunt: hic celi et terre cuz sit dn̄s: non in manufactis tēplis habitat: nec manib⁹ humanis colit̄ indigens aliquo. et 3. regū. 8. c. Salomō dixit. Si celuz: et celi celoꝝ te capere non possunt: quāto magis domus hec quā edificaui tibi. Ad hoc rn̄det Tho. s. 2. q. 102. et 22. q. 83. q̄ in adoratione dei et orōnibus fiendis: duo considerari possunt. Aut deus q̄ colitur adorat̄ et oratur: et sic non esset aliq̄s locus ad adorandū necessari⁹. Aut considerant̄ ipsi hōies colentes deū: et sic determinatus locus eligit̄ ad adorandū: nō ꝓpter deū qui adorat̄: quasi loco cōcludat̄: ꝟ ꝓpt̄ ipsos adorantes: et hoc triplici rōne. Primo q̄dē ꝓpter loci cōsecratōz ex qua spūalem deuotionē cōcipiūt orātes: vt magis exaudiant̄. Secūdo ꝓpt̄ sacra misteria: et alia sanctitatis signa que ibi cōtinent̄. Tertio ꝓpter cōcursum multoꝝ adorantiuz: ex q° fit oratio magis exaudibil' ꝟz illō Mat. 18. c°. Ubi sunt duo vel tres in noīe meo congregati: in medio eorū sum. Ideo ecclesia ad diuinū cultū deputat̄. Ex quo multipliciter nominat̄ s. Basilica. tēplū. tabernaculū. ecc̄lia et domus dei. Primo dicit̄ basilica vt habet̄ di. 42. c. Non oportet. vbi dicit Archidiacon⁹: q̄ basilica dicit̄ palaciū regis. Basileos enim grece. latine rex interp̄tat̄. Unde basilica dicit̄ quelibet ecclesia: q̄a palaciū est summi regis: et regi regū ministrat̄. Quidā tamen dixerunt ecclesias episcopales tantum dici basilicas: quia h⁹mōi reges cōsueuerūt fundare et dotare ꝟm Huguitionē. vel basilica dicit̄ a basileo rege grecoꝝ: q̄ primo se fecit sepeliri apd̄ ecc̄liaz ꝟz Isidoꝝ

¶ Secundo ecclesia dicit templum
et bm Archidiaconum teplum dicit
quasi tectum ampluz: quia populus
ibi sub vnius tecti amplitudine con
tinetur: et proprie templa sunt maiores
ecclesie: vel templum dicit a contem
plando: quia hoc ibi fieri debet.
¶ Tertio dicit ecclesia: vt de cō. di.
.i.c. Ecclesia: que interptat collectio
seu conuocatio. vbi dicit Archidiaco
nus q ideo dicitur conuocatio: quia
continet populum conuocatū a deo
vbi autez conueniebat populus Ju
deorum dicebatur: et adhuc dicit syna
goga: que interpretat congregatio
quia verba legis que aspera erant et
dura: populus ille velut grex pecorū
cōgregabat. Sed in catholicis adu
natio dicitur ecclesia idest cōuocatio
vbi conuenit: quia amore spūs sācti
ad vnam fidez et premiū futuri seculi
vocatur. ¶ Quarto ecclesia dicitur
tabernaculuz: qd est militare habita
culuz. Unde Dauid in psal. Trāsibo
in locum tabernaculi admirabilis:
vsq ad domum dei: idest ab ecclesia
militante vsq ad ecclesiā triūphātez
quia enim militia est vita hōis super
terram: ideo ecclesia vbi adunat po
pulus militans: nō habens hic ciui
tatem manentem: dicitur etiaz apte
tabernaculuz. ¶ Quinto ecclesia di
citur domus dei. vt pz Johānis. 2°.
et Math. 21. c. et de re. et vene. sāctorū
c. Domuz dei. li. 6. Unde et Parali.
ca. 7. Post cōstructionē templi appa
ruit dūs Salomoni nocte in tēplo.
et ait. Audiui orationem tuā: et elegi
locum istum mihi in locum sacrificij.
Si clausero celum et pluuia non flu
xerit: et mādauero et pcepero locuste
vt deuorēt terram: et misero pestilen
tiam in populum meuz. Conuersus
autem populus meus: sup quo inuo
catum est nomen meum: depcatus
me fuerit: et exquisierit faciem meaz:
et egerit penitētiam a viis suis pessi
mis: et ego exaudiaz de celo: et propi
ciatus ero peccatis eorum: et sanabo
terrā eorum: oculi quoq mei erūt apti:
et aures mee erecte ad orationē eius
qui orauerit in loco isto. Elegi enim
et sanctificaui locum istū: vt sit nomē
meuz ibi in sempiternū: et pmaneāt
oculi mei: et cor meū ibi cūctis dieb9
Igit cum sūma reuerentia quilibet
in ecclesiis adesse debet. vñ in pfato
c. Domū. dicit. Domū dñi decet sā
ctitudo: decet vt cuius in pace fact9
est locus, eius cultus etiam sit debita
veneratione pacificus. Sit itaq ad
ecclesias humilis et deuot9 ingressus
sit in eis deuota cōuersatio: deo grata
inspiciētibus placida. et Aug. 42. di.
ca. In oratorio. inquit. In oratorio
preter orandi et psallēdi cultū penit9
nihil agatur: vt nomini huic et opa
iugiter impensa concordent. Sz ve
mundo a scandalis: qa hodie in dei
templis nulla huat modestia: nulla
honestas: nulla religio: quinimo ibi
abundant risus ioci spectacula vana
et alia qplura nephāda. O pniciosa
consuetudo. O detestabiles mores
christianorum malorum: qui templa dei
ita inhabitant quasi essent vilissima
lupanaria.
¶ Secunda ratio quare dei templa
sunt merito veneranda est pter vti
litatem. In illis namq suscipimus

2ª 20

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

spiritualia beneficia: ibi recipimus sacramenta: ibi sepelimur post mortez reservantes corpora usque ad generalem resurrectionez. Propterea inquit psal. Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Hinc est quod ecclesia fundatur cum preminentia: quia nullus eam edificare potest: nisi auctoritate diocesani: qui debet ponere primarium lapidem: figere crucem: designare simiterium: Et etiam petere dotem sufficientem assignari: sine qua consecrari non debet: ut patet de conse. di. .i. c. Nemo. et c. placuit. Insuper ecclesia consecrata non debet reverti ad secularem habitationem: et prophanos usus 19. q. 3. c. Que semel. et c. Quoniaz. 17. q. vi. c. Quesisti. extra de religiosis domibus. c. Adhuc. Tertia ratio quare veneranda sunt dominica templa dicitur exemplaritatis. Non solum enim a sanctis docemur exemplo ut veneremur dominica templa: sed offerunt se gentilium exempla qui suorum idolorum templa diligentissime honorare studuerunt. unde Ualerius libro primo rubrica de religione recitat: qualiter Fabius quia questiones audivit in templo: dicturam amisit. nam nulla melodia: et nullus sonus in templo esse debebat: nisi pro laude deorum. Iterum in rubrica de neglecta religione narrat: quod quidam nomine Flaccus Censor existens a quodam templo: quod erat in civitate Calabrie tegulas marmoreas fecit removeri: et Romam in propria domo fecit portari: propter quam causam demens fuit effectus. Insuper duos filios perdidit quod factum postmodum Senatus retexuit et emendavit: tegulas ad templum reportari iubendo. Insuper ibidez ponit quod quidam Postumus nomine a Scipione: dum esset in Asia: Romaz pro militum erario sine stipendio fuit missus qui dum in Asiam reverteretur. Proserpine templum expoliavit thesauro: quod ut Senatui fuit intimatum: statiz per Senatum revocatus: et in carcerem clausus fuit. In quo detentus antequam examinaretur sua causa: crudeli morbo valde utpote demens et furiosus obiit. deaque Proserpina Senatus edicto postumi sibi confiscatum thesaurum suum rehabuit. Isti itaque suo modo miraz exhibere contendebant reverentiam templis falsorum deorum. Quanto magis et nos reverenter tractare debemus templa dei Naz et dominus Ihesus xps in nullo ita severus apparuit: sicut dum in templo invenit vendentes et ementes: quorum mensas evertit: proiecitque pecunias: et flagello facto de funiculis eos eiecit a templo. dicens. Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum.

¶ Ut secundo honore deo debito in sacrarum personarum existimatione.

Cap. secundum.

Secundus honor qui deo debetur consistit in sacrarum personarum. scz sacerdotum existimatione. Est enim sacerdotalis dignitas excellentior quacumque dignitate temporali: quod probare possumus tripliciter.

Primo ratione.
Secundo auctoritate.
Tertio exemplo.

¶ Primo ostendimus quod dignitas sacerdotalis excellit omnem dignitatem temporalem ratione que triplex esse potest.

Prima rō dicit̄ significatōis.
Secunda institutionis.
Tertia conditionis.

¶ Prima rō dicit̄ significatōis. nā sacerdos ƀm Isidorū .li.7°.ethimo. dicit̄ quasi sacer dux: vel sacra dans Ratio autem istius duplicis interp̄tatōis ƀm Tho.in.4.di.24 est quia p̱ misteriū spūale: sacerdos est medi⁹ inter deum ⁊ pplm. Naȝ ipse diuina nunciat ⁊ ministrat populo: ⁊ vota populi offert deo. Dicit̄ etiam sacerdos: quasi sacra dans. Sacra autem dare potest aliq̄s duob⁹ modis: vel auxiliando: vel sacramēta dispēsādo Primo modo quilibet iust⁹ in q̄tuȝ sacra sua merita dat: vel cōmunicat aliis auxiliando interp̄tat̄ sacerdos. Secūdo modo nomē sacerdotis est institutū: ad significādū eū qui sacra dat: in sacramētoꝝ dispēsatiōe: ⁊ sic ille qui est in gradu ordinis ꝯstitut⁹ dicit̄ sacerdos. Ob id in scripturis sacerdotes nomināt̄ aliquando dii: aliquādo angeli. vt dicit̄ .ii.q.i.cap. Sacerdotib⁹. vñ ⁊ ad Moysen: d̄ eo qui ad iuramentū deducēdus ē dicit̄ Applica illū ad deos .i. sacerdotes. ⁊ rursus scriptum est. Diis nō detrahes .i. sacerdotib⁹. Et ꝓpheta ait. Labia sacerdotis custodiūt scientiaȝ ⁊ iusticiam: ⁊ legem requirunt ex ore eius. quia angelus dñi est. ¶ Secūda rō ostēdēs sacerdotalē dignitatē. dicit̄ institutōis. Naȝ sacerdotiū precessit legem scriptam. quia in veteri testamento p̄mus sacerdos q̄ iubēte dño victimas obtulit. fuit Melchisedech sicut pȝ Geñ.14.c°. Demū p̱ sacerdotiū iubente dño Regia potestas est ordinata. vnde p̄mi Regū.8.c. dixit deus ad Samueleȝ sacerdotē. Audi vocem eoꝝ .s. filioꝝ Israhel petētiuȝ Regem. ⁊ constitue sup̱ eos regem hinc est q̄ spūalis auctoritas terrenā ptātem habet instituere vt sit. et iudicare si bona non sit. qd̄ probatur per Apostolū Paulum dicentem primo ad Corinth.c.7. Nescitis quoniam angelos iudicabimus quāto magis secularia. Et idem in .c. Per venerabilem. extra qui filii sunt legitimi. et 9.q.3.c. Nemo. ⁊ .c. Alioꝝ. ¶ Tertia ratio ostendens dignitateȝ sacerdotalem dicit̄ cōditionis. Est enim sacerdotalis dignitas spūalis. ⁊ ideo quāto spūs nobilior est corp̱e. tanto sacerdotalis dignitas nobilior est quacunq̄ȝ dignitate temporali. sicut pȝ extra de trāslatōe episcopi ⁊ electi c. Inter corporalia.

¶ Secūdo ostendit̄ dignitas sacerdotalis. que excedit omnē dignitatē tēporalem auctoritate. De sacerdotibus enim dicit̄ Isaye.61.c. Vos sacerdotes dñi vocabimini Ministri dñi dei nostri dicetur vobis. ⁊ p̄ma Petri.2.c. Vos estis genus electuȝ regale sacerdotiū. gens sancta. pp̄ls acq̄sitōis. ⁊ .96.di.c. Duo. scribitur. Aurum non tam p̄ciosus est plūbo: q̄ȝ regia ptāte. sit ordo sacerdotalis altior. ⁊ eadem di.c. Quis dubitet. Quis dubitet sacerdotes xp̄i regnum ⁊ p̄ncipuȝ omniūq̄ȝ fideliū patres et magistros censeri. ꝓpterea.6.q.i.in .c. Sacerdotes dicit̄. Sacerdotes q̄ ꝓprio ore corpus dñi conficiunt. Ab omnibus sunt timendi. ⁊ .3.q.i.cap. Nulli. Dñi cruãfigunt. qui eum in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

suis sacerdotibus psequūť: ⁊.ii.q.z.c
Absit. Antherius papa ait. Absit vt
quicq̄ȝ sinistrū de his arbitremur: q̄
apostolico gradui succedētes christi
corpus sacro ore conficiūt: per quos
nos christiani sumus: qui claues re-
gni celoꝝ hn̄tes: ante iudicij diē iu-
dicant. In veteri quoqȝ lege habeť
Quicūqȝ sacerdotibus nō obtēpasset
aut extra castra positus lapidabatur
a populo: aut gladio ceruice subiecta
cōtemptū expiabat cruore. ⁊.16.q.i.
.c. Si clericatus. Hieronȳ. ait. Non
est humilitatis mee neqȝ mensure iu
dicare d̄ ceteris: ⁊ de ministris eccl'ie
sinistrum quippiam dicere.

¶ Tertio ostēdiť dignitas sacerdo
talis exemplo. Christianissimi enim
Impatores sacerdotes honorare sēp
studuerūt: sicut patet de Theodosio
Impatore: de quo legiť in historia
triptita: q̄ cū apud Thessaloniā ciui
tatē quidā iudices fuissent lapidati
.ii.q.z.c. Cum apud Thessaloniam.
Indiguatus Theodosius: oēs pariter
iussit interimi: vbi septem millia sūt
occisi: nullo p̄cedente iudicio. hu͛moi
autē cladem plenā gemitib͛ audiēs
beat͛ Ambrosius: cū p̄nceps venissz
Mediolanū: ⁊ solēniter in sacrū vo-
luisset intrare templū: occurrit sāct͛
Epūs foris ad ianuas: ⁊ ingrediētē
his sermonib͛ a sacri liminis incessu
phibuit. Nescis miser Impator ppe
trate a te necis quāta sit magnitudo
neqȝ post cām tanti furoris mēs tua
molē p̄sumptōis agnoscit. Sȝ forte
recognitionē peccati phibȝ potestas
Imperij: decet tamē vt vincat ratio
ptātem. Quibus igiť oculis aspicies
cōmunis dn̄i templū: quib͛ calcabis
pedibus sanctū illius pauimētū: quō
manus extendes: de q̄bus adhuc sā
guis stillat iniustus. Recede recede
igiť: ne secūdo peccato p̄orē neq̄ciaȝ
augere contendas. His sermonibus
Impator obediēs erat eniȝ diuinis
eruditōibus enutritus: et apte sciens
que sunt ppria sacerdotis: q̄ Reguȝ
gemēs ⁊ deflēs ad regalia remeauit
Cūqȝ octo mensiū transissent tēpora
appropinquauit natiuitatis Salua-
toris nostri festiuitas. Impator aūt
lamētatiōibus assiduis in palatio re
sidens: continuas lachrimas incessa
biliter expendebat. Ingressus auteȝ
Rufinus tūc magister milituȝ ⁊ sin
gularem apud p̄ncipem fiduciā hn̄s
⁊ videns p̄ncipem in lamētationib͛
prostratū: accessit vt lachrimaꝝ cās
inquireret. At ille vehemētius inge
miscens: ⁊ amarissime lachrimas fū
dens. Tu inq̄t Rufine ludis: ⁊ mea
mala non sentis. Ego aūt lamentor
⁊ gemo calamitatē meam: q̄a seruis
q̄dem dei et mēdicantibus apta sūt
tēpla dei. At Rufin͛ ad Ambrosiū
perrexit. Cui Ambrosius ait. Impu
dētiā canū imitatus es Rufine: tāte
videlicet necis auctor existens. Ego
dico tibi: quoniā Impatorē ingredi
sacra limina phibebo. Hec ⁊ alia plu
rima rufinus audiens: Imperatori
nūciauit votuȝ Antistitis. At Impa
tor in media iam platea: pgo inquit
vt iustas in facie suscipiā cōtumelias
Cūqȝ ad sacra limina puenisset: in sa
cram quidem Basilicam nō p̄sūpsit
intrare: sed veniens ad Antistitem
supplicabat: vt eius vincula resolueret

Cui Ambrosius. Quã penitentiam ostendisti post tãtas iniqtates. Cui Theodosius: tuũ est docere: meum vo suscipere. Cui ambrosius iniũxit vt legẽ conderet: ne sentẽtia mortis ferri posset animo irato: s; trãsacto triginta dierũ numero. Qđ ⁊ fecit. Sicq; cum lachrimis ⁊ deuotõne tẽplũ tandem ingressus est: in cunctis reuerenter se habẽs erga sacerdotez ambrosiuz. Quid fecit Constantinꝰ de quo est textus.96.di.ca. In scripturis.⁊.cᵒ. Cõstantinꝰ. Quid reliq omẽs xpiani Reges vel Impatores. Omittamus omnia que repetẽ longum foret. Inspiciamꝰ dñm Jhesũ xpm: de quo dicit Ciprianꝰ.93.cap. Dominus. Dñs noster Jesus christꝰ rex ⁊ iudex: vsq; ad passiõis horam seruauit honorẽ põtificibꝰ ⁊ sacerdotibus. Nã cum leprosum mundasset dixit eidẽ. Uade ostẽde te sacerdoti. sacerdotem adhuc appellãs: quẽ sciebat esse sacrilegũ. Itez cum sẽditus passioni alapã accepisset: nihil contumeliose locutꝰ est in psonã põtificis: sed sic magis innocẽtiã suã tutus est dicens. Si male locutꝰ sum: testimonium phibe de malo: si autem bene cur me cedis. Hec igit ab eo humilit ⁊ patienter facta sunt: vt nos humilitatis ⁊ patientie exẽplũ haberemꝰ. Sz hodie pleriq; de illis sũt: de qbꝰ dicit.i.q.i.c. Multi. Multi seculariuz cũ plus sacerdotũ vitam q̃ suaz conspiciunt: in magni cõtentiõis sacroꝝ crimen incurrunt. Magna.n.trabe vulneratos oculos hñtes: festucam in alienis cõspiciũt oculis: quã dum incaute euellere festinant: in erroris foueam dilabunt.

De tertio honore deo debito in sacraꝝ cerimoniarũ obseruatione. Cap.tertiũ.

Tertius honor qui deo debet consistit in sacraꝝ cerimõiaꝝ obseruatione. Nam vt dicit Tho. 22.q.88. Deum ⁊ si nõ rõne sui: rõe nostri etiã corporaliter reuereri debemus: tuz vt p corporales motus excitemus mentem nostrã: tum vt deũ s; vtrãq; naturã nostrã honoremꝰ. Uñ Johãnes damascenus inquit. q̃a ex duplici natura compositi sumꝰ scilicz corporali ⁊ spũali: duplicẽ deo honorem referre debemꝰ. Consistit autem hic honor in tribus.

Primo in capitis inclinatõe.
Secũdo in incuruatione.
Tertio in genuflexione.

Primo cõsistit honor in capitis inclinatõe: ⁊ sic statuit ecclesia. vt cũ nominat nomen Jhesus in ecclesia in missis ⁊ diuinis officijs omẽs reuerenter inclinent caput. Uñ de consecratõe ecclesie.li.6.in.c. Decet. dicit Cõueniẽtes in ecclesia nomen illud qđ est sup omne nomẽ: nomẽ vz dñi nostri ihesu xpi exhibitõe reuerentie spũalis attollãt. ⁊ ita flectant genua mentis. qđ vel capitis inclinatione ptestent.

Secũdo cõsistit honor dei in incuruatõe. habet hũc vsum ecclesia vt in diuinis officijs cũ gloria patri ⁊ filio ⁊ spiritui sancto decãtat in fine psalmoꝝ. oẽs corpꝰ incuruãt simul cum capite.

Tertio cõsistit hic honor in genuflectõe. Genuflectimꝰ nãq; cũ adora

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

mus corpus xp̄i in omnib⁹ morib⁹ huiuscemodi ꝓfitentes nos s̄bditos deo: q̄ est benedictus in secula scloꝝ Amen.

Sermo vicesimus de patientia: que omnibus est necessaria ꝓpt̄ cões passiones quibus infestat̄ humanuʒ genus.

Per patiētiaʒ curram⁹ ad ꝓpositū nobis certamen Doctoris gentiuʒ verba sunt ista: ad hebreos.12.c. Post lapsū p̄moꝝ pētū: adeo humanū genus passiōib⁹ est vexatum vt nullus vnq̄ʒ in hac vita inueniri possit omnino quietus. Insurgunt vndiq̄ʒ mala: ūdiq̄ʒ tēpestates: vndiq̄ʒ afflictōes: laboriose q̄ʒ cure. Accidūt ⁊ sepe multa aduersa nolētib⁹ ⁊ inuitl. neq̄ʒ aliter aduersus fortune impet⁹ ⁊ incursus: repētinos q̄ʒ motus: nisi ferendo ⁊ equo animo tollerādo tuti esse valemus. Supāda ait Uirgili⁹ omnis fortuna ferenda est. Hoc aūt maxime opatur patientie ꝟtus: que omnibus necessaria est: sine qua succūbit mēs: ⁊ deficit anim⁹: cuʒ aliq̄d sinistrū accidere viderit. Ea ꝓpter in hoc s̄mõe de patiētia erim⁹ t̄ctaturi: de q̄ tres cōditōes faciemus.

Prima est de eius descriptione.
Secūda de eius determinatōe.
Tertia de eius acq̄sitōe.

Quid sit patiētia ⁊ de multiplici eius acceptiōe. Ca. p̄mū.

Prima cōsideratio ē de patiētie descriptōe in qua q̄d sit patiētia ostēdemus. ⁊ Lactāti⁹. 5. li. diui. insti. ad hec sic dicit. Patiētia est maloꝝ que aut inferūt̄: aut accidūt: cuʒ equanimitate platio. s Tulli⁹ in rhetorica eadē sētētiā loq̄t̄ s̄b aliis ꝟbis dicēs. Patiētia ē honestatis aut vtilitatis cā reꝝ difficiliū ⁊ arduaꝝ volūtaria ac diuturna ꝑpessio. Et pro ãpliore declaratōe notādū ꝙ q̄ntuplex patientia inuenit̄.

Prima est remissoꝝ.
Secunda mūdanoꝝ.
Tertia stultoꝝ.
Quarta ipocritaꝝ.
Quinta ꝟtuosoꝝ.

Prima ē patiētia remissoꝝ eoꝝ scʒ q̄bus ex officio incūbit rep̄hēdere corrigere vel punire aliena peccata. ⁊ tñ illa tolerant. Cōtra quos est. c. Facietis. 86. di. vbi dicit̄. Facientis ꝓculdubio culpaʒ habet: qui q̄d pōt corrigē negligit emēdare. ⁊. 83. di. c. Cōsentire. Cōsentire videt̄ tractanti q̄ ad resecāda que corrigi debēt non occurrit. ⁊ eadē di. in. c. Error. cui ñ resistit̄ approbat̄: ⁊ ꝟitas cū minime defensat̄ opprimit̄. Negligere q̄ppe cū possʒ pturbare ꝑuersos: nihil aliō est q̄ʒ fouē: nec caret scrupulo societatis occulte: q̄ manifesto facinori desinit obuiare. De hac aūt vel tolerātia vel punitōe maloꝝ copiosi⁹ disputabit̄ in sermone de iusticia. Scd̄a est patiētia mūdanoꝝ eoꝝ. s. q̄. ꝓpter mūdū quoscūq̄ʒ labores strēnue tolerāt. de q̄b⁹ dicit̄. 47. di. c. Oēs. Oēs h⁹ secli dilectores in t̄renis his reb⁹ fortes sunt: in celestib⁹ aūt debiles. Nā ꝓ tpali glīa vsq̄ʒ ad mortē desudare appetūt: ⁊ ꝓ spe ꝑpetua nec parū q̄dā in labore s̄bsistūt: ꝓ terrenis

lucris iniurias qualslibet tolerat: et pro celesti mercede: vel tenuissimi verbi cõtumelias ferre recusãt: terreno iudici toto etiã die resistẽ fortes sũt in orõe corã dño: vel vnius hore momento lassant: sepe nuditatẽ deiectõez famẽ pro acqrẽdis diuitijs atq3 honoribus tolerant. Supna aũt laboriose qrere tãto magis dissimulãt: quãto magis ea retribui tardius putãt. hec ille.

¶ Tertia est patiẽtia stultorum eorum qui sciũt quod peccãdo mortaliter seruiunt diabolo: et pmittũt se trahi ab illo de peccato in peccatũ. de quibus dicit Paulus 2. ad Chorin. ii. c. Libenter suffertis insipientes: cũ sitis ipsi sapiẽtes. Sustinete enim si qs vos in seruitutem redigit: si qs deuorat: si qs accipit: si qs extollit: si qs in faciẽ vos cedit.

Quarta ẽ patiẽtia ipocritarum. de quibus dicit Mat. 6. Exterminãt. n. facies suas: vt pareãt hõibus ieiunãtes.

¶ Quinta est patiẽtia virtuosorum. De q̃ dicit Aug. in li. de patiẽtia. Uirtus animi que patiẽtia dicit: tã magnũ donũ dei est: vt etiã ipsius q̃ nobis eã largit: patiẽtia pdicet. et de hac Xps Luce. 21. c. In patiẽtia vestra posside bitis animas vestras. et Jacobus. i. c. patiẽtia opus pfectũ h3. et 2. ad corin. 6. c. In omnibus exhibeamus nosmet ipsos sicut dei ministros in multa patientia. et ad Ephesios. 4. Cũ patientia supportãtes inuicẽ. et i. ad corint. 6. Sectare iusticiã pietatẽ fidẽ caritatẽ patiẽtiã. Huius aũt officiũ est cõseruare bonũ rõis cõtra tristiciã: ne scz rõ tristicie succũbat. Naz virtutes morales ordinãt ad bonũ: in quãtũ cõseruãt bonũ rõis contra impetus passionũ Inter alias aũt passiões tristicia efficax est ad impediẽdũ bonũ rõis: fm illud eccl. 30. Multos occidit tristicia. Hec Tho. 2a 2e. q. 136. ppterea dixit Lucanus. Gaudet patientia duris. Notãdũ tñ quod aliud est passionez et afflictõez in aduersitatibus nõ sentire: aliud nõ sufferre: q̃ hõ est ãgustias et tribulatões sentit h si nõ est virtuosus et fortis animo in passione deficit: et multa aut cogitat: aut loqt aut opat que nõ cõueniũt: q̃ vero virtuosus ẽ: et si vt hõ aduersa sentiat: tñ in dolore modũ adhibet: et mensurã huat atq3 modestiã. Propterea inqt Seneca de cõsolatõe ad Paulinũ. Nõ sẽtire mala sua nõ est hõis: nõ ferre nõ est viri. et Tullius li. 2. de Oratore. Magna laus et admirabilis videri solet: tulisse casus sapiẽter aduersos: nõ fractum esse fortuna: retinuisse in rebus asperis dignitatem.

¶ De quinq3 in quibus de3 vnusqsq3 esse patiens. Cap. secundũ.

Secũda cõsideratio de patiẽtia dicit determinatio. Deb3 nãq3 homo determinate esse patiẽs: maxime in quinq3 videlicet.

- Primo in cõtumeliarum illatõe.
- 2° in tẽporaliũ bonorum pditõe.
- 3° in carorum amissione.
- 4° in corporis flagellatõe.
- 5° in voluntaria opatione.

¶ Primo debet homo esse patiens in contumeliarum et iniuriarum illatõe. Solẽt nãq3 homines nequã et mali molestare bonos: nũc detrahẽdo: nunc cõuiciãdo: nũc cõtumelias inferẽdo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Ibi ꝟtus est vbi boni patiēter sciūt sufferre. Quoniā vt dicit.23.q.4.c. Tu bonus. Tu bonus tollere malū. ⁊ idem in.c. Tollerandi.⁊ in.c°. qui ſm carnem. In.c. Uero. Hec autem vita Gregorius ait. Si boni estis.q̄ȝ diu in hac vita sbsistitis: equanimit tolerate malos. Nā quisqȝ ñ tolerat malos: ipse sibi p impatiētiā testis ē: quia bonus non est. Abel enim esse renuit: queȝ Chaim malicia nō exercet. ⁊ Lactantius in.5.li. diuinarum insti. Nō enim min⁹ malū ē referre iniuriā: q̄ȝ inferre. Nā vñ certamina inter hōies cōtētōesq̄ȝ nascūt: nisi ꝙ improbitati opposita in patiētia magnas sepe cōcitat tēpestates: ꝙ si patientiam que ꝟtute nil melius: nil in homine dignius inuenire potest: in ꝓbitate opposueris extinguet ꝓtin⁹ tanq̄ȝ igit aquā sufuderis. Sin āt ꝓuocatrix illa impatientia: improbitatem sibi cōparem nacta est tātum excitabilius incēdiū vt id nō flumen aliqd: sed cruoris extinguat effusio. Magna itaq̄ȝ patiētie ratio est: quaȝ sapiens auget bono viro: vt.n. nihil maloꝝ fiat hec sola efficit: que si deēt omnibus: nullum scelus: nulla fraus in rebus humanis erit. Spectat vtiq̄ȝ ad magnanimitatē qd nōnulli ascribunt ad vtilitatem.s. ferre patienter ⁊ equo animo ꝟba cōtumeliosa: cōñquos est dictū Senece li. de clemētia vbi inq̄t. Magni animi ꝓpriū est iniurias atq̄ȝ offensiōes spernere. et idem in li. de ꝓuidētia. Marcet sine aduersario virtus: tunc apparet q̄ta sit: q̄tūcūq̄ȝ polleat: cum quid possit patientia ostendit. ⁊ Sapiēs ꝓuer.

16.c. Melior est patiens viro forti: et q̄ dñat animo suo: expugnatore vrbium. Ex hoc laudat patientia magnoꝝ viroꝝ atq̄ȝ potētū: q̄ patiētes fuerunt ad ferēdū iniurias. Scribit naq̄ȝ Seneca de Anthigono Rege ꝙ cum audisset quosdā: qui cū non videbāt de se male loquētes: accessit ad eos: ⁊ dixit. Nunc male dixistis Anthigono: cuius occasione in has miserias incidistis. Modo auteȝ bñ optate ei: q̄ vos ex hac voragine eduxit: nec amplius eis dixit. Dicit etiaȝ in Policrato ꝙ Aristippus cuidā maledicēti sibi: philosoph⁹ patiēs rñdit. Tu lingue tue: ⁊ ego auriū mearum dñs sum: ⁊ ibidem narrat ꝙ Senophon philosoph⁹ de se maledicenti rñdit. Tu didicisti male dicere. ego male dicta cōtēnere. Ibidem habet de Octauiano: ꝙ cū eidē descendēti Rome p sacrā viā: despat⁹ quidam diceret. O tirāne. rñdit. Si essem. ñ diceres: nec āplius de ꝟbis ei⁹ curauit. Fert adhuc ibideȝ ꝙ simillimus q̄dā adolescens Octauiano vrbē intrauit: quē Augustus ad se adductū interrogauit. Dic mihi adolescens: fuit nūq̄ȝ mater tua Rome. negauit ille: nec cōtentus adiecit: ſȝ pat meus. Ioci itaq̄ȝ asperitate vrbana noticiā omniū ⁊ familiaritatē sibi ꝯciliauit. Ibidē adhuc fert illd qd scribit aug 4.li. de ci. dei. de magno Alexādro: q̄ cū repēhēderet piratā quēdā dicēs Cur mare hēs infestum. Ille libera voce respōdit. Quid tibi: vt tu orbeȝ terrarū. Sed quia id ego vno nauigio facio: latro vocor: q̄a tu magna classe diceris Imperator. Si solus et

capt⁹ sit Alexāder. latro erit. ⁊ mlta alia cōtra Alexādrū ꝓtulit animose. Miratus Alexander cōstātiam hōis honorauit eū. iussitq; ↄscribi militie. Similiter narrat̄ ibi ꝙ Antigonus pedagog⁹ citharā Alexādri magni fregit abiecitq; dicens: etati tue iam regnare conuenit: vt ea que in corpe regis voluptatē luxurie dant domineris: qđ ille patientissime tulit. q̄b⁹ exemplis apparet: non vile esse: neq; vitupabile: imo magnificū egregiū atq; decoꝝ illatas iniurias despicere Secūdo debet homo esse patiens in tēporaliū bonoꝝ ꝑditione: vt nō sb ruat anim⁹: neq; desperet: si qñ; hec fortune bona: vt honor dignitas potentia diuitie ⁊ similia diminuant̄. Propterea laudat̄ Anaxagoras: q̄ nō ē cōtristatus: qñ in patriā rediēs possessiōes suas deftas ⁊ dissipatas inuenit: ⁊ Bias priēcus letāter rñdit his q̄ eū interrogarūt: q̄d secū ferebat: cū fugiebat de patria: quē inuaserāt hostes. Omnia mea mecū porto. de q̄bus mēsionē feci in sermōe de auaricia: siue de cōtēptu diuitiaꝝ.

¶ Tertio d; esse hō patiēs in suorū caroꝝ seu ꝓpinquoꝝ amissiōe. Naz sūt multi q̄ ꝓpt̄ mortē suoꝝ nullum hñt modū: indignāt̄ deo: ⁊ seipos cō mittūt cōsumēdos dolori. Pro q̄b⁹ dicit Seneca ꝺ cōsolatōe ad Paulinū Quid tā humile ac muliebre ē: q̄; cō sumēdū se dolori cōmittere. Nos āt nō interdicim⁹ eis: q̄n ꝓ suis mortuis q̄dā pietate ducti doleāt ⁊ lacrimēt Fleuit Josep sup patre suo mortuo. vt dicit̄ Geneb vl. c. Et Abraā fleuit sup Sarra mortua: post. 126. annos vite sue. Gene. 23. c. Fleuerūt ⁊ prēs antiqui ꝑ morte suoꝝ. Et xp̄s lachrimat⁹ ē: cuz lachrimātē vidit Magdalenā ꝑ fratre mortuo. Jo. ii. cap. Et Uirgo beata doluit ⁊ fleuit in morte xp̄i. Dānamus supabūdātiā doloris: que videt̄ quādā desperatiōe; ꝑtendere. Quapropter Paulus scrib ad Thesalonicenses. 4. c. ait. Nō contristemini sicut ⁊ ceteri: qui spem nō habent. Et. i3. q. 2. c. vbicūq; hec āt ⁊. c. habēt. ⁊. c. Qui diuina vocatōe Cōfirmat̄ qđ dicim⁹. Ibinc hieronymus ad Tyrasiū ait. Caritatis tue scripta ꝑcepi. Jn q̄bus animū tuū dolore cō motum de filie dormitiōe cognoui. Nō aliud in te admiratus sū: q̄; chri stiani pectoris abs te ꝟtutē ablataz fuisse: stupeo murū fidei penetratuz vulneribus orbitatis quez sopire debuerat spes resurrectōis: ⁊ regni celestis: resurgere credimus mortuos nostros ⁊ plangimus. Quid facerem⁹ si mori tantum ꝑciperet deus: volū tas ei⁹ vtiq; sola sufficeret ad solaciū cui nullum iubemini affectū ꝑponē. hec ille. Propterea Ualerius maximus libro. 5. Rica de pentib⁹ q̄ obitū filioꝝ forti animo tulerunt. Laudat Anaxagoram: qui audita morte filij respōdit nūcio: nihil inexpectatū: aut nouū nuncias. Ego enim illū ex me natum mortale; esse sciebā: ⁊ scio neminem mori solere: q̄ nō vixerit: nec aliquē viuere q̄ moriturus nō sit.

¶ Quarto deb; vnusq̄sq; esse patiēs in corporis flagellatiōe: cum corpus egritudinib⁹ et infirmitatib⁹ aggrauat̄. sicut ꝺ beato Frācisco legim⁹. ꝺ q⁹ dicit dñs Bon̄. in legēda magna

Cum duris corpis ągeret doloribus: illas suas angustias nō penarū esse censebat nomine: sed sororem: dū autē semel grauius solito dolorum vrgeret aculeis: quidā frater simplex dixit ad eum. Frater ora dn̄m: vt mitius tecū agat. Manum enim suā plus debito super te grauare videt. Quo audito vir sanctus cum eiulatu exclamās ait. Nisi noscerē in te simplicē puritatem tuā ex nunc abhorrerē consortiū: qui ausus fueris circa me diuina iudicia reprehensibilia iudicare. Et licet totus esset attritus: grauis plixitate languoris: pciens se in terram ossa debilia duro casu collisit: et deosculans humum: gratias inquit: tibi ago dn̄e deus: de omnibus his doloribus meis teq3 mi dn̄e rogo: vt centuplū si tibi placuerit addas: cum tue sancte volūtatis adimpletio sit mihi consolatio semper plena.

Quinto debet esse vnusquisq3 patiēs in volūtaria opatōe: in ieiuniis: orōibus: vigiliis: et disciplinis: aliisq3 opibus virtuosis: cum pmiū illorum sit eterna vita In omnibus autē vnusquisq3 memor esse debet illius patiētissimi Job: qui in omni aduersitate sua: in damno rerum: siue in morte repentina filiorum: siue in plagis et vulneribus corporis sui solitus erat dicere: dn̄s dedit: dn̄s abstulit: sicut dn̄o placuit: ita factum est: sit nomen dn̄i bn̄dictū.

Qr quinq3 sūt regule ad acq̄rēdā patientiam. Cap. tertiū.

Tertia cōsideratio est de patiētie acq̄sitōe: in qua dicēdū est quō patiētia pōt acq̄ri. et ad hec notāde sunt quinq3 regule.

Prima dicit recogitatio.
Secūda melioratio.
Tertia premiatio.
Quarta auxiliatio.
Quinta exemplatio.

Prima regula dicit recogitatio. Quādocūq3 enim q̄s sentit aduersa multa imminere sibi recogitare debet peccata que cōmisit: et dicere illud Michee. 8. c. Irā dn̄i portabo: quoniam peccaui ei. Sic faciebāt frēs Joseph qn̄ venerūt in Egyptū: et Joseph loquebat cū eis: et ipsi nō cognoscebāt eū: et dicebat: frater vester vnus liget in carcē: vos aūt abite: et frēm vestrum minimū ad me adducite. At illi lingua hebrea credentes non intelligi ab Joseph: dicebāt adinuicē. merito hec patimur: q̄a peccauimus in fratrē nostrū: videtes āgustiā aie illius cum depcaret nos: et nō audiuimus. Idcirco venit sup nos ista tribulatio.

Scd̄a regl'a dr̄ melioratio. qn̄cūq3 q̄s tribulatōibus quatit: vt patiēs fiat cōsidēt q2 deus in hac vita sepius verat quos amat: et oia in melius interptet vn̄ Job. 5. c. dr̄. Beatus hō q̄ corripit a dn̄o. Increpatōem ḡ eius ne reprobes. Et sapiēs ecclesiast. 2. disciplinā dn̄i ne abicias: nec deficias cū ab eo corriperis. Quē. n. diligit dn̄s corripit: et qn̄ pater in filio cōplacet sibi. Solet enim tribulatio satis pdesse anime: ad illuminādum eam: atq3 ad supandas mundi et carnis blādicias vn̄ Lactantius in. 2. libro diuinarum institutionū ait. Cum maxime deus ex memoria hominum elabitur: cum beneficio eius fruentis honorem diuine indulgentie dare debent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Ut vo si qua necessitas quis pressit: tūc domini recordant: si belli terror infremuit: si morborū pestifera vis incumbit: si alimenta frugib⁹ longa siccitas denegauit. Si seua tēpestas: si grando ingruit: ad deū confugit: a deo petit auxiliū: deus vt subueniat orat. Si quis in mari vento seuiēte iactatur: hūc inuocat. Si q̄s aliqua vi affligat: hūc potius implorat. Si q̄s ad extremaz mēdicādi necessitatē deductus victum precibus exposcit: hūc solū obtestat: p eius diuinū atq̧ vnicū nomē: hominuz sibi misericordiam querit. Hec ille. Ut Hierony. Tribulatōis vtilitatem per exemplū quoddā explicat in epistola ad rusticum monachū dicēs. Grecus adolescens erat in cenobio: qui nulla abstinentia: nulla opis magnitudine flāmaz poterat carnis extinguere: hūc piclitātem pater monasterij hac arte preseruauit: impat cuidaz viro graui vt iurgijs atq̧ cōuicijs insectaret hominem ⁊ post irrogatas cōtumelias pmus veniret ad querimonias: vocati testes: p eo loquebant: qui contumeliam fecerat: solus pater monasterij defensionem fuam callide oppo nere studuit. ne abūdantiore tristicia absorberetur frater. Quid plura: ita annus deductus est: quo expleto interrogatus adolescens sup pristinis cogitatiōib⁹: ita adhuc moleste sustineret pape inquit. Mihi viuere non licet: ⁊ fornicari libet.

Tertia regula ad acq̄rendaz patiētiam dicit Premiatio. Quādocūq̧ q̄s deficere videret animū in tribulatione: aut in laboribus ꝓpter deum susceptis: statiz subleuari debet ad illā mercedem vberrimam ⁊ copiosam: que repromittit nobis in celis: de q̄ christus dicebat Mat. 5. Beati estis cum maledixerint vobis homines: ⁊ psecuti fuerint vos: et dixerint oē malum aduersum vos: mentientes ꝓpt me: gaudete: ⁊ exultate. quoniā merces vestra copiosa est in celis. Sic Stephan⁹ cū esset inter eos: q̄ persequebant ipsum: intendens in celum vidit gloriam dei.

Quarta regula dicit auxiliatio. Quādocūq̧ aliq̄s pmit multis āgustijs: sciat deuz astare sibi: vt ei succurrat: vel vt patiētiā tribuat: dūmodo ipse auxiliū ei⁹ postulet. Ideo dauid in psal. 36. ait. Iuxta est dn̄s his q̄ tribulato sunt corde. Est de hoc exēplum Magni Antonij: qui cum post multa etiaz vbera: q̄e a demonib⁹ fuerat passus. vidisset in splendore quodam mirabili dn̄m Ihesū xp̄m dixit ad eū. vbi eras bone Ihesu. vbi eras. quare a pncipio nō fuisti vt me iuuares: ⁊ vulnera mea sanares. cui dn̄s. Antoni hic eraz. ⁊ meo auxilio certamen superasti. Amodo autem quia viriliter dimicasti. in toto orbe faciam te nominari.

Quinta regula ad acq̄rēdam patientiā dicit Exēplatio. quādo aliq̄s cupit habere patiētiā vltimū est remediū intuēri sāctoꝝ exēpla: ⁊ potissimū dn̄i nostri ihesu xp̄i. De quo Petrus pma epistola. c. pmo dicit. Christus passus est pro nobis. nobis exēplum relinquens. Et Paulus ad hebreos duodecimo ait. Recogitate eum. qui sustinuit talem a peccatoribus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

aduersus semetipsum cõtradictionē. Non vt fatigemini animis vestris deficientes. Que nam patiētie exempla non inueniunt in christo. Uide illum o anima in cruce nudatum. Uide ⁊ cõtemplare diligenter: si te grauatam sentis infirmitate corporis Audi illum dicentem tibi. Et ego ꝓ tua salute a planta pedis vsq₃ ad vorticem totus sum vulneratus. Si dixeris ei: heu iniuste accusor: inique criminor ab emulis meis: respondebit tibi. Et ego qui deus sum factus hõ iustus sanctus pius sapiens mũdus ⁊ impollutus vocor: Samaritanus seductor malefactor blassemꝰ ⁊ velut pditissimus reus: in medio latronũ crucifigor. Si conquesta fueris de paupertate. Et ille clamabit. O aia mea sustine patiēter q̃a ⁊ ego amore tui in tanta sum paupertate constitutus: vt non habeā vbi caput reclinē in cruce. sitiui: at aque mihi guttula denegatur. Et tandez nihil inueniri põt: in quo nos patiamur ꝓ amore crucifixi: quin magis in illo patiatur ipse ꝓ amore nostro. propterea aug. in libro de conflictu vitiorum ait. Si passio redemptoris ad memoriaz reuocatur: nihil tam durum est: q̃ð nõ equo animo tolleretur. Parua eniz tolleramus: si recordemur quid biberit ad patibulum: qui nos inuitat ad celum. Ille enim opprobria irrisiões contumelias: alapas: sputa: flagella: coronam spineam crucēq₃ sustinuit: ⁊ nos miseri ad nostram confusiõez vno sermone fatigamur: vno verbo deicimur. hec ille. Quare ꝓcuremꝰ feruenter: vt acquiramus patientiaz per quam deus largietur nobis gratiam: ⁊ in futuro sempiternā gloriaz in qua est bñdictus per eterna seculorum secula. Amen.

Sermones Clarissimi in sacra theologia Magistri Fratris Roberti Caratzuli de Litio ordinis minorum. De timore iudiciorum dei: impssi in Ciuitate Uenetiarum impensis Johannis de Colonia ac Johannis Manthen de gherretzem. Anno. M°.cccclxxv.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

De morte Rica.

Morte morieris Gen. 2°. Existimaui sepe numero nihil tam vtile anime ronali esse posse ad fugā vitiorum q̄ frequēs memoria mortis: ꝓpterea sapi. Eccl. 7° In omnib⁹ opibus tuis memorare nouissima tua: ⁊ in eternū nō peccabis. Et Hiero. ad Paulinum. Facile cōtēnit omnia q̄ semp cogitat se moriturum. Et idem ad Ciprianum dicit. Qui. n. quotidie recordat̄ se esse moriturum cōtēnit pn̄tia: ⁊ ad futura festinat. Et idem ad heliod'rū de vita Vespesiani. Platonis sententia est omniū sapiētiū vitā meditatōem esse mortis. Sene. ad Lucillū ait. Nihil tam eque tibi ꝓderit ad cōtēpantiā omniū rerum q̄ frequēs cogitatio: breuis h⁹ incerti itineris. et idē ad eūdē in epistola ait. Molestum est iniquis mortem ante oculos hēre. Ista tam seni q̄ iuueni oꝫ esse āte oculos. hec ille. Cū igit̄ mortis memoria sit tāte vtilitatis idcirco in presenti sermone de ipsa morte tria sunt cōtemplāda misteria.

Prīmū de sua ferocitate.
2ᵐ de sua dubietate.
3ᵐ de sua crudelitate.

Prīmū est de mortis ferocitate circa q̄ d̄ nota triplicē ferocitatē.

Prima ferocitas coñ p̄mos hōies.
2ª contra peccantes.
3ª cōtra totū mūdum.

Prima ferocitas dicit̄ cōtra p̄mos hōies quos ipsa interremit ⁊ ꝓstrauit. Nā a p̄ncipio cōditiōis humane in statu inocētie erāt homines immunes a lege mortis. vñ Aug. in. 12. li°. de ci. dei. ait fatēdū est p̄mos hōies ita fuisse institutos: vt si nūquā peccassent: nūq̄ genus mortis expiret. Sꝫ eosdem p̄mos pentes ita fuisse morte institutos: vt quicq̄d de eorū stirpe fuisset exortū eadē pena tenēt̄ obnoxiū: pro magnitudine q̄ppe culpe illius. Nām dānatio mutauit in peius: vt q̄d penaliter p̄cessit in peccātibus hōibus p̄mis: naturalit̄ seq̄ret̄ in nascētibus ceteris. Itē in li. de baptismo puulorum ait. Idē. fiebat ordo iusticie. vt sicut anima dño suo: Ita corpus ei obediret. hec ille. et Eccl. 15. Ante hominē vita ⁊ mors. Et in eodē. c. Deus ab initio constituit hominē: ⁊ reliquit illum in manu cōsilij sui. Et Origenes sup Leuiticū. 9. Si hō ab initio elegisset vitam nūq̄ humanū genus mortalē cōditōem tenēt vñ deus ꝓpter peccatum dixit Ade. Quia audisti vocē vxoris tue. Dico tibi q̄a in sudore vultus tui: vesceris pane tuo: donec reuertaris ad terrā: qua sumptus es: quia puluis es ⁊ in puluerē reuerteris. Gen. 3. ⁊ hec oia ꝓpter peccatū. heu q̄ grauis fuit illa culpa: que impio mortis oēs sbiecit. Sꝫ potissime p̄mos pentes. Nam p errorē inobedientie sue: mortē quam de⁹ nō fecerat sibi inuenerūt. Iuxta illō aug. in pnostichon. dicētē. Vide mortē nō a deo: s̄ p errorē: s̄ intus venisse hōib⁹ in padiso deliciarum positi Cui etiā conuenit illud q̄d scribitur sapiētie. 2. li. Deus mortē non fecit: sed impij manibus ⁊ v̄bis accersierūt eam. Sed circa hoc dubitari pōt. Qr cū de⁹ dixerit Ade Gen. 2°. quacūq; hora comederis: morte morieris. nō

·n. 7·

tñ h videt ꝟuz: q̃a ñ illa die mortui sunt. Ad hoc rñdet Nico. de lyra in expositõe sup geñ. ꝙ illa ꝟba sic hñt exponi. Morte morieris. i. moriendi necessitatẽ icurres: q̃a gustato ligno ñ statiz mortuus ẽ: ꝫ cepit ad mortẽ tẽdẽ. Et Aug. sup Geñ. sic ait. morte morieris. i. morti obligatus eris: vel mortis reatũ incurres. Uñ ⁊ in alio loco idẽ ait. Quãtis ãnos multos post vixerũt: illo tñ die mori cepunt qua mõte legẽ: qua in seniũ nephas accepunt. Data est g̊ potestas morti eiciẽdi illos ꝓpter eoꝝ culpaz. Et q̃a necessaria erat hũani gñis multipli catio: viuẽdi tẽpus in lõguz ꝓcessũ ẽ q̃ꝫtũ a morte de victu ⁊ debellatũ ẽ ⁊ q̃d ꝓfuit illis lõga vita q̃bus non mors est ſbſecuta. Audiamus q̃d scri ptura dicat Geñ. 5. vixit Adam. ãnis: ⁊ genuit filiũ ad imaginẽ ⁊ simi litudinẽ suaz: vocauitq; nomen eius Seth. Et facti sũt oẽs dies Adam: postq̃ꝫ gẽuit Seth. 800. ãni. gẽuitq; filios ⁊ filias. ⁊ factũ ẽ oẽ tꝑs: qđ vi xit adã. 930. ãnis. ⁊ mortuus ẽ. vixit Seth. 105. ãnis: postq̃ꝫ genuit Enos 90. ãnis: ⁊ genuit Chainaz: pꝰ cuius ortũ vixit. 85. ãnis: ⁊ genuit filios et filias: ⁊ facti sũt omnes dies eiꝰ. 905 ãnis: ⁊ mortuus est: vixitq; Chainã 70. ãnis: ⁊ genuit Malael: Et vixit Chainã postq̃ꝫ genuit Malael. 804. ãnis: ⁊ genuit filios ⁊ filias: ⁊ sic de omnibꝰ aliĳ a p̃mo vsq; ad finẽ inci piẽtibus. Si ꝟo aliq̃s incredulꝰ du bitarz quõ fuẽit illõ possibile vt vita illoꝝ sic ꝓtrahẽt in longũ. Rñderi põt ꝫz Nic. de lyra: hoc fuisse plibꝰ de causis. p̃mo bõitatis cõditõis vel cõplexiõis p̃moꝝ ꝑẽtũ fuerũt eniz a deo imediate formati: ⁊ ꝑ ꝯñs fuerẽt optime cõpositiõis: ⁊ sic ad lõgiorez vitã dispositi. et illa bõitas ꝯplexiõis magꝭ venit ad hõies ꝓpinquos illis tꝑibus q̃ꝫ ad remotos tẽporis. 2ª rõ e mõ viuendi: q̃a tẽꝑate viuebãt. 3ª rõ bõitatis nutrimẽti: q̃a ãte diluuiũ nascentia terre erãt meliora: postea q̃a inũdatio diluuĳ fuit ꝓ maiori ꝑte ex aquis occeani. Aque aũt salse idu cũt sterilitatẽ ⁊ reddũt terre nascẽtia peiora: ex q̃bꝰ abbreuiat vita hõis. 4ª rõ est ex sciẽtia Ade: q̃a formatꝰ fuit ad ꝑfectõez scientie: ⁊ ideo cognouit ꝟtutes herbaꝝ fructuũ ⁊ lapidũ que faciũt ad cõseruãdã sanitatẽ: ⁊ vitaz ꝓlongãdã. 5ª rõ est ex dispositõe di uina hoc ordinãte: vt ꝑ lõguz tẽpus cito multiplicaret hũanũ genus: hᵒ Nico. de lyra: qm̃ igit p̃mi hõies tã diu supuixerũt scientia p̃dicti fortitu dine corpis bñ dispositi: ñ potuerũt tñ mortis ferocitatẽ repellẽ. cõtinuit illos ⁊ oms mortui sunt: ꝙ vtiq; no bis in exẽplũ esse posset: vt vite huiꝰ erũnã cognoscamꝰ: hoc ẽ qđ hiero. ad heliodoꝝ de vita Nepotiani ait. Debemꝰ ⁊ nos aio p̃meditari qđ aliñ facturi sumꝰ ⁊ qđ volumꝰ lõgius ab esse nõ põt. Nã si noningẽtos excede remus ãnos: velut ãte diluuiũ viue bat genꝰ hũanũ. Et Mathusalez no bis tꝑa donaret: tñ nihil essꝫ p̃terita longitudo: que esse desistet: vt enim inter illũ q̃ vixit decẽ ãnis: ⁊ illum q̃ vixit mille: postq̃ꝫ idẽ finis vite adue nerit: ⁊ in recõsolabilꝭ mortis necessi tas trãsactuz esse tãtũdem est: nisi ꝙ magꝭ senex bonustiũs peccatoꝛ false

ꝓficiſcerit. Optia queqꝫ dieſ miſeris
mortalibꝰ eici. Prima fugit ſbeunte
morbo triſtiſqꝫ ſenect. Et labor ⁊ di
xit rapit indemētia mortiſ. h ille. que
oia ſic dicta intelligas vt ſicut lōgi-
tudo vite oms illos pmos viros nō
excuſauerit morte: ſic nec breuitas vi
te tue etiā dilatata ad multos ānos
qa morte morieris.

Scda ferocitas mortis eſt contra
peccatores. Nā ſepenumero ipos in
uadit ſbito: et in breui morula abſor
bit eos: ⁊ lꝫ multa acciderūt p nām
que labilis ē: ⁊ vt plimū hūane vite
cōtraria: tū mortalitates ⁊ peſtilē
tie adueniūt ſepe: ⁊ ſepiꝰ iudicio dei:
in qbꝰ nō ſine grādi terrore omnes
aſpiciūt mortis dñiuꝫ. ⁊ ptātē: ⁊ ꝙ h
a ſint ꝓbat ex teſtificatōe ſcriptura
rū. et pmo ſumi pōt illō teſtimoniuꝫ
Numeri. z. vbi narrat ꝙ cū populus
Iſrahel eſſet in deſerto nō contētus
cibo celeſti ſcꝫ māna qd pluebat illis
deꝰ de celo: deſiderāſ carneſ ⁊ piſces
cucumeres ⁊ papaueres cepe ⁊ alea:
dñs pluit coturnices in guſtus eorū
⁊ cū adhuc carnes eſſēt in ore ipſorū
⁊ ecce furor dñi cōcitatꝰ in pplm per
cuſſit eū plaga magna. zm teſtimom
hr Numeri. 14°. Nā cū ppls ille mur
muraſſꝫ ɔ dñm: dixit dñs ad Moy
ſen. Vſqꝫ quo detrahet mihi ppls
ille quouſqꝫ nō credēt mihi in oibus
ſignis q feci corā eis. Feriā ego peſti
lētia eos atqꝫ cōſumā qd factū fuiſſꝫ
niſi Moyſes oraſſet ad dñm: vt di
mitteret eis. zm teſtimom fuit exodi
iz. vbi narrat ꝙ nocte media pcuſſit
dñs Egyptū plaga magna: ⁊ intfe
cit oēm pmogenitū in terra egypti
a pmogenitis Pharaōis q ſedebat
in ſolio vſqꝫ ad pmogenitū captiue:
q erat in carcē: ⁊ oēm pmogenitum
iumētoꝝ. ſurrexitqꝫ pharao in nocte
⁊ oēs ſui eiꝰ: oēſqꝫ Egyptij: et ortꝰ ē
clamor magnꝰ: neqꝫ. n. erat domꝰ in
qua nō iaceret mortuus. 4m teſtim
eſt in Leuitico. 16. c. vbi dñs dicit. ſi
nolueritis recipe diſciplinaꝫ: ⁊ ābula
ueritis ex aduerſo: Ego qꝫ cōtra vos
incedā: ⁊ pcutiā vos ſepties ꝓpt pec
cata veſtra: inducāqꝫ ſup vos gladiū
vltionis federis mei cūqꝫ fugierit in
vrbes imittā peſtilētiā in medio vri.
5m teſtim. i. c. ſcdi li. Re. ⁊ ſcdi palipo.
vbi legitur ꝙ pcuſſit dñs peſtilentia
Iſrahel: vbi a Dauid vſqꝫ ad berſabe
10000. virorū mortui ſūt. 6m teſtim
capit ex cōīnatōe quā fecit dñs per
Eze. 5. Ira noſtra inqt ſup vniuerſū
pplꝫ eiꝰ: gladiꝰ foris: peſtis et fames
intrinſecus: q in agro eſt morte mo
riet: ⁊ q in ciuitate ſb peſtilentia ⁊ fa
me cōſumabit. 7m teſtim capitur a
Iuſtiniano vt nō luxuriēt
coñ nām: vbi ait ꝓpt illa duo. ſ. ꝓpt
blaſphemiā ⁊ pccm cōt nām fames
peſtilētie ⁊ terremotꝰ fiūt. Ideꝫ ſiht
in glo. zz. q. i. c. Flagicia. 8m teſtim
ē in hiſtoria eccleſiaſtica: in q narrat
ꝙ Maximianꝰ Impator ductꝰ dia
bolico ſpū fecit cōponē carmina blaſ
phemis plena ɔ ipm ihm xpm ⁊ ſā
ctos: eaqꝫ ſcribi mādauit in tabulis.
Iuſſitqꝫ p ſinglas vrbes ⁊ villas et
agros deferri: faciebatqꝫ ea cantare.
Altiſſimꝰ āt tm ſcelꝰ iultū remanere
noluit: ſ tāto rigorꝛ i pplꝫ blaſphemū
peſtilētia miſit vt comedēo ⁊ bibēdo
morte morerēt. Ipſe āt maximianꝰ

dolore graui pcussus spũz exaltauit
9ᵈ testiᵐ est in legēda sāctorũ: et in
vita beati greg. in tctatu de letanijs
vbi refert ꝙ ꝑpt comessatões ⁊ luxu
rias Romanoꝝ cõmotꝰ est deꝰ cõñ
eos: pestilētiāqꝫ magnā in illos misit
quā anguines eā vocāt. s. La ango
nalia: seua. n. fuit eo ꝙ hõies in via
in mēsa in colloqo moriebātur sbito.
Itē cum aliqs sternutabat: exalabat
spm: ⁊ cũ aliqs aliquez sternutātē au
diebat: statim accurrēs. dicebat: deũs
te adiuuet. Uñ vsqꝫ nũc h cõsuetudo
obsuat. Rursus cũ aliqs velle se ob
scitare sētiebat cõtinue signũ crucis
in os impmē festinabat. Cũ g hec pe
stis Romaz vastaret: beatꝰ Gregoꝰ
pcessionez cuz letanijs p ciuitatis cir
culũ quodā pascali tpe fieri ordiauit
in q imago beate vginis: que adhuc
ē Rome in sācta Maria araceli: quā
beatꝰ Lucas pinxisse dr: āte pcessiõz
portare fec reuerēt. et ecce tota aeris
infectio imagini sancte cedebat: ac si
imaginē ipsā fugerēt: ⁊ ipsā ferre nõ
possent: sicqꝫ pꝰ imaginē mira sereni
tas: ⁊ aeris puritas remanebat. tũc
in aere iuxta imaginē audite sunt vo
ces angeloꝝ cātātiũ ⁊ dicentiũ. Re
gina celi letare zc. Statim beatus
Grego. adiunxit. Ora p nobis deuz
alleluia. Tũc beatus Grego. vidit su
pra castrũ Uicētij angelũ dñi q gla
diũ cruētatũ detgēs in vaginā ɔuer
tebat: Ex quo intellexit ꝙ pestis illa
cessaret: sicut factũ est. vñ castrũ illõ
vocatũ ē postea castrũ sācti Angeli.
ex hoc igit pꝫ ꝙ ꝑpt peccata hõinuz
deꝰ puniuit eos morte. Qd vtiqꝫ fa
ctũ cõspicimꝰ tribꝰ istis: in qbus ad
tātā demētiā venerũt ppli ꝙ credũt
hꝰmõi pestilentiā venisse ꝑpt bona
opa. O hũana dementia: nũqd sunt
falsa tot exēpla scripturaruz: vt velit
deus oppugnare hũanuz genꝰ absqꝫ
culpa: qnimo vt dixi: ⁊ iteꝝ dicam:
mors illa pestilētialis est ensis diuie
iusticie quo transfodiũt viscera ini
quoꝝ: q volũt aliqñ mũdũ pire. De
iustis aũt et si ipsi pcutiāt nõ obstat
qd dicit ps. Preciosa in ɔspectu dñi:
mors sanctoꝝ eiꝰ.

¶ Tertia ferocitas mortis dr cont
totũ mũdũ. Nā de ipa ⁊ de eiꝰ potē
tia scripture multe loquũt. vñ 2° li°
Re. 14. c. Oēs morimur: et qsi aqua
labimur sup terrā: que vba nõnt. iz
q. c. in ecclesia. et ps. Quis ē q viuet
⁊ nõ videbit mortē. Eccl. 5. Oia que
de terra sunt: in terram reuertēt. Et
Seneca ad Lucilluz. Eam ibis quo
oms eunt quid tibi noui est ad hanc
legē natꝰ es: hoc pri meo accidit: hº
matri: hº maioribꝰ: hº oibus ante te.
hierõ. ad heliodoꝝ sic ait. Xerses ille
potētissimꝰ q sbuertit mõtes pstra
uit maria: cũ de sblimi loco infinitaz
hominũ multitudinē ⁊ inumerabilē
vidissz exercitũ fleuisse dr eo ꝙ post
cētũ ānos nullꝰ eoꝝ quos cernebat
sbuicturꝰ esset. o si possemꝰ in talem
ascēdē speculā: de qua vniuersā traz
sb nrīs pedibꝰ cerneremꝰ: iā tibi ostē
derem totius mũdi ruinā gentes in
bello ruentes gētibus regna collisa
alios torqueri. alios necari. alios ab
sorbi a fluctibꝰ. alios ad suitutē trahi
hic nuptias. hic plāctuz. illos nasci. il
los mori. Alios affluē diuitijs. alios
mēdicare. ⁊ nõ solũ Xersis exercituz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

ß totius mūdi hōies: q̄ nūc viuūt in spacio breui tibi ostēderē morituros Vinciť sermo tali rex magnitudine ⁊ minus est oē qȯ diciť. Redeam⁹ ğ ad nos: ⁊ quasi e celo descendētes paulisper nostra videam⁹. Sētis ne obsecro te qn̄ infans: qn̄ puer: qn̄ senex factus sis. cotidie morimur: cotidie cōmutamur: ⁊ tn̄ etnos nos esse credimus. hec ille. Quid igiť est hominū vita: nisi q̄dā cursus ad mortē O hūana miseria: q̄d veri⁹ vnicuiqꝫ dici pōt q̄ꝫ morte morieris. hinc Job iz. c. lz homo nat⁹ de muliē breui. v. tēpore reple. multis miserijs. de hoc Sene. ad Lucillū. Cotidie morimur cotidie diminuiť aliqua ps uite ⁊ tē q̄ꝫ dū crescim⁹ vita decrescit: infātiā amisim⁹: demū puericiā: demū adolescētiā vsqꝫ ad extremū q̄cq̄d trāsit tpis pijt. ⁊ iter ad eūdē dicit. Corpa nostra rapiūtur fluminū more q̄cq̄d vides cuz tpe currit: nihil ex his que videm⁹ manet. hec ille. Et Ouidius ait. Tēpora labūť tacitisqꝫ senescim⁹ ānis. Et Aug. iz. de ci. dei. Ex q°. n. i illo corpe morituro esse cepit: nūq̄ꝫ in eo nō agiť vt mors nō veniat. h° enim agit eius mutabilitas toto tpe vite h⁹. si tn̄ vita dicēda ē: vt veniať in mortē. Nemo q̄ppe est q̄ nō ei p° ānū sit q̄ꝫ ante ānū fuit: ⁊ cras q̄ꝫ hodie: et hodie q̄ꝫ heri: et paulopost q̄ꝫ nūc: ⁊ nūc q̄ꝫ paulo āte propinquor. qm̄ q̄cq̄d tpis viueť ď spacio viuēdi dimittiť. ⁊ cotidie fit min⁹. minusqꝫ prestat. vt cio nihil sit aliquid tpis vite h⁹ q̄ꝫ cursus ad mortez. ⁊ in fine h⁹. Qui vsqꝫ ad mortē pduciora spacia tpis agit nō lentius pgit: ß plus itineris cōficit. hec ille. Omnibus ğ breuis est vita. mors aūt vicina. Vn̄ Sapi. in Eccl. 14. c. Memor esto qm̄ mors nō tardat. Vba illa multū ponderāda sunt. s. mors nō tardat. ğ est in ianuis. mors nō tardat ergo timeamus. mors nō tardat ergo bn̄faciamus. O dilectores mūdi. o terrenoꝝ amatores. mors nō tardat. O peccatores. mors nō tardat. Agite pn̄iam vt vos non inueniat dormientes. o duꝝ vbū. o dissimū vbū. mors non tardat. hoc vtiqꝫ oms desiderare deberēt. q̄a vtilis est cōť timorē supbie. ⁊ ēt patē pōt ex° valde nōndo. Naz legiť in legēda sanctoꝝ in vita Barlaā quam scripsit Johēs damascen⁹ q̄ rex quidā fuit in India xp̄ianoꝝ valde psecutor. qui filiū suū nomine Josaphat in palacio quodā includi: ⁊ educari fecit. Timens ne xp̄ianus efficereť: qui ad etatē adultam pueniēs admirāš cur pater eū sic iclusissꝫ vni ex seruis suis dixit se ppter h° in mag̃ eē mesticia. qȯ pater audiēs et dolēs equos idoneos sibi pari fecit choros plaudētes añ eū mittens ne aliqȯ fedū sibi occurreret phibuit. ṗ dicto igiť iuueni taliter pcedēte q̄dā vice vnus leprosus et vnus cec⁹ sibi obuiauerūt. quoš ille vidēs ⁊ stupēs q̄d sint ⁊ quō sic essent inq̄siuit. Tūc ministri etiā dixerūt passiōes ille sūt que hōibus accidūt. Jlle autez dixit omnib⁹ hōibus. hec ne contingere solet. Negantib⁹ aūt illis Rndit. nō sunt igiť qui hoc pati debeant. nisi indifferēter veniat ⁊ Rdit. Quis hominū futura scire potest. valde ergo anxius esse cepit p incōsuetudie rex

Alia autē vice quēdā senē valde rugatā hñtē faciē: ⁊ dorsū incuruatū: ⁊ cadētib⁹ dētib⁹ balbuciētē loquēdo inuenit. stupefact⁹ autē cepit valde dicere visionis miraculum. Et cum dixisset se senescere: et mori in multa desolatōe positus nō āplius poterat cōsolari: nec mirū est: q̄a nihil morte horribili⁹ esse pōt. Ipsa est.n. que tātos viros suscepit ī mūdo: nulla potentia sibi resistere potuit: nec potest nec poteīt: nec dignitas: nec magnificētia: nec facūdia. O mors deuoratrix omniū q̄d dicā. Audite obsecro O infelices mortales: nā si ipsa viderit aliquē cū multa familia ac comitiua magna: nūq̄d fugiet ab eo: minime oēs ad mortē tēdim⁹. oēs morimur: oēs ad mortē currim⁹: omnib⁹ mors est vicina. Nō parcit pulchris: ñ potētibus: nō sciētibs. O insipiētes peccatores: respicite vbi sunt millia milliū qui fuerūt in mūdo oēs mortui sūt. Adā pater nostri gñis hūani mortuus est. Eua vxor eius mortua ē. Gigātes q̄ fuerūt tpe Noe. illi viri famosi ⁊ aiosi q̄ edificauerūt turrim Babilonis: vbi sunt. oēs mortui sūt Bellus filius Nēbiloth Rex babylonie: quē q̄dā Saturnū esse existimāt q̄ intuit Asiā: postea in ea mortuus est. Frater ei⁹ minor q̄ regnauit post eū ⁊ asiā totā obtinuit: ac babyloniā rebellātē cepit: cū de turri babel.i. babilonie fuisset pcussus mortuus est. Reges Egypti scz sextl. sol blasinas amenophis: oēs mortui sūt. Reges Persaꝝ. Reges Atheniēsiū. Reges tortoseos cramas āphiteon ethiopi⁹ theseas menestrus demaphon: oēs mortui sunt. Alexāder magn⁹: oēsq̄ eius barones oēs mortui sūt. reges Juda Josaphat Jorā Ozia Johatā Johas Zacharias Achaz manasses oēs mortui sunt. reges Troie. Rex Priamus Troylus Helenus Paris phebus Hector illi viri potētes: qui fuerunt in obsedione Troie Agamenon Menelaus Achiles Ulixes: et reliq̄ oēs mortui sū. Illa strenuissima dña Panthasilea regia Amazoniū puellaꝝ que venit in adiutoriū troie cū suis puellis. reges latinoꝝ. Saturnus qui vēit in Italia: vbi nūc roma est in syluis inueniens hōies sicut bestie viuentes: mādūcātes glādes: et habitātes in criptis ⁊ casellis ⁊ frondib⁹ coopertis: docuitq̄ eos terreas domos edificare: laborare terras: vineas plātare: sicut hōies viuē ex his similib⁹ debent: ⁊ p his oib⁹ pnceps eorum denominatl. est qui timens filiū suū cōstruxit ciuitatē saturninā dicit.n.h salem ede multis hōibus pbis romanoꝝ: quos oēs mors ferocissima pstrauit. Heu misa hūana vita: mors.n. deuorauit omnes hos Quid de romulo ⁊ remulo q̄ fuerūt frēs gemelli q̄ a lupa nutriti sunt: qui etiā romaz cōstruxerūt Theodosius Jmpator optimus xpianoꝝ de quo Ambrosi⁹ fecit mirabiles laudes qui expulit Arianos Archadi⁹ honori⁹ Karolus magn⁹ q̄ totā terrā sāctaz occupatā a sarracenis recupauit oriētis ⁊ occidētis. Federicus pmus qui mlta euertit: ⁊ multa alia fecit. tamē eūdo in subsidiū terre sācte. in quodā flumine suffocatus est. Federicus 2⁹ armorū strenuus: linguarum perit⁹

luxuriosus cū multis pōtificibus habuit bellū: precipue cū gregorio mortuus est veneno. Rodulphus Albertus dux austrie Henricus 6ꝰ per florentinos venenatus: ⁊ alij Imperatores romani cū nobilibus ⁊ imperatoribus: ⁊ populo multo mortui sunt. Nō potuerūt romani nec eorum reges aliqua via mūdi mortē euadere Ubi primus Imperator Julius Cesar. Octauianus. Tiberiꝰ Gaius. Nero. Claudius. Uespesianus. Titus. Domicianus. Adrianus. Teodosius. Cirillus magnus: omnes mortui sunt. Ubi sunt illi viri doctissimi atq; phi Ubi est Plato. vbi Aristoteles. vbi Socrates. vbi Pictagoras. vbi Demostenes. vbi Seneca. vbi tot poete vbi Homerus. vbi Menander. vbi Uirgilius. vbi Terentius. vbi Lucanus. vbi ouidius. vbi sunt oratores: ⁊ rectores. vbi Titusliuiꝰ. vbi Tulliꝰ. vbi Doctores Medicine. Galienus Ipocras. vbi Auicēna: aut alij: nūqd medecina sanauit eos: aut eos liberauit a morte. vbi Imperatores. Ubi reges. vbi Principes. vbi Duces comites: barones: marchiones: regine Principisse: ⁊ mlte alie dn̄e nobiles vbi tot Iuuenes ⁊ Iuuēcule. vbi tot qui in hoc mundo floruerūt. o vita misera. o vita caduca. o vita labilis. o vita fallatrix. o vita vmbratica. oēs mortui sunt: et reclusi sunt in monumentis ⁊ corrupti. hinc est bernardꝰ in libro meditationuz. Dic mihi vbi sunt amatores mundi: qui quando pauca tempora nobiscum fuerūt vel manserunt: ex his nisi cineres ⁊ vermes. attende diligenter quid sūt qd fuerūt homines sicut tu comederūt ⁊ biberunt: riserūt duxerūt in bonis dies suos in puncto autē ad inferna descēderūt. Hic caro eorū vermibus illic autem aie eoꝝ ignibꝰ deputāt donec rursus in felici collegio colligati: sempiternis inuoluāt ignibus: qui socij fuerunt in vitijs erūt ⁊ in penis. Una enim pena implicat quos vnus amor in crimine ligat. Quid profuit illis inanis gloria breuis leticia: mundi potentia: carnis voluptas false diuitie: magna familia. vbi risus vbi iocus: vbi saltus: vbi iactātia. vbi arrogantia. vbi tanta leticia: q̄ta tristicia: post tantam voluptatem: tāta grauis miseria. De illa exultatiōe ceciderunt in magnam ruinam: et in magna tormenta. Qđ illis accidit tibi quoq; accidere pōt: quia homo es. humꝰ de humo. limꝰ đ limo. De terra es: ⁊ de terra eris: ⁊ in terram reuerteris. Quando ueniet dies ultima que sbito ueniet: et forsitā hodie erit hec ille. Colligimꝰ ergo ex dictis unūquēq; mortem expectare debere nec confidendum est in huiꝰ uite breuitate: quia se nobis aliquādo p̄bet cecaz ⁊ nō uidentem. Deinde iaculo suo nos ferociter uulnerat. Un̄ qdā Asculanus poeta uulgaris dicit.

Oyme speranza del core inimica.
Che fare el tempo cuz le tue uedute.
Perche te monstri cosi dolce amica

hec ille. o Imperatores qui estis in hoc mundo. o reges. o principes. o tyrāni

O duces. o barones. o Marchiones o Iuuenes. o senes. o diuites. o pauperes. o sani. o infirmi. O vos dico vobis: quia moriemini: benefacite quia hinc ad paucos ãnos: etiã vos stabitis in sepulchro: ⁊ non poteritis resistere furori potentissime mortis ⁊ hic est finis pme ptis.

¶ Secũdũ misterium cõtemplãdũ est de mortis dubietate. Timendum est vnicuiqꝫ eo ꝙ mors certissima sit omnibus vniuersa: tamen multa sũt de ea dubia: que sunt valde picꝫosa: de quibus tria pñt notari.

Primum est circa tempus.
2m circa locum.
3m circa modum.

¶ Primũ est circa tẽpus: qa nullus est qui sciat: qñ sit moriturus. Ignorat hoc vtiqꝫ senes pueri infantes iuuenes adolescentes nec reperit aliquis qui possit dicere qñ moriat: Nec in hoc cõfidere: ꝙ quousqꝫ ad tale tempus moriet. Et his inqt Sapi. Eccl. 2. c. Nescit homo finẽ suũ: s sicut capiũt pisces hamo: ⁊ aues cõphẽdũt laqo sic capient iniqui tpe malo. hic intelligit tempus malũ p iniqs: dũ dicit tẽpus mortis: in quo artant vie impiorꝫ: qui equidez cum sibi longam vitam: quam volunt firmiter cõsiderare: ⁊ ponderare pmittũt decipiũt Quanti enim laborauerũt p mũdo sperantes ibi recipere fructũ laborũ suorꝫ: ⁊ pierũt ante tẽpꝰ qđ sibi pmiserãt. Quis põt numerꝫ numerare. non esenacharis: ⁊ sui pualuẽ ⁊ obtinere. Iherlm crediderũt: ⁊ de exercitu eorũ. 184. millia in vna nocte ab angelo sũt interrẽpti. 4. Re. 19. c. Et sic cũ illud sperassent fuerunt decepti Quid de alijs dicam. Refert Aug. in li. de ci. dei. c. 22. Qr cum Rex Radulphus Gottorꝫ rex: cũ maxima comitiua: iã in vrbe vicina ꝯstitutꝰ. Romanis ceruicibus innũerũt. vna die tãta celeritate victꝰ ẽ vt nec vno qdẽ Romanorꝫ nõ dicã exercito: s vulnerato multo ãpliꝰ ꝗ̃ centũ millia eius exercitus pstrauerũt. atqꝫ ipse mox captꝰ ⁊ pena debita vocatꝰ in bello inqes fuit h strages sbsecuta: sed nõ sic de alijs qui mortis picula fugiunt. audias obsecro: qua mors vbique pugnat: nõ solũ in bello: s in domo: in mensa in lecto: ⁊ vbicũqꝫ locorꝫ. ppterea Seneca ad Lucillũ. d. Dis dies ⁊ ois hora qñ nõ sumꝰ ⁊ aliqꝰ argumẽto detẽti: admonet fragilitatis oblitos: cũ eterna meditantes: respicere cogat ad mortẽ: qđ sibi illud pncipiũ redit. Querẽs seue cõt Cornelũ eqdẽ romanũ splẽdidissimũ: et offensum noueras: ex tenui pncipio seipso pmouerat: ⁊ illi decliuis erat decursus ad ceta. Facilꝰ. n. decrescit dignitas ꝗ̃ incipit: pecũia quã circa pauptatẽ plurimũ amorẽ hꝫ: dum ex illa erectat hẽt rescentio diuitijs: Ad ꝗ̃ sille due res ducerẽt efficacissimeqꝫ respõdi causa custodiẽdi: quorꝫ alta locupletẽ facẽ potuisset: hic hõ sũme fragilitatis ñ minꝰ ꝗ̃ corpis diligẽs cũ tũ ex cõsuetudine manẽ vidissꝫ eũ p totũ diẽ amitto guit affecto: ⁊ sin spe iacẽti vsqꝫ ad in noctẽ ascẽdisset:

cũ ilaris cenasset q̃ui valitudinis pci pitis arreptl angustia: viri. cõpressis artatl faucib⁹ spũ traxit i lucẽ. h ilie. Tẽporib⁹ ãt istis mlta iuuenũ turba mortua ẽ ex peste: que valde Italiaz nostraz occupauit: pcipue in ciuitate Ferrariẽsi in. 1464. mortui sunt in q̃tuor mẽsib⁹ nouẽ millia hominũ: ⁊ adeo ꝙ ciuitas vacua erat: q̃a vt ait Asculan⁹. Ogni creato se cõrũpe in tẽpo. Passono li acti humani come fumi. Chi ne va tardo: ⁊ chi ne va per tẽpo. Et ideo clamo. vigilate. vigilate: q̃a nescitis diẽ neq̧ horã mortis. O mortales fatui: ⁊ insensati: in quo cõfiditis. o iuuenes stulti. Uigilate: q̃a spes sepissime fallit. vñ Tullius in li. d senectute ait. Frustra sperat adolescẽs: se diu victuꝝ: q̃d stulti⁹ q̃ incertl ꝓ certis hẽre: qm̃ etiaz illa etas mlto plẽs casus q̃ senectl. hz facili⁹. n. adolescẽtes in morbos icidũt q̃ui⁹ eg̃rãt: tristi⁹ curãt. h ille. ⁊ seneca. Juuenes mortẽ hñt a tgo. Senes ãt ãte. O quot sũt. o quot sũt q̃ mlta disponũt in trib⁹ vl' in q̃tuor ãnis se facturos: q̃ ãte ãnũ moriũtur. Quot edificãt domos: ⁊ in eis ñ habitant quot plãtãt vineas ⁊ vinũ ñ bibent quot lucrãt pecũias: ⁊ alij expẽdunt illas. quot cogitãt facẽ magna: ⁊ in breui finẽ rdditurí corã q̃ deo cũ dolore mario repñtabũt. o ifelix hũana cõditio: oibus dicẽdũ est. vigilate. q̃a nescitis diẽ neq̧ horã mortis.

¶ 2ᵈᵐ dubiũ mortis ẽ circa locũ. Ne scit ẽt mih hõ in q° loco mors sit eũ lesura. vidim⁹ nãq̧ viros varie mortuos mag⁹ int ãgustias mortis reputare solaciũ: cũ q̃s in domo pẽtuz vel domesticoꝝ in lectulo recubans nãe debitũ soluit: h hõ null⁹ hoc firmiter ⁊ certuz tenẽ põt: ⁊ huius rei. Uidim⁹ tã lucida exᵃ ⁊ expimẽta vt nõ nisi flẽdo putare ualeam⁹ hũanã uitã: alios uidim⁹ suspẽsos in patibulo. alios cõbustos ⁊ confixos palo. alios sbmersos in aqua. alios morte sbitanea extinatos. alios trũcatis capitib⁹ uitã finire. Alios in uarijs casib⁹ ⁊ in uijs: ũt ita dicã extremã claudisse horã: ⁊ oẽs tales frustrati sũt a uoto suo q̃b⁹ aliud q̃ spabãt euenit. Quid ĝ aliud faciemus nisi timere exẽplo alioꝝ. Uñ q̃dã aiebat. Felix quẽ faciũt aliẽa picula cautuz. Fac ẽt tu illud. ꝙ Sene. ad Lucillũ scribit. Incertuz est quo loco mors te expectet tu itaq̧ eaz in omni loco spectabis. Et idem ad eũdem. Erras si in nauigatione tantuz existimas ꝙ in omni loco eque tenue interuallũ est. Non vbiq̧ mors se prope ostendit. ubiq̧ tamen prope est. hec ille. Et tñ locus nescitur ille dubius ergo loc⁹ mortis est omnib⁹ hõib⁹ mũdi.

¶ 3ᵈᵐ dubium est de modo mortis quia nullus scit quo modo bene uel male. Et sic nihil est necessarium. Unicuiq̧ q̃ bene mori. Ut autem quis moriatur bene necesse est. ut bene uiuat. quia uix de mille millib⁹ male uiuentibus. Unus bene morit Sic etiam de bene uiuentibus mille millibus uix male moritur. unus q̃a Augustinus.

Impoſſibile eſt male viuere et bene mori: ⁊ econuerſo. In agone q̄ppe hoc timere deberent illi quibuſ vita eſt lubrica ⁊ diſſoluta talibus nanq̄ in extremo conſtituti. cuȝ horroribꝰ ac timore et tremore accedunt. Dic exemplum de illo domino qui tres amicos habebat: ď q̄bꝰ duos dilexit Tertium vero nūq̄ dilexit: cū auteȝ a principe eſſet vocatus: ille timens ne aliquid mali vellet ſibi inferri. iuit ad amicos: ⁊ dixit p̄mo amico. amice dn̄s miſit pro me: vt ſtatim vadam ad eum: rogo te vt venias mecū: q̄a ſecurior ero. Ille autem nolo: q̄a nō poſſum: ſufficit ꝙ dum mecū ſtetiſti fui amicꝰ tuus: ⁊ tibi ſeruiui: nūc aūt vadas nolo venire. 2ᵘˢ aūt minus q̄ p̄mum diligebat: Et hic vadit ad eum: amice. dic vt ſupra in p̄mo. ille v̄o rn̄dit: ego nolo venire ad eum. tamen ego veniā vſq̄ ad ianuam. et ibi te dimittam. 3ᵘˢ vero minime di lexēat: tamē iuit ad eū: ⁊ dixit. amice ego nūq̄ te dilexi: tamen rogo ꝙ di gneris mecum venire apud p̄ncipeȝ quia miſit pro me. Ille v̄o reſpōdit doleo ꝙ n̄ me plus dilexeris: et pl̄is precīj feceris: tamen vadas quocūq̄ volueris: ego ſequar te. Nō ꝙ p̄mꝰ amicus ſunt diuitie quas prepoſuit ꝑentibus ⁊ amicis. Secūdus amicꝰ eſt vxor quam minus dilexit. illa v̄o reſpōdit: Ego vſq̄ ad ſepulchrum te ſociabo. Tertius amicuſ ſunt v̄tutes quas nūq̄ apud ſe habuit nec dilexit tamen illas paucas quas dilexerit ipſum ſequent̄: amplia mō tuo. Iō

h inocenti. cōſiderans ⁊ videns con ditionē humanā labilem. d. Ualete inquit amici mei: ⁊ ꝓ me orate. iter enim extraneum pergo: quo nunq̄ ambulaui ad regionem longinquā: quam nūq̄ vidi: ⁊ ad ſeculū alterum animaꝝ. Unde nullus reuerſus eſt ad manſiōes metuendas: vbi nullꝰ mihi cōpatiet̄: ⁊ ad iudiciū terribile vbi neſcio quid mihi contingat. ecce quero adiutoriū: ⁊ nō eſt qui me eri piat: quero q̄ me in eas ſociet: ⁊ nul lus mihi cōpatiat̄. De his eniȝ tribꝰ loquit̄ Bernardus dicens. Certꝰ o homo quia morieris: ſed omnino in certus: vbi quomō ⁊ quando. Ubi ſcilicet an ibi an alibi in terra vel in mari. quomō an in ſtatu penitentie an in ſtatu culpe: morte ſbitanea vel naturali ſeu violenta. quando ſciliceȝ in hyeme vel in eſtate: in iuuentute: vel in ſenectute: hodie vel cras. O q̄ dura erit memoria pactionū malaꝝ O peccatores excecati. O iniqui ⁊ ſce lerati. Audiatis q̄d dicit ille doctor vulgaris Petrarcha. Paſſono vo ſtri triūphi ⁊ voſtre pompe. Paſſo no li ſtati: paſſono ſignorie. Ogni coſa mortale tempo interrūpe. Hec ille. Seruemus ergo regulā Pauli ad Galath. 6°. c°. Dum tēpꝰ hēmus operemur bonum. Ueniet nāq̄ nox ſciliceȝ mors: q̄n nemo poterit nec bn̄ nec male operari.

¶ Tertium contemplandum eſt de mortis crudelitate. Expoliat enim mors crudeliter mundi amatores: ⁊ ducit ipſos ad infernū tribꝰ bonis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Primum bonuz est gloria h⁹ mūdi
siue pōpa eius.
2ᵐ bonum est rerum temporalium
abundantia.
3ᵐ bonū est corpis voluptas.

Primū ergo bonum quo mors
spoliat amatores mūdi: est mūdana
gloria vel pompa: in q̇bus multi po
nunt spem suā: cū in extrema necessi
tate: vel in extrema hora laborāt isti
tales: pcipe possunt q̄ꝫ v̄um sit illud
Isaye. 40. c. Omnis caro fenū: ⁊ ois
gloria eius quasi flos agri: ⁊ siccatū
est fenū: ⁊ cecidit flos. Et Jacob⁹. i. c
Exortus est sol cū ardore: et arefecit
fenū: ⁊ cecidit flos eius: ⁊ decor vult⁹
eius deperijt. Quid enim portāt de
gloria sua p̄ncipes ⁊ barones: ⁊ alij
h⁹modi p̄ncipatus h̄ntes. Quid de
honore quē eis homines inferebāt.
Quid de comitiua baronū. quid de
timore quē eis serui ⁊ sb̄diti h̄uerūt.
Omnia dereliquerūt. ⁊ in morte de
relinquūt. Idcirco legit̄ de Alexan
dro magno: q̄ cuz mortuus esset ve
nerūt. 7ᵐ phi ad palaciū ei⁹. ⁊ vnus
illoꝝ dixit. O Alexāder. heri dn̄aba
ris toti mūdo: ⁊ hodie mors tibi do
minat̄. 2⁹ dixit. o Alexāder. heri nō
sufficiebat tibi totus mūdus: hodie
sufficiūt tibi due vlne terre. 3⁹ dixit
o Alexander heri habebas comitiuā
dn̄oꝝ Regū p̄ncipū ⁊ ducum ⁊ fa
muloꝝ: ⁊ hodie solus iaces in sepul
chro. 4⁹ dixit o Alexāder. heri vocez
tuā oēs timebāt. hodie te null⁹ mor
tuū timet. 5⁹ dixit o Alexander heri
vocē tuā omnes audiebāt: hodie mor
te deuictus iaces in sepulchro ⁊ non
vales loqui. 6⁹ dixit o Alexander.
heri tot regna habebas in tua pote
state: hodie te tenet mors in sua po
testate. 7⁹ dixit o alexander: heri co
medebas tot cibaria delicata: hodie
factus es esca v̄mium: ⁊ cibus. Ecce
ergo q̄ꝫ crudelis ē mors: q̄ꝫ dira: oēs
dominos qui fuerunt expoliauit: et
omnes qui sunt: ⁊ qui erunt spoli
abunt̄ vana gloria. Unde cōsiderās
hoc augu. dicit. O vita fallax ⁊ vm
bratica plena laqueis multis. Nunc
gaudeo sepe tristor. nunc vigeo sepe
infirmor. nunc viuo statim morior.
nūc felix appareo: statiz miser videor
nunc rideo statim fleo: sicq̄ꝫ omnia
mutabilitati sb̄iacēt. vt nihil vna ho
ra vno statu permaneat. hinc timor
hinc tremor. hinc fames. hinc sitis.
hinc calor. hinc frig⁹. hinc labor. hic
dolor exuperat. Importuna inquit
mors mille modis homines cotidie
rapit. Hunc nāq̄ꝫ febribus illū oppri
mit dolore. hunc cōsūpsit fames et
sitis illum extinguit. hūc mors suffo
cat aquis. illum perimit flāmis. hunc
interremit laqueo. istum dentib⁹ be
stiarum. hunc trucidat ferro illum ve
neno corrumpit. Et sic mors misera
tot modis vitam finire compellit. et
nunc super hec omnia magna ē mi
seria eius. cum nihil sit morte certi⁹.
⁊ nihil hora mortis incerti⁹ ig̃ratq̄ꝫ
homo finem suum cuz stare se putat
perit spes eius. ⁊ nescit vbi quō ⁊ qn̄
⁊ tn̄ certus est q̄ eum mori opꝫ.

Secūdū bonum quo mors dira
priuat amatores mundi. est reruz tē
poraliū abūdātia. nihil. n. d̄ suis diui
tijs r̄portāt diuites. s̄ oia r̄manēt do
m⁹. s. possessiōes denarij auꝝ argētū

indumenta varia ⁊ omnes thesauri
Iuxta illud Job.25. diues cū obdor
mierit nihil secū affert: apiet oculos
suos ⁊ nihil inueniet. ⁊ iterū psal. ait.
Dormierūt somnū suū: ⁊ nihil inue-
nerūt oēs viri diuitiarū in manibus
suis. hoc intelligēs. saladinus magn⁹
inter sarracenos. Rex mltorū regnū
appropinquās morti. sudariū q° post
mortē induēdus erat sibi portari fec
demū per ciuitatē ipm oñdēdo oib⁹
clamari fecit. Tātū portat de rebus
suis rex saladinus potētissim⁹ ⁊ ma
gnus. ¶ 3ᵐ bonū q° mors puat ama
tores mūdi: est corpis voluptas: In
morte nāqȝ deficiūt delectose vestes
instrumētorū melodie: picture in pā
nis: ⁊ in cameris: cibaria delicata an
cipitres canes: et alia h⁹mōi q̄ faciūt
ad corpis delectatiōez: imo exanime
ipm corp⁹ cadauer faciūt: eius oculi
nō videbūt lumē: facies efficiet pal-
lida: man⁹ nihil āpli⁹ poterūt tāgē
pedes nō poterūt ābulare: lingua nō
poterit loq̄: labia nō poterūt moueri
aures nihil audiēt: O mors crudelis
o mors dira. o mors amara: q̄ȝ ama
rū ē iudiciū tuū. ħ aliȷ q̄ nimis tenue
rūt corpus delicate: q̄d nā faciēt cōt
mortē. Heu mors misera q̄ȝ miseros
facis mūdanos et terrenos: q̄ h° sit
verū pȝ ex dicto Diogenis: q̄ de Ce-
sare ait. ¶ Intuitus sum vt viderem
cadauer Cesaris: ⁊ vidi eū liuido co
lore coloratū: putredine circūdatum
aluū ei⁹ diruptū: ⁊ ꝟmiū cateruas p
illud discurrētes. duo famelici pasce-
bāt i foueis oculorū: crines n̄ adhere
bāt capiti: dētes patebāt labiȷs cōsū
ptis. ⁊ dixi. Ubi est Cesar eorū corus
puellarū: magnitudo diuitiarū: catua
baronū: acies militū: vbi sunt canes
venātes: equi veloces: aues rapaces
thalam⁹ depict⁹: lectus eburneus: ar
gentū aurū. Ubi sunt vestimēta mu
tatoria: cibaria diuersa: cāticum lyre
organorū sonitus: odor aromaticus
te verebāt hōies: pncipes timebant
colebant vrbes. Ubi ē tāta potētia
tātaqȝ pclara facta ⁊ magnifica. Et
Rndit mihi. Hec omnia defecerunt
in me: q̄n defecit spirit⁹ meus: et reli
querunt me in hoc misero sepulchro
circūdato putredine carnis mee. Au
diāt ḡ vniuersi mortales: q̄a in hoc
mūdo nihil est bonū: nisi deū timē:
⁊ in eo totā spem suā ponē: in q° sūt
thesauri abscōditi. Quid inq̄t psunt
o frater diuitie: q̄d vana glia: quid
leticia mūdi cū nō liberēt nec defēdē
possint a mōte: nec ex ei⁹ furore. ecce
enim qui sedebat heri gloriosus: mō
cōsumit ꝟmib⁹ in sepulchro. Cur ḡ
supbis ꝟmis ⁊ cinis: q̄a puluis es: et
in puluerē reuerteris. ḡ aia reuerte
ad dñm deū tuū: ⁊ cōsidera: q̄a in h
mūdo misero nulla est ꝟa sal⁹. nulla
req̄es. nulla spes. In ipso ḡ deo oēȝ
felicitatē tuā pone: ⁊ ei mundo puro
corde ac corpe seruire stude vt euadē
possis mortē sempitnā: ac acquirere
gloriā eternā: ad quā ihesus christus
nos eternalit pducat: qui est bñdict⁹
in secula seculorū. Amen.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE XV

Finis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Tabula sermonum predentium . s. in opus de Timore diuinorum iudiciorum / quod continetur in cartis de Rubro signatis . Et primo .

Materiarum in hoc Volumine contentarum In nomine domini Alphabetica Incipit tabula . Et scias quod numerus Rubricatus numerum requirit Rubeum . Niger uero nigrum reperit atque Inueniet .

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

penis xiij. punitus e genus
humanum pp pctm pmorum
parentum — . — xxxij.
Pena spiritual triplex xxxij
pena eterna triplex. xxxiiij
prima fructuosa Nabuc. lxxij
Pestilentia punivit deus
pplm — . — lxv.
pestilentie pp pctm veniunt.
pestilentiam quare lxvj
david elegit — . lxvj.
persone decem faciunt pplz.
Pertinaces superbi lxliiij
sequntur pprium sensum. xxvij.
Pharao crudelis pplo iude
pharaonis ob 104. xlvj
duratio — . — xlviij
Plagis septem punitus fu
it pplus iudaicus — liiij
plage et flagella egipti
plage egipti xlix xlviij
pisces no pierit pp diluuium
Potentia concu xxxviij
pisabile huit xpus. 44.
potentie xpi xmo — 50.
potentie dei nullus resi
stere potest. — viij
portenta et signa dei. lviij
prophia qd sit et quatuor
no possit ee naturaliter. — 7.
prophia vera quo sit
accipienda. — 8.

praecedens est posterior natura
tamen eo a quo procedit — 23.
proprietas filiationis
in verbo divino qualiter reperitur.
Pretium inextimabile 26
nre redemptionis. — 97.
Presumptio fructus est
superbie — . — xxviij.
presumptio iudaici ppli. lvij.
presumptuosus fuit na
buchonosor. — lxxj.
punit deus malos et impios.
punitio gravis et lviij
plaga ictum. lviij.
punit deus generaliter homines
crudeles — . — lxxiij.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(b)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(a)

- L.5.1ª = GW 6045 (I)
IGI = 2453
- L.5.1ᵇ = GW 6110
IGI = 2505

GKW 6045 p. I a10 - o10
manca la p. II

28.IX.'54

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.5.1(a)